Evžen Vítkovský

SÁMOVA ŘÍŠE ŽEN

Počátek našich dějin

2025

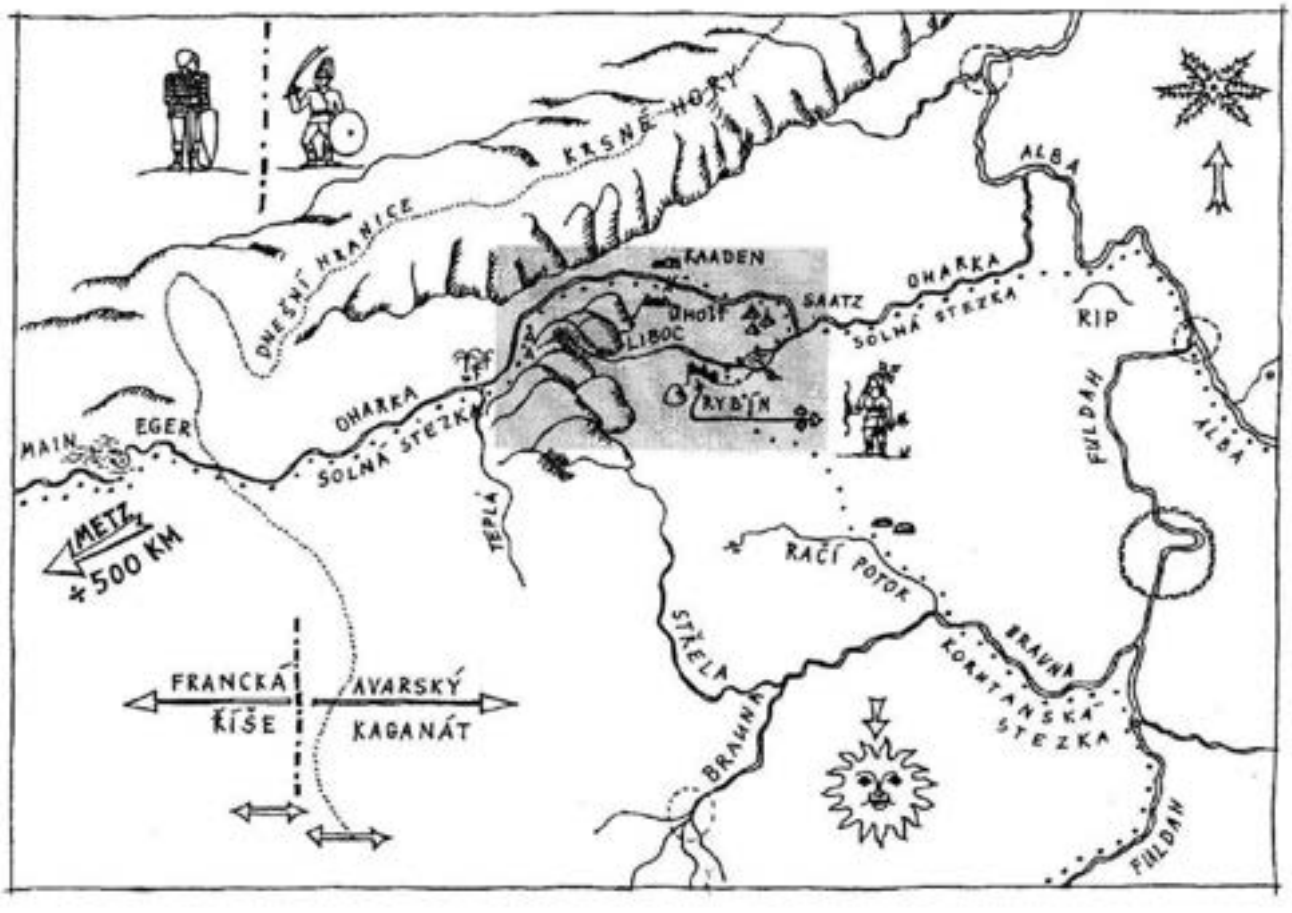
KRUŠNÉ HORY
DNEŠNÍ HRANICE
KAADEN
DHOUŠ
SAATZ
LIBOC
RYDÝŠN
OHARKA
SOLNÁ STEZKA
RIP
ALBA
FULDAH
MAIN
EGER
METZ
+500 KM
TEPLÁ
RAČÍ POTOK
STŘELA
BRAUNA
KORUNSKÁ STEZKA
FRANCKÁ ŘÍŠE
AVARSKÝ KAGANÁT

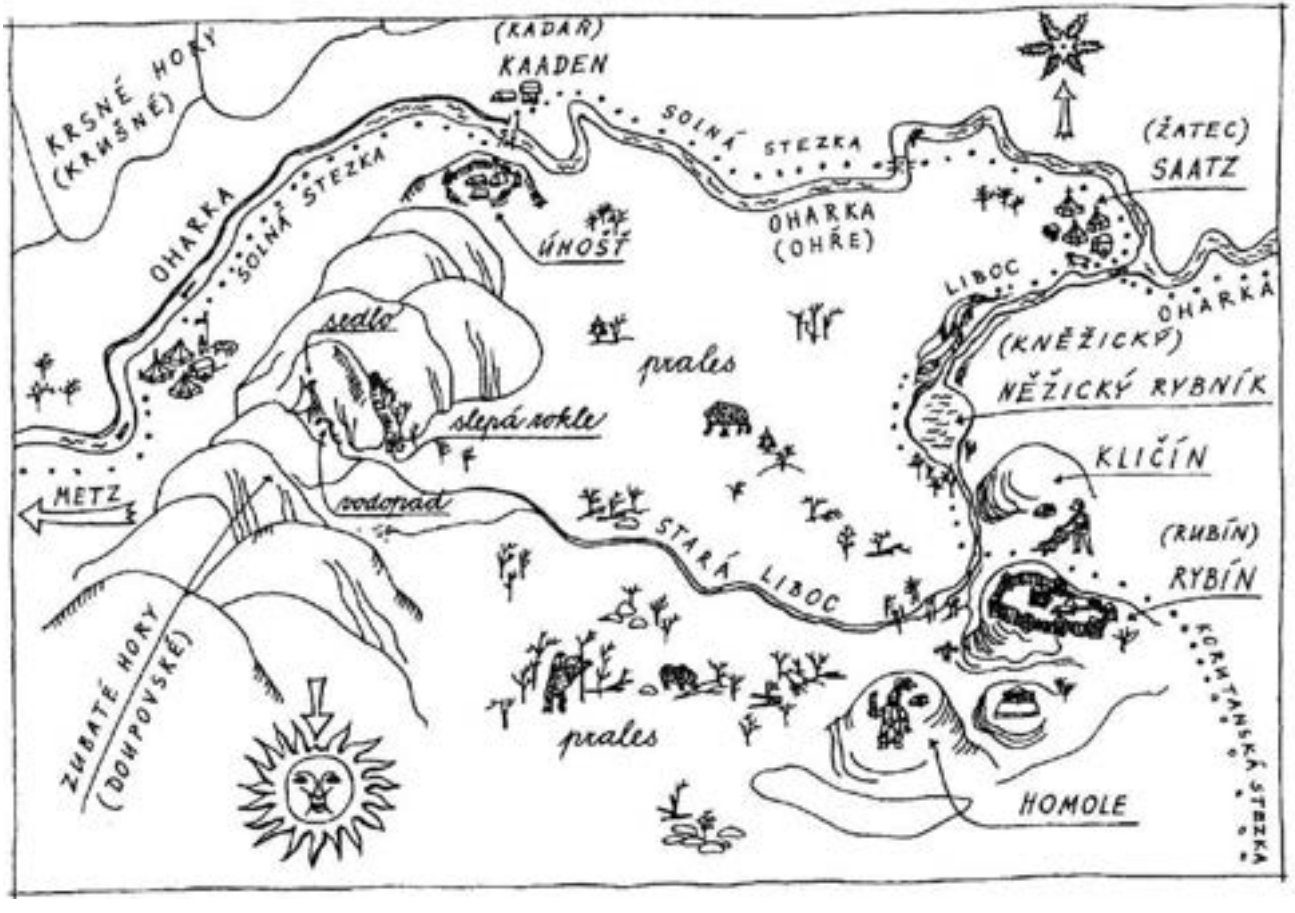
(KADAŇ)
KAADEN
KRSNÉ HORY
(KRUŠNÉ)
SOLNÁ STEZKA
OHARKA
SOLNÁ STEZKA
OHARKA
(OHŘE)
(ŽATEC)
SAATZ
ÚHOŠŤ
LIBOC
OHARKA
(KNĚŽICKÝ)
NĚŽICKÝ RYBNÍK
sedlo
prales
slepá rokle
KLIČÍN
METZ
sedlo
STARÁ LIBOC
(RUBÍN)
RYBÍN
ZUBATÉ HORY
(DOMPOVSKÉ)
prales
HOMOLE
KORNTANSKÁ STEZKA

POJIDLO – dvoukroužek z bronzu nebo lipového dřeva

Prostrčením malíčků a pronesením *Pojím tě a pojímám, nebudeš už nikdy sám* se slovanské ženy na úsvitu dějin pojily s muži, které si vybraly. V našich časech chybějící mezistupeň: méně než manželství, ale více než nic.

Praotec Čech na Řípu? Nepodložené a nudné!

Pravděpodobnější počátek našich dějin

SÁMOVA ŘÍŠE ŽEN je historickou paralelou
románu ze současnosti POLOČAS NAJÁD.
Příběh byl nově zpracován a podstatně rozšířen

Copyright: Evžen Vítkovský 2025

Ilustrace: Ivana Čapková

ISBN 978-80-907484-5-3

Ze zasnění vytrhl Libuši pocit, že nad vrcholem hradiště přelétá šíp s třepotavým fáborem. Snad tiché znamení připraveným družkám? Ale nebe bylo prázdné a palisády už dávno lehly popelem.

Tak tady započal příběh té první?

Mraky se nejistě hnuly a pak rozletěly jako ve stokrát zrychleném filmu. Vítr strhával poslední listy. Vybledaly barvy, ustával život. Přicházela zima a Sámo už nemohl déle otálet …

Ne! Ještě rok zpátky!

Spletí přerostlých vrb a polámaných olší, hluboko pod obrannými valy obtékala kopec kolísavá říčka.
V rozšíření u brodu, po kolena ve vodě, máchaly pradleny své hadříky. Jedna z nich se nenápadně vytrácela proti proudu …

Je to ona? Tak přece!

Holka s uzlíkem vzhlédla a přes propast věků se jejich oči setkaly. Ale možná to byl jen nahodilý pohled stočený za sluncem, které odcházelo spát do říše Franků, odkud přitáhli údolím Oharky ti veselí kupci s podivnými zvířaty.

Už už se ničemu nedivila a jen splývala s tím prastarým příběhem.

Nárazy větru do těžknoucích korun stromů a znovu zasvištění šípu, končící náhle, zlověstně, měkkým nárazem.
Nebe potemnělo. Ze zvířeného prachu hrozivě vyvstávaly siluety jezdců. Avaři, Avri, obri, obři!

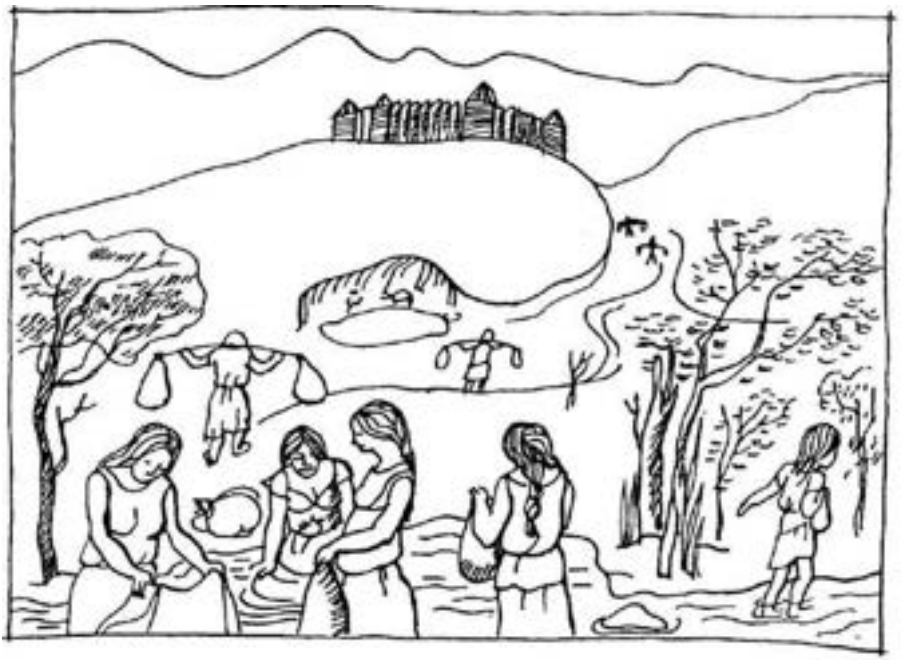

Nikdo nevěděl, odkud přišla. Houf ubožáků táhl za každou výpravou a nomádi, kteří se vraceli z nájezdů na Franky s dvoukoláky navršenými kořistí, nezavírali brány zimoviště ženám a dorůstajícím dětem.

Ráno prohrabala zásobu dříví, zatloukla do země čtyři kolíky, spojila je rovnými pruty a provázala lýkem. Ostrou hranou kamenného štěpku nadělala řadu vroubků a podřepla k dílu. Netkala jen z jednoho vřetene. Protahovala sem a tam nitky vysluněného lnu a tmavší ovčí příze, a před večerem už postávaly kolem místní přadleny, a nabízely jí jídlo ze svého. Škoda, že byla němá.

Stará Haruna, která uměla zaříkat a rodit, a na všechno znala nějaký lék, vzala sirotu k sobě. Oheň v koutě chatrče, který dostala na starost, nesměl vyhasnout a kotlíky nesměly překypět. Provázela babu jako stín; sušila byliny, třela olejnatá semínka na masti, a naslouchala všemu, co si ta čarodějka mumlala, jako by jí snad rozuměla.

Uprostřed zimy poprvé sama zašeptala: ‚Líbe, líbe,‘ a u toho zůstala. Až když se zabělaly květy trnek spustila z ničeho nic, tiše, ale zřetelně. A nemluvila jen tak v útržcích jako ostatní.

Řadila slovíčka za sebou jako mušličky na šňůře náhrdelníku, a kde chyběla, vymýšlela nová, která pak přišla všem vhod.

Byla ještě ploché holátko a ženy už k ní chodily o radu, a když napadl sníh a babka kořenářka se nevyhrabala ven, rozpačitě zaskakovala za ni. Pomáhala u porodů, hojila rány, léčila neduhy a tišila srdce žen, kterým Avaři odváděli muže a syny do svých bitek.

Protože si Slované vážili stromů, v nichž přebývají duše, a rozmilá ‚Líbe' byla tak čistá, začaly jí říkat Lipka.

Po dvou zimách se všechno změnilo. Pod ochranou bílé fangle přitáhla údolím karavana s ušatými a hrbatými zvířaty, obtěžkanými nevídaným zbožím. Kupci odmítli nechat posádce nadměrný díl třpytivých kousků jako daň za průchod, a byli tak umínění, že se ráno už nevzbudili.

Tudun ponechal naživu jen nejpřednějšího z nich a jeho sluhu. Toho poslal pro výkupné, se sobolí čapkou pána, kterou žádal naplnit stříbrem.

Nosatého zajatce se ženy bály. Jen Lipka mu nosila vodu a placky a sedávala poblíž. První den nerozuměla ani slovo.

„Jsem mezi násilníky a barbary!" zoufal si postarší zajatec.
„Liepe? … Liebe?" podivil se nazítří, když vyslovila plaše své jméno

„Handele?" překvapila ho další den. „Weg?" Rychle se učila slovíčka, a po druhém úplňku už kladla jednoduché otázky.

Když s ostatními dívkami napájela koně z dalekých stepí, zapovězené našim, snila … Skočit tak do sedla a vyrazit! O Amazonkách slyšela od staré Haruny a jednou se na ně zeptala kupce. Pohlédl ustrašeně kolem: „Divoké Sarmatky z Maiotských bažin! Zjeví se vprostřed noci, zmocní se mužů a nutí je k takým věcem, že skáčou nazí do močálů."

„K jakýmto věcem?" uváděla bohabojného muže do rozpaků.

„Na to jsi ještě mladá," odbyl ji Jošua, přikovaný k řetězu.
To mu ale nebránilo v sílící náklonnosti, kterou nechápal a odsuzoval. Liebe se stávala se středem jeho malého světa, jedinou bytostí, která mu rozuměla, a z hlavy se ten pocit šířil níž. Přilnul k ní nepatřičně a zapomínal na manželku a děti v Métách i na svého pomstychtivého boha.

Také Lipce cosi zatikalo pod kožešinkou. Chtěla požádat čarodějku o radu, ale to už vycítila sama: ‚Pryč!'

Uvěřila Jošuovi, že v krajích, kde slunce zapadá, žijí lidé, kteří se na potkání nevraždí a rozpráví i se ženami.
Jen nesdílela naději, ke které se vězeň upínal.

Posel se žádostí o výkupné byl z Lučanů, jimž nebylo radno věřit. Nezalekl se strašlivých hrozeb, pronikl pralesem na půlnoc, kam Avaři nezajížděli, a čapku, krumplovanou zlatou nití, směnil za chatrč a kus vyklučené půdy, kde bez výčitek svědomí hospodařil s pracovitou vdovou, která přišla s tou polností.

Pro muže byl pokus o útěk, končící dopadením a nelítostným trestem, úděsné rozhodnutí. Pro ženu něco takového nepřipadalo vůbec v úvahu. Někdy se vrhaly ze skal. Nemohla vězněnému kupci svěřit úmysl, který v ní dozrával. Nikdy by nepřipustil, že je jeho jedinou nadějí.
Mets-štadt‘, opakovala si o samotě. ‚Jošu-štajn-familie‘.

Mírná Habřinka slíbila, že se zatím o kupce postará, a dívka jí za to ukázala nový nápad: tkaní do tří směrů, a jak rozdělit kruh vidlicí do šesti stejných částí.

Lipka doufala, že si jejího útěku Avaři nevšimnou. Nevynikala krásou líček ani vnadami … Jen když budou žlaby plné a kobyly zabřeznou, aby bylo co pít! Kumys, přihřívaný u ohnišť kvasil a teplotu hlídaly ženy ponořováním loktů. Časem té chuti přivykly, a když se nikdo nedíval, sem tam si lokly. Hladinu moku ale pánům vždy důvtipně doplnily.

‚To nepij, tam už jsem byla,‘ veselily se i v té bídě. Nejlahodnějším nápojem byl ovšem med rozpuštěný ve vodě.

Náhoda pomáhá všímavým. Zakvašené zbytky kumysu na dně jedné z nádob propůjčily medové vodičce zvláštní účinky. Přislazené kobylí mléko vytvářelo mnohem opojnější nápoj a Avaři uvěřili, že neobvyklá síla pochází z místní pastvy. Uléhali spokojeně už zvečera, a méně často ohýbali mladice přes sedla,

Zmizení jednoho lidského kusu by stráže sotva postřehli, ale svědomitý Durynk, který rozuměl místnímu nářečí, útěk Lipky ohlásil.

‚Žena?‘ Nejdřív se mu vysmáli. Pak prohnali všechny zúžením do ohrady a jakýmsi vrstvením kamínků je přepočítali jako ovce.

Po chvíli vyrazil z brány oddíl jezdců. Nebyl to spořádaný útvar; jen jedinci bez štítů a zásob. Sjížděli tryskem z kopce a vzrušením z lovu na člověka vydávali divoké výkřiky.

U brodu se rozdělili. Část zamířila po proudu do nížin, druhá k horám. Většinu kraje pokrýval neprostupný porost a větve stromů překlenovaly i říčku, jediný průchod okolím.

Hradiště vydechlo úlevou a hloučky se rozcházely po práci. Žen tu bylo mnohem víc než mužů, většinou mrzáků neschopných dalšího nasazení.

Někdejší keltské oppidum Rubinium nad osadou známou jako Rybín, bylo na počátku sedmého století hlavním opěrným bodem severozápadní provincie kaganátu. Základnu na vrcholu kopce chránily navršené valy a palisády ze špičatých kůlů. Kořist z nájezdů ukrývali nomádi ve vnitřní pevnosti z mohutných kmenů. Nádvoří zaplňovaly jurty z kůží a plsti, prostřídané zapuštěnými polozemnicemi poddaných, a zbývající plocha byla určena koním, ovcím a polodivokým kozám.

Nomádi ze stepí holdovali skopovému. Věřili, že síla je v rožněném mase a pohrdali potomky rybářů od Bugu, kteří své mřenky a placky seškrabávali králičími lopatkami z rozpálených plochých kamenů.

O místní dívky však byl ve světě zájem. Zatímco ženy z bojovnějších národů zůstávaly v porobě nenávistné, a někdy i mrzačily své nové pány, copaté plavovlásky byly tehdy ještě poslušné a snaživé.
Vypočítavá přizpůsobivost tak předurčila Slovany do područí.

Tradiční schopnost ovládat zvířata rozšířili Avaři na své zajatce, které využívali i prodávali. Obchod lidmi byl tenkrát běžný. Být otrokem v těch těžkých časech znamenalo i být chráněn a jakž takž zajištěn.

Lipka prchala kamenitým korytem Liboce k západu. Hradba hor už jí nepřipadala vzdálená, jen neprostupná. Okolí říčky připomínalo z koruny stromu obrovskou nakloněnou mísu, vyloženou mechem.

Byla hladová, špinavá a vyčerpaná. V děrách pod břehem zkoušela vyhmátnout odpočívající rybky. Náhle pocítila úzkost.

Vrátila se po proudu, kde minula náznak štěrbiny. Do ní vklouzla a zelená stěna se za ní zavřela. To už zaslechla halas a údery kopyt.
Nedělali si starosti s utajením, hledali jen ubohé lidské mládě, jako jindy hledali zatoulané ovce, které si pak pekli na ohních. Jak jednou poznají svobodu, zkoušejí to znova!
První část výpravy projela kolem ní tak blízko, že zachytila nepříjemný cizorodý pach. O zvířata pečovali lépe než o sebe.

Když už zadoufala, že přejeli, zazněl povel a všichni zadrželi koně. Pak uslyšela výkřiky dál proti proudu, kde zanechala známky rybolovu, a trestná výprava pokračovala ... Brzy poznají, že mě minuli a začnou prohlížet břehy cestou zpátky, zvažovala.

Slunce bylo v polovině sestupu. Předsunutou paží obalenou koženou suknicí rozrážela porost. Nevnímala svoji nahotu. Kolikrát viděla, jak ty věci rozdivočí muže a jakou bolest to ženám přináší. Byla ráda, že je tak obyčejná. Ve věku, kdy ty nejhezčí odváděli na prodej, nenápadnost zajišťovala odklad. Napojila se na znatelnější stezku. Jako by tudy občas procházeli lidé! Pak objevila v podloží otisky strašných tlap.

‚Toho, co jí med, se obávali i Avaři. Ani mrak šípů ho nezastavil. Strnula, ale cosi shora ji donutilo pokračovat. Chodidla pokládala do středu šlápot, aby nezanechala otisky. Toužila po noci a přitom se bála tmy, neznámých šelestů, praskání a dusotů.

Oddíl Avarů zatím dorazil k soutoku dvou ramen horské bystřiny. Spor mužů ukončil náčelník na statné klisně s postrojem vykládaným zlatými plíšky. Ojedinělí jezdci ještě vyráželi kupředu, ale nakonec následovali ty, kteří už se obrátili.

Temné hvozdy vzbuzovaly v nomádech ze širých stepí tíseň. Útoky divokých zvířat decimovaly bojovníky, před nimiž se v bitvách třásla přesila nepřátel. Návrat po proudu byl obtížnější. Pád koně s kopytem ve výmolu mohl znamenat ztrátu zvířete, které bylo válečným prostředkem.

Velitel pozvedl ruku a postup rázem ustal. Stopy na břehu a štěrbina v zeleni označovaly místo, kde se nejspíš hledaná kořist skrývala.

Trojice bojovníků postupovala pod větvemi stromů s napjatými luky. Nomádi nebyli dobrými stopaři. Vítězili přímými útoky a hrozivá pověst jim vyklízela bitevní pole.

Medvědice, která zachytila pach vetřelců poblíž doupěte, chránila dvě mláďata. Po první salvě zaváhala, ale když jedno padlo, vrhla se proti šípům a za strašlivého řevu ubíjela lučištníky tlapami. Křivonozí Avaři umírali s rozšířenými zorničkami, mlčky a zarputile.

Ve chvíli bylo po všem. Samice ještě vyrazila k vodě, ale zapotácela se ztrátou krve a dopadla na rozsápaná těla.

Nedaleko od těch jatek se vzpínali a řičeli koně. Tři zvířata bez jezdců vyběhla po proudu a popadala. Postarší náčelník svou klisnu zadržel. Jeho tvář neukazovala žádné stopy pohnutí.

Vojenský mozek vyhodnotil situaci: oželel své muže a usoudil, že uprchlice skončila jako oni. Odvrátil se od toho prokletého místa a pobídl oddíl k odjezdu … Vrátí se nazítří, za lepšího světla.

Hrůzný řev dolehl až k uprchlici. Přemohla nutkání běžet co nejdál, a přiměla se vrátit k řece, ale zabloudila a první noc svobody přečkala schoulená v dolíku pod keři.

Milosrdně se jí nezdálo o strašných zvířatech a ještě horších lidech, ale o hradišti vysokých věží, z vyprávění Jošuy, s okénky odrážejícími obrazy jako bronzové destičky, které dostávaly za koberečky z uzlíků.
Ve vyleštěné plošce se poprvé viděla z očí do očí nastojato; úplně jinak než skloněná nad hladinou louže.

Noc byla chladná, ale za úsvitu se k ní přitulilo něco teplého. Okamžik probuzení se jí vracel; v hrůze úleku i kráse prozření, kdy pocit ohrožení vystřídal slastný pocit měkké poddajnosti huňatého mláděte. Vzápětí si uvědomila novou hrozbu. Matka!

Rozběhla se k řece, jako by doufala, že za předělem chladné vody bude v bezpečí. Náhle před ní vzlétlo s křikem hejno ptáků. V hromadě rozsápaného masa rozeznala těla násilníků i obrovské medvědice.

Kolem ležely šípy a dvojitě prohnuté luky, vyztužené kostěnými destičkami … Pro tak cenné věci se Avaři vrátí! Rychle posbírala zbraně, odnesla je do nedalekých skal a ukryla ve štěrbinách, které upěchovala chrastím. Pak se ještě vrátila pro řemení a holínky, všechno se mohlo hodit. Když omývala zakrvácené věci vyrolili se kolem ráčci.

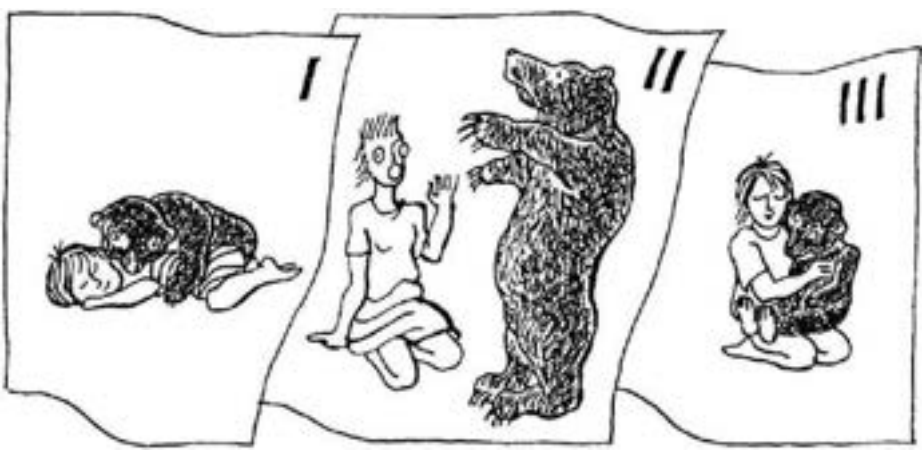

Pár jich vyhodila na břeh a medvídě si za nimi samo vlezlo do mělké vody. Očištěná a zahřátá stoupajícím sluncem cítila nával síly a naděje. Vytušila, že pro ty pocity musí nalézt slova, aby se rozšířily.
Neurčitě si uvědomovala, že je jiná.

Mlasknutí tětivy, zasvištění šípu! Luk držela těsně při sobě a struna ji udeřila do boku. Šíp přesto zasáhl střed stromu a uvízl ve zpuchřelém dřevě. Poodstoupila a z toulce vyňala další. Užívala jen tenké dřevěné šipky na lov, věděla, jak vzácné jsou ty s kovanými špicemi.

Jošua tvrdil, že hukot, který vydávají, stačí, aby se protivníci Avarů dali na útěk, a jen troubení Gótů na volské rohy a ‚baritus' zpívajících Germánů, zesílený odrazem od štítů, byl hrozivější.

Další střela rozštípla šíp, který vězel v dutině. Jako by tu zbraň řídila jen úmyslem! S trochou štěstí bych se mohla i bránit. Pak ji napadlo něco ještě troufalejšího. Celý den pokračovala korytem říčky na západ.

Večer ulehla pod keři, přitáhla si mládě zády k sobě a objala je přes teplé bříško. Nevěděla, jak je budoucí hrůzovládce starý a jak rychle doroste. Drápky i zoubky už měl, ale tiskl se k ní tak něžně …

Z následků jejich blízkosti měla nejasné obavy. Na měděných kotlích, ve kterých nomádi vařili skopové polévky, vídala postavy napůl člověk napůl zvíře a Teutonům z obcování s dobytkem vyrůstaly z hlavy rohy. Až po druhé noci sdíleného tepla zjistila, že spí s medvědí holkou.

Hvozdy po obou stranách je zatím skrývaly, na otevřených pláních budou zranitelnější. Se sluncem v půli popolední dráhy stanula na místě, kde se tok rozdvojoval. Zvolila zdánlivě snadnější směr, ale brzy už šplhala do svahu po čtyrech. S výškou ustávalo zurčení. Mezi skalami se rýsovala temná soutěska.

Slunce zapadalo na odvrácené straně hor, a místo kde odpočívala, bylo už ve stínu. Čirý vzduch přibližoval první hvězdy. Začínala tušit, že skládají stejné obrazy nad všemi místy, a ukazují, kudy kam. Usínala únavou. Pro ubohou uprchlici, ztracenou v pustině, se poslední myšlenka zdála nepatřičná: ‚Naučím se těm světýlkům rozumět!'

První paprsky slunce na protějším úbočí ji vzbudily do ranního ticha. Tak vysoko ani ptáci nezalétali, leda z rozmaru uprostřed dne dravci. Kdybych mohla být sokolem a všechno vidět! A vědět, i co není vidět!
Opláchla se, popadla luk a jediný šíp, a vydala se prozkoumat okolí. S tísnivým pocitem prošla skalní bránou.

Na pět hodů oštěpem uzavírala soutěsku svislá skála.

Náhle měla pocit, že ji shora pozorují hlavy nepřátel! Rychle zamířila a poprvé napjala luk naplno. Balvan, který zasáhla padal dolů a strhával s sebou další. Zdálo se jí, že zbytek kamenného pole může uvolnit záchvěv motýlích křídel.

S oporou luku se dobelhala zpět a ponořila kotník do ledové vody.

Rozuměla léčivé moci lístků a váčky s trochou ode všeho byly jejím jediným bohatstvím.

Obložila ránu jitrocelem a zbytek dne odpočívala a snila. Z dětství si pamatovala jen požáry, křik a strach. Slova ‚hlad' a ‚zima' znala ve více jazycích.

Její život začal až s příchodem na hradiště. Byla ze Slovanů a hádali jí patnáct jar, ale kdoví.

Uvažovala dopředu a cítila tu změnu. Dřív jen těkala od věci k věci, poslouchala jiné a dělala první, co jí vlétlo do hlavy.

‚Počkej', říkával moudrý Jošua a přišel s něčím, co vše změnilo. … Počkej! Co je hlavní? Co dřív? Co když?

Zítra zkusím tu druhou cestu. K večeru zaslechla vytí vlků. Teď ještě měli dost potravy, ale v zimě obcházeli hradiště, pach koňů je dráždil připomínkou společné pravlasti.

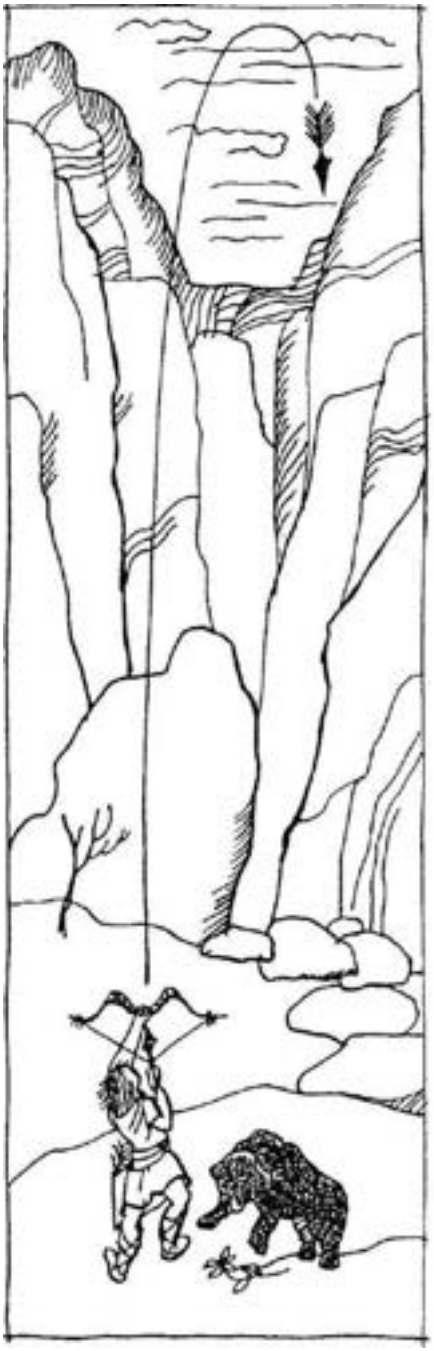

Když byli příliš dotěrní, obětoval některý Avar šíp a skolil největšího z nich. Ve rvačce o nástupnictví zašlo pár nejdivočejších samců a byl načas pokoj.

Jen stará Haruna vycítila její úmysly. Nebo jí dokonce ten útěk sama vnukla? Ztrácela v ní nejcennější pomocnici, která by ji nevyhnala až zeslábne, a ona zesílí novými kouzly.

‚Hodná jsi, na to zajdeš,' varovala ji. ‚Měla ses narodit do jiných časů'. Jako by svět mohl být jindy jiný … Do jiných míst, snad.

Otok už se vstřebával. Nahmátla i kůstky na svém místě. Probrala zbývající zásoby a spočítala kolik nocí zbývá do úplňku a kolik úplňků do zimy. Mjeda se vrátila ze svých toulek. Co vyhrabala nebo ulovila, nechtěla vědět. Den, který začal zle, končil poklidně a na zítřejší výstup se těšila. V noci se jí nezdálo o žádných hrůzách.

Vycítila neurčitou bytost, která jí byla blízká a ta měla dceru a ta zase dceru a žily dřív i později.

V ranním světle nahodila tětivu, nasadila střelu a napjala luk. Žena a zbraň byly jedno. Zamířila k vrcholům před sebou a vypustila šíp k nebi. Stoupal dlouho, překonal pohoří a zmizel kdesi na neznámé straně.

Bylo v tom něco … to slovo ještě neznala, ale objevila vzlet myšlenky, která předchází činu. Druhý pokus o překonání hřebene nebyl snazší, ale hlavní starost ubyla. Sem by nevyjel ani nejotužilejší koník a krátkonozí nomádi neradi šlapali po svých.

V úžlabí mezi vrcholy ji zastavil převis uzavírající údolí. Horské kozy, postávající nad nimi, odběhly s pohrdáním hbitých. Mjedě se podařilo vyškrábat na plošinu, ale zpátky nemohla a začala kňučet.

V liduprázdné krajině odložila Lipka kožešiny, aby mohla přilnout ke skále. Nadosah od ní padal prázdným prostorem proud vody a tříštil se v omletém kamení. Byla skoro nahoře, ale na poslední hranu nedosáhla.

Docházely jí síly; věděla, že svaly vydrží jen chvíli napjaté a pak se poddají. Kolik polámaných kostí už rovnala jiným.

Zavřela oči a v duchu sledovala vzestup opeřeného šípu. Vyskočila a vytáhla se vší silou nahoru. Něco teplého jí olízlo prsty. Krvácela z náznaku prsou a hubených stehen. Ze sedla, kde pramenil horský potůček, neviděla dolů ani do stran. Popoběhla na odlehlý konec plošiny.

Hluboko pod ní se rozprostíralo údolí, vlevo ke klesajícímu slunci, vpravo do vnitrozemí. Na několika místech, kde už lidé vyklučili stromy, se třpytila velká řeka.

Smrkové větvičky rozvláknila na podajné houžve, svazek upevnila nad převisem a stačila ještě vynést nahoru své věci.

Po setmění zahlédla v údolí ohně. Přestože byla u konce svých sil, nemohla usnout. Na jídlo vzrušením zapomněla a až teď si uvědomila, že je zjitřená i z hladu. Brzy budou dole u Oharky, kde už si nějak poradí, odměřila sobě i své společnici štědrý příděl.

Vzpomínala na Jošuu na řetězu a jeho příběhy ... Kdybych měla s sebou oheň, jako plane sám od sebe na špičatých horách na sluneční straně, dostala bych zdáli znamení? Přineslo by mi štěstí?

Vatry v údolí pohasínaly a jejich záři občas překrývaly přecházející postavy. Doufala, že jsou to kupci, které pozná podle bílé korouhve, nebo alespoň rybáři, s nimiž se domluví. Bála se jen těch, kdo zarytě mlčí. Ve spánku se jí zase zjevila ta vlídná bytost a naznačila:

‚Nejbližší tábor je jistý konec. U prostředního ohně se suší rybáři; už by tě nepustili dál. Až ten třetí… Ráno si všechno vybavila. Tvář ženy zůstávala ve stínu, a když ji chtěla přiblížit, rozplývala se a mizela.

Cítila z ní účast a jistotu těch, kteří ‚vědí‘, a kterým záleží na ostatních.

V dlaních přenesla vodu do prohlubně v čedičovém kameni a když se hladina ustálila a mohla se vidět, zbavila se ostrou hranou válečného šípu přebytku kadeří. Byl to jen takový nápad. Suknici měla chlapeckou, koženou a halenu z nebarveného lnu.

‚S kapucí přes hlavu si tě nikdo nevšimne,‘ říkala stará Haruna.

‚Mě si nikdy nikdo nevšimne,‘ povzdechla Lipka, která byla přece jen už trochu žena.

Pohlédla zpátky, ve směru hradiště, odkud před třemi dny uprchla, a na druhou stranu, do údolí té velké řeky. Cítila předěl, před sebou i v sobě.

Zítra vkročím do jiného světa.

Na vzdáleném konci Francké říše, na místě někdejší římské pevnosti Divodorum, rozkotané Huny, vyrostlo z popela znovu kvetoucí město. V Metz se dařilo řemeslům, obchodu i prodejné lásce.

Po Jošuovi a jeho poslední výpravě na východ se slehla zem.

Až po třech úplňcích nalezl cestu zpátky belhavý otrok, který unikl masakru na hradišti, když se osudné noci opozdil, a vše vypověděl.

Starý otec svolal rodinu, a v žalu ze zajetí prvorozeného, i ze ztráty prvotřídního zboží zapřisáhl své syny k pomstě nebo k vyrovnání.
Bratři Steinovi ctili tradice, pojímali ženy ‚ze svých', plodili následníky a zabývali se pravidelnými obchody, až na nejmladšího z nich.

Samuel mizíval s vypůjčenými denáry pokaždé jinam, a vracel se po měsících i po letech, někdy v čele karavan obtěžkaných zbožím, někdy s holýma rukama na konci svých sil.

Sourozenci se měli rádi, a matka ho milovala nad jiné. Když zjistila, že rodinná rada vybrala ode všech díl stříbra, a benjamínek se uvolil vykoupit nejstaršího bratra, zalomila rukama a opatrně klesla k zemi.

Samuel překonal nutkání najmout ozbrojence a vyrazit hned po stopách Jošuy. Místo mečů a kopí objednal železné hlavice seker.
„Tak široké a těžké?" podivovali se zbrojíři.

Z otroků vybral ty nejsilnější, ale do bojů nevhodné mírnou povahou, a vydal se na dlouhý pochod. Na území ovládaném Avary se chystal na znamení dobré vůle, i pro vlastní užitek, nejprve zpevňovat cesty.

Přetížené muly si lámaly nohy v děrách, zapadaly do rašeliny nebo je na neznačených brodech odnášel i s nákladem vodní proud. Hledal pevné podloží, stavěl mostky a do bahna kázal klást slatě, kulatinu svázanou povřísly. U každé ze seker se střídali dva obři, aby ani chvíli nezahálely.

S pevnými cestami, vybudovanými ještě římskými legiemi, se Samuel setkal v jižních krajích, kudy kdysi procházel, sám jako jeden z otroků…

Když před pěti lety obklopili snědí jezdci jeho karavanu, nebylo úniku. Oželel zboží, předal meč a zachránil si život, ale skončil mezi zajatci.
Nebývalá přizpůsobivost a schopnost pochytit slova v nářečích kmenů, s nimiž obchodoval, mu i tehdy přišla vhod. Prvním pokusům vyslovit ‚tam, ano, ne, přinést, kůň a cesta' se Avaři posmívali, ale brzy předával rozkazy nesourodým hloučkům otroků odváděným do Konstantinopole.
Konvoj, který narůstal po každém střetu o další zajaté, byl zpomalován skupinou dívek, v náznaku jemně rostlých. Kráčely po stranách dlouhého řemenu, zahaleny lněnými přehozy, aby zůstaly vábně světlé.
Byly tradičním darem provinčního tuduna svrchovanému vládci.

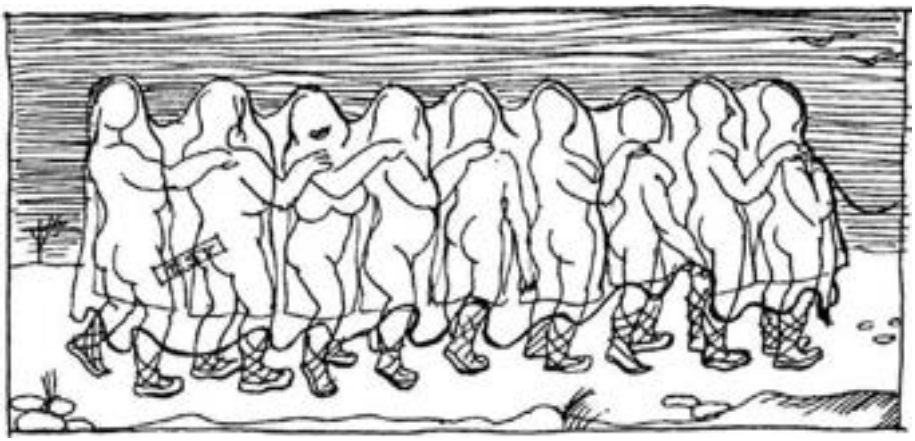

Samotného kagana už několik let nikdo neviděl a výběr nejjemnějšího zboží prováděl jugur, majordomus, jeho pravá ruka, který se postupně stával nejmocnějším v celé říši. Druhou jakost prodával družiníkům, kapkanům a tarkanům na středních postech.

Během několika generací se Avaři přece jen zklidnili. Budili hrůzu, ale už nevraždili na potkání. Spokojovali se s výpalným – v solidech na vyspělejším jihu a v otrocích na zaostalejším východě.

Samuel si nevybíral ze zástupu předurčených konkubín podle náznaků vnad. Kdykoli procházel v blízkosti fraucimóru, kam měli ostatní pod trestem smrti přístup zakázán, prohodil pár slov v jazycích, které znal, až mu jedna ze zahalených otrokyň odpověděla. Na rozdíl od většiny žen, osvobozených nejstarší soutěží krásy od každodenní dřiny, tahle o život v pohodlí harému nestála a svému údělu chtěla za každou cenu uniknout.

Strach z krutých trestů, dravých zvířat a divokých kmenů odrazoval od útěků do pralesa, lemujícího obě strany cesty, a hlídky zajišťovaly tábor jen proti útokům zvenčí.

Samuel obešel hrazení koní, podřimujících vestoje. Na prahu nového dobrodružství měl chvíli k zamyšlení. Už nesázel, jako v divokém mládí, jen na své štěstí. Probíral co je možné a zvažoval rizika. O pár dní později, v otevřené pusztě, už by neměli šanci.

Ta noc, před pěti lety, kdy za úplňku, se srdcem bušícím strachem i vzrušením, čekal na ženu, kterou ještě nespatřil, ale která měkkými sykavkami připomínala vroucnost jiných slovanských žen, se mu často vracela ve vzpomínkách.

… Nepřijde-li, než měsíc stoupne o dlaň, vyrazím bez ní, namlouval si, ale v hloubi duše věděl, že počká a třeba i zůstane; že je v zajetí té bytosti, která mezi slovy ‚večer a pryč odsud' naznačuje: ‚Ty a já – a možná právě my'.

Když už přestával věřit, že se objeví, zachytil neklid zvířat. Přehoz, do kterého byla zahalená, aby se nebělala v měsíčním svitu, jí sklouzl na ramena a níž. Byla to nejsvůdnější žena, jakou kdy spatřil a smrt, která mu hrozila, se nezdála tak zlá, přijde-li až ráno.

Prohlížela si ho beze strachu, zkoumavě, jako by zvažovala,zda, co ji čeká s ním, nebude horší, než co ji čeká, když zůstane.

Pozbyl tou ztepilostí slov. Zatím je pojil jen společný záměr. Toužili po svobodě a vzepřeli se osudu.

Naznačil, aby počkala. Ramenem chráněným kožešinou rozrazil porost v obvyklém směru panických útěků, nejkratší cestou domů, a vyšlapal stezku, která vyzývala k pronásledování. Pak poodešli kus cesty vpřed, a až tam odtlačili chvojí a vstoupili do pralesa.

O něco později stanuli na místě, kde padlé stromy umožňovaly rozhled.

Samuel cestoval od dětství s karavanami a dovedl určit směr podle slunce i noční oblohy. Zaklonil se a nalezl ‚půlnoční hvězdu'.

Věděl, že těm věcem nemohou ženy rozumět, ale ukázal své nové družce hvězdy malého vozu: „Tudá," mávl rukou.

Objela rukou zkosený čtverec souhvězdí: „Já Jóna."

„Ja Sam."

„Ja sáma," přimkla se k němu.

Pokračovali ještě půlden stranou a až pak se stočili ke svým domovům. Jóna snášela útrapy bez reptání a brzy ho bezostyšně pojímala.

Znala tolik rozkošných stisků, že vzpomínky na všechny ty jednoduché ženy před ní v něm rychle vybledaly.
Vyhladovělí, rozedraní, ale okouzleni jeden druhým, vstoupili po delším putování do kraje, který podle kůlů v posvátném háji, rozeznala Jóna jako území zpřáteleného kmene. Vyšel s prázdnými dlaněmi před sebou a vzápětí přišel o svobodu i o ženu.

Později za ním občas zašla k ohradě pro zajatce a přinesla mu něco na přilepšenou. Nezdálo se, že by strádala. Znal cenu válenek z kamzičích hřbetů, v nichž se zanedlouho objevila, a pro stříbrné spony a gombíky z barevného skla raději nehledal vysvětlení.

Posel, jemuž slíbil velkou odměnu od své rodiny, když doručí jeho písmo, odběhl před dvěma úplňky a stále nic.

„Jóni, Jóni!“ dělali výmluvné posunky mužici, se kterými ho posílali klučit les, kdykoli krasavicu zahlédli. Samuel byl od nich k nerozeznání, špinavý a bezmocný. Nová políčka, černošedá popelem, rodila první rok z jednoho zrna osm, druhý rok pět a pak byla dobrá jen k pastvě.

V zoufalství už chystal nebezpečný útěk, když se konečně objevil bratr ve skromném úboru na vyhublé herce. Doprovod nechal chytře za sebou a po krátkém smlouvání ho vykoupil jen drobnými dary.

‚Toť že má cena!‘ pohoršoval se benjamínek, ale Jošua si liboval, jak levně ho pořídil.
Pro Jónu se vrátil potají další noc, oděn už pansky, ale znejistělý touhou.
Napodobil houkání sovy a po chvíli z jedné z chýšek vyšla zahalená postava a odloudala se, jako za potřebou, mezi stromy.
Stáli proti sobě, muž s raněnými city, ochoten přihlédnout k okolnostem, a žena zvažující dvě sázky na budoucnost. Když se po chvilce váhání rozhodla, jako by vyšlo slunce zpoza mraků.

Přimkla se k němu všemi mechovými polštářky a Samuel zase uvěřil v ráj na zemi ... Jsem bohatý a volný a mám nejkrásnější ženu na světě. Zatoužil na ni složit ódu.

Jóna cítila, že ji v myšlenkách opouští, a jako štěňátko, dotčené, že už není středem pozornosti, naznačila odchod. Zarazil ji.
… Když si všechno po ní rozeberou chamtiví osadníci, nebude nikomu chybět, uvažoval, a slíbil jí zdobnější věci, až dorazí do jeho města.
Sedlo stačilo pro oba a za úsvitu dorazili do tábora Franků.

„Kdes ji vzal?“ mračil se rozespalý Jošua.

„Já Jóna," položilo si to spanilé zjevení Samuelovu ruku majetnicky na dmoucí prsa: „My svóji."

Nejstarší bratr, jemuž náleželo převzít místo po otci, měl smysl pro patřičnost. Krásu považoval za špatnou hodnotu – za netrvanlivé zboží, které časem a užíváním ztrácí na ceně. Mohl zařídit, aby zmizela; instinkt obchodníka mu napovídal, že by se s ní dohodl.

Věděl však také, že vyplacení té nevěstky babylonské by bratrovu posedlost jen vystupňovalo. Nezbývalo než doufat, že čas odhalí její pravou tvář a nakonec prohlédne sám.

Uběhlo pět let a vnadná Jóna stále kralovala v Samuelově srdci.

Nájezdníci z dálných stepí ještě ovládali obrovské území a krutostí si podrobovali mnohem početnější místní lid. Náčelníci rozptýlených osad ale už spolu tajně jednali, docházelo k výměně zboží i nevěst a k vzájemné výpomoci.

Nevyužitý prostor příležitostí na východ od civilizované Francké říše oplýval přírodním bohatstvím a na výspách kaganátu se formovaly nové aliance … Jednou i tam budou města, jako mé rodné Méty, metropole sanytrářů, domov růžových salámů, zasnil se Samuel.

… A ty Slovankyl! Jak různé jsou a jak stejné. Jak rychle se učí, když mají příležitost, a jak rychle zapomínají, čím prošly, kdykoli jim svitne naděje! Rád je kupoval a těm, které si oblíbil, dával časem svobodu.

Na náhorní plošině, kde pramenily, nedaleko od sebe, západní řeka Main a východní řeka Eger, předjel s několika druhy pomalu postupující karavanu. Vpodvečer se jezdci utábořili už na území kaganátu a svoji přítomnost ohlásili bílým kouřem.

„Jóna, Jóna," vzdychal ze spánku Samuel a objímal náruč měkkých kožešin. Dva strážci před jeho stanem potřásali hlavami. Pána jako on pohledat, ale takhle se trápit pro nějakou ženskou!

Jóna však nebyla jen tak ledajaká. Spolu vzdorovali osudu, když před lety uprchli z průvodu otroků, a od té doby patřili jen jeden druhému.

Samuel nemíval souvislé sny jako ženy, toužící po naplnění. V útržcích se mu vracely záblesky vzpomínek, v nichž figurovala jeho paní.

Na loňské výpravě ho Jóna doprovázela až ke hranicím spořádaného světa. Když se u vyrovnané řady kůlů, značících konec říše Franků, loučili, připadl mu jeho život, plný dobrodružství, zdolaných překážek a zisků, náhle marný. Zatoužil se vrátit, zanechat dalších výbojů, a žít šťastně v kamenném domě v Metz.

Když jí svěřil své pocity, Jóna se zamračila a postrčila ho kupředu:

„Až se vrátíš, budu mít možná radostnou novinu.‘

Dítě, které by je spojilo pevněji než manželství, jemuž rodina, uznávající jen spojení mezi svými, bránila, však stále nepřicházelo.

Solná stezka živila rodinu Steinů už řadu generací. Sledovala někdejší ‚Hedvábnou stezku‘ a praděd po ní pendloval už za Hunů. Než si pořídil vlastní otroky, najímal domorodé nosiče a ochranu jim zajišťoval jen houf vojenských vysloužilců.

Samuelův otec užíval odolné muly. Unesly pětkrát víc než člověk a nerozbíhaly se jako Slované, na něž občas padl strach z lesních duchů. Jak pronikal hlouběji do nejistého východního teritoria, kožešiny byly stále jemnější, a za váčky soli jich pořizoval víc.

Když poprvé narazil na předvoj Avarů, směnil své zbraně za pěkné kousky z jejich kořisti, které dokázal později nenápadně umístit.

Prodej železných zbraní nepřátelům Francké říše byl zapovězen, ale o to víc vynášel, a co bylo ukryto na dně zatlučených kastlí, nikdo z vozatajů netušil.

Starý Stein dožíval obklopen rodinou a snad už ani nevěděl, co činí. Daroval ‚Jonele‘ stříbrnou destičku, ve které viděla svoji spanilou tvář v třpytivém odraze! A nic od ní nechtěl, jen tak smutně vzdychal.

Jóna nebyla zlá, ale trvale nespokojená. Sotva si jednu věc splnila, přišla s jinou a nic jí nebylo po chuti. Měla vše, co si mohla přát: střechu nad hlavou, jídlo, teplo i posluhu a Samuel ji z celého srdce miloval a z každé cesty přivážel drahé věci.

‚To všechno je moje!‘ zvedala ráno s údivem víko truhly.

‚Opravdu moje?‘ znejistěla odpoledne. Kdybych ty věci kázala naložit, jak daleko by mi dovolili odjet? Samuel se vracel někdy až po půl roce; obchody s lesními kmeny vyžadovaly dlouhé pochody a trpělivé jednání.

Kdoví jak si tam užívá, a já tady sama! Cítila, že ji všichni jeho příbuzní pozorují a čekají na sebemenší poklesek. Na procházkách i na nákupech měla vždy doprovod, byla stále pod dohledem!

Přála si být mužem, který odejde, kdy a kam chce.

Vlastní pochybnou minulost si vždy nějak vysvětlila, ale v hloubi duše věděla, že ji v příštím životě nečeká vzestup do vyšších sfér. Vrátí se zas jako ne zcela svéprávná bytost, už pokolikáté! Prásknout bičem, poručit! Toužila po rozhodování a důležitosti, snad ještě víc než po přepychu.

V pohodlí, ale v nudě prázdné mysli pročekala měsíce, pak na pár týdnů ožila, když dorazil natěšený Sámo před zbytkem karavany. A opět čekání, zpestřené jen hádkami s trhovci a jeho podivínskými tetami.

Když může změkčilý snílek, kterému nosí meč sluha, a který věčně předčítá trapné rýmovačky o dálce a touze, řídit tichým hlasem osudy tolika lidí – co bych dokázala já na jeho místě!

O obchodě věděla své, alespoň o zboží, které nic nestojí a prodává se vícekrát. Na tržišti ty ženštiny rozeznávala, a když zachytila mateřskou řeč, naslouchala. Některé někomu patřily, jiné se protloukaly samy. Většinu výdělků platily za skromné útočiště a valně se jim nevedlo.

„Je mi tak smutno, když jsi pryč …“ zanaříkala Jóna ten večer.

„Máš krásné věci, služku a kuchařku,“ připomněl jí Samuel.

„Ale žádná mi neumí zatočit vlasy a našít gombíky,“ odtáhla se.

„A znáš-li takovou?“

Přikývla a přitulila se k svému muži: „Musel bys ji ale vykoupit. Viď, že to pro mě uděláš …“

‚Jivka‘ nebyla drahá a už to mělo Samuela varovat. V blízkosti Jóniných vnad však zapomínal myslet a šikovná mladá otrokyně zřejmě představovala vytoužený dárek. Když po několika dnech zaslechl ty dvě brebentit jazykem jižních Slovanů tak rychle, že ničemu nerozuměl, nemohl už vzít své slovo zpátky. Jóna se ale zdála šťastnější a její spokojenost dodávala domovu příjemnost, kterou dříve postrádal.
Také Jivka byla snaživá, a když odjížděl na další výpravu, obě ženy mu ze zápraží mávaly a prolévaly slzy.

Ještě týž večer vyklouzla Jóna v převleku do města a Jivka, která byla stejně rostlá, a také nosila dlouhé copy, zaujala její místo v loži.
Paní vklouzla domů až k ránu, znavená, ale hrdá, že si dokázala vydělat pár tenkých stříbrných penízků, které potřebovala asi jako rybí šupiny, a že ji poslouchali úplně cizí muži, znejistělí její nezvyklou rázností.
Jako by tím nějak zvítězila nad Samuelem, který ji miloval až příliš.

Jivce se pod peřinou z prachového peří mladých husiček spalo lépe než pod těžkou duchnou ze slepičích per pro služky, a v tom tajemství už rozeznávala svůj budoucí vliv.

Samuel doufal, že po stezce, kterou jeho lidé zpevňovali, brzy projedou vozíky na kolech pobitých železem, snad až k soutoku s Albou.

Věděl, že opustit karavanu a pokračovat rychleji jen v doprovodu pěti jezdců je nebezpečné, ale netrpělivost ho hnala vpřed.
Jeho hlavním posláním bylo předání vykupného a osvobození bratra.

Zatímco se ráno na břehu Egeru důkladně drhl říčním pískem, jeho malá družina svinovala stany a chystala koně.

Od včerejšího večera, kdy se prodrala na dohled k Oharce, sledovala Lipka z úkrytu stromů nevelkou skupinu pod kupeckou korouhví.
Tu a tam zachytila povědomá slova, ale až když plameny táborového ohně pohasínaly a odvážila se blíž, rozeznala s určitostí jazyk Jošui.

Medvědička se osamostatňovala a přicházela jen občas. Přenocovaly spolu daleko od ohně a zrána se dívka znovu přiblížila k táboru. Muž, který požíval úctu ostatních, ale nevypadal šťastně, stál na břehu řeky.

Odložila luk a blížila se k němu s prázdnými dlaněmi výmluvně před sebou. Pak ji napadlo, že ho nesmí překvapit zezadu a odbočila šikmo stranou, jako by sama mířila k vodě. Ženským instinktem vycítila, že by měl uvěřit, že ji zahlédl první. Byla od něj bokem na deset kroků, ale on si stále cosi přeříkával a nevnímal okolí.

Náhle zaslechla povědomý dusot. Kupec vykřikl a vběhl do řeky a Lipka se zapřela v očekávání nárazu. Mjeda byla každým dnem těžší. Zachytila ji a zneškodnila drbáním bříška.

Muž, který pozoroval z vody přemožení medvěda ztratil rovnováhu a strhl ho proud. Poznala, že neumí plavat, vyprostila se z huňatého objetí, nadběhla si po břehu a skočila do řeky. Mládě ji následovalo.

Několika tempy dostihla tonoucího a zvedla mu hlavu nad hladinu. Přimkl se k ní zoufalou silou, naštěstí už oba pod sebou cítili dno.

Vykašlával vodu, lapal po dechu a držel se jí jako klíště. Po chvíli se vzpamatoval a udiveně zíral na rozježeného chlapce, který zdolal strašnou šelmu a vrhl se za ním do peřejí!
V příštím okamžiku se před ním objevila huňatá medvědí hlava, a muž ztratil hrůzou vědomí.

Když ho, podajného, vlekla na mělčinu, zahlédla přibíhající ozbrojence: „Hilfe! Hilfe!“ vybavila si správné slovo.

Mjeda polekaná lidmi se vzdalovala, unášená proudem.

Strážní na neznámého mladíka zprvu tasili meče, ale brzy pochopili, že není nebezpečný, a na rozdíl od nich si ví rady. Kupec nejevil známky života. Položili ho naznak a Lipka mu přitiskla ucho na obnaženou hruď, jak to dělávala stará Haruna lidem i zvířatům, blízkým konci.

Cítila na sobě soustředěné pohledy. Ještě nikdy sama nevracela duši, jen čarodějku doprovázela. Polkla do sebe víru z nebes, sklonila se nad nehybným tělem, a vší silou mu vdechla život. Muž se pohnul, zakašlal a vstupovala do něj síla. Už přerývaně dýchal, červenaly mu líce a po chvilce otevřel oči. Spočinul na ní pohledem a ona v té chvíli cítila, jak se jejich osudy spojují. Vpíjela se do něj vší svou něhou a ženskostí.

„Danke, mein Knabe,“ pronesl kupec vděčně.

‚Chlapče?‘ Otevřela ústa a hledala slova, jimiž by uvedla věci na pravou míru, ale opět ji zarazil pocit, kterému začínala důvěřovat.
Uvědomila si, jak vypadá; s vlasy opižlanými nakrátko, a v jak neženské situaci se ocitla. Nestačila uvážit výhody převtělení, uchopila příležitost.

Udivilo ji, že se bojovníci neposmívají její drobnosti, ale uznale před ní ustupují. Kupec už zpola seděl.

Připomněla si, co ji naučil Jošua, a větvičkou vyryla do písku **J S** .
Muži ji pozorovali s ještě větší úctou. Runám nerozuměli, ale přikládali jim kouzelnou moc. Znaky si pamatovala; bavilo ji kreslit ty smyčky.

„Jošua!“ zvolal kupec a opět ztratil vzrušením vědomí.

Kdosi přinesl vydělanou volskou kůži, na níž ho čtyři muži bez okolků uložili. Nejednou tak asi odnášeli nemohoucí z bitevního pole.
Jako velitel se zdál kupec málo rázný, ale od počátku jí byl čímsi blízký.
Později si uvědomila, že na rozdíl od těkavých očí Avarů, na ní spočíval zrakem dlouze, jako nedorostlí chlapci, kterým hrávala přes palisádu veselé příhody veverky a veverčáka, s návlečnými loutkami z ulovených zvířátek na prstech.
Zachránila jsem vůdce těch mužů před ‚divokou šelmou‘, vrhla se za ním do řeky, když tonul, a vdechla duši do jeho vyhaslého těla. A on rozeznal mé runy a rozmlouval se mnou trpělivě, jako rovný s rovnou!

Když Samuel vyslechl příběh Jošuy, jatého Avri, oba jsme zaplakali.

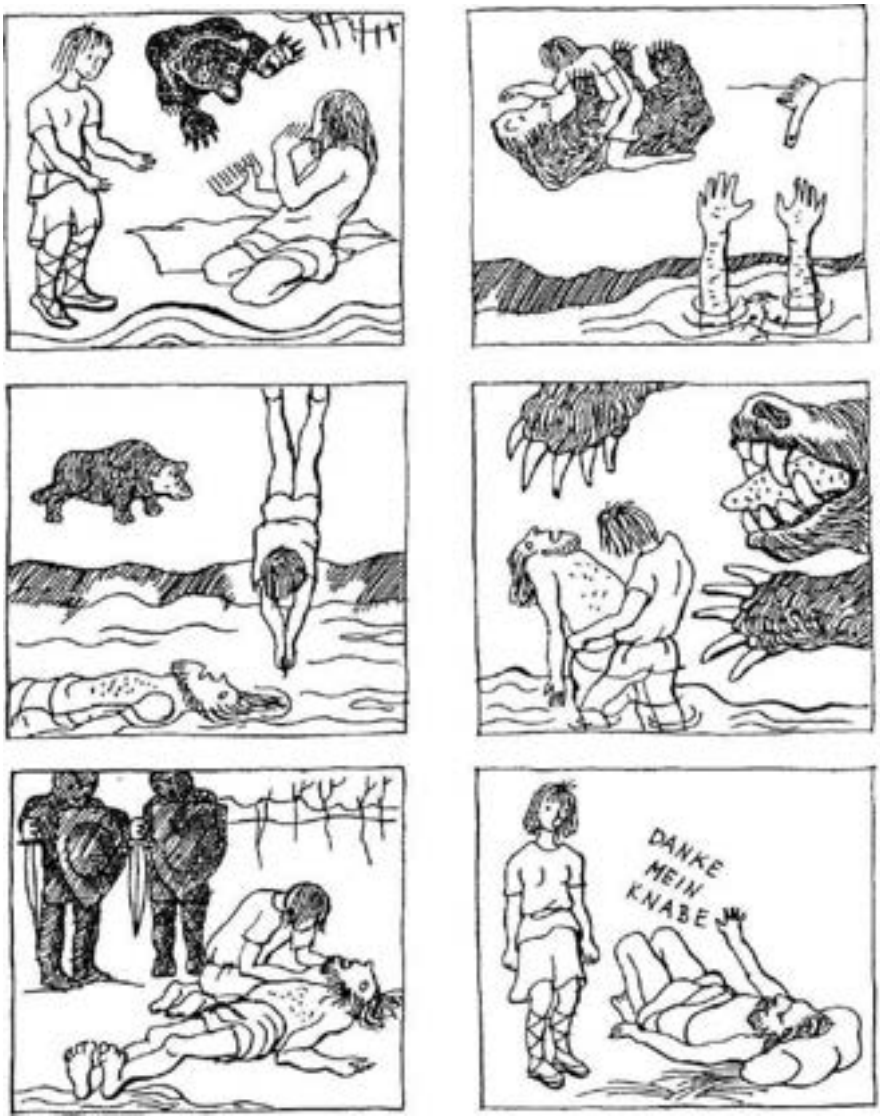

„Byl jsi s ním každý den?“

„Teď o něj pečuje jedna z žen,“ vzpoměla na Habřinku.

„Za tři dny předstoupím před tuduna s výkupným,“ prohlásil.

„Nepořídíš. Odjel na sněm.“

„Až do Dabreczina?“ počítal týdny. Výkupné mohl sjednat jen s ním. To mění všechno. Oprava cest bude zatím pokračovat, karavanu povede dál na východ můj bratřenec a já se mohu zatím vrátit domů! zajásal.

Ještě jednou se ujistil, že Jošua v zajetí nestrádá.

„Je o něj postaráno.“ představila si ty dva na koberečku ze šesti stran. Všechno do sebe pěkně zapadá, uvidím svět! Jen toho opojného nápoje z kuliček hroznů jsem neměla tolik pít, z nádobek, do kterých je vidět.

Zbrojnoši, kteří znali pánovu netrpělivost, byli překvapeni. Tentokrát zůstal na jednom místě celý den.

Bohové mocní! Za tento šťastný den dík budiž vám! radovala se Lipka, ale stále naléhavěji musela myslet na svoji potřebu.

Až k večeru se jí zdařilo vyklouznout z tábora. Jen co podřepla mezi stromy, objevili se po jejích bocích dva zbrojnoši s oštěpy.

„Nechte mě na pokoji!“ odháněla je pryč.

Zvednutýma rukama dělali strašlivé paňáty a cenili zuby: „Bár! Bár!“ Vytáhla z torny váček s bylinami, jako by byl plný medvědích amuletů, a vyrazila kolísavý zvuk, kterým svolávala dívky z lesa, aby se neztratily při sběru šišek na voňavé ohýnky.

Hromotluci si zakrývali zděšeně uši, ale kouzla a jedlování je ujistilo, že si ten mladíček poradí sám. A když ne, bude o darmožrouta méně. Začínali už žárlit na přízeň, které se mu dostávalo.

Vzpomněla na holčičí hry, kdy kousky dutého rákosu napodobovaly chlapce, za bujarého veselí starších dívek. ‚Buď sama sebou!‘ cítila nápovědu shora … Nechci šlehat koně bičem, zvedat těžká břemena a zabíjet lidi. Jsem drobná, ale nebojím se a mám nápady. A ‚můj pán‘, užila poprvé to spojení a připustila tím, že se připojí k jeho průvodu, umí tak moudře vyprávět, že z něj už teď nabírám sílu poznání.

Kupecké výpravy krajem procházely a směňovaly; nevměšovaly se do místních záležitostí. Jejich neutralitu respektovaly strážní pevnosti i rozptýlené rody, a pokud byly občas přepadány, cestu jim v soutěskách tarasili jen zoufalí lapkové.

„Jak ti říkají?“ zeptal se Samuel střapatého chlapce, se kterým cítil přes jednoduchost slov, spřízněnost duchem.

… Lipa – Lipan? Liebe – Liebor? Zavířily Lipce v hlavě možnosti. Něco něžnějšího ... „Libost?“ zašeptala nejistě.

„Libuss?“ opakoval po ní: „Zvláštní jméno.“

I ona cítila, jak divně to zní, ale nic lepšího ji narychlo nenapadlo.

„Mein liebe Libuss," vrátil se kupec bez přechodu do svého života: „Jsi ještě příliš mladý, abys rozuměl lásce. Mé srdce patří nejspanilejší z žen. Med a mléko a horká krev. Říká mi Sámo."

… Sámo? V tom jménu byla důležitost vůdce, ale holce, která celé dětství utíkala, hladověla a mrzla, se zdál tak zjemnělý.

Musíš ho zachránit! Ozval se v ní zase ten hlas.

Co! Já? – Snad on mě!

Šťastný to den! pohlížela Lipka z břehu Oharky za mizejícím sluncem a děkovala všemocné Ladě, která, jak věří lidé, pálící v totemových hájích kouřové oběti, spojuje nitky osudů.

Prázdné ruce jí připomněly avarský luk, který zanechala na břehu pod lískovým keřem. V šeru se křoviska podobala jedno druhému. Nakonec zbraň přece jen našlápla bosou nohou. Z nechráněného ohně v povzdálí se linula červená záře a až k ní zalétaly hlasy.

Přehodila si toulec přes rameno a s lukem v ruce zamířila k táboru, který začínala považovat za svůj. Životodárný oheň neskýtal jen teplo, zachycovala v něm i obrazy budoucnosti.

Rozhlédla se po břehu bledě osvíceném měsícem – a strnula. Mezi ní a ohněm se pohybovaly přikrčené postavy a postupovaly k ležení.

Zprvu myslela, že mají oštěpy, ale byly to dřevěné násady, zakončené různými špicemi a háky … Asi ta cháska z rybářské osady, které se předvčírem obloukem vyhnula! V úleku chtěla zmizet, napočítala jich tři ruce, ale cítila, že když teď uteče, bude už vždycky utíkat.

Samuel, opřený o kmen snil jak překvapí milovanou Jónu, a na stráž postavil jen jednoho strážného, druhý udržoval oheň.

V blízkosti spořádané Francké říše se už cítil bezpečně.

Zasvištění šípu v hučení plamenů přeslechl, ale dívčina střela zasáhla střed hranice a uvolnila nárazem roj jisker. Podřimující muži se chopili zbraní; v oslnění však neviděli, odkud hrozí nebezpečí.

Tu se ozval výkřik a vzápětí druhý, třetí…

Po zásahu ohniště těžším šípem užila Lipka lovecké šipky, určené k hladkým průstřelům. Siluety útočníků, kteří na chvíli strnuli, se jasně rýsovaly proti záři vatry. Cítila strach i vzrušení z boje s tou hrubou tlupou. Nechtěla však zabíjet. Nasazovala šípy, jeden za druhým, jako Avaři v jarním klání o největšího skopce. Napínala luk jen do tří čtvrtin a mířila na nohy. Další muži padali a svíjeli se v trávě nebo se belhali, odkud přišli. Posledního dostala, když se rozmáchl, aby po ní mrštil harpunu.

Tomu jedinému prostřelila srdce. Zalila ji horká vlna, pocit, který předtím nezakusila. Padla do trávy, vzepnula se do oblouku jako luk, rozechvěla se jako tětiva po vypuštění střely, a vyrazila válečný křik Amazonek. Běsi, černí polobůžkové Peruna, do mě vstoupili! lekla se.

Od ohně přibíhali Sámovi lidé s pochodněmi. Raněné nedobíjeli, přišli přece za obchodem; jen jim lámali zbraně – trapné násady a háky.
Když si všimli hladkých průstřelů jejich údů, běželi pro kupce.

„Sámo!“ zvolala Lipka a vstoupila do záře ohně.

„Libuss!“ přistoupil Samuel radostně k mládenci, kterého už oželel. Až pak si všiml průrazného luku, jedinečné zbraně vynalezené Peršany, zdokonalené Huny a užívané, k hrůze všech, Avary.
Jeden z žoldnéřů přinesl střelu narůžovělou krví, která proletěla komusi lýtkem a srovnával ji se šípy v pouzdře lučištníka.

Odmítla poctu lože ve stanu mezi vybranými bojovníky, ale přijala od kupce beránčí rouno. Cítila kolem sebe takový respekt, že mohla cokoli. Chvíli zírala do ohně a nahlížela budoucnost, aby si ty záblesky později propojila ve snech. Zbrojnoši pro ni zatím připravovali spací kožešiny na nejlepší návětrné straně ohně.

Zašla ještě k řece, která se třpytila ve svitu měsíce. Zpovzdálí viděla, jak muži probírají znovu podrobnosti bitky a napodobují její střelbu.
S úlevou podřepla a s plachým potěšením si přejela dlaní klín, který už nebyl hlaďounký. Jsem žena.
Sevřelo jí u srdce při pomyšlení na dívky z hradiště, které Avaři odváděli na prodej kamsi na jih, odkud se ještě žádná nevrátila.
Vzhlédla. Jasná noční obloha, odevšad stejná, se nabízela k předávání zpráv. Poslala družkám na hradišti ze srdce povzbuzení. Kdybych tak mohla něco … zaťukal nápad a zase odletěl. Zítra o tom budu přemýšlet ze všech stran, jak mě to učil Jošua.

Byla znavená, ale věděla, že hned tak neusne. Svlečená vstoupila do tiše pleskající řeky a zvolna se ponořila. Když vystupovala ze stříbrných vlnek Oharky, připadala si poprvé skoro hezká.
Nevím, co mohu, ale cítím, co musím. Pohlédla k horám, za nimiž tušila svůj porobený kmen. Jednou se vrátím. Cestou k táboru rozeznala tu a tam ve světle měsíce hořkou bylinku nebo spící kvítek. Rozemnula je v dlaních a zatřela si léčivé aroma do vlhké kůže.
… ‚Libuss?‘ To jméno si zatím ponechám, ale jsem, co jsem!
Došla k ohništi a stráž před ní uctivě sklonila kopí.

Kupec nebyl v dohledu. Z jeho stanu se ozývalo tiché sténání.

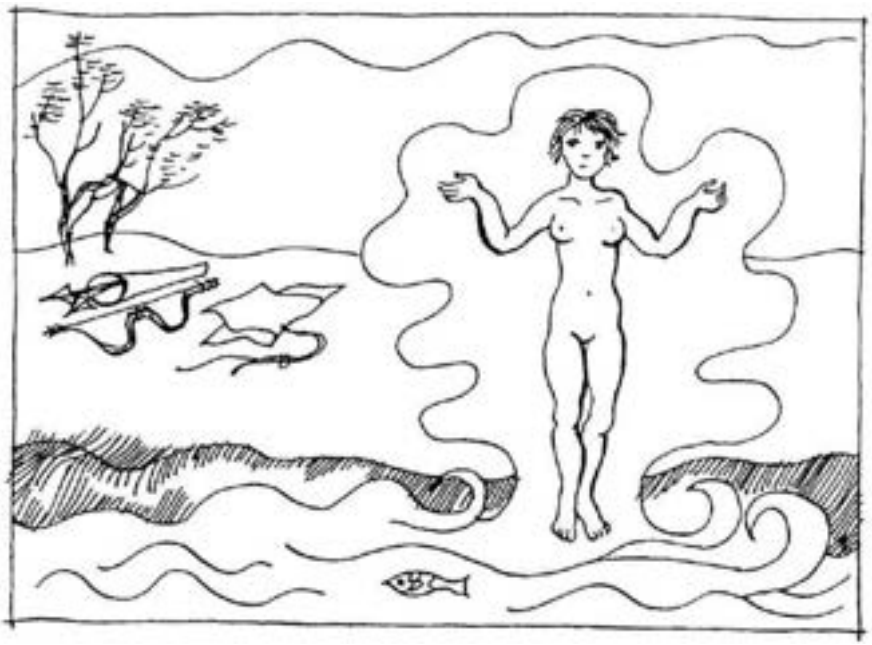

Vžila se do své role mládence: ‚Ach ty ženy! Proč nás tak trápí?‘ Z horkého popela vytáhla kus osolené pečeně, popadla spací kožešinu, na níž jí muži uložili zbraň a poodešla stranou.

„Je cítit šamanem,“, zašeptal strážný.

„Je to šaman!“ potvrdil jeho druh u ohně.

„Největší šaman!“ prohlásil třetí. „Změnil se v udatného bojovníka!“

Mezi keři, kam až nesahalo vlhko od řeky, nalezla chráněné místo a vystlala si dolík beránčím rounem. Když uhlazovala mastnou kožešinu rukama od popílku z tvrdého dřeva, povšimla si zvláštního klouzavého pocitu v dlaních, a když je pak otřela do lněné haleny, vlhké po koupeli, ruce jí jako zázrakem zbělely … Ráno to vyzkouším!

Na zítřek se těšila. Pán mě přijme tak jako tak, protože jsem šikovná. Ne. Měla jsem štěstí, uskromnila se. Ale stejně to byl můj nejlepší den!

Uprostřed noci kolem ní cosi obcházelo. Páchla teď jinak, po hořci a radobýlu, kterými se potřela. – „Mjédo!“ vrátila se ke svému dívčímu hlasu, vztáhla k ní paži a brzy už se hřáli pospolu. Časně zrána zaslechla medvědička hluk z tábora a zmizela. Když se Lipka probudila, zválené místo po jejím boku bylo ještě teplé. Cítila, že takhle přítulnou ji viděla naposledy. Příště to bude jinak. Setřela si rukávcem slzy.

Muži nebrečí! … Jsem žena a nebojím se skrývat, co cítím!

Až na nesnižovaný hlas a čisťounká líčka nevypadala ráno Libuss jinak, a přece muži, kteří už sedlali, vydechli překvapením. Snad to bylo v těch ladných pohybech, které už nepodřizovala rázné vůli.

„Teď se zas proměnil v ženu!“ obdivovali šamana.

Samuela nevyvedla z míry, často kupoval otroky i otrokyně. Lehkým pohybem jí přejel hruď, až se prohnula dozadu, a prsty zajel bodře do klína. Divoce se rozesmál a hýkal jako osel. „Libuss? Libuss?“ plácal se do hýždí po způsobu Bavorů.

Přišlápla luk, zapružila ho a nahodila tětivu. Cítila na sobě všechny oči. Nasadila střelu a rozhlédla se kolem. Nad řekou v těch časech lovili orli. Vybrala nejbližšího z nich a sledovala cíl v klouzavém letu přes předsunutý šíp. Věděla, že ho má ve své moci, ale na poslední chvíli zaváhala. Vnímala dotek Sámovy dlaně na rameni. Nebránil jí, jen doufal, že ucítí totéž.

Dravec se spustil střemhlav k hladině, a když vzlétl, vynášel kořist. Navýšila úhel o vzdálenost a vyrazila mu stříbrnou rybu z pařátů.
Hbitě se pootočila, v pohybu nasadila další střelu a poslala ji vysokým obloukem na západ, jako by chtěla všem připomenout společnou cestu.

Zbrojnoši přivedli záložního koně a vysadili ji nahoru. Byl větší než šlachovité avarské kobylky, na které ve stáji občas potají naskočila. Sehnula se k hřívě a šeptala mu konejšivá slova.

Sámo ji pozoroval a zblízka jistil. Nedal najevo, že rozeznal dívčinu nezkušenost, obdivoval její odvahu a soustředění. – „Šém!“ zvolal.

‚Šén‘? Myslela, že jí to sluší, pustila se hřívy a pozvedla k němu ruku ve starém římském pozdravu legií, který ji naučil Jošua na řetězu.

Sámo rozeznal oblíbené gesto svého bratra z dětských her, a aby se nedojal, zopakoval jméno koně. Pochopila, že se ke všemu novému bude muset naučit i trochu starobylého jazyka jeho lidu.

„Šémo!“ oslovila bílého grošáka pevného těla a ten pohodil hlavou. Pohladila ho oběma rukama souběžně po šíji a hřebeček slastně zafrkal. „Ne abys mě shodil!“ dodala šeptem.

Sámo udával krok záměrně pomalu, ale i tak ji brzy rozbolela stehna, kterými svírala boky zvířete, aby nesklouzla do stran.

Náhle průvod zastavil. S úlevou sjela na pevnou zem. Hlouček jezdců se otevřel. Vprostřed cesty, v šikmo v drnu trávy, vězel její druhý šíp.

Během krátké zastávky si řekla o kus provazu, spletla dvojitou smyčku a přehodila ji přes sedlo. Navrch položila měkké beránčí rouno a do převislých ok, na způsob třmenů užívaných Avary, vjela chodidly.

Až hranicemi Francké říše viděla ženy jezdit bokem. Ale už si zvykla.

Po třech týdnech jízdy se blížili k Metz. Sámo nemohl usnout vzrušením a Libuss obavami. Shůry čerpala sílu a s důvěrou hleděla do vzdálené budoucnosti, teď ale čelila nejistému zítřku.

Kupec, který s ní trávil většinu času, a s údivem a potěšením ji učil slovíčka (a z žertu i písmenka), by ji rád vzal do svého domu. Nemohla ale zůstat mezi muži a o služebných rozhodovala Jóna.

„Zítra …“ vzdychal kupec. „Už zítra!“

„Před dvěma úplňky jsem ještě napájela avarské herky.“

„Tady ti bude dobře. Jóna není zlá, ale na služky je ras,“ uvažoval nahlas. Vybavil si ornamenty, kterými ho Libuss udivila, když zkoušela jeho olůvko. Přistrčil jí kus pergamenu a odšpuntoval kalamář.

Namočila husí brk do inkoustu a vykroužila okvětní lístky plané růže. „Psát nemůžeš, to je mužská práce,“ rozvíjel okamžitý nápad.

„Ale kdybys tu a tam něco přizdobila – to se našim písařům nedaří.

Zeichen," naznačil kresbu. „Zeicherin," ukázal na ni. Za pokus to stálo. Křesťanství se šířilo Franckou říší jako mor, a i když nepočítal, že to vydrží, dokud byl o ty říkanky zájem, proč je neprodávat. Kšeft je kšeft.

Lipka zatajila dech. Nic hezčího si nedovedla představit. Odmalička vyškrábávala obrázky trny do březové kůry a vláčná poddajnost syté barvy ji uchvátila hned po prvním tahu. „To bych moc ráda."

„Nechci tě ztratit v tom velkém štetlu, třikrát jsi mi zachránila život. Kdybys byla … kdybych nebyl …"

‚Kdybys byla pohlednější, a kdybych nebyl tak posedlý Jónou,' doplnila si, ale příliš jí to nevadilo. Teď se chtěla naučit číst a porozumět tomu nevídanému světu.

Odpoledne zahlédli v dáli věže a opevnění. Když docválali k městu, stráž už zavírala brány, a kdyby kupec nesáhl do měšce, čekala je noc před hradbami. Jezdce s výstrojí poslal Sámo do dvora, kde byly sklady.

„Takhle nemůžeš," zadržela nedočkavce, který spěchal domů a chvěl se vzrušením. Až v té chvíli si uvědomil, jak vypadá. Závěje prachu ve vlasech, obličej od much, tělo páchnoucí potem. Ani Libuss nevypadala lépe; ženu by v ní už zase nikdo nehledal.
Pohlédli na sebe a přes tu únavu se rozesmáli.

Knajpa, kam ji Sámo zavedl, nabízela zámožnějším pocestným pečeně všeho druhu, přespání na štrozoku, a už také ‚římskou lázeň'.
Uprostřed vyhřáté místnosti, přilehající ke kuchyni, stála dřevěná káď, stažená rezavými obručemi a před ní mokrý stupínek.

Sámo ze sebe strhal oděv, a jak byl uvyklý děvečkám, doplňujícím horkou vodu, svou nahotu si ani neuvědomoval.

Libuss ustupovala do nejzazšího kouta.

Pochopil, hlučně se rozesmál a dlaněmi se plácal do bílých stehen. Pak ale zvážněl a přetáh si přes boky sušadlo. Přistoupil k odvrácené dívce a dotkl se jejího ramene: „Miluji Jónu," řekl tiše. Pokynul k lázni a dal ženě přednost, jak tomu bylo zvykem ve zjemnělé Římě.

Zavrtěla plaše hlavou, ale to už usedal v koutě na lavici. Styděla se. Kolik hezčích už viděl, bude se mi smát ... Jsem žena! Odložila halenu, ohlédla se, vyklouzla z nátělníku, rozepjala bronzovou sponu a nechala klesnout k patám chlapeckou suknici. Kde se to ve mně bere!

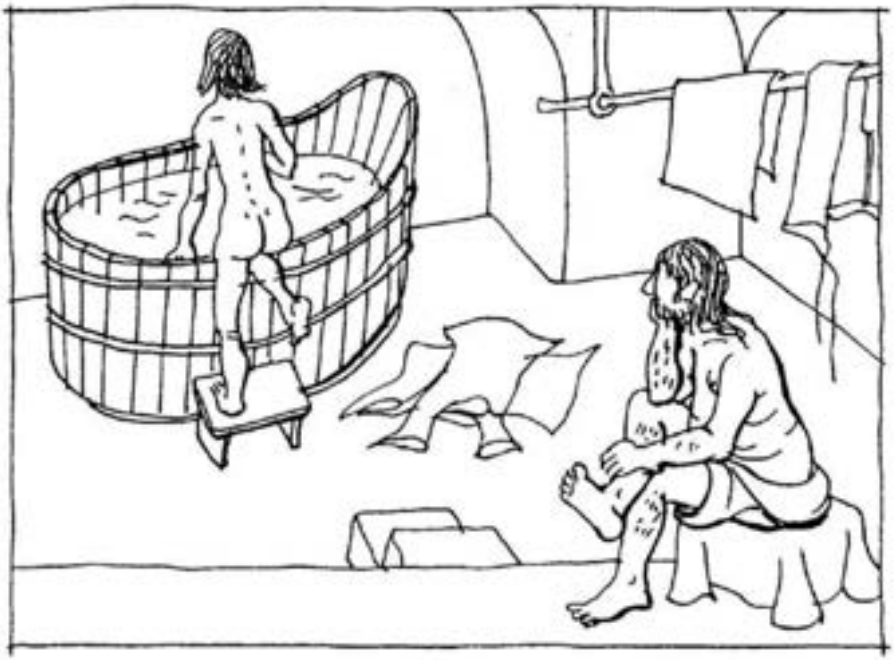

Cítila strach i vzrušení, a současně pozorovala zapařený badhaus shora, jako z pozdější vzpomínky. Překročila své svršky. Líce jí plály a žár se šířil dolů. Když vstupovala do vody, cítila jeho pohled v zádech.

… Tak líbezná ramena a dokáží napnout luk a vyslat střelu přes vysokou horu, pozoroval ji se stále větším obdivem.

Omývání horkou vodou znala; když svařovala byliny, oplachovala se přebytkem v kotlíku. Tohle bylo něco jiného. Hladina jí sahala do pasu. Zvolna se ponořila celá a drsnými dlaněmi přejížděla slaný povrch těla. Náhle zahlédla stín. – Ne!

Sámo se shýbl, podal jí věchýtek a ukázal, jak se s ním drhnout. Když ji to začalo těšit, odstoupil a vrátil se k lavici.

… Skoro nic tam nemá, přemítal kupec, který znal cenu žen. Jsem asi příliš dlouho sám, vrátil se v myšlenkách k Jóně a pocítil závrať.

Do růžova vydrhnuté dívce posílila čistota sebevědomí a vystoupit z lázně už se odhodlala sama.

Kráčeli proti sobě. Hleděla mu do očí, aby ho upoutala a nesnížil zrak. Když se míjeli, Sámo vyklouzl zpod lněného utěráku a přehodil jej přes ni. Později mu, už se samozřejmostí těch, kdo si důvěřují, vydrhla na oplátku věchýtkem záda.

Zatímco se ještě odmáčel, zašla na dvůr, aby vyčistila jeho oděv. Hrubé zaklení v jakémsi vzdáleném slovanském nářečí ji vytrhlo z práce. Kolem prošla přezíravě majestátní žena a ve vzdáleném koutě podřepla. Nebyla už nejmladší, ale byla to nejvnadnější bytost, jakou kdy spatřila. A voněla drahou pačulí, kterou rozvážely karavany.

Sámo zatím dokončil očistu a čekal netrpělivě na své svršky.

Jóna očekávala Samuela až před zimou a krásu, která pomíjí, nechtěla tak dlouho marnit čekáním.

Když na ni před lety, prvně spočinul zkoumavě zrak mládence, bezděčně pohodila vlasy, zvlhčila si rty a skryla vítězný úsměv. Rychle pochopila, jakou moc mají ženy, pokud samy nepropadnou mužům nebo nezačnou patřit jen jedinému.

Bezuzdnost, které předčasně vyspělá dívka přivykla, byla zpočátku nezištná a zájmem si jen zvyšovala důležitost. Jak dozrávala, už trochu znuděná užíváním té mužolapky, objevila výhody spojenectví na vyšší úrovni, na rozdíl od žen, které se dávaly příliš snadno mnohým.

Zůstávala s těmi, kdo o ni pečovali, a když ji zbili, nebo se objevil někdo slibnější, mizela. Posedlost mužů vzhledem žen, které si toužili přisvojit a vystavit na odiv, nechápala, ale využívala.
Plachým úsměvem, dotekem, slzičkou nebo projevem náklonnosti mohla dosáhnout čehokoli a vše jí bylo odpuštěno. Cítila, oč je dál nadhledem zkušeností, ale svou převahu nedávala najevo.

Dvojí tvář užívaly ženy od nepaměti, aby přežily a vzkvétaly. Jóna předešla svou dobu, když objevila i dvojí život. V jednom dělala, co se očekávalo, aby si ve druhém mohla dělat, co chtěla.

Když její poslední ochránce, zámožný, ale zpupný korutanský zbrojíř, skončil po hádce s Avary na kůlu, přihodili ji k jednoduchým dívkám s hladkými líčky, odváděným na trhy v Byzanci.

Tenkrát ženské kouzlo poprvé selhalo; byla jen ceněným zbožím.
Samuel ji zachránil a přilnul k ní celou duší, ale v Jóně stále přetrvával nevalný první dojem z odraného zajatce. Byl pro ni trochu starý a malý, a jeho složité řeči ji uváděly do rozpaků.
V zajetí polníků ho bez výčitek svědomí nahradila jinými. Teprve, když pro ni přijel na statném koni, draze ustrojen, začala oceňovat jeho vliv a bohatství i laskavost, kterou předtím nepoznala.

Při úplňku bývala Jóna tak rozjitřená, že se dávala třít Jívou do úlevy, nebo v převleku mizela v temných uličkách a vracela se až po půlnoci.
Kdykoli však Samuel přitáhl z výpravy, nešetřila city. Slzy ze shledání, a smyslnost, s níž ho svírala a skučela vášní jako vlčice, ho ujistily, že mu milostivý osud dopřál tu nejlepší ženu ze všech.
… Jen kdyby mu tak ještě mohla porozumět, když se zasnil o světě a smyslu života, když uvažoval nahlas o obchodech a budoucnosti, nebo se mu povedlo něco chytrého se slovy či rýmy.

Velký hrázděný dům už spal, když kupec, který nechtěl Jónu jen tak vzbudit, ale nádherně překvapit, zaťukal tiše na dveře pro služebnictvo.

Umlčel pozdravy podomka a zašeptal cosi služce, která se zjevila s olejovou lampou. Rozespalá žena v nočním čepečku odvedla Libuss prozatím do noclehárny k děvečkám.

Sámo došel po špičkách ke komnatě na konci chodby a tam ze sebe shodil oděv. Jen na krk si zavěsil dar pro svoji vyvolenou, náhrdelník ze zlatých lístků, prostřídaných kapkami barevného skla.

Zdálo se mu, že tlukot jeho srdce musí Jóna slyšet i přes zavřené dveře. Když potichu vstoupil, rozeznal ve tmě světlejší obrysy duchny, která se zvedala a klesala v pokojném rytmu nevinného spánku.

Jak byl, rozehřátý z lázně, vklouzl pod pokrývku a vtiskl se do ženy, po níž tak dlouho toužil, a zezadu ji pojal.

Cítil, jak se mu vlhce poddává, a v polospánku se přidává k jeho pohybům, a než se nadál … Snad tentokrát konečně! zatoužil po malém sladkém štěstí, které jim osud dosud nedopřál.

V poslední chvíli měl pocit, že zaslechl někoho u dveří, ale to už mu bylo všechno jedno. Vykřikl, a přemírou dojmů ztratil na chvíli vědomí.

Když se probral, Jóna, teď už s náhrdelníkem na bílé šíji, ho k sobě dychtivě tiskla, ale jako by ji opustilo předchozí teplo, a také mezitím popila vínko.

Jivka, její věrná služka, právě vstupovala do komory s nečadivou knotovkou a zdravila pána přehnanou poklonou. Byla podivně zardělá.

Jóna ji rázně vykázala a bezostyšně po něm sáhla. Pod jejími cílenými doteky se mu vracel život do těla podruhé, a pocit nepatřičnosti, který ho neurčitě zneklidnil, se vytrácel.

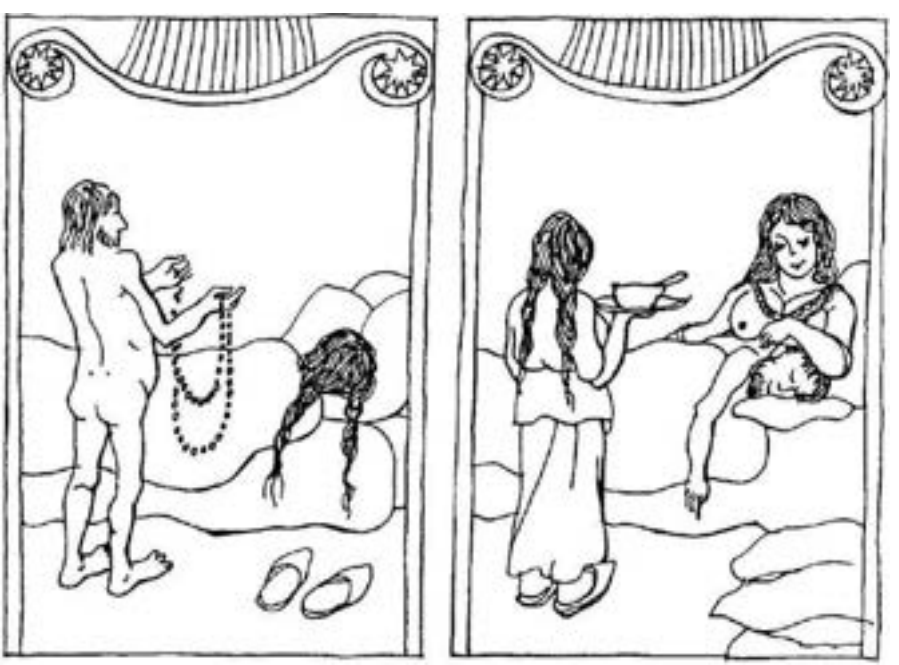

Ve ‚štetlu‘, jak říkal Samuel tomu mraveništi stálého i procházejícího folku, kypěl život a mísily se jazyky. Měřítky starého Říma byli všichni barbaři, ale vždy se nějak domluvili.

Libuss rychle vstřebávala místní hatmatilku, a když po několika dnech v officině, kde několik povýšených pejzatých chlapíků přepisovalo od rána do večera jakési kouzelné latinské prosby, dokázala prohodit sem tam i hebrejské slůvko, měla ve Stein familii vyhráno.

‚Gebety‘, které zdobila stále krásnějšími ornamenty, šly dobře na odbyt a všichni se usmívali. Až na Jónu. Zprvu ji přehlížela a tolerovala jen jako zdroj příjmů. Když si povšimla, kolik času té nijaké holce věnuje muž, na něhož si činila nárok, povolala ‚kleine Zeicherin‘ k sobě.

Dívka v pokaňkané halence, s prsty od iluminovací červeně před paní domu sklonila hlavu.

… Je tak ubohá a nic nemá vpředu ani vzadu a nic ji nezdobí! ulevilo se Jóně, když ji zblízka prozkoumala. „Odkud jsi?“ zeptala se přísně.

Libuss pokrčila nejistě rameny. „Nevím, asi…“ ukázala neurčitě na východ. Odhadovala, že Sámova paní pochází z teplejších jižních krajů, ale její přízvuk byl také slovanský.

Jóna přikývla, opuštěných dětí byly tenkrát tisíce: „Jsi první žena, co znám, která obrázkuje.“

„Už dříve jsem obrázkovala,“ přijala to slovo: „na březové kůře a na skálách,“ rozhlédla se kolem.

„Ukaž!“ pobídla ji dychtivě Jóna a odtáhla stranou závěs, zateplující zeď. Libuss přistoupila ke stěně a vykroužila upatlaným prstem na omítce rozvitou růži, a na ní konipáska.

„On nebo ona?“ nadchla se paní, když si představila tak krásné obrázky všude po zdech.

Místo odpovědi vystínovala dívka hnízdo. Mláďátka přece vysedává ona, ale pak je krmí oba. Vzápětí vycítila, že udělala chybu.

Jóna se nad hnízdem zachmuřila a jako by zestárla. „Táhni!“ spustila závěs přes kresbu a ukázala ke dveřím.

Lipka znala ten pohled z hradiště. Bylo v něm zklamání žen, které nepořídily a přestávaly doufat. A přece…

Ve dveřích se zastavila a pozvedla k paní odvážně pohled. Jóně se zúžily zorničky, ale než stačila drzou Zeicherin vykázat, řekla dívka tiše: „Znám kinderkraut.“ Doufala, že slovo, které vytvořila je srozumitelné.

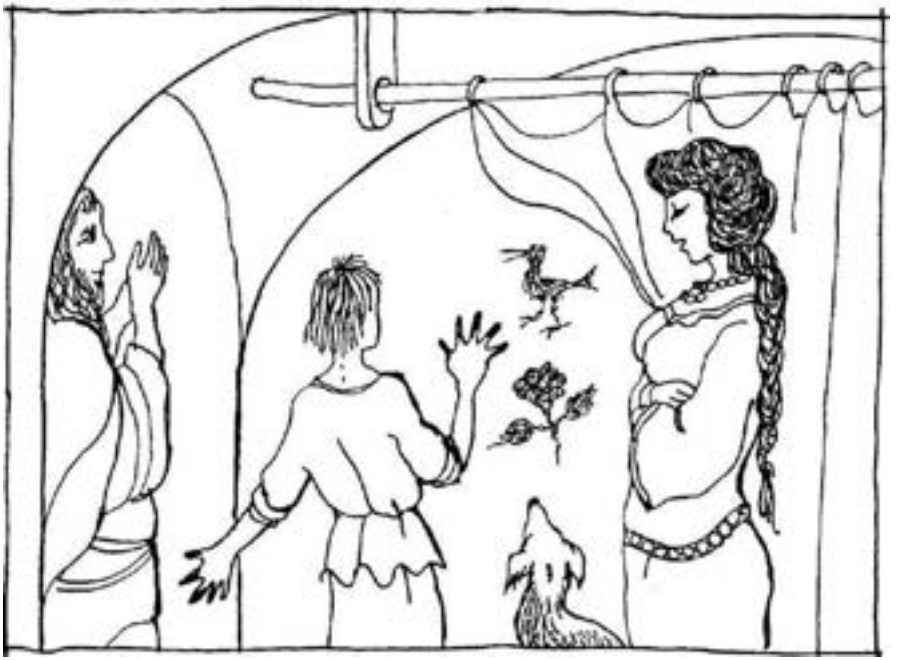

Jóna k ní vyrazila s napřaženou rukou, ale pak zaváhala. Sevřela té divné holce rameno a propalovala ji pohledem.

…Voní tak povědomě, rozpomínala se Libuss. Spojení mezi Sámovou paní a ženštinou, kterou zahlédla na dvoře knajpy, bylo těžko uvěřitelné. „Kinderkraut za úplňku," opakovala. – „Ale jen se svým mužem!"

„Jsem počestná!" odsekla Jóna s přesvědčivostí pohotových lhářek, které neprokazatelné bezostyšně popírají.

Libuss jí hleděla do očí. Očekávala, že je sklopí, jako děti chycené při lži. Jóna však byla návykem otrlá, nikdy nepřipustila chybu a nikomu neustoupila. „Kinderkraut? Co ty víš!"

„Vím," řekla Libuss pevně. „Jen se svým mužem…" připomněla jí podruhé mírně. Litovala Sáma a všechny muže krásných lhářek.

Jóna neuhlídala rty, které se jí tvrdě semkly. „Přines tu bylinu a hleď si svého! Dobře ti zaplatím, ale pak – musíš pryč!"

Dívka se uklonila a už otevírala dveře, když zaslechla kroky.

Kupec nebyl přítomností Zeicherin překvapen, ale Jóna cítila potřebu vysvětlovat. Ti dva tvořili nesourodý pár; sebevědomá žena smyslných pohybů a neklidně zjitřený, o půl hlavy menší, poblouzněný vzdělanec.

Usmál se na Libuss; stále ho překvapovala. Ukázal na kresbičku a pobídl ji k dalšímu výjevu, ač zobrazování nebylo v souladu s jeho vírou.

Olůvkem načrtla bez myšlení strmou křivku ostrohu nad říčkou, s vrbkami, z nichž odřezávaly rybářky proutí na vrše. Nahoře naznačila strážní věže, valy a hradby. Když poodstoupila, připomněla si utrpení všech těch žen na hradišti, a vlastní štěstí jí připadlo nepatřičné.

Také Samuel si naléhavě připomněl své poslání – Jošua!

Libuss ho ujistila, že je starší bratr v bezpečí a Avaři ho ušetří, dokud nedostanou výkupné … Žije. Ale jak? – „Pozítří ráno vyrazíme!“

„Ne! Musíš zůstat do plného měsíce!“ vykřikla Jóna a cosi mu šeptala. Rozpačitě se jí poddával.

Do úplňku zbývají tři týdny, oddechla si Lipka. Potřebovala více času, aby nasákla ten nový svět a porozuměla lidem, kteří tu žili v míru. „Proč jsou pergameny jen o minulosti?“ zeptala se příští den Sáma.

„Kdybych věděl, co přijde za rok nebo jen za měsíc, stal bych se nejbohatším a nejmocnějším v celé zemi,“ usmál se její prostoduchosti.

„Kdo je bohatý a mocný, přece budoucnost sám dělá,“ namítla. „Nebo kdo má nápady a odvahu.“ … Vlastně i ta, přiletěla jí nápověda odkudsi shora, kde sídlí duše předků i potomků.

Poslední dobou mívala pocit, že je zde i někde jinde, jako by si s ní jiná bytost vyměňovala místo. Přesahovaly se a prostupovaly a světaznalejší sestra jí dávala víru a naději. Nebyla si jistá, co může nabídnout na oplátku. Až později vycítila, že nežijí na různých místech, ale v různém čase. Proč a jak? S tím si tenkrát nikdo hlavu nelámal.

Avarští chánové, jako před nimi hunští králové, bojovali tvrdě a krutě, když narazili na odpor. Při nájezdech brali vše, co se dalo, ale už nezapalovali příbytky místních obyvatel, kteří jejich hordy živili.

Uspořádání, založené na strachu a udržované jen několika stovkami předsunutých jezdců, stále trvalo.

V krajích, které Slované před třemi generacemi osídlili a jen krátce svobodně užívali, se zastavil čas.

Muži, nasazovaní v bojích jako pěší předvoj avarské jízdy, rychle ubývali, vše potřebné na hradišti obstarávaly ženy, a o zvířata se staraly většinou děti.

Bezútěšný život, dřina od svítání do stmívání, a nejistá budoucnost dorůstajících synů a dcer, matky deptala. Ale jen v dávných pověstech, vyprávěných stařenami u ohňů, prý tomu bylo jinak.

„Věčně tu Avarini nebudou," mínil prostřední z bratrů Steinů, který rozvážel kožešiny z Mét dále na západ.

„Možná. Ale toho se nedožijeme," povzdechl druhorozený.

Do Francké říše přicházeli ze všech stran nádeníci i zruční řemeslníci a přibývalo tu manufaktur, z nichž nejdůležitější byla výroba železných nástrojů a zbraní ... „Co zmohou meče proti mraku šípů?"

„I kdyby se kagan stáhl z Panonie, kdo by Slovanům vládl? Vždyť to jsou divoši a každá osada jen pro sebe. Bez pevné ruky by se hned rozkmotřili a pobili."

Lipku ty řeči přitahovaly, a kdykoli zdobila stěny jídelny starobylým ornamentem Steinova rodu, naslouchala. Možnost stažení Avarů byla závratně krásná představa. Už nějaký čas zvažovala, jak jednou ženám poví o lepším světě. Teď objevila ještě důležitější poslání.

Přinese do té staleté tmy blikavé světýlko naděje.

Jóna byla úchvatná žena. Mluvila nízkým hlasem, střídala vášeň a chlad, a na vrcholu vzrušení nebo na dně zoufalství sahala po tenké dýce a stěží přemáhala nutkání bodat kolem sebe i do sebe.

„Má paní," oslovila ji Libuss mírně: „Dnes či zítra…"

Ty tři roky s otevřenýma očima ve službách staré léčitelky jí teď přišly vhod. Dryák z červených a modrých kvítků dardětu svařila časně zrána.

Paní hrála už po nějaký čas uraženou, aby se vyhnula Samuelovu milostnému dorážení. Dnes přijme další šperk, nadrženému hřebečkovi odpustí, a smír zpečetí bouřlivým početím.

… Nevěří mi, nevěří nikomu, ví nejlíp, jak snadné je klamat, přemítala Libuss. Ale já opravdu nevím nic najisto a jen přibližuji, co má být.

Než jí tam dole něco zaťuká, budu za horami, a kdoví, zda se ještě někdy vrátím do toho krásného domu z kamene.

Zbudou po mně jen pěnice a ledňáčci na stěnách, obláčky a hvězdy na stropě, a kdykoli je z kolíbky zahlédnou děti, vycítí moji vroucnost.

Budeš-li po meči, přeji ti jasnou mysl. Budeš-li po přeslici, čisté srdce.

Zůstaň,“ vyrušila ji z libých představ Jóna. „Dám ti vlastní komůrku, tři jídla denně, válenky, a dvě jupky každý rok. Nosíš lidem štěstí.“

„Já?“ A dvě jupky za to! „Teď musím zpátky.“

„Nepatříš mezi ty ubožáky! Umíš zvláštní věci.“ Počnu-li, přestanu s těmi zálety, slibovala si. Jivka o mně ví příliš mnoho a musí … zmizet.

„Jivka dostane svobodu a půjde pryč. Můžeš mi sloužit místo ní.“ Protřelá komorná a důvěrnice, s níž si paní vyměňovala role, a která ji zastoupila v loži tu noc, kdy se nečekaně objevil rozdychtěný Samuel, naznačovala drze, že bude možná matkou!

Zatímco otroci, zanechaní pod dozorem v údolí Egeru, budovali cestu až k soutoku s Albou, Samuel v Métách najímal honáky a nakládal zásoby. Hlavním cílem výpravy nebyl tentokrát obchod, ale vykoupení bratra.

Libuss měla až doposledka napilno. Zdobila ‚do foroty‘ prosbičky ke křesťanským bohům a iluminovala pergameny ve starořímském jazyce, ze kterého rozeznávala jen tu a tam slovíčko.

Kupec, který doufal, že předá kreslířské umění písařům, si zoufal. Ješitnost nedovolovala mužům přijmout poučení od nějaké přivandrovalé holky a jejich vlastní výtvory byly neprodejné.

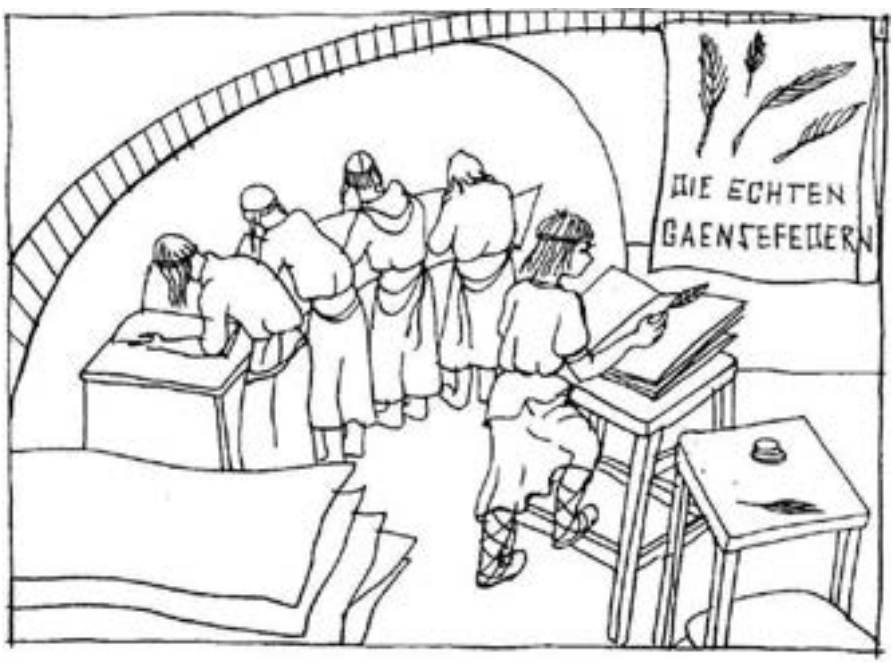

Zdatnou Zeicherin potřeboval však s sebou, jak také vysvětlil Jóně, která jí v odjezdu bránila. Jen Libuss znala hradiště a místní poměry.

Za kuropění zavinula Lipka do spací kožešiny pár svých hadříků, žejdlík mycí pasty z tuku, popela a špetky soli, kterou stále vylepšovala, a ze skrýše vyzvedla rozepnutý luk. Na koně se těšila, a Šéma se těšil na ni.

Světaznalý kupec ji přesvědčil, aby zatím skryla svoji ženskost, ale i z průjezdu městem po jeho boku jako páže měla dobrý pocit.
Ve výpravě, čítající asi dvě stovky hlav, byly i vojandy provázející své muže, a markytánky, které patřily všem.

S jednou takovou se Libuss hned v prvním ležení sblížila.

Statná žena ji zprvu považovala za mládence, panoše kupce, který s ním často rozmlouval. Když si splachovaly v potoce prach z cesty, vyzývavě obnažila své nadměrné vnady.

Lipka se překvapeně odvrátila, ale ženy všech věků a tvarů znala z hradiště tak zblízka, že se vzápětí zasmála. Přistoupila k ní s trochou mycí masti, a předvedla, jak ten zázrak rozpouští nečistoty.

„Ha!“ zakryla se sušadlem kuchařka, šička, ošetřovatelka sečných i bodných ran a večerní utěšitelka, když poznala svůj omyl.
Ta mazlavá věc ji hned zaujala; ruce měla stále lepkavé od smoly, krve a jídla, a voda s pískem moc nepomáhaly. Dózička nebyla velká, taková vzácnost! Mluvily spolu slovanskou řečí, chybějící slovíčka prokládaly franckými výrazy a brzy si rozuměly i ve všem ostatním.

„Jsi ještě tak mladá, jako chlapec,“ ujelo Sonje, když si tu plochou holku prohlédla zblízka.

„U nás je lepší málo,“ povzdechla Lipka a viděla se v duchu v řadě dospívajících dívek na nádvoří hradiště, při každoroční přehlídce krásy. Prodejnost hurisek na byzanckých trzích se odhadovala pohmatem.

„Avri?“ uhádla Sonja. „Taky mě dostali. Už je to dávno,“ odmlčela se, ale cosi ji nutilo pokračovat: „Měla jsem synka …“

Že byla matkou, poznala Lipka hned. Teď se soustředila na jeho osud.

„Nikdy už jsem o něm neslyšela,“ povzdechla.

„Žije,“ utěšila ji.“ Nějak to cítila.

„Sonja! Sonja!“ Zarostlý tlusťoch na protějším břehu se lascivními posunky se dožadoval jejích služeb.

„Dnes to nejde!“ odbyla ho markytánka, která v té chvíli zatoužila po lepším životě, třeba i v bídě. „Putuješ s naším pánem?“ zeptala se dívky.

„Znám cestu na druhé straně,“ mávla Lipka na východ. „Drží tam jeho bratra. Naučil mě písmenka.“ Poprvé si uvědomila, že by ty věci mohla ukázat i jiným ... Pokud by o to stály, a měly na to hlavu.

Zdatnější jezdci vyráželi do obou stran cesty a zvěřina, kterou ulovili, byla pro všechny. Večer zaplály ohně; nejvyšší pro kupce, menší pro honáky a stráže. Na třetím, nízkém sálavém, vařily ženy polívku a míchaly kašu v kotlích ještě po římských legiích.

Vysloužilí bojovníci probírali znova a znova svá tažení a přeli se o každou maličkost, a skleslí otroci vzpomínali na nádherné země, kde vyrůstali mezi svými, než na ně osud zanevřel.

Ženy rozdělily krmi a teď spolu hovořily tichými hlasy. Mastné nádobí se vytíralo až ráno.

Sámo a Libuss seděli na padlém kmeni a hodnou chvíli už mlčeli. Co asi děla Jóna? přemítal kupec. Naposledy mě pojala tak vášnivě a až do rána promlouvala o své naději. Myslí, že zelená ratolest je nejvyšší důkaz naší sounáležitosti. Tak či tak; zůstane mým nejjasnějším světlem.

Po půlroce v těsné blízkosti rozeznávala Libuss Samuelovy nálady i směřování jeho myšlenek, a měla ho ráda. Byl nejchytřejší a nejhodnější člověk, jakého kdy poznala, a že jí nepatřil, mu neubíralo na ceně.

… Jak mocné kouzlo musí být láska, když takhle zničí dobrého muže. Potká ta posedlost jednou i mě?

„Kam jdeš?“ zarazil ji, když vstala.

„Ale jen …“ naznačila a mávla směrem k ženám.

Kupec za ní zamyšleně hleděl. Připadlo mu zvláštní, že i ona patří k pohlaví omezenému svým údělem … Ale myslí, a všem kolem ní se daří. Rozptyluje starosti, uhlazuje nepříjemnosti, rozdává radost.

Poprvé si uvědomil, oč lépe se cítí v její přítomnosti, než ve vypjaté společnosti uhrančivé Jóny.

To už z kruhu žen zazněl zpěv, tichý a pomalý jako pokorně šeptaná modlitba. Byla to stará píseň, kterou slýchal na nejzazším konci svých cest, v osadách křivých dřevěnic.

Sem tam zachytil slovíčko: *Milý, milá, potěšení, rozdělení, osud, bolest*. Dnes ten teskný nápěv nabíral na síle.

Rozeznal její hlas. To ona! Ozbrojenci, pohůnci i otroci kolem ohňů utichali. Poslední sloka zněla jako vítězná píseň žen. Když dozpívaly, tábor zahučel uznáním.
Rozešly se mezi stany natěšených mužů a Lipka se vrátila k Sámovi.

„Jak libozvučné pění …“ dojal se.

Je tak jemný! potěšila i zneklidnila ji jeho citlivost. Musí vstoupit na hradiště pevnou nohou a vykoupit Jošuu, kterému za tolik vděčím, ne tam skončit jako další vězeň v okovech!

„Miluji jen Jónu,“ prohlásil ten blouznivý snílek zbytečně a nevhodně.

„Já přece vím!“ Zavřela oči a soustředila se na Jóninu komnatu.
Byliny otevřou branky a snad zapůsobí i moje obrázky ze srdce. Stále však vnímala to současné *ano i ne*. „Cítím naději, ale není to jisté,“ řekla a Sam se hned rozzářil. „Je to jen začátek,“ varovala. Věděla, jak těžko udrží štěstí ženy, které se dávají často mnohým.

„Zazpívej ještě něco, jsem tak šťastný!“ Zadoufal, že to maličké Jónu změní, a že se spolu konečně prolnou i duší.

Libuss spustila starou ukolébánku. Tentokrát nestupňovala tempo, naopak zpomalovala, až skončila došeptáním.

Sámo jí položil ruku kolem ramen a jemně si ji přitáhl. Přiklonili se hlavami k sobě a jejich aury se prolnuly.
Ze stínu stanů sledovaly dvojici laskavé oči Sonji, moudré utrpením.
… Proč se nepolíbí? Ve Frankrajchu vynalezené líbání se šířilo všudy.

„Já přece vím …“ rozpomínal se Samuel o týden později. „Ta kulatá hora stojí v pěkné rovině a stezka vede mezi ní a řekou.
S místním lidem je těžké pořízení. Půl jich uteče do korun stromů a půl nám vykrádá stany.“

To Libuss nepřekvapovalo. Přežívají, jak se dá. „Kolik jich … Kolik nás může být?“ napadlo ji poprvé.

„Mnohem víc než těch Avarů ale povětšině ženské. Chlapci, co ještě nedorostli ještě do boje, zmrzačení navrátilci a slaboduší pasáci koz.
Po lesích jsou zdatní lovci, ale každý sám pro sebe. A ještě ty, postrach medvědů!“ položil jí ruku kolem kostnatých boků. „Jednou i z tebe bude pěkná ženská.“ plácl ji bodře o trochu níž.
Byl dvakrát starší, stokrát zkušenější, ale jen o málo vyšší.

Zjihla. Takhle to tedy začíná? Projíždějí mnou zase horké vlny, jako tenkrát v lázni! Plácla ho zezadu na oplátku.

Přijala by mně Jóna za druhou manželku? blesklo jí hlavou. Ne! Je v ní zášť a kromě toho … Vycítila, že ta uhrančivá žena nesplnila, co slíbila, a bude ji nenávidět jako svědkyni svých selhání.

Poslední dobou měla pocit, že je součástí něčeho většího. Kinžál z damascénské oceli, který jí šetrný kupec jen půjčil, se naučila házet jehličkovou špicí na cíl. Neměla sílu žoldnéřů, kteří ji pobaveně cvičili, ale zasahovala suky s přesností, která je udivovala.

Každý den za úsvitu přehodila přes bystrého Šému sedlo, se třmeny po způsobu nomádů, a než se kravana hnula, vyrážela do okolí a skákala přes potoky a padlé kmeny a lovila do kuchyně zajíce.

Stačilo zašeptat a oddaný hřebec by se s ní vrhl i ze skály.

„Tady začíná Eger, vaše Ogarka“ ukázal jí Sámo jezírko na vrchovině pod sněžnou horou. Sklonila se nad stružkou, která z něj vytékala.
„Napij se raději vína,“ pobídl ji.

Ale ona tu voděnku nepila, jen ji svými rty líbala, jako minulý večer jeho ústa, když se ho plaše dotkla na dobrou noc.

Nazítří ráno projeli místem, kde vyrovnaná řada kmenů značila konec franckého vlivu a hromada balvanů území kaganátu.
Když se chystala jako jindy rozjet do stran, Sámo k ní vážně promluvil:

„Tady je jiný kraj, mohou být všude.“ Kupecký průvod chránila bílá korouhev, kterou i Avaři respektovali, ale kdo sjel z cesty byl nepřítel.

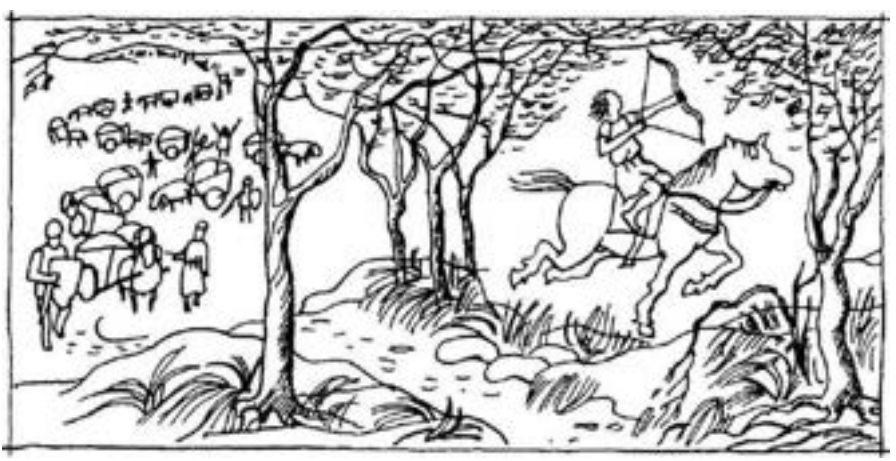

Ten večer chtěl kupec vědět všechno o hradišti. Kolik má bran, kde stojí stráže, kam zavřeli jeho bratra, kdo je tam náčelníkem a jaké je s ním pořízení – na cokoli si vzpomněla.

Úzkost, kterou v ní ty podrobnosti vyvolaly jí nedovolovaly usnout. Ležela na kožešině pod hvězdným nebem a přemýšlela. Oč byla znalejší než před půlrokem, kdy bezhlavě prchala korytem Liboce k horám.

Tehdy jí shora svitla naděje. Kde jsi? upnula se na vzpomínku, ale povzbuzení nepřicházelo. Po chvíli se jí zdálo, že slyší hudbu.
K brnkání, se přidali pištci a dujci na zakroucené rohy a melodie sílila. Vstala a rozhlédla se.

Všichni poklidně pospávali, jen stráž hleděla netečně jejím směrem. … Sama jsem ta píseň? Nedávalo to smysl, ale dávalo jí to víru v zítřek a další zítřky.
Vycítila, co musí udělat, a konečně mohla usnout.

Vstávej, madchen, vstávej, malá lučištnice!“

Ležela poslední, na beráncím rounu v orosené trávě, a karavana se řadila na cestě „Nejspíš jsi potřebovala dospat,“ prohodil Samuel a počkal na ni. Než dohonili ostatní, vysvětlila mu svůj plán.

„Ne! Ne! Nechci tě ztratit! Zůstaň se ženskými a nevystupuj z šiku. Brzy dorazíme k našim, kteří tu spravují cestu. Na hradiště zajedu sám, se stříbrem a bez meče.“ Vybavil si, jak před lety vykoupil Jošua od polníků jeho, ale věděl, že s Avary bude těžší pořízení.

„Zkratkou přes hory tam doběhnu rychleji,“ naléhala Libuss. „Obleču si své staré věci, stráže si mě nevšimnou a naši mě neprozradí.“

Byla tak přesvědčivá. „Nevím. Já bych raději…“

„Jen se porozhlédnu a zašeptám Jošuovi, že jsi nablízku.“

Sámo vzdychl. Její užitečnost byla zřejmá: „Zbraně tu musíš nechat!“

„Vezmu jen mošnu a láptě z kůže, aby mi kameny nepořezaly paty. Nad brodem si je schovám.“ Měla už všechno promyšlené.
Zbytek dne probírali praktické věci. Sejdou se v táboře, kde Libocz vtéká do Egeru. Za pět dní.

„Vyrazím potají, ještě před úsvitem.“

„Nechápu to, ničemu nerozumím, nemohu bez tebe…“

„Pojď ještě k vodě, je mi tak divno.“

„Sami?! – Co když zase přijde medvěd!“ vylekal se kupec.

Karavana tábořila poblíž místa, kde se prvně setkali, a kde ho zachránila před medvídětem. Přehodila si přes rameno luk, aby ho uklidnila.

„Jsi nejlepší člověk, kterého znám," řekla, a uvědomila si, že kromě něj a jeho staršího bratra si s žádným mužem nemohla tak hezky povídat. Asi je to pro nás důležité.

Podvečer, na sklonku léta, byl ještě teplý. Odhodila do trávy halenu, rozepjala sponu, vyklouzla z kožené suknice a v milosrdně ubývajícím světle vstoupila plaše do řeky, která už nebyla stejná.
Jen na krku si ponechala na šňůrce malou nádobku se svým objevem.

Sámo v bederní roušce ji následoval opatrně, aby nenašlápl hloubku. Cítil, že dnes to není jen tak, jako tehdy v lázni.

Podala mu na špičkách prstů trochu bělavé mycí pasty, ukázala jak ji rozetřít, a pak mu trochu pomohla.

Vzrušil se: „To je artikl!" Nemohl myslet na nic jiného, než na tu klouzavou pastu, kterou jí teď objížděl ramínka, sotva znatelná prsa a níž a níž. „Odkud to máš – a kolik za žejdlík?"

Zatlačila ho do dřepu, aby se opláchli. „Sama si to dělám."

„Sama? Kde?"

„Tady," posunula si jeho ruku ještě níž. „Pojď," vedla ho k dolíku v závětří, kde strávila poslední noc s medvědičkou. „Vím, co do toho dát a jak ten dryák svařit."

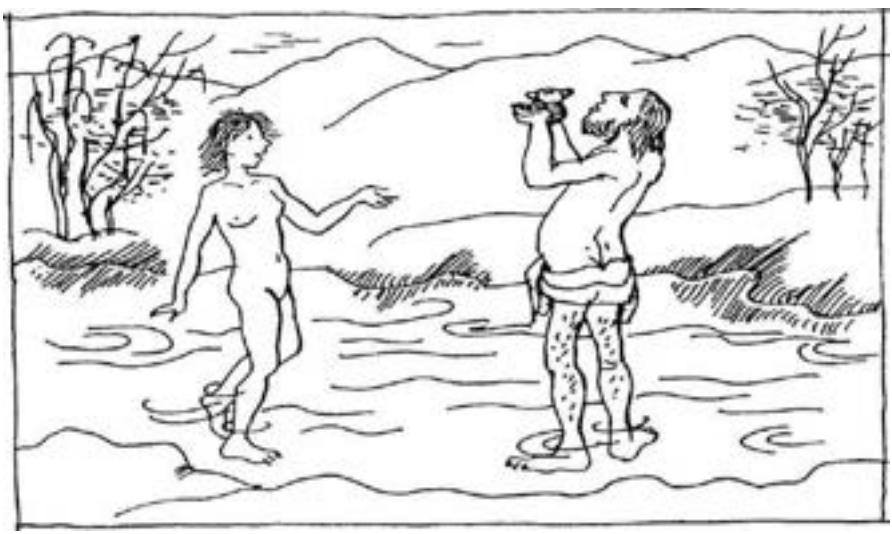

Přilehl k ní a přemýšlel, zač to nabízet, ale ze zvyku přitom tiskl ústa na správná místa. Chutnala ještě trochu tím … tím skvělým… „Jak tomu budeme říkat?“

Je hodný a má mě rád, i když o tom neví, ale chová se jako tupec.

‚Kupec-tupec!‘ zasmála se shora její občasná nápověda, které už dala tvář. Tu svoji. Nevadí, máme před sebou celou noc. „Dělám to z jeleního loje a bílého popela, a dá se to obarvit malinami nebo provonět vřesem.“

„To je skvělý nápad! Možná o to budou mít zájem i ženy!“

„Nejsem velká, ale už jsem taky žena,“ připomněla se.

„Na nádobkách by mohl být obrázek … *Sámovo mýdlo s jelenem.* Tvé nejkrásnější věno!“

‚Nejkrásnější věno je něžná ženská duše!‘ napovědělo Lipce shora dvojče, které to se zakrytýma očima dlouho nevydrželo.

Konečně se Sámo zklidnil a začal ji jemně laskat. Vycítila, co dělat a nespěchala. Teď už musela zpomalovat ona jeho. Nechci, aby to bylo jen tak něco obyčejného!

… Miluji přece Jónu! vzpomněl si kupec.

Libuss vytušila, co se v něm děje. Mohla bych mu všechno povědět, ale musí na to přijít sám. A objevit mě! pohladila svého prvního muže. Bude i poslední? Před zítřejší výpravou to nechtěla vědět. Váhavý Sámo. Bojí se Avarů i lásky. Chce vyjednávat.

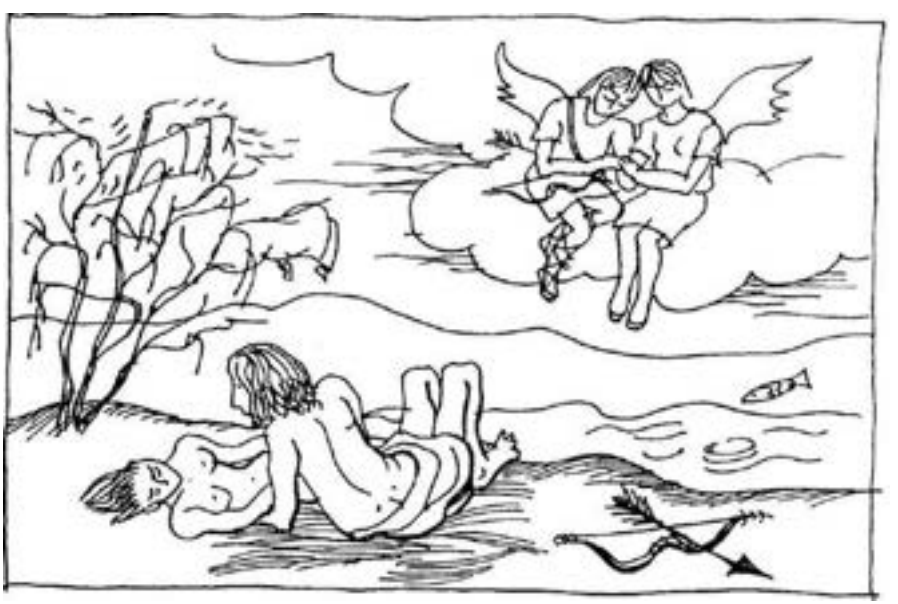

… Je tak statečná, něžná a upřímná! Nechci tu krásnou chvíli pokazit. Zůstanu jen na krajíčku, aby věděla, jak si ji vážím a zítra na ni složím báseň. Bude mou nejlepší přítelkyní a budeme se jen hladit a držet.

… Máme celou noc a je to docela hezké, teď když přestal s tou mycí pastou. Zdálo se jí, že cosi zaslechla, ale nechtěla se ohlížet.

Sámo jí cumlal ouško a současně ji, ach tak něžně, laskal dole. Cítila, že už konečně vnímá jen ji a jejich duše se začínají prolínat, že už ho má a nepustí. Je to čím dál hezčí, třeba už je to ono …

Medvědička došla po pachu až k dívce, vztyčila se nad dvojicí v objetí a zamručela zklamáním.

Sámo vytřeštil oči a v příštím okamžiku pojal Libuss takovou silou, že si krásnější konec života nemohl přát. Vzápětí omdlel a uvěřil, že to ho zachránilo, protože medvědi nestojí o ty bez života.

Když se Lipka vzpamatovala, přivolala skrze závoj slz svou věrnou kamarádku. „Mjedo, Mjedo," vztáhla volnou ruku k medvědí holce a podrbala jí cecíky, jak to měla ráda: „Teď už budu jen s ním," zašeptala a zarazila se. Samička jí tázavě olízla tvář.

Habřinka, Bukja, Bóra, Akáta, Dubjana, Modřínka, Švestra, Béza, Olša, Smrkna, Lesjana … Po půlroce odloučení, na rozhraní vědomí a snění, přivolávaly Lipku stále naléhavěji její družky. Tělem byla ještě v táboře kupců, ale v duchu už s nimi nabírala vodu pod Rybínem.

Včerejší večer, když zklidněná prvním milováním, uspávala tichým hlasem Sáma, rozháraného obavami o její bezpečnost, s úlekem vycítila, že k místu, kde Liboc posiluje Eger, dorazí jen jeden z nich a bude tam čekat marně.

Probudilo ji nesmělé pípnutí nejčilejšího z rákosníčků. Otevřela oči do tmy a konečky prstů přejela měkkou tkaninu šikmé stěny. Sámův stan byl kruhový, na byzanský způsob, s hrubší vnější vrstvou napuštěnou lojem proti dešti a s vnitřní podšívkou z teplého sukna.

Vedle ní oddechoval muž. Ještě si nezvykla: její muž! Zbylý prostor vyplňovaly truhlice s nejvzácnějším zbožím, které Samuel nespouštěl z očí. V té nejdelší zůstane můj rozepjatý luk a toulec s avarskými šípy! I s těmi hůře vyváženými, od franckých zbrojířů, už dokázala zasáhnout v trysku placku, vyhozenou do vzduchu.

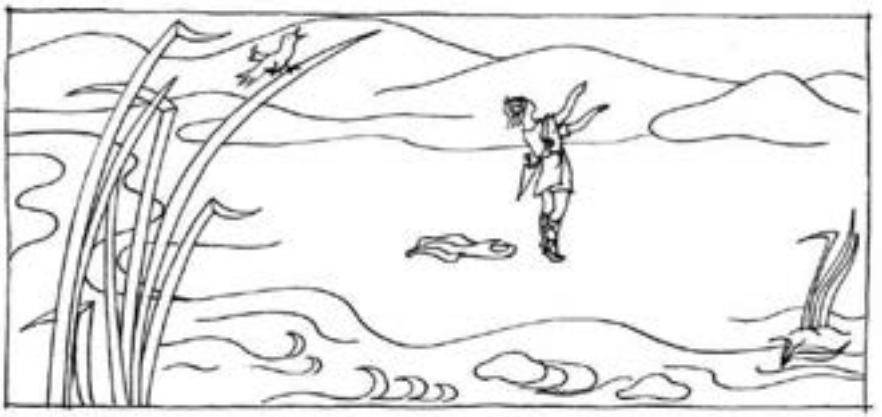

Od zítřka mě má ochraňovat jen důmyslná bezbrannost! Vrátím se v hadrech a bosá, jako když jsem odtamtud prchala kamenitým korytem Liboce. Ne! Od Sáma jsem nepochytila jen francká slova. Otevřel mi oči. Navenek stejná, ale jiná poznáním a silnější posláním.

‚*A zasvěcená!'* pousmála se shora necudná sestřička.

‚Kuš a zakys kumys,' odbyla ji láskyplně v avarštině.

Sámo strašlivě zachrápal, cosi zamumlal, převalil se na bok a spal dál. Už věděla, že muži tím hlukem odhánějí v noci divou zvěř od svých žen. Pracně uvolňovala stanový dílec zašněrovaný snaživým sluhou zvenčí. Naposledy pohladila očima nenápadného muže, který tolik věděl a dokázal, potlačila nával touhy zůstat navždy po jeho boku a žít z jeho slov a doteků, a vyklouzla tiše ven.

Cítila jasně, co musí udělat. Teprve potom … Snad.

Sámovi lidé ještě pospávali. Zamávala zbrojnošům na vartě, nad nimiž vítězila přesností, ale kteří ji měli rádi, a s novým pocitem ženskosti zamířila k řece, která se stávala osou jejího života.

Na chráněném břehu zátoky rozložila svoji starou jupku a halenu, a ozdobný pážecí oděv od métských šneiderů, v němž přijela, zabalila do plachetky. Chtěla se jen trochu opláchnout, ale při vzpomínce na včerejší noc, která počala tady v trávě, musela zchladit horký nával touhy.

Přeplovala Oharku tam a zpátky a vklouzla do vybledlých hadříků, ve kterých zjara přišla, a jako by se tím vrátila do bývalého života.

U brodu potkala Sonju. Markytánka vycházela z ležení a mířila k vodě. Pozná, co mě včera potkalo? polekala se nesmyslně. Darovala jí nádobku s mycí mastí, sama si mohla vzít jen do náprstku.

„Ty odcházíš? Kvůli tomu? – Buď ráda!"

„Jsem ráda," zčervenala. „Brzy se vrátím." Věděla, že domyslí proč odložila luk a převlékla se za děvečku, i kam míří. A bude mlčet.

„Měj se na pozoru," zaplašila Sonja vzpomínku na setkání s Avary před dvaceti lety, kdy přišla o syna.

„Nikdo mě neuvidí." Myší kápi od staré čarodějky, měla v uzlíku. Objaly se a chvíli tak zůstaly. Zatoužila té zkušenější ženě svěřit více, a slyšet i její příběhy, ale slunce už vycházelo a ležení ožívalo.

„Příště …" řekla markytánka, jako by četla její myšlenky a vzala od ní složený francký oděv.

Cesta nezačíná prvním krokem, ale prvním pomyšlením a já už dávno vyšla. Na okraji mýtiny shrábla pár věcí, které si tam večer nachystala, a než zmizela pod příkrovem stromů, poslala Sámovi a jeho lidem přání dobrého pořízení.

Paží obalenou kožešinou rozrážela porost a rychle stoupala do svahu. S výškou prales světlal, a před polednem stanula horském sedle. Nazula si láptě, které ji chránily před hranami kamenů a průrvou potůčku, jímž zjara odcházela do nového světa, se navrátila do svého kraje.

Jsem už zase ta holka od vody! Shora se nabízel výhled na obě strany. Kupecká stezka vedoucí údolím byla už opuštěná a na obzoru vytušila v mlžném oparu ostroh hradiště. Neurčitě cítila, že by měla prozkoumat rokli, ve které ji málem pohřbil sesuv balvanů.

Jen několik pahýlů stromů zadržovalo na strmém svahu kamenné pole. … Jak málo by stačilo! Představila si nepřátele, posedlé stíháním lidské kořisti, vjíždějící do slepé soutěsky.

V půli cesty zachytila závan kouře. Znehybněla. Na závětrné straně kopce nalezla opuštěné ohniště. Ohýnek, v jamce na dvě dlaně, rozdělal nejspíš jediný člověk. Avaři vyjížděli na větší vzdálenosti ve skupinách a pálili velké vatry. Nějaký lovec?

K večeru pokračovala rychlou chůzí přes otevřená vřesoviště, kde by se za světla před jezdci neukryla. Bez luku byla vydaná všem napospas. Zbraně ukryté ve skalní štěrbině, v místě, kde matka Mjedy rozsápala násilníky, ji nutkavě přitahovaly. Oddechla si, když vešla mezi stromy, ale prales byl v ubývajícím světle neprůchodný. Ulehla v dolíku pod keři s hlavou na spacím věnečku z liščího ohonu a zdřímla.

K ránu se vztyčila v hrůze: Zdálo se jí, že celé hradiště naráz vzplanulo! … To mám z toho ohniště! nalezla vysvětlení.

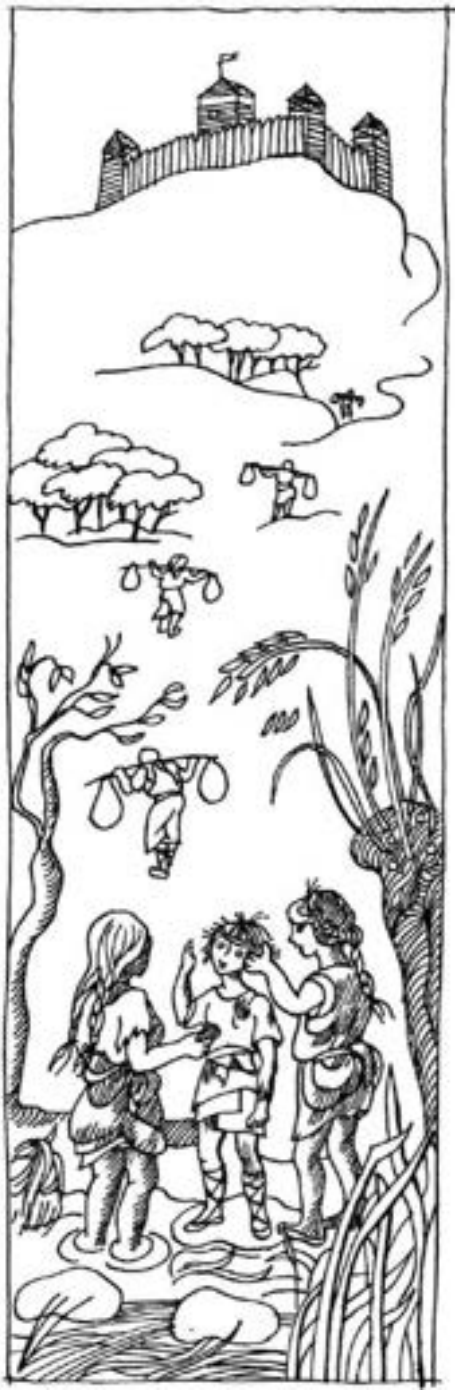

Pro zklidnění si vybavovala jména, která dávali chlapcům až když se nějak projevili: Viklan, Slaboj, Nevěd, Krok, Plížek, Klouzek, Úpor, Kýžen, Zábran, Aron, Kuskus…

Už brzy je odvedou. A kolik se jich vrátí? Možná v tom byl záměr. Ženy vykonávaly zdatně všechny mužské práce a nebyly pro nepočetnou posádku žádnou hrozbou.

Kdykoli stoupaly dívky k bráně, s měchy vody na vahadlech obalených kožkami (hladké šíje byly ceněné), vyvolávaly jména a počítaly, kolikrát jim ozvěna odpoví.

„Lípa! Lípa!“ křičely, když se jim zastesklo po Lipce, jako by ji tím mohly přivolat zpátky.

ípa! -ípa!, odpovídaly vzdálené stěny. Při vzpomínce na svoji družku posmutněly a některé zanaříkaly kolísavým tónem, jako při posledním loučení.

Kvílení plaček, tradiční doprovod smutečních obřadů, k němuž se za bujarého veselí Avarů připojovali z ohrad koně, dokázala Lipka rozvést do popěvků nové naděje.

Učila dívky držet tóny a nasazovat hlasy současně, až ve zpěvu pak našly sladkou úlevu.

Píseň, kterou Lipka zjara započala a po jejím zmizení ostatní nastavovaly jako kašu, umlkala. Pradleny, po kolena ve vodě, se nevěřícně otáčely proti proudu, odkud k nim klopýtala otrhaná holka.

Snažila se mezi ně vmísit nenápadně, obávala se shluku a výkřiků překvapení. Nomádi nerozuměli slovům, ale vnímali změnu chování stád; dobytka, koní i lidí. Se zaraženým tichem nepočítala a musela tu odmlku nějak překrýt. Nejistě spustila píseň znovu od začátku:

Ach ta voda z výše strání,
Padá, padá, padá
Až se všechna rozpění…

Olša a Béza navázaly další slokou v dvojhlase.

Dívky se jí dotýkaly, jako by se potřebovaly ujistit, že je to opravdu ona.

Starší ženy rychle pochopily, co je třeba. Jedna jí zmuchlala halenu, druhá rozcuchala vlasy, třetí zašpinila všudy blátem, a než se nadála, stoupala s nimi šikmou cestou k pevnosti, s dalším nákladem vody.

Strážní přehlížející z věží netečnýma očima krajinu, si ničeho nevšimli. Slovanky jim připadali všechny stejné a vnadami naštěstí neoplývala.

Na hradiště dorazila Lipka na konci třetího dne. Slunce zapadalo, donáška vody byla pro dnešek poslední, a Avaři za nimi zavírali bránu.

Naplnily žlaby koním a rozvěsily vahadla na kolíky.

„Později," odpovídala Lipka na vzrušeně šeptané dotazy ze všech stran. Zamířila k chatrči Haruny. Hlasy žen utichaly. Čarodějnice se choulila v koutě s vyhaslým pohledem a v první chvíli ji snad ani nepoznala.

„To jsem já, Lipka. – Líbe, Líbe!" Zakouřený strop připadal dívce o tři prsty povyrostlé nízký. S náhlou smrtí se už setkala vícekrát, ale teď vnímala i opotřebení plynoucím časem.

Pod jejím účastným pohledem a pod vlivem dryáku, který si třesoucí rukou nalila, Haruna ožívala … To tajemství ‚živé vody' odejde s ní! uvědomila si její nedoučená pomocnice. Pro sebe si dovedla představit konec, dnes či zítra, ne však takové pomalé ubývání sil.

„Nevěřily mi!", dotkla se jí léčitelka vyzáblou rukou: „Už jen čekám, až se vrátíš, abych … Je čím dál hůř," povzdechla. „Cítím z tebe sílu. Mladou Javru odtáhli a Kalinku taky a brzy prodají další. A snížili laťa synky berou proti Frankům dřív, než dorostou …"

Lipce se zatím podařilo rozfoukat z doutnajících uhlíků oheň.

Pocitu sounáležitosti se vší tou bídou, který pociťovala, nerozuměla.

Byla už ‚odjinud', společnice významného velmože. Nechápala ty pohnutky, ale přijala své místo. Ne však úděl.

Sámo se převracel na hromadě kožešin a zmítal jím nepokoj.
„Jóna, má jediná láska,“ vzdychal a snažil se zaměřit toulavé myšlenky obvyklým směrem.

Jediná? Vytrhlo ho z polospánku špatné svědomí. Ale, co je Libuss proti té kráse! … Jak prázdný je od včerejšího rána můj život!

Mohu mít kteroukoli a utěšit se stejně! Stejně? Jen ona mi rozumí v celé mé nádherné složitosti, drží se mnou krok a oceňuje, co vymýšlím. Je tak plochá ... Ach, jak mi schází! Zadoufal, že usne, když se unaví procházkou, ale věděl, že se to tu hemží medvědy. A jak je statečná!

Vyšel k řece v doprovodu čtyř zbrojnošů s kopími. Bezděčně jim však předával svůj strach, a pětice mužů se zanedlouho nedůstojně rychle vrátila.
Úprk ho přece jen unavil, takže nakonec zdříml. Ve zmatených snech se mu prolínaly postavy, hlasy a tváře dvou žen. Usínal s libou představou bystré vroucné Libuss ve vnadném těle Jóny a vzbudil se s pocitem, že ho tlačí kostnatými boky Libuss, a Jóniným hlasem na něm vyžaduje jakýsi drahý krajkový límec. Vyskočil v hrůze, a aby nemusel nic řešit a platit, vzbudil všechny ostatní, a ještě za tmy kázal pakovat.

Když avarská jízdní hlídka, sledující od hranic kaganátu zpovzdálí postup karavany, dojela k tábořišti, nalezla v udupané trávě už jen pár střepů a klůcků.

Tudun, nově pověřený správou severozapadního teritoria, tu kotlinu zarostlou pralesem, nenáviděl. Na předchozím postu v Panonii se mohl alespoň občas potěšit; pobídnout na ploché pusztě klisnu od Arabů, a s výkřiky vyrazit vpřed.

Tady si koně lámali nohy v králičích norách a v temných hvozdech číhaly huňaté bestie s tesáky a drápy, které ani kované šípy nezastavily. O obchodní karavaně byl již zpraven. Kupci putovali, jak se patřilo, pod bílou korouhví, pálili otevřené ohně a bílým kouřem žádali už z dálky o povolení průchodu a vzdávali hold vyšší moci.

… Jistě přivezou i dary a pozornosti nad předepsanou daň!

Velitel, kterého nahradil, upadl v nemilost, údajně pro nadměrné ztráty bojovníků. Bylo tu však i cosi jiného, temného, jakési porušení pravidel.

Tušil, že postarší vzdělaný Frank, zařazený jeho předchůdcem mezi prosté muže, postoupené náčelníky osad na prodej, místo potřebnějšího dobytka, s tím prohřeškem nějak souvisí.

V osvědčené tradici orientu však nechtěl vědět víc než musel.

Sesazený tudun, s nímž si neměli co říci, opustil hradiště před dvěma dny korutanskou stezkou na jih, s malým doprovodem jezdců, střežících odváděné otroky. Záři jejich ohňů zahlédli večer ze strážních věží na očekávaných místech.

Lipka staré Haruně zběžně poklidila a prohlédla přitom zbývající zásoby bylin a lekvarů. Od jejího odchodu nikdo nic nedoplnil a zavěšené váčky byly poloprázdné. Jen bezdětu a jalůvky mnoho neubylo, jako by jich už nebylo zapotřebí.

Nahlédla také do nádob se zakvašenou medovinou.

„Přivykli tomu pití a na ženské nemají pomyšlení. Med ale dochází," řekla babka. Přísada medu zakvašovala kumys do větší síly a nápoj pak rychle opíjel i uspával.

„Vím kam zajít," řekla. O včelách a brtích věděla víc než kdo jiný.

„Docházejí mi síly a ubývá kouzelná moc. Mysl se kalí," povzdechla stařena. „To všechno bude brzy tvoje!" obsáhla obloukem ruky vnitřek své chatrče, tu spoušť s netopýry, čolky a černým kocourem, jako by jí předávala království.

Přišla jsem jen zvědět co a jak! zoufala si Lipka. Rozhlédnu se, v noci pošeptám Jošuovi na řetězu, že pro něj přichází bratříček, a zrána vyrazím po proudu Liboce k Oharce.

„Nový tudun kumys nepije," dodala zachmuřeně Haruna.

„Jaký nový!" vyděsila se. – „A co ten Frank?"

„Ty nevíš? Před včírkem mu rozdělali řetěz a přidali ho k ostatním.

Písmenkuje a za ty se platí víc. Starý tudun ho vzal s sebou.“

Lipce se zhroutil svět. Vše nadarmo! Chybělo jim těch pár dní, o které zdržela Jóna tokajícího Sáma! Horečně přemýšlela. … Když poběžím a nebudu se skrývat, u Oharky jsem pozítří. A zpátky, s dary… K čemu?

„Pomoz mi! Až se vrátím, postarám se tu o všechno.“ Věděla, že ten slib bude muset dodržet. V duchu sledovala postup karavany údolím Oharky a postup starého tuduna korutanskou stezkou na jih.

Čarodějka jí položila ruce na ramena jako při nějakém obřadu. „Ts!“ udělala a kocour se žlutýma očima vyběhl ven. „Dám ti pár kapek, ale víckrát už je neber,“ varovala dívku. „Tři noci nebudeš muset spát.“ Podala jí nádobku z pálené hlíny, uvnitř jen o málo větší než bronzový náprstek. Otvor v hrdle byl zalitý voskem.

„Kdy?“ zeptala se Lipka.

„Až ti bude nejhůř,“ řekla a odsunula závěs, který překrýval vchod do její chýšky. Venku postávaly ženy, ale udržovaly odstup, jako by cítily, že tohle je důležitější než jejich všední životy.

Na obloze svítily hvězdy a měsíc v úplňku vyhlížel jako moučná placka. Pohlédla na východ. Tam pospává můj muž, a zdá se mu … O kom!

Pootočila se doprava. A tady, cestou k Brauně, nocuje někde na holé zemi nešťastný Jošua a já jsem jen jedna! zoufala si.

Po chvíli přivedl kocour Habřinku a Lipka hned vycítila změnu. V první chvíli jí záviděla tu jednoduchou starost i radost. Jen nechápala, jak mohl Jošua, s nímž jen promlouvala, pojímat tu děvu bez prolnutí slovy. Jsou muži s různými tak různí?

Habra zaplakala a její slzy zasyčely v ohni.

Utišila ji a vyptávala se na předvčírek, na výstroj a výzbroj výpravy, počet otroků a stráží a dobu odchodu.

„Jen s osmi jezdci?“

„Starý tudun prý upadl v nemilost.“

„Mladobratr od Jošuy přináší výkupné. – Musíme ho zastavit!“

Stará Haruna, která neznala písmenka, ale dělala si vlastní znamínka, přinesla kus kozinky vydělané tříslem do běla a havraní brk. Mnoho slov se na ten cár nevešlo. Nahoru udělala Lipka značku rodiny Steinů, velké ozdobné ***S*** a níže připsala: *Čekej a důvěřuj*.

Žádná z žen tak daleko nebyla, ale všechny věděly, že podél Liboce vede stezka k Oharce. „Dokážeš to!“ povzbudila Habřinku.

Pro první vodu chodily ženy už za ústvitu. – „Nanosí i za tebe. Sejdeš co nejdál po proudu a o polednách tu kozinku zavěsíš nízko, aby ji zahlédli jen pěší, ne jezdci. Před poslední vodou budeš zpátky.“

„Ale já … nejsem tak statečná! A nemám už proč žít.“

„Zachráníš bratra Jošuy.“ Cítila, jak ji Haruna pozoruje a vzpomíná, jak sama posouvala osudy žen, když viděla dál než ony.

Poklekla před Habru a dlaněmi jí zlehka objela život. „Máš proč žít.“

Mladá žena otevřela ústa. – Tak proto jsem teď tak divná!

Tu noc nešla Lipka spát. Znova a znova vše promýšlela a vybírala trochu možného z téměř nemožného. Představovala si, co udělá Sámo: Co když … Co kdyby … Kudy … Jak … Kdy? Musím se ozbrojit! A příště bychom tu měly mít tajný průlez pod palisádami … Příště?!

Před půlnocí k ní vklouzly nejmilejší družky. Viděly jak vyměňuje louče a vycítily, že něco chystá. V nevelké chatrči jich byl natlačen snad tucet. Vlastně jim to dlužím, kdybych se nevrátila, smířila se Lipka s pozdní návštěvou, a vyprávěla od začátku příběh jedné z nich, která se vydala přes hory až do Francké říše.

Kolik zvláštních věcí viděla a nových lidí poznala. Naučila se cizí slova a runy, nalezla obživu obrázkováním, skákala na koni, vypouštěla šípy.

Raději trochu ubírala, aby uvěřily světu, ve kterém nejsou ženy jen věcmi. O Sámovi promlouvala obzvlášť zdrženlivě. Muž a žena, a že by si povídali celý den? Každý den? Když skončila, na východě už světlalo.

„A miluje tě ten Sámo?“ zeptala se za všechny Bóra.

Dvanáct párů očí se do ní vpíjelo. „Miluje i mě,“ řekla popravdě.

„Nemůžeš bez něj být, viď“

Lipka povzdechla a vyšla na nádvoří. Ospalá stráž už otevírala vrata. Byl čas dojít pro první vodu. Sestoupila k Liboci s ostatními. Očekávaly, že se vytratí po proudu, za tím svým kupcem, ale vyrazila na druhou stranu, zpátky k horám. O kus výš si navlékla kožené láptě, které včera ukryla v duté vrbě, a teď už mohla kamenitým korytem běžet.

Ani na chvíli nesmím polevit! Když rozeznala místo, kde medvědice rozsápala Avary, odbočila do skal. To krveprolití, kterému vděčila za skvělou zbroj, jí připadalo jako příběh někoho jiného.

Ze dvou luků uložených v suché štěrbině zvolila ten větší a teprve, když zjistila, že ani vší silou nedokáže nahodit tětivu, sáhla po tom lehčím. ‚Napřesrok …' zachytila nápovědu shora.

Napřesrok? Kde budu? S kým? Budu ještě? Teď mohu myslet jen do zítřka. Luk se podobal tomu, svěřenému do opatrování Sámovi.

Odpočítala tucet válečných šípů, aby ji těžký toulec nezpomaloval, a zamířila ‚korutanskou' stezkou' na jih. Zkracovala cestu k Brauně, ale pro karavany s nákladem byla příliš křivolaká. Střídala běh a krok, a sílu jí dodávaly medové placičky od Habry. Pomyslela na vzkaz, který měla donést naproti Sámovi a sevřely ji obavy.

Habřinka se snažila. K Lipce vzhlížela a chápala i důležitost svého poslání. Chvílemi běžela stezkou chvílemi si krátila cestu korytem říčky. Na omšelých kamenech občas uklouzla a plácla sebou do vody.

Kolem poledne nalezla při cestě vhodný strom. Vyňala ze záňadří pergamen, připevnila ho trny ke kmínku, překrytému haluzí, odstoupila, ještě vše prohlédla, a vyrazila zpátky k hradišti. Inkoust z duběnek se zvolna vpíjel do navlhlého podkladu a zpráva do večera vymizela.

Sámo byl s upravenou východní cestou spokojen. Dvoukoláky s plnými dřevěnými koly, mohou napříště projet všemi úseky … Jednou bychom mohli plavit přes Kaduun vorolodě! vracel se mu nápad bystré Libuss.
Nad soutokem Egeru a Alby nacházeli polníci po vyklučení lesů v půdě červená zrnka – vzácné krystalky granátů.

Zítra dorazíme na místo a Libuss přinese čerstvé zprávy od Jošuy.
… Proč si mě ta ženská tak drze prohlíží?

Markytánka zachycovala svým šestým smyslem jeho rozpoložení. Vycítila, že patří k nemnoha mužům, kteří si potřebují i popovídat.
„Libuss ist meine Freundin," řekla.

„Dobře-li ji znáš?" ožil kupec.

„Nejmilejší, co znám. Čistá jak lesní studánka."

Sámo ji přizval posunkem blíž.
Zpovzdálí je pozorovaly desítky lidiček; příprava ležení na chvíli ustala.

„Ukázala mi zázračnou mycí mast," prohodila, aby udržela zájem.

Jak mohla! Bylo to přece jejich obchodní tajemství! „Kdy?!“ vyskočil z pařezu pokrytého beránčím rounem.

„Když jsme se omývaly v řece. Ukázala mi, jak se to roztírá …“
Kupec k ní hněvivě přistoupil, ale v těsné blízkosti, jako by byl zasažen nějakým kouzlem. V posledních letech měl oči jen pro vnadnou Jónu a náhle vnímal skoro stejně tuhle prostou ženštinu, kterou každý den jen míjel. Se vším na správném místě a pěkně zaoblená Jónu připomínala; nemohl nevidět, čím se vnadné ženy podobají.
Ale cožpak to je vše? zaplašil vzpomínku na Libuss, na jejich poslední večer a na ten zoufalý pocit prázdnoty.

… Kdykoli k nám promlouvají, představují si nás bez košilky, vnímala markytánka jeho zkoumavý pohled. Ten zájem ji hřál, ale víc nečekala. Bezděčně se protáhla.

Přesně ona! zachytil Samuel kočičí pohyb, který znal od Jóny. Zaplašil ten nepatřičný pocit. Mycí masti v nádobce ubývalo a tajné přísady znala jen Libuss. Neměl jsem ji pouštět. Takový artikl! Vybavil se mu poslední večer, a potom … „A ona i tebe omývala?“ vyhrkl.

„Roztíraly jsme se obě,“ vybavila si klouzavé doteky a ten pocit čistoty, kdy zatoužila i po čistějším životě.

„Mám ještě trochu té masti. řekl a nemohl už vzít svá slova zpět. „Dovedla bys mě rozetřít?“

„Ano můj pane, jako Libuss.“

Za soumraku na něj čekala v zátočině ... Odpusť Lipko, omlouvala se v duchu dívce, ke které přilnula, ale cítila, že právě ona, s těma očima, které obsáhly všechno, by tohle pochopila.

Muž mezi dvěma ženami promlouval ke třetí dlouze a ušlechtile o lásce ke krásné Jóně i k bystré lučištnici.

„Chovám v srdci obě, nedá se s tím nic dělat,“ shrnul své pocity.

Vstoupil do mělké řeky, teplé končícím létem. Měl jen bederní roušku a na řemínku kolem krku amulet *proti odmítnutí.*

Zprvu roztírala Sonja kupci tu vzácnost ve vší lázeňské počestnosti, ale když se probudil v mužné síle, odpověděla vstřícnými doteky.
Byl uznalý a brzy začal roztírat i ji, klouzavě shora dolů a do všech těch sladkých míst. Za zavřenýma očima ho mátly všechny ty podobnosti. Zdálo se mu, že objímá vnadnou Jónu s měkkými polštářky a smyslnými pohyby, ale voněla stejnou mycí mastí jako Libuss.
„Liebe, Liebe," zavzdychal než ztratil vědomí.

Markytánka ho povadlého odtáhla na břeh a uložila do měkké trávy.

Když se přiloudal zpátky do tábora, do běla vydrhnutý, ale s černým svědomím, Sonja už míchala v kotli rybí polévku, jako by nic.

Lipka zatím domyslela, že na pergamen s varováním nemůže spoléhat. Soustřeďovala se na samotnou zprávu vší svou myslí; věděla však, jak necitliví jsou muži k předtuchám.
Až příští ráno ji napadlo varovat Sáma prostřednictvím vnímavé Sonji.

Markytánka, v ležení na břehu Oharky, právě vytírala kotlíky po včerejší mastné polívce s divokou cibulí, když vycítila cosi znepokojivého.
Nejistě došla k pánovu stanu.

Smysl pro povinnost donutil Sáma vstát časně, ale po probdělé noci vypadal zbědovaně a bolestně mžoural do denního světla.

… Proč se moří láskou ke špatné ženě, nechápala Sonja, která v noci slýchala sténání z jeho stanu. O Jóně už leccos zvěděla z posměšných poznámek zbrojnošů.
„Můj pane," uklonila se velmoži, který včerejší večer klouzal dlaněmi tak něžně po jejích oblinách a mezi nimi.

… Proč mi večer připomíná vnadnou Jónu, a ráno je tak obyčejná? zkoumal kupec svoji závislost, ale myšlení ho tak časně zrána bolelo.
„Nemohu pozřít ni ždibec!" odmítl předem její pozornost.
Nepřišla kvůli snídani.

„Můj pane! Měla jsem divný sen!" Pocit, který zachytila nedokázala lépe pojmenovat. „Něco je jinak!"

Zakryl si dlaní oči před sluncem a zavrávoral. „Všechno je jinak."

Ještě před setměním dorazila Lipka na místo, kde sesazený tudun se svou výpravou tábořil první noc. Otvor po hlavním kůlu a kruh zválené trávy na vyvýšené straně palouku značil polohu jeho stanu.
Avaři zanechali otisky svých těl kolem ohniště, které ještě sálalo teplem, zatímco prosťáčci ze slovanských osad nocovali na přistýlce z kapradí při okraji lesa. A ženy? Představila si mladinky, poprvé za humny, které sotva tušily, co se s nimi děje. Nejspíš je po zvyku otrokářů přismolili jednu ke druhé dlouhými copy do živého řetězce.

Ve světle měsíce byla málo užívaná stezka sotva zřetelná, a až za úsvitu mohla přejít z nejistého našlapování do usilovného běhu.
Po poledni ji zavedla pěšina do údolí rychlého potoka. Zastavila, jen co by smyla špínu a pot a krev z rozdrásané kůže. Voda kolem ožila ráčky, přilákanými z pod břehů tou sladkoslanou pachutí. Vyhazovala je na břeh, jako když s Mjedou putovaly k horám, a zasyrova polykala.

Mycí mast, bez které se už nemohla obejít, zatím v mošně, na dně nádobky, vyschla do kulatého koláčku, který ale stále hezky pěnil! … Stačím tím objevem nadchnout svého muže?

Připomněla si hlavní účel jejich výpravy. V rukávci nosila ostrý nožík. Jestli Jošuu svázali s ostatními, zkusím k němu proklouznout a přetnout provaz aniž mě kdo spatří. Čistota a krmě jí vracely sílu. Odhadovala rychlost postupu a zkoumala stopy. O Račím potoce slýchala; o něco níž po proudu stálo pár osad. Jak daleko zbývalo k Brauně netušila. Doufala, že dostihne Avary než se přebrodí.
Korunami stromů prosvítaly paprsky poledního slunce. Nabírala teplo, a vlídnost té chvíle přecházela v něco podstatnějšího. Cítila, že přežije.
… A Sámo? chtěla ještě vědět.

Slunce zakryl mrak, ale přesouval se stranou. Když opět zazářilo, osvítilo ji myšlenkou: Je-li střet nevyhnutelný, vyberu vhodné místo!

Kované šípy ještě nikdy neužila. Na dostřel zahlédla veveřici. Zamířila, nadsadila úhel a z vrcholu smrku na ni srazila trs šišek.

Polekané zvířátko přeplachtilo na vedlejší strom. Hukot, vyluzovaný otvory v trojbřité hlavici ji vyděsil. Další střelu už nevypustila, jen ji rychlým plynulým pohybem založila do středu luku a zkusmo napjala tětivu. Litovala zmarněného šípu, ale potřebovala se ujistit, že i s tím bojovým udrží přesnost.

Starý tudun, donedávna všemocný správce severozápadní provincie, netušil, co ho čeká. Odvolání mohlo znamenat nemilost i povýšení. Ne! Věděl, že porušil pravidla, když dal zjara pobít kupce, kteří přišli v míru. Ale to zboží od vizigotů a stříbrné plíšky s reliéfy bitev s jednoprsými Amazonkami musel mít!

Teď se bude zodpovídat kaganovi, který v posledních letech už nestál o války a okolní národy jen děsil a vydíral.

Výkupné, požadované za nosatého kupce, nedošlo před jeho odvoláním, ale zajatec písma a počtů znalý, měl i tak velkou cenu. Přítomnost živého svědka však tuduna zneklidňovala. Sevřel jílec své jezdecké šavle.

Korutanskou stezku osobně neznal; spoléhal na pamět svých lidí, kteří tudy už otroky vedli. Teď sjížděli z kopců podél potoka a údolí se rozšiřovalo. Kolem udupané návsi stálo asi tucet chatrčí. Dřevo bylo všude na dosah, ale slovanským osadníkům chyběly kovové nástroje a šikmo ložené větve, zastřešující zahloubené obdélníkové podsady, byly jen hrubě nalámané.

Pozvedl ruku a všichni stanuli. Dva jeho muži s napjatými luky obešli dřevěnice. Zaklel. Obyvatelé stačili zmizet. Všechny zásoby naštěstí nestihli odnést.

Sám by se moučných placek nedotkl, ale za vyzáblé mužiky a otrokyně s propadlými líčky by v Byzanci mnoho neutržili.

Přeťal spoj nejbližších dívek, aby mohly nakrmit ostatní. Jeho pobočník už z výšky třmenů zatloukal na vyvýšeném konci prostranství nosný kůl velitelského stanu, a dva ze Slovanů přinášeli svinutý kožený potah.

Po dalším dni putování nově upravenou cestou, spatřil Sámo konečně Libocz, která průzračnou vodou z hor ředila načervenalý Eger.

Na soutoku kázal zbudovat tábor.

„Na dlouho-li?“ tázali se jeho lidé, ale kupec jen pokrčil rameny, prastarým gestem jeho rasy. Dva kožené vaky stříbrných solidů propojil řemínky, aby je mohl přehodit přes odpočatou mulu, a k výkupnému přidal i něco navíc za ‚průchod‘ karavany.

Přes nechuť, kterou cítil k narušitelům pořádku ovládajícím území, na kterém obchodoval se slovanskými kmeny, věděl, že si je musí naklonit.

Během cesty ho Libuss naučila další avarská slovíčka.

Libuss! ... Neměl jsem ji pouštět, je to jen žena. – Ale jaká!

Ten večer u ohňů žádný zpěv nezazněl. Jako by na všechny padla tíseň, třebaže s příchodem otroků od Alby tu bylo množství lidu spřáteleného.

– Už zítra! zatoužil po své bystré společnici. Co všechno se jí chystal povědět! Až zítra! Snažil si vybavit bratra Jošuu, ale neviděl ho už tak dlouho, že se mu vracela jen jeho tvář z dětství.

Ucítil na sobě pohled, a když zvedl oči, zase na okamžik uvěřil, že je to Jóna. Sotva znatelným pohybem hlavy odmítl nevyřčenou nabídku markytánky a současně ho zalila vlna studu za ten včerejší poklesek.

O něco později se zpil zbylým vínem, které už kyslo teplem, aby ten nápoj nepřišel nazmar. „Jóna! Jóna!“ slyšela stráž ještě po půlnoci nářek z jeho stanu. Bylo mu tak zle, že si umínil změnit svůj život.

Až k ránu upadl do těžkého spánku a na všechno zapomněl.

Dopoledne Lipka v běhu umdlévala; odpoledne se zase vzchopila.

Netrap se tím, co nevyšlo, mysli dál! Račí potok, podél kterého sbíhala k Brauně, se zklidnil a zmohutněl.

Za dalším ohybem zachytila stopy osídlení; ohrazení pro dobytek, kupky sena a pak i střechy z větví, rákosu a slámy. Ustoupila do stínu lesa, pod keřem bezinek ukryla vše, co ji zatěžovalo, a jen s lukem a třemi střelami vyrazila do kopce nad osadou.

Na důkladnější pozorování nebyl čas. Po větru zachytila povědomý pach avarských koní. Pak zaslechla i hlasy. Slova nerozeznala, ale tón jí byl blízký. Hustý porost bránil rozhledu. Vyšplhala do koruny stromu.

Na prostranství mezi chatrčemi bylo živo. Mladice procházely mezi spoutanými zajatci a rozdávaly z kotlíku lepkavou kašu, kterou muži pojídali přímo z listů lopuchu. Dívky na prodej, propojené do živého řetězce, odpočívaly na opačném konci návsi.

Muly Avaři nepotřebovali; všechno nosili Slované, kteří se na konci cesty stávali sami zbožím. Koní napočítala jen dvě ruce.

Pomyslela na jízdní hlídky a polekaně pohlédla dolů ... Jako by pod stromem zachytila pohyb! Přimkla se těsněji ke kmeni; její nebarvený šat splýval s pozadím. Asi nějaká lasice, zklidnila se.

Náves občas překřížil kolébavou chůzí jezdců některý z nepřátel. Nikdo zatím nezachytil její přítomnost. Rozhodla se připlížit ještě blíž.

Sjela po kmeni a sáhla po svých zbraních. Luk i kované šípy zmizely!

Než se stačila rozhlédnout, kdosi přes ni hodil síť.
Padala ze svahu a zamotávala se čím dál víc. Očekávala bodnutí, které ukončí její život. Selhala a a vše marno. Síť ji obepínala jako lapenou laňku, ale nechtěla zajít v marných záškubech jako zvíře. Zavřela oči, představila si muže, kterého milovala a tichým zpěvem se s ním loučila:

Ach ta voda bez ustání
padá, padá, padá,
až se všechna rozpění.
A to naše milování,
škoda, škoda, škoda …

Lovec, který mířil na avarského mladíčka jeho vlastním lukem, odklonil zbraň. Byl to dívčí hlas i v bolesti sladce melodický.

Lipka vycítila změnu. Ustala a otevřela oči. Síť měla malá oka na lov ptáků, a muže, který se nad ní skláněl, viděla proti světlu jen v obrysech. Nečpěl z něj ale pot stepních koní. Byl cítit po našem.

Přiklekl k ní a v prvním hnutí mysli chtěl síťovinu, vázanou zručnými prsty stařen rozervat. Když se vzpamatoval, pozvedl zámotek za volný konec.

Tělo se párkrát otočilo ve vzduchu, vyklouzlo ze zábalu a uvolněná dívka zmizela v houští.

‚Čenich‘, jak říkali osadníci mladému lovci pro jeho citlivý nos, byl uznávaný stopař a kořist by snadno dohledal. Nebyl však jen ledajaký ptáčník, který vybírá hnízda a honí po lese zaběhnuté slípky.

Už jako chlapec znal různá kouzla. Dovedl napodobit všechno, co se hýbalo, a ptáci za jeho křikem přilétali z velkých dálek. Učil je nové kousky a netušil, že hejna okřídlenců jednou změní osudy celých kmenů, třeba válkychtivých Lučanů.

Usedl na padlý kmen a zkoumal zblízka účelné vyztužení průrazného avarského luku … Dalo by se něco takového vyrobit z domácího tisu? S tětivou z kroucené žíly? Litoval, že nalezl jen tři střely.

Přitom si pohvizdoval na způsob kosa; ne že by na nějakého líčil, ale z dobrého pocitu. Stačil varovat vesničany a Avaři z nich nepřibrali další zajatce. Ráno jim sice spálí chatrče, ale život půjde dál. A teď mu ještě zkřížila cestu ta bílá laňka …

Lipka prchala jako štvaná zvěř. Až o kus dál se zastavila a naslouchala. Jen obvyklé zvuky poledního lesa a její rozbušené srdce. Zase přežila!

Poslala díky hromovládnému Perunovi i divoplodné Ladě.
Pak si uvědomila svoji bezmoc. Dole u potoka zanechala toulec s většinou šípů, ale její luk měl ten … Ten!

Sámo říká, že dobře myslím, a to je u žen to hlavní. Uhladila si vlasy pocuchané prodíráním.

Zatoužila po copech a znovu si připomněla ty chudinky dole u chýšek a své poslání.

Neochotně se vydala zpátky. Je jen jeden, a když mě neutratil hned… Ani za mnou nevyběhl a nevypadal ještě tak starý.

Vzdálenost, kterou urazila úprkem, jí při opatrném návratu připadala dlouhá. Už myslela, že zbloudila, když zaslechla zpěv … Jak mě to mohlo napadnout! Byl to jen skřivan.

Cítila se v bezpečí a postupovala opatrně vpřed. To plaché ptáče by přece nezpívalo v blízkosti lidí. Zakopla. Zpěv ustal.
Tentokrát ji nechytil do sítě, ale sevřel zezadu pevnými pažemi. Ani se nebránila, potřebovala luk za každou cenu zpátky. Zahlédla drahocennou zbraň opřenou o strom.

Cítila, jak neznámý muž uvolňuje svůj stisk a vrací jí zase volnost, o níž najednou ani nestála. Poodstoupil a zavětřil. Nedůvěřivě si jeden druhého prohlíželi. Čenichovi střapatá holka připadala jako z divokých vajec. Nějak se mu nezdála; cítil, že něco není v pořádku.

... Proč ke mně pořád tak čichá?! zneklidněla Lipka. Vždyť jsem se ráno omyla koláčkem mycí pasty! Nebo právě proto? Vypadá jako lovec, nemá za nehty špínu jako polnící, kteří klučí celé dny lesy a do popela zahrabávají zrnka prosa … Proč nic neříká? Proč nic neříkám? Sámo pořád něco říká. Vypadám asi hrozně!

… Co je to za divné stvoření větřil kolem ní Čenich. Od dědků slýchal o lesních žínkách, ale ty jsou prý luzně krásné.

To přehlížení se jí dotklo; v táboře přivykla obdivu mužů. Uměla otáčet vrhcáby v letu, ale neobehrávala je, a střílela nejlíp ze všech.
‚Ten luk je asi čarovný,‘ vysvětlovala své trefy skromně zbrojnošům.
… A pěkně zpívám! Proč muži neumí zpívat jako my? Sámovy rýmy byly vzletné, ale když zapěl, cpala si potají sýrec do uší.

Věděla, že není hezká, jinak by ji už odtáhli a prodali, ale uměla ‚vodit lidi očima‘. Upřela na lovce pohled a ustupovala k padlému stromu, na němž spočíval nejbližší z jejích tří šípů. Následoval ji.

Věděla, že z něj nesmí spustit pohled. Přehodila nohu přes kmen a usedla obkročmo na vyhřátou kůru. Nahmátla konečky prstů dřík střely, uchopila ji a držela před sebou jako brk, když ještě zdobila pergameny.

Obkročil kmen, usadil se proti ní, a sevřel šíp jen o málo výš, aby nepoškodil pírka z divokých krocanů nasmolená na konci se zářezem.
Její přesnou a jeho silnou ruku propojovala smrtící avarská střela, která předurčovala porobu Slovanů už desítky let. Oba podchytili pohyby toho druhého a přetlačování přecházelo v soulad a usmíření.

Pak se ale ozval z údolí zoufalý výkřik jedné z žen a připomněl Lipce její poslání. Nutně potřebovala tu zbraň a věděla, že ho musí zabít.

Něco není v pořádku, vycítil Čenich. Páchla divně, neznámou vůní. A to netušil, jak voní mycí pasta prosycená šťávou divokého vřesu.
Znovu se k ní naklonil a znepokojeně zavětřil.

To jí dodalo! Zavřela oči a šíp mu vrazila vší silou do srdce.
No možná ne vší silou.

Škubl sebou a pevným stiskem zabránil hlubšímu průniku. Jejich ruce se poprvé setkaly přes přečnívající konec trojbřité hlavice. Cítila horkou krev, vytékající přes její prsty z rány. Teď zabije on mě!

„… a to naše milování?
Škoda, škoda, škoda …“

zopakoval nápěv, kterým se před chvíli loučila se světem. Měl čistý hlas. I ten ptačí zpěv, který ji přivábil, musel vyjít z jeho hrdla, uvědomila si, a zastyděla se za ten zrádný útok.

Já ti budu do skonání
věrná, věrná, věrná,

připomněla si v duchu pokračování a pomyslela na Sáma.
Tu píseň složila dívkám u brodu, aby si spolu pěkně poplakaly, než je odvlečou na jih.

Krev se z lovce jen lila; to je dobře, rána se vyčistí. Hleděl na ni bez výčitek, shovívavě a zkoumavě.

Odběhla pro svou torničku. Když mu pěchovala léčivé lístky do trojcípého řezu, povšimla si starších jizev od všelikých drápů a zubů a trochu se jí ulevilo. O jednu víc…

„Odkud jsi?” Konečně ji přímo oslovil!

„Jsem Lipka, z Rybína,“ mávla rukou k půlnoci.

„Slyšel jsem o tobě,” překvapil ji. „Unikla jsi z pevnosti, rozsápala Avary a vzala jim luky.”

„Tak to nebylo,” ozvala se v ní ženskost.

Rukou, kterou nedržel na ráně, pokynul ke kmeni stromu, o který se opírala nejstrašlivější zbraň nájezdníků. „A chodíš prý s medvědem …“ dodal vážným hlasem.

Zatoužila, aby byl v pořádku a v plné síle, aby nad ním mohla čestně zvítězit a všichni viděli, co dokáže, i když se nezdá. Vzhlédla. Pocity, kterým nerozuměla, ji nabádaly k umírněnosti.

Nejsme jako oni, sestřičko, dáváme život, uhlazujeme a konejšíme, a zabíjíme jen v krajní nouzi! vycítila.
Pokročila ke kmeni břízy, na bílou plochu kůry načrtla hrotem šípu laňku a vystínovala ji prsty od jeho krve.

Oči nemohla udělat přesně, ale když poodstoupila, z těch skvrn vyhlížela věrohodně. „Jako živá!“ nadchl se lovec.

Využila jeho nepozornosti, vrhla se po svém luku a otočila se k němu s šípem na tětivě. Snad se jí jen zdálo, že se pousmál.

„Pobila jsem tři Avary!” zalhala.

„Dole je jich víc.”

Sklonila šíp k zemi. „Jak ti říkají?” napadlo ji.

‚Čenich‘ nebylo nejlepší jméno. „*Čch,”* zamumlal rozpačitě.

„*Čich?”* porozuměla a u toho zatím zůstala.

Sámo byl kupec nad jiné zdatný, ne však udatný. Navenek toužil po míru, nepoměrně výnosnějším než rozbroje, a v nitru po souladu, prospívajícímu jeho zjemnělosti.

Vnadnou Jónu miloval z plna srdce, ale snad ještě slastněji prožíval vznešené pocity z lásky tak výjimečné. Žehral na zákony svého lidu, které jim nepřály spojení v manželství, v hloubi duše však věděl, že právě vynucené odloučení a srdcevzlet při každém dalším sblížení, udržují jejich vztah tak horoucí.

V rodinách bratrů shledával, že ženy zajištěné sňatkem polevují ve snažení, a dávají průchod svým horším stránkám.

A pak tu byla Libuss! Sevřelo ho pomyšlení na malou lučištnici, která sílila poznáním a přitom zůstávala tak něžná. Tomu rybáři u Egeru sice prostřelila srdce, ale zasloužil si to, panchart!

S nikým jiným si nemohl vyměňovat myšlenky, rozvíjet nápady a sdílet pocity. Dokud ji nepotkal, ani netušil, že je něco takového možné!

Ostatní muže zajímaly jen ostré zbraně, tlusté helmbrechtnice a dobrý truňk. Rozeznat jeho vzletné alegorie, ocenit jeho důvtip a nechat se unášet jeho představami, dokázala jen ona. „Ach Libuss, Libuss …“

Strážní na sebe pohlédli. Vzdechy, které se ozývaly z pánova stanu, donedávna směřovaly výhradně k Jóně ... Co je to ta láska? potřásali hlavami. Žili v dobách morových ran a zvážněli: Nedá se to chytit?

Den odpočinku v ležení při ústí Liboce připadal Samuelovi nekonečně dlouhý. Desetkrát už obešel tábor a vydal řadu zbytečných příkazů, které po chvíli zrušil, jen aby měl zdání činnosti.

Odpoledne se vypravil v doprovodu čtyř zbrojnošů proti proudu průzračné říčky a v klidné tůňce se důkladně vydrhl zbývající mycí pastou, jako by tím mohl Libuss přivolat. Vyjet naproti nepřipadalo v úvahu; mohla přiběhnout odkudkoli.

Když se neobjevila před setměním, kázal udržovat jasné ohně. Zvažoval, zda požádat ženy o zpěv, ale to už samy spustily prastarý nápěv, který znal ze vzdálených osad.

Milý, milá, odloučení, čekání, zachycoval slůvka slovanských kmenů.

Je-li nablízku, dojde po světle a po hlasech, doufal.

Když nepřicházela, rozhodl se vydat nazítří na hradiště a vykoupit od Avarů bratra Jošuu, i dívku, bez níž nemohl být sám sebou.

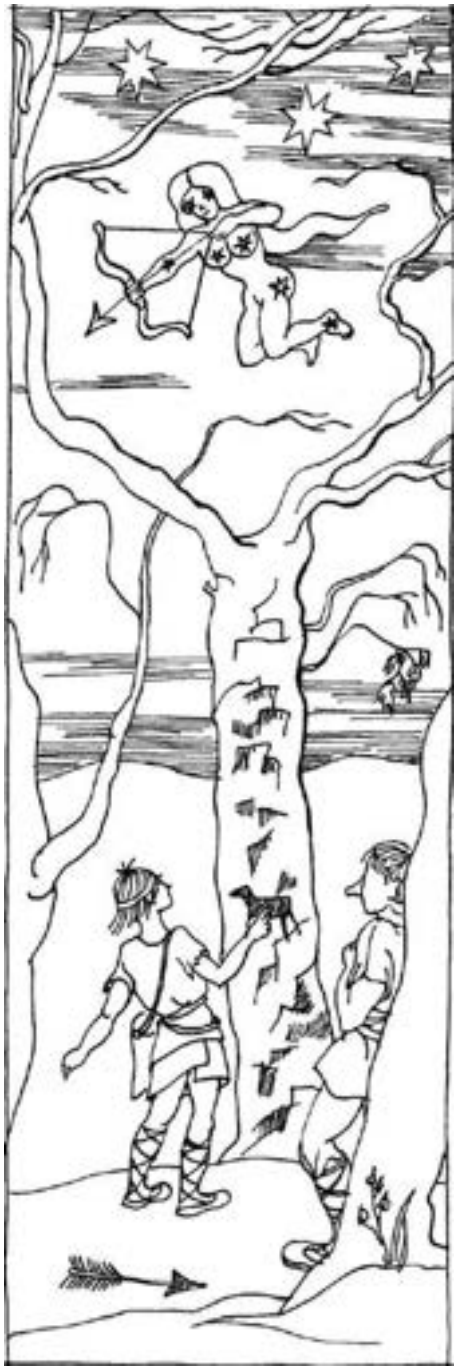

Z úkrytu stromů pozorovala Lipka večer tábor sesazeného tuduna. Zajatce omezené pouty hlídal jen jeden z jezdců a mladice polehávaly bez dozoru na opačné straně návsi.

Muži, znavení pochodem pospávali, jediný mezi nimi bděl, opřený vsedě o kůl plotu.

– Jošua! rozbušilo se jí srdce.

Náčelníkův stan střežila dvojice bojovníků. Durynk, kterému ženy nedůvěřovaly, protože donášel, házel do ohně náruče proutí z ohrad. Ovce i kozy stačili osadníci odvést. Pětice Avarů se zbraněmi po ruce ležela na kožešinách, rozprostřených kolem ohniště.

Nevěděla co dál, jen cítila ‚ještě ne'. Rozhodla se vrátit a vyměnit hojivé lístky v ráně toho ptáčníka.

Na mýtince nikdo nečekal, jen z březové kůry, bělající se ve světle měsíce, na ni hleděla velkýma očima lehce načrtnutá laňka.
‚Čich,' kterého tu zanechala krvácejícího, zmizel. Byla ráda, že je mu lépe a sám odešel, pryč z jejího života ... Uvidím ho ještě někdy?

Muvili jazykem porobených a měli stejné nepřátele. Bránil jí však v jejím poslání a zneklidňoval už tím, že byl.

‚Huhuhu hů,' překvapila ji sova. ‚Huhuhu hů!' ozvalo se blíže. Představila si puštěnku. Nebo to byl kulíšek? Zezadu ji sevřel medvěd! Sáhla po noži. Tentokrát zadržel její ruku včas.

Pocítila nepatřičnou vlnu vzrušení a nesmyslně si přála mít větší prsa.

Když uvolnil pevné objetí, ještě chvíli zůstala stát bez hnutí. Pak se otočila a čelila mu s planoucími zraky. „Dole jsou naši! A hlavně …" Zarazila se. Teď nebyl čas vysvětlovat, co pro ní znamenal Jošua.
Bez něj bych celý život jen chodila pro vodu. Něco tak vznešeného nemůže pochopit prostoduchý pastičkář.

„Na tom nosatém Frankovi ti záleží?" řekl jakoby nic.

Zalil ji ruměnec. Nepochybovala o jeho síle, ale nečekala takovou vnímavost. „Na všech mi záleží," vzpamatovala se.
Vzpomněla na zdánlivě neprostupné pohoří, přes které vyslala šíp, jako myšlenku předcházející činu. Od stařiček slýchala o bájných časech, ‚než přitáhli jezdci', ale i zajatý Jošua, když ještě neuměla počítat, tvrdil, že Avaři došli z východu teprve nedávno ‚před třemi životy za sebou.'

Nemusí tu být přece navždycky – a tohle je možná začátek!

Jasná noc přiblížila mléčný pás na dostřel šípem. Samuel jí na romantických procházkách podél Egeru ukazoval znamení lučištníka, kde byla mlhovina nejhustší. Cítila najisto, že je to lučištnice, jejíž oči, dvě jasná světýlka, nad ní bděly a ukazovaly jí cestu.
Hádala, že Čich vzhlíží ke hvězdám jen jako Jónin ohař, napodobující svou paní, ale zase ji překvapil.

„Tam na půlnoc se ukrývají zdejší lidé se zvířaty, a vpravo od jitřní hvězdy směřuje Korutanská stezka," ukázal

Osadníci teď Lipku nezajímali. Ti, co zbývali, byli zlomení a ani ve větším počtu by se nepostavili jezdcům, rozsévajícím smrtonosné střely. Ale kdybych měla sto ovec … blýskl se nápad, který vysvětlila stopaři.

Nevěřícně přikyvoval a pak zmizel. O něco později vystoupil ze šera, se svitkem konopného provazu přes rameno a v doprovodu dětí, které však utekly, když spatřily její avarský luk.

Musela to udělat. Popadla překvapeného lovce za ruku, jak ji brával změkčilý Sámo. Po chvilce vyšly z houští. Utišila ušmudlané pasáčky a vysvětlila jim, co dělat a jak je to důležité.

Měsíc v nadhlavníku vstupoval do poslední čtvrti a dvojice Avarů na stráži netečně zírala do ohně, kolem kterého pospávali ostatní.

Lovec zavedl lučištnici bezpečnou oklikou na místo, kde z osady pokračovala cesta průsekem dál k Brauně. Ve zúžení nalezli vhodně rostlé stromy, Lipka vyměřila výšku jezdce a hrotem šípu vyrývala do kůry vruby.

Čich, se smyčkou provazu, tak vysoko nedosáhl. Odložila zbraň a nechala se vyzvednout. Přenášel ji od kmene ke kmeni jako lovec lovce, když spolu vybírají ptačí hnízda, a spustil ji až když byly provazy napjaté. Okamžik stáli těsně proti sobě, pak oba ustoupili. Té neznámé dráždivé vůni bez pachů těla, jen s nádechem malin, už Čich přivykl a přestával větřit. Její nápady ho však stále udivovaly.

To už ovce, které následovaly děti, rozeznaly známá místa, zabečely a rozběhly se úžlabím ke svým ohradám.

Probuzení jezdci, zvyklí tábořit v otevřených stepích, kde mohli vyjet do všech stran, rychle se přeskupit a udeřit zpátky, naskakovali na koně. V sedlech se cítili bezpečněji. Plameny je však oslňovaly a nenacházeli únikovou cestu. Pod nohama se jim pletli skopci, a do toho zmatku ječely vylekané otrokyně.

Konečně první z nich objevil výjezd z návsi. Vykřikl a ostatní ho následovali. Až na jednoho všechny jezdce srazil napjatý provaz.
Poslední se sklonil pod hřívu svého koně a projel.

Lipka pokročila doprostřed cesty a poslala za ním smrt.
Když přiletěly zpět šípy těch, kteří si nezlámali vaz, byla už v zákrytu stromů. Stanoviště vybrala dobře. Siluety nepřátel se rýsovaly proti ohni, a protože jim hrdost nedovolovala střelbu vleže, byli jasným terčem.
Čich ji kryl, a když bylo po všem, sbíral dychtivě zbroj. Vždy toužil po nedostižném avarském luku – a najednou jich měl celou náruč.

Na prostranství před chatrče přibíhali polníci, přivolaní dětmi.
Jejich ženy, které nevalný vzhled a vyzáblost chránily před odvlečením, obklopily Lipku. Starší chlapci sháněli zaběhlé avarské koníky a hrůza se obracela v radost. Stopař přiklekl k zajatcům určeným na prodej a loveckým nožem přetínal řemínky, kterými byli spojeni.

Lipka hledala v hromadě těl toužících po volnosti Sámova bratra. Už ho viděla, ale ještě k němu nemohla. Na jeho rtech přečetla své jméno.

„Liebe!" nevěřil svým očím.

Překvapila ho mluvou Franků a přihodila i pár slovíček jeho lidu: ‚Samuel! Metz! Návrat! Naděje!' Ta bystrá dívka, kterou už dávno oplakal! Pořád se ptala ‚proč' a teď přivedla posily. Ne! Sama tu velela. Záviděl svému nejmladšímu bratrovi, který ve vypjatých chvílích upadal do mdlob a vracel se do života zklidněn a osvěžen.

Ovce, zraněné kopyty koní, předurčili osadníci ke slavnostní hostině.
Pohledem rozostřeným slzami radosti sledoval Jošua drobnou Liebe, utěšující osvobozené dívky, krásné i za půl hřivny stříbra, které netušily, co se kolem nich děje. A znovu se blížila! Vztáhl k ní ruku, aby se ujistil, že neztratil rozum z toho vleklého utrpení.

Pohladila ho zprvu nesměle, ale pak se k němu přimkla ... Takhle bude vypadat můj Sámo za deset jar, až mu nazrzlé kudrlinky postříbří čas! napadlo ji a přijala pokojně tu představu.

... Už je z ní žena, se vším všudy! polekal se Jošua a připomněl si zahanbeně mlčenlivou Habřinku, ke které v zoufalství samoty přilnul, ale s níž mohl rozmlouvat jen hříšným tělem. „Ach Liebe…"

Přál si být zase mladý a silný jako ten statný lovec, který se nerval s ostatními o maso a z povzdálí je pozoroval.

Čich však nebyl jediný, kdo zůstával stranou veselí.

Z temnoty houštin přehlížel hemžení na návsi chladnýma očima starý tudun, započítaný mezi padlé. Jeho kožený stan si Slované rozřezávali na malé, ale spravedlivé dílky a pochytané koně zaháněli do ohrady pro kozy. A nějaký střapatý chlapec si hodil přes rameno luk, děděný z otců na syny! Zatímco ti prosťáčci oslavovali, mohl se vytratit, přežít a snad i dojít do Panonie a padnout před velkým chánem.

… Velitel bez koně a bez vojska? Ne! Přeříkával jména předků a drmolil zaklínadla válečníků, chystajících se přestoupit do dalšího světa.

Pak spočítal své šípy ... Tím předposledním prostřelím šíji své klisny za proutěným plotem, a poslední si vrazím do srdce!

Čich zavětřil. Jako by zachytil cizorodý pach strachu. Nahodil tětivu vytouženého luku, který předtím s pocitem bezpečí už rozepjal a zamířil do svahu. Oči přivykaly tmě, ale vzdálenost nedokázal odhadnout, dokud z houští nevyletěl vyplašený pták.

Něco není v pořádku! vycítila Lipka. A kam zmizel Čich? Až teď si uvědomila, že u žádného ze skolených Avarů nenalezli vysokou čapku velitele! Pokročila do středu návsi.

… Zase ten opovážlivý mladíček! Tudun odklonil luk, namířený na postaršího Franka, který by mohl o jeho selhání vypovídat, a zacílil na něj. Sledoval už jen přesuny postav, aby těžký šíp prošel ještě i druhým a třetím za ním.

Z hvězdného nebe se blýskly oči lučištnice a Lipka strhla k zemi dvě nejbližší děti. Střela, která je těsně minula, udeřila do hranice a uvolnila roj jisker. Všichni se rozutekli a uprostřed návsi zůstala sama. Napjala vleže naplocho luk, ale neviděla cíl.

Když Čich zaslechl mlasknutí tětivy, byl na deset kroků od nepřítele. V přítmí zahlédl nad houštinou hlavu vysokého střelce. Vypustil šíp a byl si jist, že ho dostal. Prodíral se blíž.

Tudun byl zkušený válečník, a když mu šíp srazil vysokou beranici věděl přesně, odkud přiletěl. Otočil se a naslouchal rozhrnování větví. Nechá ho projít – a pak!

Lipka na okraji lesa cítila naléhavost činu, ale donutila se zavřít oči a chvíli tak vydržet. Když je otevřela rozeznávala už ve tmě pohyb haluzí. Zamručela jako rozmrzelá Mjeda.

Pohyb ustal a opodál zapraskaly větvičky. – Dva?!

Starý tudun už se nepovažoval za živého; potřeboval jen odejít se ctí a vzít s sebou co nejvíce nepřátel. Rozdrásání medvědem bylo stejně hrozné jako utonutí v bažinách. Horší byla jen smrt z rukou ženy. Odhodil šavli, která ho zdržovala.

Čich zavětřil ... Lipka? A tak blízko! Zaslechl další zamručení medvěda a pochopil.

Vyděšený nepřítel už zanechal vší opatrnosti a ustupoval.

Stopař zamířil stezkou zvěře do svahu, aby mu nadběhl.

Lipka našlápla lýčenými střevíci něco huňatého. Byla to velitelská beranice.

Opodál nahmátla odhozenou šavli. Po stopě zlámaných větviček vyrazila do kopce. Náčelník za sebou postřehl pohyb, stanul, napjal luk a čekal. Věděl, že medvěda může zastavit jen přesnou ranou do oka.

Z houští však vypadlo něco malého. Rozzuřená matka bude nablízku!

Lipka ležela na zemi a věděla, že je ztracená. V tom zaslechla z boku strašlivé zamručení. Avar se bleskurychle pootočil a na konci plynulého pohybu vypustil do prázdna střelu. Než stačil založit další, dívka se vymrštila a proklála ho vší silou jeho vlastní šavlí. Slábla tou hrůzou.

Cítila na sobě vyhasínající oči vraha svých blízkých, nenávist zpupného válečníka, kterého porazil ... chlapec? Vzchopila se a roztrhla si halenu.

Poslední, co tudun spatřil, nežli mu puklo srdce hanbou, byla prsa ženy. Klesal a propadal se do pekla poražených a potupených.

Lipce se vracely smysly. Kdo mě to v poslední chvíli zachránil?

A kdo mě tak pevně podpírá?

Dýchl jí něžně do vlasů, zamručel jako medvěd, teď už v dobrém rozmaru, a velkými dlaněmi zakryl vpředu její dvě nejmocnější zbraně.

Tu noc nemohli jinak …

Po pěti letech se Jóna v Métách už dobře vyznala, a když byl Sámo na cestách a měsíc v úplňku, vycházela v převleku do staré čtvrti u řeky.

„Znáš-li Samuela, toho východního kupce?" zeptal se jí v knajpě muž, kterého tam zahlédla poprvé. Nestál o ni to poznala, i takoví byli, ale přezíravý pohled značil pána. „Chodí Lesem sviní k divokým Slovanům a handluje levnou sůl za drahé kožíšky…"

Jóna pokrčila rameny a sklopila oči. Prostý přehoz služky ji zakrýval až ke kotníkům, a jako jiné děvy odhalovala jen co chtěla; ne všechno, ne všem, a ne hned. S leknutím si povšimla, že střevíčky, ve kterých nedočkavě vyběhla, jsou vykládané jantarem. Poodhalila se nahoře, aby odvedla pozornost.

„Mám albínu," potřásl pohrdavě hlavou. „Samuela, z kupců Steinů, neznáš, ale ty botky jsou za tři muly."

Jónu zamrazilo. – Musím být opatrnější!

Když se vracela o půlnoci temnými uličkami domů, měla pocit, že za ní někdo slídí. Její statnou zahalenou postavu, v té pozdní hodině, všichni považovali za muže; přesto sevřela pevněji jílec dýky, kterou vždy nosila při sobě. Když zavírala zadní dveře Samuelova domu, ještě se ohlédla. Muž, který vystoupil ze stínu, se jí posměšně uklonil. Nebyl to ledajaký potulný raubíř, rozeznala jeho drahý šat.

Věděl – a chtěl, aby věděla, že ví.

Po dlouhém rokování s nahrblým šamanem, dal nově nastolený tudun, za halasného povykování všech svých soukmenovců, konečně očekávané znamení.

Jezdci ještě vyrazili do osad v okolí a mladice, které přivlekli přihodili k dcerkám dorůstajícím na hradišti. Výběr nejvnadnějších byl slavností veselí, ale i napětí i hrůzy.

Matky, tetky a báby už dlouho předem upíraly dívkám spánek a jídlo, aby byly nehezky vyhublé, zplošťovaly jim pučící ňadra přesprsenkami, opalovaly v poledním slunci a prohánělý šípkovými keři.

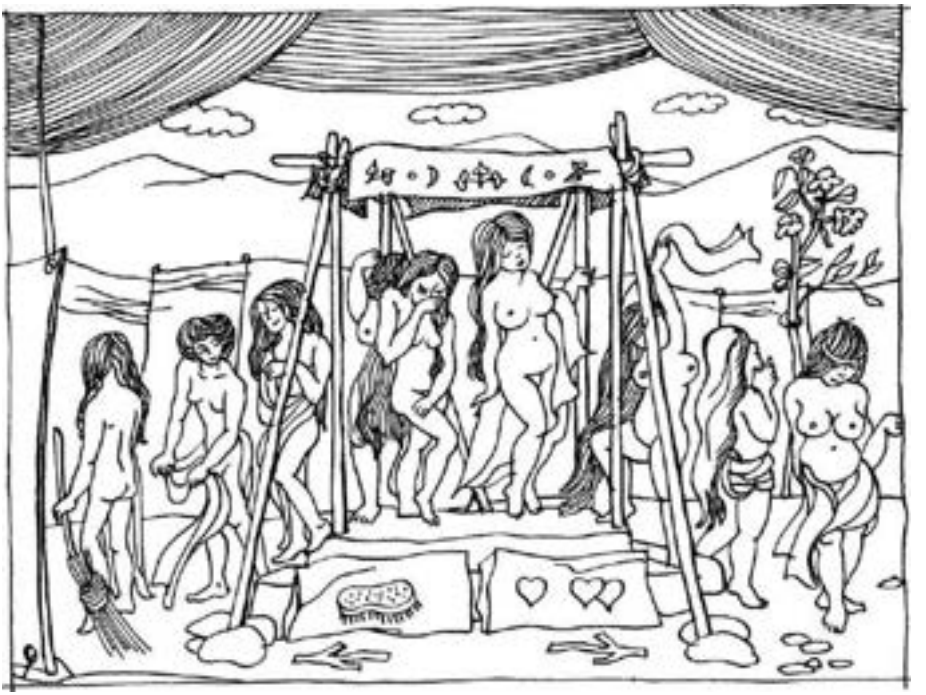

Mnohým z dívek se ale možnost úniku z úmorných prací zamlouvala. Krásky, které se sbíhaly k loužím, když zaprší, aby se kochaly svým zjevem, věřily, že budou předvádět slušivé róby, roznášet opojné nápoje a oblažovat muže smyslným tancem.
Pro takové byl výběr potvrzením nadřazenosti a odmítnutí hanbou.

Dvoukoláky s kořistí letos nepřetékaly větším bohatstvím než jindy, a na prodej byla určena obvyklá čtvrtina dospívajících děv.

Celou noc zkoušela Haruna svými kouzly vytěsnit čáry a zaklínadla šikmookého šamana, ale byla už tak zeslablá, že mnoho nepořídila.
Upřeně hleděla do ohně a obrazy, které tam viděla ji vzrušovaly i děsily. V kotlících bublaly poslední dryáky na zelenost, tiky, křeče a ochabnutí, a čarodějnice marně přivolávala na pomoc svoji učednici.

Lipka na Račím potoce, tři dny od Rybína, zachycovala její bezmoc a všechno to zoufalství a zneklidněla.

Jošua se polekal: „Mein bruder?"

Na Sáma v tom shonu zapomněla. „Žije," uklidnila ho.

Tušila však, že nedbal jejího vzkazu nebo to varování ani nečetl, vyrazil na hradiště s výkupným za bratra, který už byl jinde, a sám skončil na jeho místě. Byla si však jistá, že zajatce, který písmenkuje, ušetří.
Kolem ní bezradně postávali prostoduší mládenci, předurčení na prodej do otroctví a spanilé dívky, každoroční dar kaganovi v Panonii. Netušily, jaký je minul úděl a chtěly jen zpátky domů.

Přála si mít více času. Probrat s moudrým Jošuou vše, co ji potkalo a udělat si v hlavě pořádek. A chtěla i nechtěla také víc poznat Čicha. Nevěděla, že tací jako on pobývají po lesích a cítila, že je to důležité.

Nejprve ale musela zpátky na hradiště, pomoci staré Haruně, a být nablízku Sámovi, než ho rodina vyplatí.
… Tentokrát nebylo nepřátel mnoho a štěstí nám přálo. Příště už se nedají překvapit! Něco bych vymyslela, ale jsem na všechno tak sama!
Vzhlédla, jako by od vysněné sestřičky přes propast věků čekala pomoc. Byla tam, obklopená hloučkem přiléhavě oděných žen.

Když slunce dosáhlo vrcholu svého oblouku, dal šaman znamení a nový správce provincie vystoupil z rokovací jámy, následován předními válečníky v rodové posloupnosti.
Na ohništích protažených napříč nádvořím už se rožnili skopci.

Když všichni usedli na pestrých koberečcích pokynul připraveným ženám, které zakvašený kumys vypouštěly z kozích měchů do kožených pohárků bojovníků.
Ruce mužů zpočátku tu a tam vjely obsluze pod suknice, ale jak tradiční nápoj, posílený proměnou přidaného medu zabíral, stupňovalo se veselí, a výčet vítězných tažení a nájezdů převládl nad namáhavějšími tělesnými úkony. Ženské si oddechly, ale to nejhorší je teprve čekalo. Polooděné dívčiny se choulily v oploceném rohu, ozdobeném zelenými haluzemi a čekaly na svůj ortel.
Šťavnaté masíčko, ochucené vzácným čpavým práškem, a nasekanými lodyhami dovezených cibulek, dráždilo nozdry nomádů do nepříčetnosti.

Nový tudun nepil, jen netečnýma očima pozoroval účinek kumysu na své bojovníky. Když veselí nabylo vrcholu, naklonil se k šamanovi, který mu byl stále nablízku.

Už se také povážlivě kymácel a skřehotavým hlasem předzpěvoval mužům početné sloky tradiční písně:

Šťastná je jurta,
před níž se koně pasou…

Tentokrát si dal i velitel nalít do pohárku z průhledného kamene, zatočil nápojem, přičichl a usrkl.

Konečně! Ulevilo se ženám.

Vzápětí však tudun vyskočil, vyplivl doušek do ohně a cosi vykřikl. Šaman zaváhal a pak ukázal k chatrči stařeny, jejíž kouzla hatila ta jeho.

Na rozdíl od jiných dobyvatelů, Avaři nenutili poddané přejímat víru v kouzelnou moc bájných zvířat ani uctívat jejich bůžky. Očekávali jen poslušnost a píli. Jinověrnost byla projevem méněcennosti a obřady, které porobené kmeny prováděly, pohrdavě zlehčovali.

Neobvyklá opojnost kumysu byla dílem čar té jedubaby! uvěřil velitel. Bojovníci přišli tomu účinku na chuť, a jen někdo zvenčí, jako on, mohl postřehnout odlišnost od obvyklé várky!

Stará Haruna v té chvíli ze všech sil přivolávala déšť. Nevěděla proč, ale od rána měla předtuchu ohně. Jednu paži vzpínala úpěnlivě k nebesům, druhou usilovně bubnovala na timpáno z kůže srnečka a pozpěvovala: *Prší, prší! Prší prší*, stále dokola.

Šaman ukázal na svoji místní sokyni a cosi vzrušeně vykřikoval. Pak vtrhl do její chatrče a převrhl pár vroucích kotlíků do ohně. Opařený vyběhl ven a kroužil kolem jako kohout bez hlavy.

Když přitáhli čarodějku na nádvoří, byla ještě pod vlivem kuliček ze slz makovic a vlnila se jako mladá tanečnice.

Tudun napřáhl meč; ale v poslední chvíli se zarazil. Nezneuctím svou zbraň! Rozhlédl se, a jeho zrak padl pobaveně na opentlené oplocení, za nímž se ozývaly nářky dívek. Ukázal tím směrem, ale stráž nechápala.

Udeřil muže plochou šavle, ostrou špicí roztrhl čarodějce černý háv, a znovu ukázal k ohradě. Za oplzlého veselí přihodili babici k pannám. Pak náčelník zvážněl, poručil všem bojovníkům obrátit pohárky dnem vzhůru a šavlí rozpáral zbylé měchy s opojným nápojem.

Vycítil vlnu odporu, ale věděl, jak si s nevolí mužů poradit. Jako nejvyšší velitel na novém postu dostal příležitost předvést svoji autoritu.

Ukázal nesmlouvavě k bráně vnitřní pevnosti a podroušení válečníci, podpírající své bezvládné druhy, se neochotně přesouvali do mohutné tvrze z hrubých kmenů; posledního útočiště v případě napadení, nyní jejich domácího vězení.

Rozkaz se ovšem netýkal význačnějších bojovníků a stařešinů rodů. Dva tucty skopců poslal tudun nakonec, jako důkaz své šlechlechtnosti, i bojovníkům uvnitř. Největšího berana kázal rozčtvrtit pro sebe a přední z kmene, které si tou poctou hodlal naklonit. Cítil, jak jeho svrchovanost roste. Věděl, jak mocně působí strach – i odpouštění.

Béza a Olša doufaly, že Tisa, jejich milovaná dcera, letos ještě unikne výběru, ale na jaře začala pučet.

Co na tom, že nebyly matkou ani otcem. Přísahaly, že se o ni postarají když na Trnku přisly po porodu horečky a dítě osiřelo. Co na tom, že ji krmila jiná, se svým malým. Omývaly a zahřívaly ji mezi sebou, zpívaly jí a žvatlaly. Patnáct jar! A teď stačil jediný pohyb palcem. Za žádnou cenu nesměli Tisu odvést! Patřila k nim. Něžná nebyla, ani vděčná.

‚Odejdu, kde mě víc ocení!‘ hrozila zdrceným matkám. Od vyznačené čáry, kterou ženy nesměly překročit, teď obě upíraly zraky k ohradě dívek a vzývaly milosrdnou bohyni Ladu.

Tudun, který jediný zůstal střízlivý, si setřel tuk z holé brady a zvedl ruku. Stráž otevřela ohradu a nejtroufalejší z dívek vyšla bez pobízení do otevřeného prostoru – Tisa!!

Byla si vědoma své krásy. Nadechla se, zhoupla v bocích, a pohlédla přímo do očí náčelníka, dřepícího na zkřížených nohou před ohněm. Ani den života už nechtěla pracovat.

Tudun si ji se zájmem prohlížel a pak – otočil palec dolů!

Nemohla tomu uvěřit! Ostatní Avaři neprojevili žádné známky údivu a úsudek velitele podpořili, jak bylo zvykem, hlasitým mručením.
Než se dívka nadála, stráž ji hrubě postrčila k dolnímu konci nádvoří, k hubeným a nehezkým, které zůstávaly na hradišti. Taková hanba!

Matky nevěřily svému štěstí. Další rok!

Pohrdání, které si kolem sebe Tisa představovala, nemohla unést.
Stráže se lhostejně vraceli a ona proklouzla za jejich zády zpátky do ohrady. Rozeznala výkřik Olši. Béza svou bezvládnou družku zachytila, byla spíš otec. Další dívky vycházely k výběru. Některé předstupovaly neochotně a choulily se do sebe, jiné přibíhaly dychtivě a nestoudně se obnažovaly. Jejich osudy předurčoval jediný muž

.

Náhle pozvedl náčelník ruku. Nastalo ticho; i za otevřenou bránou do vnitřní do pevnosti ustal všechen křik. Kde se tu vzala? Jak je to možné! Byla tak krásná, že si ji chtěl ponechat stranou pro sebe. Vloudila se sem podruhé, ještě svůdnější než předtím. Teď už neměl jinou volbu.
Ze zástupu Slovanek vyběhly dvě starší ženy a vrhly se mu k nohám.

Tisa odhodila vzdorovitě své zbylé odění. Byla nádherná! Tudun z ní cítil marnivost, pýchu a vzdor. Připomínala mu avarskou princeznu, na kterou nedosáhl.

Bojovníci natlačení za závorou pevnosti spustili povyk. Pozvedl tím směrem ruku, ale hluk se stupňoval. Dobře! Vybijte si ten přebytek sil!

Tiše, ale důrazně zavelel. Ani nejvyšší moc nemá někdy na vybranou. „Pryč s tou svéhlavicí!“

Po obou stranách otevřených vrat vnitřní pevnosti stála hlídka. Obr míšenec, popadl krasotinku, a než se kdo nadál, vyběhl s ní po vnějších schůdcích vysoko na ochoz tvrze a vhodil ji shora dovnitř.

Přiopilí a ponížení bojovníci uvnitř se vrhli k nahému tělu. V té chvíli přirazila stráž obě mohutná křídla, pobitá železnými pláty.
Béza a Olša vyrazily k bráně, ale to už muži zapřeli vrata těžkou kládou a přidávali další břevna. Obě matky běžely zoufale k nejvyššímu veliteli.

Tudun je povýšeně přehlížel. Kázeň a poslušnost! Neskončíme jako změkčilá Roma! Pokračovat, jako by se nic nestalo!

Z opentlené ohrady vyšla další na řadě, zahalená od hlavy až k patám. Pokynul jí, aby se ukázala.

Ty dvě šílené ženy ho ale stále obtěžovaly! Neklesly pokorně k jeho nohám. Bily kolem sebe, kopaly a kousaly! Stráž teď měla jiné starosti. Tasil šavli a už se napřahoval. V tom okamžiku ucítil strašlivou bolest.

Ta třetí, zakrytá černým přehozem vytrhla z ohniště dlouhé poleno a žhnoucím koncem ho udeřila do obličeje.

Zbývajícím okem viděl, jak pozvedá plamen.

Vlna slovanských žen překročila pomyslnou čáru zákazu a rozlila se přes prázdné prostranství.

Bodl před sebe a cítil, že stařenu zasáhl, ale ne dost. S hořícími větvemi vyběhla k vnitřní tvrzi. Stráž se ji marně pokoušela zastavit; jako by přes ně přeletěla! Stařešinové mocných rodů padali pod náporem měkkých těl rozlícených žen a otrokyně ubíjely polním nářadím šamana, který chtěl uniknout podél palisád!

Žena v černém vyběhla na vnější ochoz a první pochodeň hodila co nejdál dovnitř. Měla neuvěřitelnou sílu. Druhou křísla o stěnu a roj jisker se rozletěl do všech stran. Tu třetí, jako by zeslábla, upustila rovnou pod sebe a v okamžiku i tam vyšlehl plamen!

Náčelník věděl, co musí udělat. V oslepení klopýtal k bráně a zuřivě máchal pažemi. Muži před vraty ale netušili, jaký živel řádí uvnitř.

Slyšeli odtamtud jen vřavu a zvenčí se blížila horda rozběsněných žen! Teprve když velitel doběhl až k nim, pochopili a začali rozebírat zátaras.

Ještě zadoufal. Pak vzhlédl a nad sebou uviděl smrt, zahalenou do smolného přehozu, který už na okrajích vzplál. Pozvedla ruce, jako by žehnala svým lidem, vznesla se nad tu spoušť, zvolala nesrozumitelně jméno té další, a jako planoucí kometa vlétla dovnitř.

Z kotle shromážděné posádky vyrazil výbuch ohně, a vzplanula i brána, jediný východ, poslední naděje uvězněných.

Ženy si v hrůze zakrývaly si oči. Tudun s hrstkou věrných prchal ke stájím. Z opentlené ohrady vycházely plačící dívky a hledaly nějaký šat a své mámy.

To byl konec staré Haruny. Lepší si nemohla přát.

Lipko! dolehl k ní hlas naléhavý hlas. Vzhlédla a v mžiku pochopila. Teď už i ostatní zpozorněli. Na půlnoční straně, kam směřovali, vzplála rudá záře a rozlévala se po obloze. „Náš domov! To je konec!“

Z obláčků, které počaly rychle zakrývat nebe, však vycítila něco jiného. … Začátek?
Mám luk a pět kovaných šípů. Litovala, že není blíž, že neběžela napřed a nezanechala ostatní v osadě s Čichem, ale ve společnosti rozšafného Jošuy jí bylo tak dobře.

„Samuel…?“ upřel teď na ni vystrašený pohled nejstarší z bratrů.

… Žije vůbec můj první a jediný muž? Vysvětlila Akátě, která měla v očích víc světla než ostatní krásenky, co a jak a poslala osvobozené zajatce do osady polníků, nejspíš ještě oslavujících včerejší vítězství.
Objala mírného Jošuu, který toužil jen po klidném životě mezi učenými knihami, popadla zbraně a vyběhla k hořícímu hradišti jako vítr.

O chvilku později ucítila první kapky ... Ještě před chvíli to vůbec nevypadalo na déšť! žasla. Nebe se otevřelo a průtrž ji strhávala z cesty. Klouzala, padala, jeden šíp zlomila, ale hned zase vstala a běžela dál.

Sámo uvězněný v dolní části hradiště nechápal, co se děje. Celý den na něj zapomněli, ani napít mu nedali, a pak ta vřava a horko…
Ještě chvíli sténal a pak milosrdně omdlel.

Když se probral, cítil žár, kterému nemohl uniknout. Jakési ženy přes něj šplouchly putnu vody pro koně a utekly. Co zbylo na dně vypil a do mokré kazajky zabořil obličej. Z přístěnku nedohlédl přes konírny až na nádvoří, ale vnímal neklid zvířat a slyšel strašlivý řev Avarů i výkřiky žen. Obdélník nebe nad jeho hlavou, potemnělý soumrakem, se náhle rozjasnil a v zorném poli se mihla … kometa?

Slyšel, že zvěstuje nový věk, ale to už tu bylo – a za jakou cenu! Vzápětí dopadl roj jisker na přístřešek nad stáním zvířat. Plamínek chvíli blikal, pak se rozhořel a postupoval nezadržitelně do všech stran. Marně zkoušel vytrhnout z trámu konec svého řetězu. Nechápal, kdo na nómády zaútočil – Frankové? Durynkové?

Přál si vycházet se všemi; byl obchodník! Ten hrozný nářek znamenal jejich porážku. Předvídal, že je pokročilejší Západ jednou zatlačí zpátky do stepí, ale nevěřil, že se toho dočká … Dočká?

Žár byl nesnesitelný. Koně se vzpínali a bili kolem sebe kopyty.

Jezdci, kteří přiběhli se nezdržovali odvazováním, přetínali řemení nejbližších koní šavlemi. Jeden z nich se nad ním vztyčil a rozmáchl. Byl to náčelník, kterému složil hold a předal výkupné za bratra. Rozeznal vzácného zajatce, tvrdou ocelí přesekl spoj a ukázal na koně.

Ženy, fascinované pohledem na hořící vnitřní pevnost plnou nepřátel, nevnímaly nic jiného. Jediná si všimla tudunovi družiny, mířící k bráně. Ukazovala tím směrem, ale hlas jí selhával.

„Za nimi!" pochopila konečně Švestra, a dav ji následoval.

Avaři házeli přes koně sedla a snažili se vyvést další.

Sámo byl zkušený jezdec, ale v lýtku svíraném poutem ztratil cit. Rukama sjel po mastné hřívě a spadl do hnoje. Kopyta vyděšených zvířat ho těsně míjela. Vytáhl se nahoru. Nejbližší klisna v rohu byla statnější než ostatní, ale z výše žbrlení na ni dosáhl.

Bezhlavé stádo vyběhlo z pevnosti za skupinou jezdců. Zoufale svíral nohama boky a pažemi šíji splašeného zvířete. Řítili se dolů cestou, kterou před několika dny stoupal s mulou naloženou vaky stříbra.

Pět jezdců na břehu Liboce hledělo jedním směrem a jejich netečné tváře zbarvoval požár do ruda. Vrchol kopce byl v jednom plameni.

Prostřední z Avarů vykřikl a vyjel proti Sámovi. Zvíře se vzepjalo a shodilo zajatce do vody.

Proud ho strhával a unášel. Věděl, že je vše marné. Oheň a voda! Z posledních sil se přimkl k zadní noze klisny, kterou zachránil a která teď zachránila jeho … Zachránila? Před čím? Ženy přece věděly, kdo je. Měl zůstat s nimi. Teď patřil k těm druhým!

Avaři mu přiváděli mírnějšího koníka.

Od hradiště se valil dolů rozběsněný zástup.

Tudun s krvácející tváří vydával jakési povely a pak mávl rukou vpřed. Stezku osvěcoval požár jako polední slunce.

O chvíli později se zablesklo, zahřmělo a přival deště, vybubnovaný starou čarodějnicí, hasil plameny a podemílal stezky. V noci museli koně vést. Klouzali v blátě a v nastálé tmě jen s obtížemi postupovali k jihu.
Jeden z Avarů nalezl v pouzdře za sedlem luk; ostatní měli pár šavlí.
Byli špinaví, hladoví a nepříčetní ponížením, kouzly těch ohnivých žen!
Smrt v bitvě povznášela válečníky do vyšších sfér. Konec v ohni nebyl lepší než utonutí, bez naděje na obnovení.
Náčelník věděl, že ho na konci cesty čeká trest a raději by zhynul v boji.
… V boji? S kým? Svítalo a konečně mohli nasednout. Zajatého Franka nebylo třeba střežit, byl jim vděčný za život. Při výslechu zmínil úkryt nějakých zbraní, teď ale museli dál. Nepodceňovali už ty slovanské Amazonky posedlé pomstou. Rozlícená medvědice horší medvěda!

V mlze, která se v paprscích slunce zvolna rozplývala, zachytil tudun pohyb. Zvedl ruku a všichni zastavili. Pokynul jezdci s lukem a označil cíl. Ten sáhl do touce pro válečný šíp.

Velitel ho zadržel. Je to jen nějaký chlapec, Lovecký postačí.
I Sámo přitáhl uzdu půjčenému koni. Vycítil napětí, ale krátkozrakýma očima nedokázal rozlišit nepřítele proti hradbě stromů. Lučištník mířil dlouho, ne jako Libuss, která dokázala vyslat šíp myšlenkou. Konečně tětiva brnkla, střela zasvištěla a v dáli se bez hlesu svezlo tělo k zemi.
Jezdci chtěli pokračovat v cestě, ale tudun vyslal dva muže za padlým. Potřebovali jeho zbraně, zásoby, cokoli.

Lipka nespala už třetí noc. Tu první běžela za výpravou s otroky, druhou bojovala, a teď spěchala zase k hradišti. Mokrá a prokřehlá tápala, padala a zase běžela.

Nevěděla kde je, jen doufala, že všechny ty rozvodněné potůčky směřují dolů k Liboci.

K ránu stanula na výšině uprostřed polomu, vytvořeného před lety jediným nárazem vichřice.

Mlha se rozplývala. Vydechovala už klidněji. Zpomal a přemýšlej! … Co zmohu se čtyřmi šípy? Zatoužila po Šémovi, který se teď nejspíš popásal někde u opuštěného Sámova stanu na přítoku Liboce.

Vzdychla a vyrazila zase vpřed a bělavý sloup páry ze spáleniště, zalitého přívalem deště, ji vedl, dokud nevběhla pod příkrov lesa.

Co ji přimělo padnout k zemi, netušila. Dotkla se levého ramene a ucítila na kazajce vrub. Nad ní se v kmeni osiky chvěla avarská střela.

V zákrytu úžlabí, kterým se ještě včera valila voda, běžela v předklonu z toho místa. Až po chvíli přemohla nával strachu a přinutila se vrátit. Na cestě zůstali tři jezdci, ale koní tam postávalo o dva víc.

To už chybějící muže zahlédla. Postupovali kolébavou chůzí jejím směrem, jeden s předsunutým lukem, druhý s tasenou šavlí. Věděla, že se nesmí pohnout. Ve volném prostoru by vyslala šíp, ale tady jí bránily mihotavé kmeny. Cítila však naléhavost akce. Silou vůle se ukáznila. Mysli! Nějaký nápad?

Najednou viděla vše shora; hustý hvozd a průsek cesty. Odplížila se na okraj lesa a zamířila na největšího z čekajících jezdců. Poslala za ním smrt a bleskurychle založila další střelu. Když ji vypouštěla, všimla si zavázaného oka prostředního jezdce. I jeho zasáhla do hrudi. Převalil se do strany; ale zůstal viset v sedle.

Třetí spadl sám od sebe z koníka do trávy. Viděla z toho zbabělce jen hýždě a nechtěla plýtvat zbylými šípy.

Přeběhla stezku, ukryla se na protější straně lesa, a čekala. Po chvíli se mezi stromy objevil lučištník a za ním vyšel i bojovník se šavlí.

Než pochopili, že mladíček je naživu, prostřelila hrdlo nebezpečnějšímu. Zbývající Avar vytrhl padlému střelci luk a zmizel v přítmí lesa. Vysoká klisna, se zhrouceným jezdcem na odvráceném boku, se zvolna vydala za rozběhlými zvířaty.

… Hvozdy po stranách cesty jsou neprostupné, úvoz přivede stádečko až do údolí Račího potoka a Čich a jeho lidé nebudou věřit svému štěstí.

Zbýval muž s lukem ukrytý na protějším okraji lesa. Vyčkávala, až udělá chybu. Cítila, jak i on touží po tom posledním postávajícím koni.

… Nemohu tu čekat celý den! Vydala zvuk, kterým přivolávala z dálky medvědičku a vyděšený Avar vyběhl z přítmí lesa do volného prostoru. Napjala luk jen ze tří čtvrtin, aby šíp zůstal v těle nepřítele. ‚Sbohem a nebe plné beránků!‘, zahučela hlavice.

Když tudun, visící nehnutě hlavou dolů v řemení, usoudil, že klisna už poodešla z dohledu vyšvihl se zpátky do sedla.

Drátěná košile, náležející k jeho vysoké hodnosti, mu zachránila život. Podlitina po nárazu šípu se za pár dní vstřebá.

Zaťal arabce ostruhy a vyrazil. Vše se obrací k lepšímu! Uhání na svém vytrvalém zvířeti a zbavil se posledních svědků svého selhání. Za týden bude ležet před mocným kaganem, a do té doby už vymyslí podrobnosti bitvy, v níž přesila Franků přepadla jeho oddíly.

... Ohnivé ženy? S posměchem by ho vyhnali.

Lipce zbýval poslední šíp. Zavalitý jezdec spočíval nehybně v louži. Blížila se k němu s napjatým lukem … Ty oči přece znám!

„Sámo! Jsi celý špinavý!"

„Libuss!" nechápal kupec … „Jošua?" trnul o bratra.

„Je na svobodě!" mávla paží zpátky k osadě polníků.

Muž a žena, které osud vynesl ze dna beznaděje na vrchol štěstí, se neptají proč. I v tom zbědovaném stavu se pomilovali za nejbližším keřem a usnuli si v náručí.

Probudilo ji bzučení much. Poblíž ležel Avar s prostřeleným hrdlem. Vyprostila se a podepřela Sámovi hlavu smotkem kazajky. Odhadovala, že je poledne. Vydala se najít zbraň nájezdníků, které přelstila. Měla teď dost šípů, další luk a šavli, a žili.

Koník na koženém řemínku, který Sámovi vyklouzl z ruky, když omdlel, neodběhl za ostatními, ale přišel za ní.

Přitiskla tvář k jeho hlavě, něco mu zašeptala a spokojeně zafrkal.

Za táhlým hřebenem stále ještě stoupala pára ze spáleniště.

Sámo pod šípkovým keřem zachrápal. „Vstávej!" zacloumala mužem, s nímž se samozřejmostí zamilovaných žen počítala navždy.

V potůčku se omyli z nejhoršího zbytkem mycí pasty. „Co to je?" podivil se tvrdému koláčku Sámo.

„Nepotřebuje nádobku," řekla Libuss a čekala.

Nejraději by ji znovu zulíbal. „Takový artikl!"

Když se Samuel v osadě polníků shledal s nejstarším bratrem Jošuou, zaplakal a omdlel štěstím, ale brzy už spolu probírali kšefty.
Neposlal však své zbrojnoše na pomoc ženám, nenakrmil je ze svých zásob a nepomohl jim obnovit spálené příbytky.

V hrůze z neodvratné pomsty Avarů jen zběžně objal Libuss, která se nepochopitelně odmítla vrátit do bezpečí Francké říše, a v záplavě trapných vysvětlení a ujištění odspěchal ke svým lidem u Egeru.

Než obrátil karavanu na západ, poslal té svéhlavici alespoň jejího oblíbeného bělouše; nikoho jiného stejně neposlouchal.
Truhly se zbraněmi ukryl s několika věrnými v rokli daleko od cesty. Těžko by je vysvětlovali Frankům na hranici.

Nadcházející časy nepřály obchodu ani lásce.

„Lipka! Lipka!" Pasáčci koz a ovcí pod Rybínem ji zahlédli první a jejich křik dolehl až nahoru. Ženy už třetí den bezradně postávaly před troskami svých příbytků a nemohly se dohodnout, co dál. Když spatřily dole u vrbiček nejmilejší družku, a k tomu s jejich odvedenými dcerami, sbíhaly s radostným pláčem ke brodu. Vše se rázem změnilo.

Z tak velkolepého přijetí byla Lipka rozpačitá; raději by jen vklouzla mezi ně. Dojatě mlčela. Zaplašila vzpomínku na muže, který ji opustil. ... Nebo já opustila jeho?

Proti nebi se rýsovaly žalostné obrysy vypáleného hradiště. Mohutný opevněný střed z těžkých kmenů úplně shořel a část palisádových hradeb ohlodaly plameny až k zemi.

„Co budeme dělat? Přijdou zase? Nemáme co jíst!" naléhaly na ni ženy, jako by byla vševědoucí a všemocná.

Utišila je a zklidnila ‚šťastným obloukem', vláčně rukou od východu vzhůru k jihu a zase dlaní k slunce západu.
Přišla zvenčí, nezatížená obrazy zkázy, které se ostatním stále vracely, a rychle rozeznala, co třeba.

Jen práce dá rozvráceným životům smysl a řád. Znala je zblízka. Za ty roky, kdy jim pomáhala s neduhy a šrámy se u Haruny vystřídaly všechny. Ve sluji čarodějnice, teď už najisto potvrzené poletováním v ohnivém plášti, nalezla zbytky bylin zajímavě vyuzených kouřem. Ukázala Habřince léčivky dozrávající na jižních stráních a poslala s ní na sběr holky s košíčky.

Když se před rokem připojila ke kupecké karavaně, ještě přivyklá křiku a kletbám Avarů, překvapilo ji, jak mírným hlasem rozděloval Sámo svým lidem úkoly, vysvětloval, ale neporoučel. Dokáži to také?

Chlapce vyslala hledat ve vrstvách popela cokoli ze železa. Statnou Dubjanu, která se nebála do lesa, požádala o kmeny na opravu palisád. Výběr žen do smolného oddílu ponechala na ní. Později si vybavila hlodání bibrů, a naznačila jí jak přisekávat stromy do špičky než padnou, aby na to vylepšení přišla sama.

„Přitáhnou zpátky?" strachovaly se matky dorůstajících dětí.

O zvyklostech nomádů věděla Lipka od Samuela, který od nich za nemalý poplatek získal právo průchodu a obchodu na jejich území.

‚Nikomu nic neodpustí!‘ říkal. „Ztratili by tím tvář.“

„Letos už se neukážou,” utěšovala ženy. Doufala, že žádný jezdec nepřežil, ale od Čicha zvěděla o tom posledním, který proletěl osadou polníků na vysoké klisně.
Jediný stačí, aby donesl zprávu do Panonie!

Většina zásob zrní shořela a hrozil hlad. Strašlivý žár ve zbrojnici, vestavěné do středu vnitřní pevnosti, pokroutil a změkčil šavle, nože a hlavice kopí k nepotřebě. Od Čicha seznala něco o železe a napadlo ji vyhandlovat kujný materiál za pytle obilí. V osadách na Izeře ještě žili Germáni, znalí práce s výhněmi rozpalovanými dřevěným uhlím.

Měli i nadbytek houževnatých stepních koníků. Tu strašlivou noc se rozutekli, ale příští den sami vrátili na nezčernalý návětrný svah hradiště. Ve smlouvání se Lipka nevyznala, to uměla Švestra: „Zkus, co se dá.“

Čilé ženušce zasvítily oči. Milovala vzrušení z vychvalování zboží a chytrého pokoušení zákazníků. Už v dětství prodávala hrací cvrčky a později štěňátka a králíky.
Rozhodly se žádat za každého koníka pětkrát tolik co uveze – v uzeném kančím nebo v prosu, a zásob utěšeně přibývalo.

Uprostřed noci se Lipka, v zahloubené chatrči po Haruně, vymrštila. Byly to vzrušující obrazy, ale bláhové sny! Viděla oddíl, který neútočil čelným náporem, bez ohledu na ztráty, jako zběsilí muži, ale vynořil se znenadání, vypustil mračno šípů a rychle zmizel, přeskupil se a po chvíli překvapil nepřítele z jiné strany.

Nic takového tu ještě nebylo. Ale to hlavní … Ani se neodvažovala nový nápad vyslovit. „Posečkej ještě s těmi koníky,” požádala Švestru, když se kulatá ženuška vrátila s nákladem dalších zásob.

„K radlici ani k vozíku se nehodí, ale lovci za ně nabízejí kdeco.
Už jsem jim slíbila další,” namítala.

„Však jinde nekoupí. – Co železo?”

„Vyzkoušeli ho v ohni a na kovadlině. Zvýšila jsem cenu,“ řekla pyšně, netušíce, jak stále levně směňuje šmídům tak skvělý kov.

„Dokázali by tohle?” podala jí Lipka trojbřitou hlavici šípu, který v průtrži mračen zlomila.

„Ale bez děr," připomněla si, čím Jošua vysvětloval zlověstný hukot. Už věděla, že nejhrozivější je ticho.

„Za kolik? Švestra byla obchodnice duší tělem a neptala se ‚proč'.

„Dvě váhy železa za jednu váhu ostří? Ale koníky už nenabízej."

„K čemu nám budou? – A není pro ně dost píce."

To byla pravda. Pastviny časem pokryje sníh a velký seník pro avarskou jízdu, který ženy od jara plnily, lehl popelem.

„Na stráních roste dost trávy, po chýškách se najde dost místa, a s tím senem uvnitř nám bude v zimě tepleji," osvítil Lipku nápad.

S travnatými nivami si spojila břeh Oharky, kde byla poprvé šťastná, a počítala dny … Sámo už se blíží k Métám a tam ho vnadná Jóna zase poblouzní. Ne, nesmím podléhat marným vzpomínkam! Vrátila se k vizi rychlého tichého oddílu. Jsou to jen ženy … Jako já.

Lesjana dokázala běžet s větrem o závod, překotit se ve vzduchu a dopadnout na nohy. Uměla se zatočit na špičce a druhou šlapku zvednout k nebi, a když dívky házely na hladinu tůňky ploché oblázky, její žabky doletěly nejdál … Možná by i její střely doletěly k cíli.

Většina přesných, dvakrát prolamovaných luků, ve zbrojnici shořela, ale porůznu jich nalezly ještě dost. Ten největší, který sama nedokázala napnout, darovala na rozloučenou stopaři Čichovi.

Tucet kroků před nejvyšším úsekem ohořelých palisád udělala Lipka do země čáru a na ten krátký dostřel umístila figurínu z vrbového proutí.

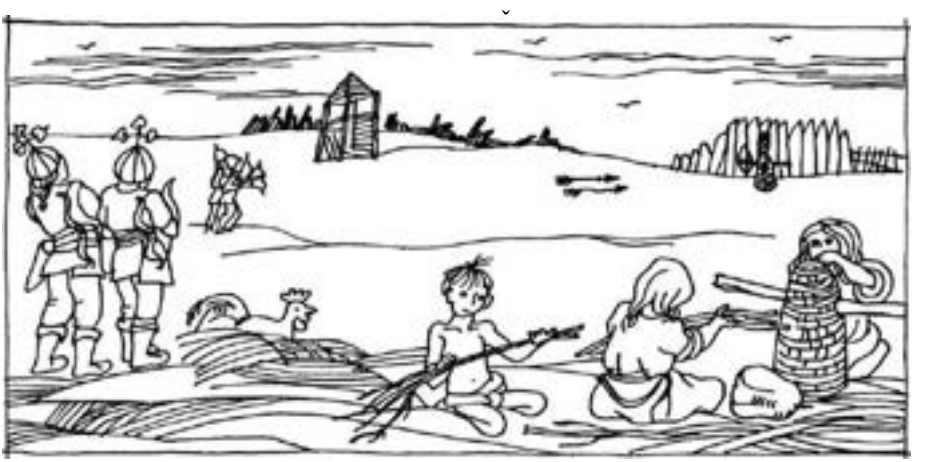

První šípy z oloupaných jednoletých odnoží jasanů, s přismolenými pírky divokých hus, nebyly ještě dobře vyvážené, ale děvy, které se na nádvoří s Lesjanou otužovaly, už tu a tam zasáhly cíl.
Pokaždé, když vytahaly střely z proutí, ustoupily o další krok zpátky.

… Jak je to dávno, jak nedávno! vzpomínala Lipka na vlastní začátky, na chvíli, kdy sáhla po luku, přestože byla žena, na tu první myšlenku. *Na počátku všeho je nápad. V tom budiž naše síla!*

Začátečnice se zatím shromáždily kolem ní a žadonily, aby předvedla, co umí. Rozpačitě odkráčela s Lesjanou až na opačnou stranu nádvoří. Podala jí vyvážený avarský šíp a sama si založila méně předvídatelnou domácí střelu. – „Miř myšlenkou," zašeptala.
Pohlédly na sebe v tichém porozumění, napjaly luky a současně uvolnily tětivy. Oba šípy letěly pospolu a zasáhly cíl současně. Shromážděné ženy vydechly úžasem. Oba vězely v rudě vyznačeném srdci nepřítele.

„Vycvič oddíl nejsmělejších s pevnými pažemi a bystrým zrakem, kterým tětiva z boku prs nezraní," požádala ji Lipka.

Druhou část nápadu, *dívčí jízdu,* zatím nikomu nezmínila. Odpoledne zašlala ke koželužkám se svým sedlem na francký způsob, doplněným avarským řemením, pro střelbu za jízdy.

Chceš ještě jedno, záložní?" přikyvovaly snaživě.

Ukázala na všechny koně v ohradě.

Olša a Béza se měly rády a žily by spolu, i kdyby Avaři nebrali muže do bojů a nevraceli se bez nich. Patřily k sobě.
Béza zpívala nahoru a vyřezávala flůty a Olša zpívala dolů a brnkala na napjatá ovčí střívka. Matky, které teď měly napilno, jim svěřovaly přes den menší děti, a na smutnění po nešťastné Tise jim nezbýval čas.

Starší chlapci pásli a napájeli zvířata, trhali a sušili trávu a sbírali dříví na zimu. Lipku poslouchali s nedůvěřivou přezíravostí svého věku, ale časem i s rostoucí nadějí. Obavy z odvodů do oddílů, nasazovaných v nájezdech do první linie, alespoň na čas pominuly.

Viklan dostal jméno po mléčném zoubku. Poďobaný *Slaboj* ušel na jaře odvodu díky slepičím neštovicím, údajně přenosnými na koně. *Nevěd* nebyl žádný hlupák; věděl, co neví. *Krok* kráčeje, kladl před sebe nožky jako ženy, předvádějící vzácné kožky, ale v patnácti už mluvil rozšafně jako moudrý muž. *Plížek* vyslídil každý pelíšek a jeho dvojče *Klouzek* tam nepozorovaně vklouzl.

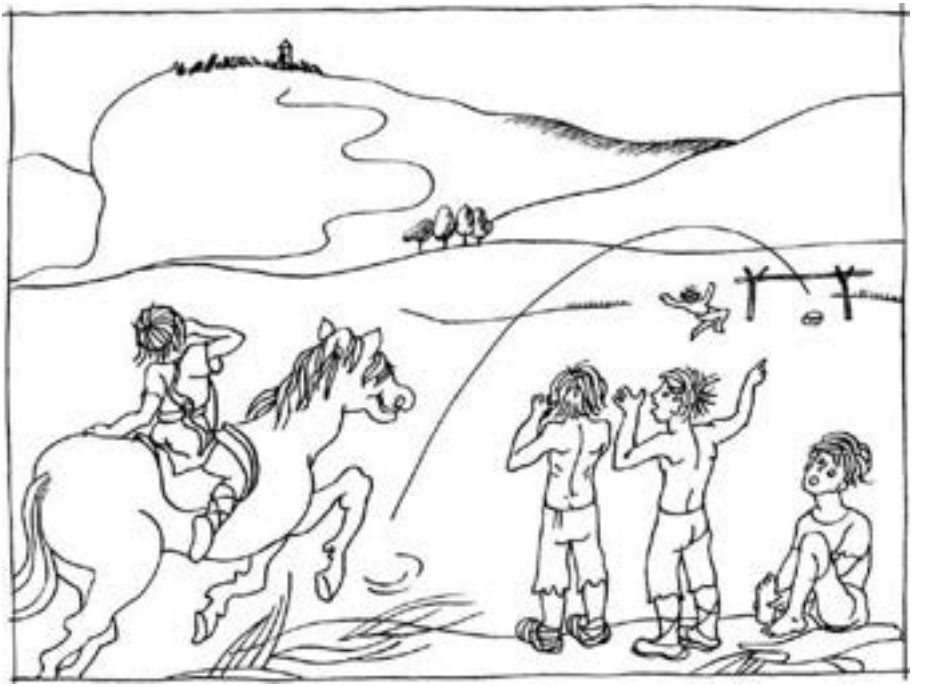

Úpor věřil svým domněnkám,, *Kýžena* rozmazlili dvě matky, *Zábran* byl přísně vychován, *Áronov*i kousek chyběl a *Kuskus* snědl, nač přišel.

… Co s nimi? zoufala si Lipka, když přijížděla k pastvině, kde obětavý, ale duševně mdlý Slaboj přesvědčoval spoluhráče, kteří kopali sem a tam sysla, napěchovaného řezankou, o neškodnosti hry hlavou.

„Plížku," pokynula slídilovi, ale přiběhli i ostatní. Když se utišili řekla: „Potřebujeme včas vědět, kdo přichází, s jakou zbrojí, kolik hlav a koní." Cítila, jak v nich roste důležitost. „Nikdo nás nesmí překvapit! Zítra mi povíte, nač si troufnete." Pokynula dlaní s rozevřenými prsty, pozdravem otevřenosti, který se vžíval, a pošeptala cosi Šémovi.

Bělouš popošel, pohrdavě kopl vycpaného sysla mezi dva kůly brány na opačné straně louky, a vyrazil klusem k Liboci, kde hloubily ženy ve dně říčky hluboké rýhy.

Po obědě požádala Lipka přadleny o velký kus lněného plátna.
Dojatě vzdychaly: „Budeš se *pojit* s kupcem?"

„Nemám žádného, jako vy!" zarděla se. Rozložila lajntuch na velkém stolci a potřela ho bílou hlinkou smíchanou s klihem z rozvařených kozličích nožiček.

Do středu zabodla pozlacenou železnou jehlici, dárek šetrného Sáma, který ji naučil číst kupecké mapy.

„Tady jsme my!" ukázala. „A tady je poledni strana." Na dolní okraj položila žlutý květ pampelišky. Ženy pozorovaly z bezpečné vzdálenosti ta kouzla. Špičatým uhlíkem načrtla povědomé zákruty říčky. Tudy teče Liboc, a tudy vede cesta od brodu k bráně, kterou teprve musíme postavit," načrtla dřevěnou věž.

Modřínka pochopila a barevnými hlinkami už zvýrazňovala plochy. „Tady je Dolánka," ukazovala, „tady se vlévá Leska, a tady je všude černý les!" hrnula se k plátnu s dlaní sazí.

Lipka ji na poslední chvíli zadržela. „Musíme znát každou pěšinku, pramínek, skálu," řekla, a v duchu už vysílala chlapce na výzvědy všemi směry. Neměli moc v hlavě, ale na rozdíl od bystřejších děvčat nalezli cestu zpátky. V levém horním rohu naznačila vrcholy hor na obzoru.
„Až tady jsem byla," dokreslila sedlo a vodopád pod pramenem Liboce. Stále však měla pocit, že na něco důležitého zapomněla.

V noci, když nemohla usnout, k ní přicházely ‚obrazy'.

Bojácného Sáma zprvu zavrhla. Ale křižoval východními kraji, znal cesty, měl důvěru místních kmenů a putoval s ozbrojeným doprovodem! Jenže teď už bude zpátky v Métách, v náručí té lichotnice, a já tady, na druhém konci světa.
… Čich a lovci? Dbají jen sami o sebe.
… Ti vystrašení polnící z osad? Zalezou a přežijí. Neměla jim to za zlé.

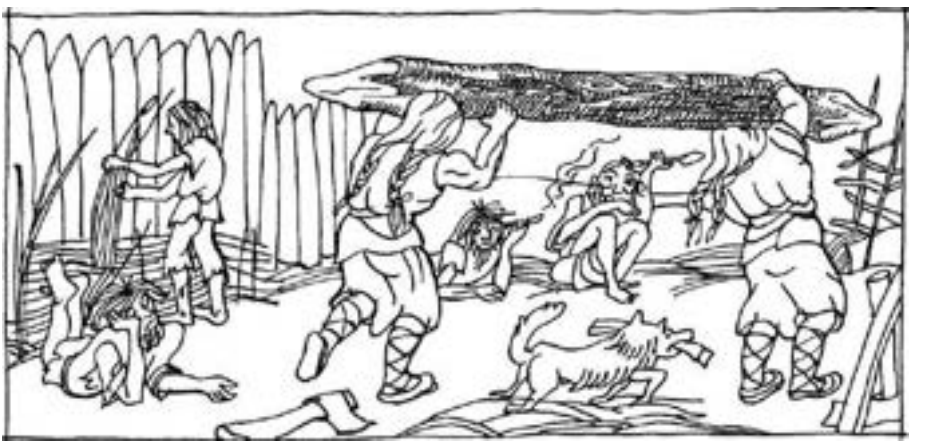

Mužů zůstalo na hradišti jen málo a nebyli k ničemu. Nechyběly jim jen ruce a nohy. Chyběla jim vůle žít. I ti celí byli pomatení válečnými hrůzami, jen se choulili a blábolili nesmysly. Vyhaslí, zdeptaní, zbyteční. Naučila je alespoň loupat dříky šípů.

Mluvčí žen, volně rozdělených podle řemesel, úkolů a zbraní, za ní přicházely, a časem se z nich ustavila ‚rada', která probírala všechno důležité pohromadě. Spojoval je společný nepřítel i stejný cíl: zbavit se poroby, najít si muže a pokračovat v dětech.

„K čemu koně? – Raději víc zásob!"

„A jak se ochráníme?"

„Ty valy měly být dole, u brodu!"

„Mrzáci jen kouří nať od provaznic a doutnáky z rákosí, a svíjejí se a vzdychají. Ještě něco zapálí!"

„Ty konopné provazy nic nevydrží!" ozvala se Dubja.

„Jsou na ovčičky – ne na kmeny!" odsekla Akáta.

„Zkuste splést tři dohromady jako cop," napadlo Lipku.

„Spletly jsme jemné tětivy z dlouhých vlasů, ale když je vlhko, hýbou se nám luky," stěžovala si Lesjana. Přepadový oddíl, pod jejím velením, nabýval stale větší důležitosti. Lučištnice se staraly i o koně, na kterých ještě neuměly jezdit, a jiné práce odmítaly.

„Kdy dostaneme sedla?"

„Kůže se musí vícekrát vydělat, aby byla měkká…"

„My nepotřebujme změkčilá mužská sedla!"

Lipku zabolelo při vzpomínce na svou první jízdu, ale řekla mírně: „Potřebujete dobrý posez. Zatím cvičte střelbu v běhu a vleže," nabádala smířlivě Lesjanu.

Frankové při postupu zastavovali, aby mohli přesně zamířit, a jen Avaři vypouštěli šípy za chodu i za jízdy. Ke střelbě vleže by se však nesnížili. Ukázala děvám, jak zalehnout v zákrytu, naplocho napnout luk, vyhlédnout, vystřelit a hned zase uhnout.

Reptaly, že se ušpiní, a na zem se jim nechtělo. „Dej nám sedla a budeme rajtovat jako ty. Máme být ženská jízda!"

„Jste … naše naděje. Naučte se všechno!" Klesla do mělké prohlubně a než se nadály, vylétly ‚odkudsi' tři šípy a zaduněly v kůře borovice.

Zase je zvládla, ale ta ženská sveřepost ji vyčerpávala.

… Mohla jsem v pohodlí obrázkovat v Métách. Mohla jsem doprovázet moudré kupce, poznávat svět a vymýšlet jim příběhy.

A v noci bych nebyla sama. Co tady dělám? zoufala si.

„Přinesly jsme ti ječné placky!" překvapily ji děti.
„Upekly jsme je samy na horkém kameni."
„A já ti na ně nasbírala sladké jahodky …"

Barvy míchala Modřínka ze všeho možného, a na lajntuchu, nad kterým vztyčily stříšku z kůží, aby je déšť nerozmyl, přibývaly potoky, brody, vrchy i údolí, jeskyně, propasti, skalní stěny, bažiny, cesty, cestičky i pouhé stezky zvěře.

Lipka sedávala pod tím baldachýnem na vyvýšené lavici, aby mohla shora vše přehlédnout, a tu a tam dokreslovala nové nápady.

Na Sáma vzpomínala pozdě v noci, když v duchu probírala, co ten den udělala a zvažovala, co udělá zítra. I to se naučila od něj, a ještě mnoho jiných věcí, které se jí vracely.

Opevňovací práce a výcvik pokračovaly, a pro všechny už se našel nějaký ten přístřešek.

Železo prošlé ohněm vyhandlovala Švestra za pytle prosa a ječmeně, dřevorubky přinášely z lesa neopatrné zajíce, a blátokopky ve strouhách vyhloubených ve dně Liboce zachytávaly v síťkách ryby.
Ženy v tom shonu muže příliš nepostrádaly a málokterá vzývala kozla.

Pozdě odpoledne napájela Lipka u brodu Šému a vzhlížela k nově opevňovanému vrcholu kopce, který se rýsoval proti pohasínající obloze. Představovala si výpadové branky, kterými by vyklouzly štíhlé ženy, ale které by nepustily podsadité nepřátele.

Za krátký čas udělala víc, než se zdálo možné; neměla však nikoho, kdo by ji povzbudil a pochválil, s kým by si mohla popovídat i o tom, co není, komu by si mohla postesknout, kdo by ji vzal do náruče …
Kůň pozvedl hlavu a zneklidněl.

Bezvětří se zachvělo. Pak přišel první náraz větru, strhl s sebou závěj listí a zavířil s ním na úpatí kopce. Sáhla po luku, založila válečný šíp a nehnutě čekala.

Nic. Nebo nějaká předzvěst?

Za vodními příkopy a vysokými hradbami staroslavného města Metz, kypěl život. Knajpy byly plné a kšefty se hýbaly lehkým ženštinám ze všech koutů světa.
K domluvě s počestnými měšťany, vycházejícími po setmění ze svých spořádaných domovů ‚na nějaký ten truňk', stačily tři prsty.

„Někdy se mi po těch starých časech stýská …" povzdechla čiperná Jivka, která dostávala i pět peněz.

„Nemluv tak!" okřikla ji Jóna. „Dávno bys někde bídně zašla!"
Měla pravdu. Na pochůzkách rozeznávala strhané tváře svých bývalých družek, které ji, načesanou a pěkně oděnou, už ani nepoznávaly.
Neměla důvod si stěžovat. Jako důvěrnice družky významného kupce sama poroučela nižším služkám a podomkům. Jen se trochu nudila.

Vysokou bledou ženu, která ji na rynku oslovila, znala Jivka od vidění. K těm od kotviště prámů nepatřila. Zmínila dryák na světlení vlasů, ale neprodávala; chtěla si jen povídat. „A co váš pán?" zeptala se po chvíli.

„Co mi po něm!"

„Jeť přece všemocný pán tvé vlastní paní.

Jivka se zasmála. „Jsme ze Slovanů, my mužům rozumíme."

„Neznám vaše mravy," přistrčila jí ta bledule lahvičku se šnapsem provoněným bylinkami.

... Asi pochází ze Skantinávije, jako ty dovážené albíny, které poslední dobou pletou mužským hlavu, její pleť ale není tak průsvitně bílá.
Ještě chvíli rozprávěly a pak se domluvily na příště.

Jóna byla poslední týdny neklidná. Stále se ohlížela přes rameno, jako by za ní někdo slídil, a Jivka se své paní o své nové známé raději nezmínila. Na další procházce zjistila, že ji ochraňuje zámožný obchodník, který plaví lodě dál po Rheinu, až k ledovému moři.

„Brzo-li odcestuje váš pán Samuel zase na východ?" zeptala se..

Jivka pokrčila rameny. Jóna chtěla mít svého muže na očích, to ale znamenalo, že byl stále s ní. Chtěla si povídat o nákupech, a ten blázínek fantazíroval ve verších, a jen ji nudil. Chtěla zlaté šperky a dostávala praktické bronzové naběračky. Samuel byl její životní jistotou, ale jako zdroj bohatství z obchodních cest, by neměl vysedávat doma!

„Odchází každý podzim, když jsou kožíšky nejhustší ... A má nový artikl!" vyhrkla Jivka, co slíbila nikomu nepovědět. Účinky mycí pasty už sama vyzkoušela. „Na ruce, nohy a tak," dodala.

„Náramky? Ty už tepá kdekdo," opáčila Inge zklamaně.

„Ale kdež! Pění to a voníš a chutnáš jako panna."

„Opatříš mi trochu na zkoušku? Dám ti, co budeš chtít."

Jivka se nakonec svěřila Jóně, která jediná věděla, kde Samuel ukrývá tu vzácnou mast s vůní vřesu. Trval na tom, že ji před lázní naklouže vždy sám, zatímco ona ho třela liščím chvostem, až létaly jiskry.
Teď se ale chystal k odjezdu a na špásy neměl čas.

Paní předala komorné, co zbývalo, a nemohla se dočkat, až to smění.

„Toť vše?" pravila Inge zklamaně. Saponu bylo v žejdlíku jen na prst.

„Příště přiveze pán víc. S lesními vůněmi a v koláčcích!"

Bledule sáhla do almary a podala Jivce nádobku s hrdlem zalitým voskem. „Viděla jsem tvoji paní, má také dlouhý vlas. Čím déle ten dryák zůstane, tím bělejší bude. Ale nikdy víc než tři obraty písku a pak důkladně opláchnout!" přihodila ještě malé přesýpačky.

Ten pěkný kousek čirého glázu z Venécie si Jivka rozhodla nechat. Mycí pasta ženy sblížila.

Severní kupec nebyl doma a při škopku stály džbány s horkou vodou. „Jsi tak bělounká ... i dole.“

„Pověz, co víš o té mycí masti a dám i tobě bělící dryák.”

„Paní s s ní šetří, ale ví, odkud ji pán vozí.”

Zatoužila sama zbělet, okouzlit nějakého bohatce, zavázat si ho synem, usadit se a už jen zahálet ...

Inge jí na zkoušku zapatlala klín vařečkou a obrátila přesýpačky.

Když dosypaly podruhé, spláchla čpavou kaši teplou vodou. „Na hlavě se to dělá stejně, jen zavřít oči.”

Byl to zázrak! Chvíli spolu ještě probíraly, jak často kupec vyjíždí, a kdy se vrací, a pak už musela Jivka zpátky.

Samuel obvykle pobýval v Métách tři čtyři týdny. Předal hromady kožešin bratrům k rozvozu, nakoupil nářadí a zásoby, napytloval další náklad lesklých krystalků soli, a zase vyrazil na východ.

Teď, po osmi týdnech – noc co noc se svou milovanou Jónou, byl na konci svých sil. Stále však váhal s odjezdem. Počítal dny a čekal na čerstvé zprávy. Kupci, kteří se vrátili z durynského waldu o žádné trestné výpravě Avarů neslyšeli.

V noci ho Jóna zklamaně odstrčila ‚Ty už mě nemáš rád!‘ a potom na něm zkoušela jakási bolestivé triky.

Ráno si Samuel promluvil s Jošuou.

„Avaři přitáhnou zpět, potřebují tu základnu. Ne však dřív než zjara,” mínil nejstarší bratr. „Letos už je pozdě, raději zůstaň.”

„Vrátím se než padnou první sněhy a přivezu i naši … Zeicherin,” předstíral lhostejnost. „Jediná ví, jak namíchat sladkou mycí mast a ještě ji vytvrdit ji do koláčků.” Jeho vlastní pokusy skončily poleptáním.

„Liebe!” zvolal Jošua. „Zachránila mě! – Zachraň ji!”

„Na druhé straně …“ zaváhal opět Samuel.

„Jeď!“

Jóna uronila slzy, ale byla ráda, že se věci hnuly. Ten stálý dohled ji deptal – a celý den na něm viset očima, usmívat se a cukrovat! Za pár dní zase obléknu nenápadný šat a vyrazím do noci …

Kdykoli rozvětvená rodina Steinů probírala nejmladšího z bratrů, přišla na přetřes Jóna. „Ten nešťastník!“. – „Ten hlupec!“

„Ta Putifarka! Prý ji viděli v knajpě!“ – „A u člunů!“

„Každou noc nahlížím, zda je v loži,“ zastala se jí Sámova stará teta. „Není z našich, ale když o ni benjamínek tak stojí…“

Samuela nevraživost příbuzných nevyváděla z míry a jejich pomluvy nebral vážně … Pozítří vyrazím s karavanou na další náročnou výpravu a snad si cestou konečně odpočinu.

Tentokrát dal naložit méně soli než obvykle a zbylé vozíky vytížil zásobami. Na naléhání Jošuy najal také větší ozbrojený doprovod.

Večer ho poctil návštěvou zámožný obchodník Sichárius, který plavil zboží po Rheinu. Nějak zjistil, kam mladý Stein míří, a vyptával se na východní kraje, a na tamní ceny kožek, dobytka a lidí.

Na tom nebylo nic zvláštního. Kdekdo teď cítil na východě příležitosti, dokud také nezvážil rizika.

Samuela překvapilo, že návštěvník řekl: „Teď, když jsou Avaři pryč“. Ví o tom, co se stalo, nebo chtěl ode mě nějaký náznak?

„Nic se nezměnilo a hned tak nezmění,“ mávl rukou.

Nesnáze na jediném hradišti, které bylo důležitou předsunutou základnou ale pevnostem na Dunaji se nevyrovnalo, byly pro Avary spíše potupné, než vojensky významné.

Když doprovázel hosta před dům, kde na něj čekali jeho dva ochránci s louči, vyhlédla z komnaty na konci chodby polosvlečená Jóna, ale hned zase polekaně zmizela.

„Máš vnadnou paní.“

„Je z nejlepších na světě, a když se vyšperkuje …“

„Ano, mám také takovou.“ Znovu pohovořili o změnách na trhu. „Ženy už nečekají, co jim muži darují. Nakupují za své, co si umanou,“ chvalil ty novoty dovozce fajnového zboží.

„Brzy nebudeš jediný, kdo směňuje u Slovanů kožky za váčky soli.“ Znělo to skoro výhrůžmě.

„Mám i jiné plány…“ prořekl se Samuel.

„Slovanky prý mají pěnu, která nečpí a nepálí jako ta římská,“ zmínil Sicharius. „A dovedou namíchat barvičky a vůně, které jinde nejsou, do pasty na líčka.” .

Samuel strnul. – No toto!

„Vozím z Brehm dryák na albínky,“ pokračoval Sichárius, ale to brzy skončí; helmbrechtnicím vypadávají vlasy. Budu potřebovat zboží pro spořádané ženy, které kupují na dluh svých manželů.
Ty nemáš mnoho povozů …“

Samuel konečně pochopil, čemu vděčí za tu návštěvu; ale nechtěl si mocného kupce pohněvat. „My jsme jen malá firma, ale svým Slovanům rozumíme! Nějak bylo, nějak bude.”

„A máš-li pak dědice?” zeptal se návštěvník.

„Má paní ještě není stará.“

„Něco ti prozradím, abys viděl, oč více víme, a jak nás potřebuješ!” Naklonil se k němu a zašeptal: „Spory synů chána Bajana se stupňují a rozkládají říši Avarů.”

To byla skvělá zvěst! Budou mít jiné starosti než pořádat trestné výpravy do odlehlé provincie, kam se Samuel právě chystal.

„Synové se budou předhánět v krutosti, aby podpořili své nároky na trůn, a porážka Slovanů jim přijde vhod,“ rozvíjel horší verzi návštěvník.

Dnes u Steinů nepořídil, ale brzy už toho kupčíka zlomí. „Tvá paní není, co myslíš,” prohodil na odchodu. „Však seznáš…“

Jóně byl návštěvník, kterého zahlédla v šeru chodby, povědomý, ale měla teď důležitější věci na práci. To málo, co jí včera ukázala Jivka, tmavovláska jako ona, tak panensky zjemňovalo ženství, že se té nové posedlosti mužů přestávala divit. Věděla, že by s bělením měla posečkat, až Samuel odjede, ale nedokázala čekat ani den.

„Až zítra, za světla,“ nabádala ji vpodvečer opatrnější komorná.

„Přines všechny olejové lampy. Ať si dnes v čeledníku zapálí louče!“ poručila jí Jóna. Smočila konec kadeře v nádobce se čpavou kašičkou a pozorovala, jak hnědne, rezaví a pomalu světlá. – Ano. Ano!
… Samuel teď domlouvá obchody a jistě se zdrží.

„Připrav sušadla a horkou vodu!“ Když se Jivka vrátila z kuchyně, paní už si potírala bělidlem tmavou cestičku chmýří od pupíku dolů, znamení vášně, a odhodlaně postupovala níž. „Rozdělej mi copy a všechno důkladně namoč. Nevynech ani vlásek!

„Ale má paní …“ vzpomněla si Jivka, že musí měřit čas. Jenže jak? „Zavřete pevně oči…“

„Já vím!“ Dole to pálilo jako čert. Zaťala zuby, ale už viděla tu ozdobu, jako z bílého hranostaje, na svém růžovém, dobře živeném těle. „To stačí, má paní, už dost…“

„Nechci jen tak trošku! Dones špígl a rozestav lampy kolem.“ Vydržela tu palčivost ještě hodnou chvíli. Konečně pokynula služebné, aby ji opláchla. – „Jak vypadám?“ zeptala se vzrušeně.

„Jako anjel,“ vydechla Jivka a uschovala pro sebe zbytek dryáku.

Jóna otevřela opatrně oči. Z vyleštěné stříbrné plochy na ni hleděla bytost plná něhy a nevinnosti, žádoucnější než kdy předtím.

… Ale co tomu řekne Sámo? Tak těsně před odjezdem?

Jivka jí vysušila frizuru a zbělené vlasy stočila do uzlu. Hlavu ovinula jemnou plenou na způsob turbanu, aby ani vlásek neunikl.

Jóna se nemohla dočkat zítřka. Ráno zamává svému muži, ještě se navlní, a navečer ukáže ten zázrak jiným! Vydatně pojedla a navlékla si košilku z fríských krajek. „Dnes už tě nebudu potřebovat.“

Jivka vycítila příležitost. Byl to poslední večer těch dvou hrdliček pospolu, nikdo mě nebude postrádat! Byla statné postavy, vyšší než mnohý muž, a měla jako Jóna horkou jižní krev.

Přehodila přes sebe kápi, vyklouzla z domu a zamířila k přístavu, aby vyzkoušela, jak to kouzlo, třeba jen zpola zdola, působí na muže.

Když Samuel vypoklonkoval obchodního rivala před dům, vrátil se do ložní komnaty všecek nesvůj. Přecházel sem a tam a rozhazoval rukama.

„Nech toho!“ okřikla ho Jóna. „Kdoví kdy zase přijedeš a já si chci ještě užít nejumnějšího amóra!“

‚Jiná, než myslím‘? Co tím ten seveřan naznačoval? vrtalo Samuelovi hlavou. Něco nebylo v pořádku a on musel ráno odjet.

„Proč jsi tak zahalená?“ povšiml si i ve slabém světle knotovky sušadel na Jónině hlavě. „A jakési třislo z tebe cítím.“

„Ty hloupý mužský!“ obořila se na něj, jak to měl rád. „Cožpak nevidíš, že pod tím turbanem hubím dnes vešky?“

To bylo dobré vysvětlení; na sklonku léta si ty mršky hledaly teplé domovy … Mohli bychom přidávat do mycí masti arsenik. *Sámovo zdravotní mýdlo!* napadalo kupce.

Jóna vycítila, že ji v myšlenkách opustil, strhla z něj šat a sešlehala jeho bílé hýždě, jak mu to dělávala až do dospělosti jeho velká prsatá chůva. Samíček slastně sténal a rozpaloval se jako chlebová pec.

Věděla co stisknout, a kde polaskat, přehazovala si ho, roztahovala. otáčela a pronikala, a střídala potěšení s utrpením.

Starosti a strázně se rozplývaly, únava ho opouštěla, sladká bolest se stupňovala … Jóna, ach Jóna! vymanila se duše z jeho těla, a stoupala do vyšších sfér … Ach! Ach! Aachen!

Když se po chvíli probíral z mdloby, slyšel zdáli praskání a hukot.

„Hoří! Hoří!“ ozývalo se zvenku a kdosi rozrazil dveře. V mihotavém světle poletovala ložnicí bytost v turbanu, s běloskvoucím klínem anjela!

Jóna zahlédla svoji košilku přehozenou přes trojnožku a rázným pohybem si ji přetáhla přes hlavu. Hedváb se zachytil v záhybech, strhl jí turban a uvolnil bělavou hřívu!

Byla to jeho láska? Nebyla? Teď měl Samuel důležitější starosti. Jeho majetek byl ohrožen! Vyrazil na chodbu jen v bederní roušce a běžel dozadu. Od zakázaných loučí chytla v čeledníku spací sláma a plameny přeskočily na přilehlou střechu skladu.

Jeho bratři už naštěstí ulévali oheň vědry vody ze studně.

Škody nebyly velké, ale rodina až do rána rokovala, zda neodložit chystanou výpravu.

„Opozdíš-li se, uvízneš cestou zpátky ve sněhu,“ varoval Jošua.

Samuel však byl už rozhodnut.

Na koně ho museli ráno vyzvednout, ale zůstat doma se mu najednou nechtělo. Ze zápraží mu nejistě mávala Jóna ve velké nabírané čapce.

… Musím tomu všemu přijít na kloub. Libuss mi poradí.

Po neklidné noci na nedostavěném hradišti se Lipka přiměla časně vstát, aby byla ostatním příkladem.

Dopoledne za ní zašla růžolící Habřinka, která měla na starosti vaření. „Chtějí větší příděl…“

„Kdo!“ vytušila už, a pohlédla k nádvoří, kde *Oddíl tichého napadení* nasazoval na kopýtka neklidných koníků měkké náplety. Věděla, že ty botičky dlouho nevydrží, ale jediný překvapivý útok může vyhrát bitvu a jediná bitva válku. Byl to její nápad.

„Nikomu nedávej víc,“ obrátila se k Habře. „Pošli je za mnou!“

Sjela na nivy u Liboce, opřela se o kmen prastaré vrby a přemýšlela. Šéma se popásal poblíž a pozoroval ji s nadějí v oku.

Váhala a vzhlížela k nebi o radu. ‚Jeď! napovídal jí hlas z budoucnosti. ‚Zůstaň!‘ zadržoval ji smysl pro odpovědnost.

To ještě nevěděla jak přirozená je autorita těch, kdo nelpí na moci, ale jsou nepostradatelní. Stačí na čas zmizet.

Uvažovala skromněji: ‚Jak nejlépe prospět?‘ Jediná měla klíč k možným spojencům; k Sámovi a jeho lidem na druhém konci známého světa, a přes Čicha k lovcům roztroušeným po kraji. – Budiž!

„Lučištnice na koních přece potřebují víc jídla než tetky, které uzlují sítě nebo soukají provazy!“ předložila Lesjana požadavky jezdkyň.

Měla pravdu, ale nebylo to v pořádku, cítila Lipka. Vybavila si, co říkal moudrý Jošua: ‚Učiň, co možno a přijmi, co nastane'.

„Jistě jsi zvážila, oč žádáš," odpověděla Lesjaně. „Sama se vzdám půlky svého přídělu v tvůj prospěch. Za každou bojovnici ať strádá jedna z těch, které se tak samy rozhodnou."

Ženy ustupovaly, rozdělovaly se a některé odcházely. Budoucí jezdkyně vybíhaly od kotlů za přadlenami, kácelkami, pasačkami, pradlenami a kopačkami a přivolávaly je nazpět.

Rozlícená Lesjana, s pocitem, že ztrácí, stála proti pokorné dívce, která na ničem nelpěla. „Myslíš, že nám budeš vládnout?!" osočila ji.

Lipka jen potřásla hlavou. Klidně, pokorně, přemýšlivě. „Odcházím," pronesla tiše a zástup žen překvapeně zahučel. Nebylo to prázdné gesto. Vycítila, že musí odejít, aby se mohla vrátit silnější.

Na odpoledním setkání ‚rady' Lesjana chyběla. Konečně se dočkala sedel z měkčené hověziny, a se svými družkami dychtivě nacvičovala jízdu žádaným směrem.

Po zbytek dne probírala Lipka s předními ženami vše nezbytné; doplňování zásob, přípravu zbraní, dostavbu opevnění, zaopatření dobytka, budování dalších výhleden, pastí, propadel a úkrytů.

Připravené skrýše ‚pro malé a staré' byl nápad, se kterým přišel stopař Čich, když navštívil hradiště.

Ženy do té doby netušily, že něco tak pěkného chodí po světě. ‚Lipko! Lipko! Jůů!' volaly přejícně i závistivě.

‚To není on!' vykřikla rozpačitě. Jak vysvětlit té smečce osamělých srdcí, že opravdový muž je uvnitř!

Dívky plakaly, když jí večer před odjezdem krátily sotva dorostlý vlas. Oblékla se za ‚páže chráněné pánem' ale přichystala i zbroj. Střetům se však doufala vyhnout, rychlostí a lstí.

Za ranního šera přidala ke svým věcem v sedelním vaku, ještě vzorky mycí pasty v koláčcích. U lože nalezla mošnu placiček s mákem, které jí Habřinka napekla přes noc.

Přehodila přes Šému sedlo a přes sedlo ovčí rouno, nasadila mu na kopýtka návleky, a mezerou v opevnění vyjela tichounce z hradiště.

Podruhé a naposledy v roce vyrazil Samuel na východ, aby za váčky soli směnil husté podzimní kožešiny. Karavana postupovala pokojně údolím Mainu, ale jeho nitro, rozhárané nemravným zesvětláním Jóny, návštěvou obchodníka od Baltu, a požárem skladiště, nezklidnil ani třetí týden putování.

Až projdou waldem Durynků vstoupí na území, kde jeho rodina obchodovala se svolením Avarů už po čtyři generace.

Komu tentokrát odvede dlužnou daň? Těm slovanským žhářkám?

… Libuss! Už věděl, proč se doopravdy vydal na tu pozdní pouť. Blížili se k močálům na náhorní plošině, kde pramenil Eger.

Ani se statným hřebcem si nemohla Lipka zkrátit cestu přes neprostupné pohoří na západě. Po půldni objíždění jí zkřížili cestu dva jezdci.

Než stačila založit šíp, poznala chlapce z hradiště. „„Lipko! Lipko!"

Potěšilo ji, jak nenápadně se přiblížili. „Co tu děláte?"

„Hlídáme," řekl Krok vážně.

„Hlídáme dobře?" neodolal Plížek.

Přikývla. „Kde jsou ostatní?"

„Porůznu." Rozvážný Krok vystačil s nemnoha slovy.

Cítila jejich rozrušení a odpověděla na otázku, kterou si netroufali vyslovit. „Musím něco domluvit s Franky. Dávejte tu zatím pozor."

Se svým plánem se nesvěřila ani nejbližším družkám. Ženy, které dávají přednost jistotám, třebaže horším, by ji od nebezpečné cesty zrazovaly.

Věděla, že nikdo jiný nedokáže Sáma přesvědčit, aby přišel se svými lidmi, a nepřiměje, aby zůstal.

„Vezmi nás s sebou, budem tě ochraňovat!“ loudili chlapci.

Co všechno by mohli ve světě pochytit, a oč zábavnější by byla i její pouť. Potlačila chvilkovou slabost. „Příště. Teď jste zapotřebí tady!“ pozvedla k nim otevřenou dlaň a pobídla Šému do cvalu.

Na konci druhého dne rozeznala rokli, kde Samuel ukryl v mastných hadrech železné zbraně, kterými zamýšlel, v nejhorším, uplatit Avary. Koně ponechala u cesty, aby neprozradila odbočku otisky kopyt.

Když došla oklikou na místo, nemohla věřit svým očím. Pod vrstvou chvojí tam stále ležely všechny ty kastle a další k nim ještě přibyly. Chystal se vrátit nebo odjížděl v přílišném spěchu?

Tak či tak – její výprava už teď přinesla ženám velký zisk. Uhladila převislé větve a pokračovala dál na západ. Roztroušené osady polníků a rybářů zdáli objížděla a náhodní pěší před jezdcem sami sbíhali z cesty. Věděla, že za hranicí Francké říše začne lidí přibývat, ale pohromadě nebudou tak nebezpeční jako jednotlivě.

Odpoledne třetího dne, ucítila podivný neklid. Sjela z cesty do niv při horním toku Oharky, aby si nasbírala trochu sladkých bobulí, a únavou na chvilku zdřímla.

Šéma, který s předními nohama v řece pil, náhle zvedl hlavu. To už i ona zaslechla zvonce mul. Odvedla ho na okraj lesa a z příšeří stromů vyhlížela do údolí. Bezděčně přitom hladila ušlechtilou hlavu bělouše od Sáma, jako by to byl on sám. Můj muž, učitel a rádce. Kde je mu konec?

Nad vrcholy keřů se objevila bílá kupecká fangle na pestře malované žerdi a zvolna se sunula vpřed. Do otevřeného prostoru vjely stráže na koních, následovaní mulami vlekoucími káry na vysokých kolech.

Kolikrát se k té karavaně blížila z různých stran s úlovkem tetřívků a koroptví! Uprostřed průvodu jel podsaditý muž na hnědé klisně. V návalu radosti chtěla za ním hned vyrazit.

Pak zaváhala: – Kde se tu vzal? – Kam směřuje? – Stojí o mě ještě? Nesmím ho zastrašit! Nemohu přiznat, že nás bez jeho pomoci Avaři pobijí a že je mi bez něj smutno. Nesmí vědět, jak ho miluji a potřebuji!

Průvod procházel údolím. Za oddílem jezdců a konvojem vozíků kráčeli pohůnkové, pomocníci, zbrojnoši, markytánky a jejich děti a týl opět jistili stráže na koních. Poděkovala Štěstěně, že jí ušetřila tolik drahocenného času a odhadla, kde navečer rozloží stany a zapálí ohně.

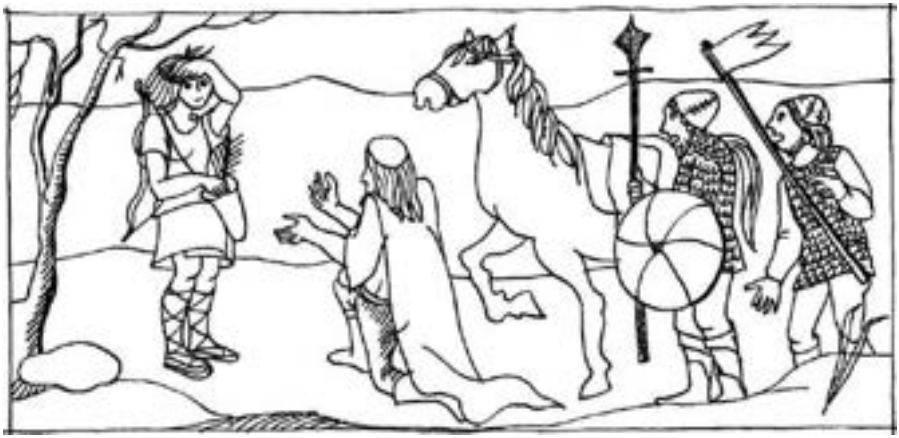

Po třech dnech v sedle si potřebovala odpočinout. Přemýšlela, plánovala, chtěla být hezčí. Až k večeru se přiblížila k táboru. Šému ponechala na zelených nivách a v zátočině Oharky vyčíhala Sonju.

„Libuss!“ vyhrkla markytánka, když vystoupila ze stínu. Vroucně ji objala a brzy už se umývaly koláčkem nové mycí pasty. Byl to i obřad porozumění. „Náš pán smutní. Chodí jak tělo bez duše.“

Lipce se rozbušilo srdce. Opustil mě ze strachu a pro jinou, ať trpí! „Miluje Jónu,“ řekla stroze a doufala, že jí to Sonja bude vyvracet.

„Možná, ale teď jste oba tady … Zajdi za ním do stanu, pokoř se a zaplač,“ radila jí.

„Nikomu o mně neříkej,“ poslala ji zpět a sama obešla oklikou tábor. Přemýšlela, co řekne. A co neřekne.

Vzhlédla a uskočila za nejbližší keř. Z tábora vycházel zástup, vedený jejím statným běloušem, jen chvíli ho nechala o samotě! Zadržela dech a vyčkávala v zákrytu houštiny.

Bezděčně si uhladila střapaté vlasy, povytáhla koženou suknici a tětivu luku posunula na prsou doprostřed mělkého úžlabí.

Když se jako zázrakem zjevila uprostřed cesty, Šéma zabušil šťastně kopýtky a kupec, který ho následoval, aby nepokazil celkový umělecký dojem, před ní obřadně poklekl. Všichni zmlkli.

„Vítejte,“ pozdravila Libuss udivené shromáždění za všechny ženy na hradišti a sama poklekla na jedno koleno před klečícím Sámem.

„Libuss! Libuss!“ zahučelo v zástupu zbrojnošů, kteří už ji znali,

„To že ona?“ podivovali se ti nově najatí.

Necítila radost jen pro sebe. V tom vřelém přijetí byl už i náznak příslibu; naděje pro všechny její družky.

Samuel klečel proti ní se slzami v očích. „Jak jsem tě mohl opustit.“ V té chvíli mu připadala krásná. Dotkla se zlehka jeho ramen.
Povstal a pozvedl i ji. Vraceli se k táboru, obklopeni známými tvářemi, a proti nim přibíhali další zvědavci, kuchty, ranhojičky a přiléhačky..

Ten večer kázal kupec rozdat dvojí příděl a svým nejbližším otevřel soudek vína z jižních svahů Moselu. Kolem nejvyššího ohně seděli ve vnitřním kruhu kupci a muži meče a za nimi muži biče.

U sálavých ohňů k rožnění postávaly ženy v umaštěných zástěrách a čepcích, které patřily jen jedněm, i ženštiny volnějších mravů pro všechny, zkrášlené pentlemi.
Přetřásaly návrat Lipky a čím očarovala jejich pána!

„Tak povídej …“ žádal jí Samuel už pokolikáté, ale zas k němu jen láskyplně vzhlédla a šťastně se usmála. Chudinka znavená, ztracená, statečná, milá! něžnil nad ní a rozhodl se, že jí večer bude jen tiše zpívat.

Za přivřenými víčky počítala zatím Lipka zbrojnoše, jezdce, zásoby, koně a stany … Ano! Nesmí prosit o pomoc, nesmí přiznat slabost nebo naznačit pochybnosti a ukázat strach. Osud všech teď závisel na jejím jasném myšlení a ženském kouzlu.

„Jak jsi věděla, že přicházím?“ napadlo Sáma. Byla to hloupá otázka. Vždycky všechno věděla, a ozvěnu slyšela dřív než volání.

„Zpravila mě jedna z našich hlídek,“ překvapila ho … Musí být přece někde kolem! Chlapce nezahlédla, ale cítila, že ji zpovzdálí stále sledují.

Kupec potřásl pochybovačně hlavou.

Před spaním vyšli z tábora pěšinou podél tiše plynoucí řeky. Procházení, jen tak bez cíle, zatím objevili jen nemnozí a pod vysokým nočním nebem byli sami. S ubývající září ohňů přibývalo hvězd.

V tichém porozumění se jí zatoužil dotknout, a to už ucítil její ruku ve své. „Za týden dorazíme k Albě, do úplňku k východním pastičkářům, směníme sůl, vrátíš se s námi …“

Volnou dlaní mu zlehka přejela šedivějící skráň. „Naše ženy chystají hodokvas a mamrej, se zpěvy, točením a různými divy,“

Představa to byla lákavá, ale lichá. „Na spáleništi?“

V dáli zachytila pohyb. Konečně! „Na pevném hradišti žen, které tu vládnou!“ obsáhla obloukem paže jejich kraj.

… Snad stačí Dubjaniny dřevorubky uzavřít zbývající průrvu palisád, potlačila nával pochybností.

‚Jízdní hlídky, hodokvas a hradiště vstalé z popela‘, už bylo pro Sáma příliš. „Máš jen libé vidiny. Tahle drsná země není pro tvoji jemnost. Ochráním tě a utěším a v našem kamenném domě můžeš obrázkovat.“

V záblesku vzpomínky mu vytanula poslední noc s jeho vnadnou paní v ložnici. – „Jóna má chmýří jako anjel!“ vyhrkl.

O bělidle pro helmbrechtnice si šuškali v oficíně pejzatí písaři, když Lipka v Métách zdobila manuskripty. Netušili, že už jim začíná rozumět. Nechtěla však očerňovat jinou ženu. Vybavila si plavovlásky z hradiště, vybírané jako ceněný dar chánovi, a vlna pobouření jí připomněla její poslání. Musí mi uvěřit!

Založila šíp a zamířila na úplněk měsíce: „Je tu moc světla…“ prohodila.

„Ne!“ polekal se kupec.

„A ty rád běloučké?“ poškádlila ho. Z haleny vytáhla lehký bělavý šál, dárek od přadlen, kterým si vázala prsa na cestu.

Vdechl vůni jejího těla a divokých moruší a uvědomil si, jak moc s ní chce být, i když si pořád něco vymýšlí.

Proklála jemnou matériji ostrým hrotem. „Stále o nás pochybuješ,“ pootočila se a napjala luk nejpravděpodobnějším směrem. Střela zatížená třepotavým fáborem opisovala zpomalený oblouk. Ještě než dopadla, vyrazila z okraje lesa dvojice chlapců a řítila se své paní na pomoc.

Sámo strnul s otevřenými ústy. Rozeznal avarské koníky i strašlivé prolamované luky a pak už jen cítil, jak slábne a ona ho podpírá …

Když se probral, jezdci mizeli. Kolem krku měl bílý šál, s otvůrkem po trojbřité hlavici šípu. Pomenší ‚Avaři‘ v dáli ještě zdravili Libuss pozdviženými zbraněmi. „Ti všichni ti slouží?“ vypravil ze sebe.

„Slouží ženám – a dobré věci.“

Plížek se vyznal v okolí a uháněl zpátky k Rybínu nejkratší cestou, koryty potůčků, zkratkami polomů a stezkami vysoké zvěře.

Mladičký Krok, který udivoval pamětí, ale jinak nebyl k ničemu, zůstával za ním.

V hlavě nesl řadu rychlých vět od Lipky, kterým příliš nerozuměl.

Před dívkami na hradišti cítil ostych, protože se posmívaly jeho toporné chůzi. Do kruhu předních žen však byl odhodlán vstoupit bez bázně, a poselství předat slovo od slova.

Oba chlapce naplňovala důležitost, jen nechápali, jak je Lipka při vší obezřetnosti mohla zase zahlédnout!

Co je hodokvas tušili.

„Co je ten ‚mamrej´?‘ zeptal se Plížek, když večer napájeli koně.

„Takový rej mamin,“ řekl Krok.

Měli před sebou ještě dlouhou cestu.

Tu noc se Lipka po dlouhém odloučení opět milovala se Sámem. Bylo to krásné a jiné. Už se ho nebála. V náručí jsme si všichni rovni!

Po půlnoci přestaly stráže přikládat, a zář plamenů pronikající osnovou tkaniny do stanu, slábla. Stali se neviditelnými a domýšleli se už jen doteky. Ve tmě ji opouštěl stud.

Přestávala potlačovat vzlínající vlnky slasti, a vlny rozkoše se vzdouvaly a spojovaly v nezadržitelný příval, který ji unášel jako Liboc při jarním tání. Přimkla se k němu a cítila, jak splývají v jeden proud.

„Jóna!“ vykřikl Sámo a ztratil vědomí.

Sáhla po dýce, kterou nosila v rukávci, ale než nalezla potmě halenu, potlačila to ničivé nutkání. Nikdy mi nebude patřit docela, musím se s tím smířit. Teď ho potřebujeme a musím udělat vše, aby s námi zůstal.

Vyklouzla z kožešin, a tak jak byla, odkryla stanový dílec a vpustila dovnitř světlo dohasínajících ohňů.

Protahovala se a netušila, že ji pozoruje.

… ‚Dvé granátových jablíček,‘ vybavil si Ovidia, jehož Ars amatoria ctil a napodoboval v jazyce Franků. Na byzanckých trzích bych za ni mnoho neutržil, ale vzdělanec může být rád, že něco takového vůbec existuje. První a jediná, která je mi i společnicí ducha a má vzlet. Je-li jich na hradišti více … A bez mužů … Není divu!

Věděla, že usíná s jejím obrazem v srdci a současně dychtí po jejích družkách. Vdechla mu teplo do řídnoucích vlasů.

„Libuss, Liebe,“ probral se. „Proč smutníš?“

„Až dojdeš k nám a spatříš všechny ty ženy, krásou i duchem nade mnou, zavrhneš holku, která tam jen uklízela a přikládala pod kotlíky. Co všechno umí naše ženy!“

… Až dojdu kam?! Tomu hradišti po Avarech se hodlal vyhnout velkým obloukem. Na druhé straně …

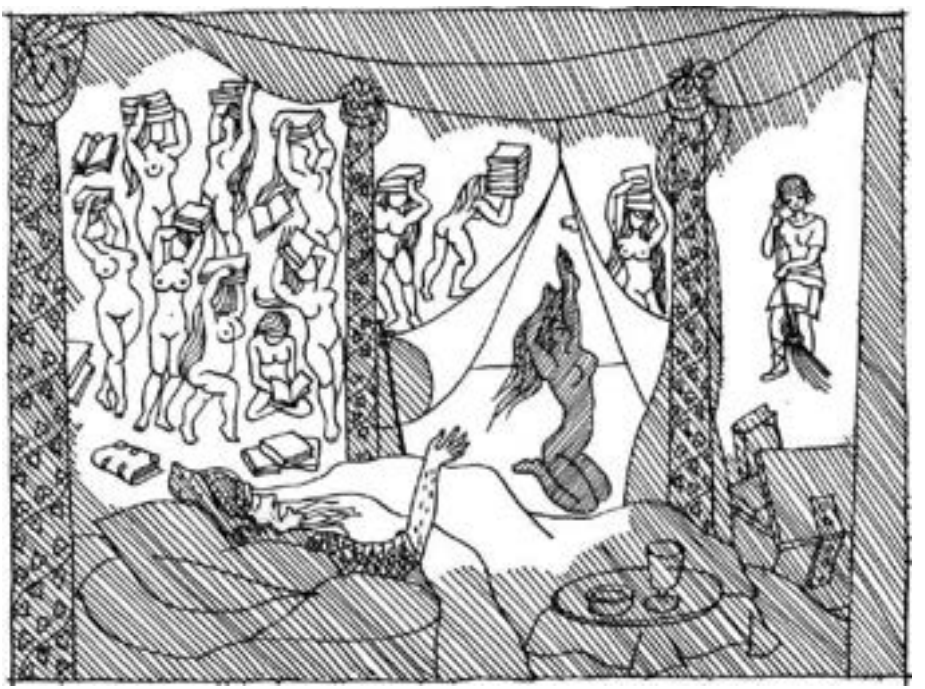

Po rozpačitém odjezdu Samuela na poslední výpravu stačilo Jóně jen pár dní, aby přišla s vlastním výkladem událostí, které jí odcizily muže: ‚Ke všemu ji dohnal on, dlouhými měsíci samoty, když byl na cestách, a stálou přítomností, když se z cest vrátil.‘

S tím bělením kadeří měla počkat, ale zkusila to jen z nudy, nic víc, není špatná! A pokud ji zahlédl … V mihotavé záři hořícího čeledníku se přece mohl snadno zmýlit. A vůbec!

Počestnou rodinu Steinů proměna Jónele, kterou si benjamínek přitáhl před pěti lety s nahým krásným zadkem odkudsi z pohanských končin, zaskočila. Teď si zakrývala vlas, jak se na počestnou měštku slušelo.

„Jivko!“

„Ano, má paní?“ zavřela za sebou dveře komorná.

Jóna si uvolnila šátek a s úlevou rozpustila tu záplavu světla.

Jivka jí přidržela vyleštěný ovál stříbrného špíglu, který měkce odrážel všechnu tu krásu a milosrdně vyhlazoval náznaky vrásek.

„Dnes večer?“

Jivka pokrčila rameny. Odchází stále častěji a tou posedlostí ohrožuje sebe i mě! Jaký život by nás čekal, kdyby ji pán zapudil?
Jsme stejně staré a za pár let ztratíme ženskou moc.

… Proč tohle dělám? napadalo Jónu, když v oděvu děvečky spěchala po půlnoci z vykřičené knajpy do bezpečného a pohodlného domova.
Čím mě přitahují ti tupci, kterými pohrdám? Pokaždé si slibovala, že to bylo naposledy, ale po týdnu prázdnoty se jí opět vracely vzrušující obrazy mužů, padajících před ní na kolena.

Ten pocit všemoci ji uspokojoval více než pocity těla, které se nikdy nevyrovnaly slastem, probouzeným v ní jediným nenápadným mužem, který ji navíc ještě tak trapně miloval.

„Děvko!“ zaslechla z postranní uličky. Ohlédla se. Jen jeden! Nikdo ji předtím neobtěžoval; vzrůstem a rázným krokem působila mužně. S rukou na jílci dýky přidala do kroku.

Vzápětí jí zastoupili cestu dva ozbrojenci, zřejmě v jeho službách. „Jsi Jóna a patříš nejmladšímu ze Steinů!“ Ten vysoký hlas byl zvyklý poroučet; něco však nebylo v pořádku. Zachytila povědomou vůni drahé pačule. – Žena? V tak pozdní hodinu a tady, v přístavní čtvrti?

„Jsem jen služka a spěchám pro felčara!“ přitáhla si kápi.

Z průjezdu vyšel otrok s jasnou loučí. Žena, která zůstávala v přítmí, pokynula dvojici svých ochránců a ti nejistě vstoupili do světla.

Jóna strnula. Ten večer poznala oba! Paní jí strhla kapsář, vysypala do dlaně tucet stříbrných plíšků a penízky pohrdlivě smetla. Muži, kterým ještě nedávno patřily, se vrhli na zem a vybírali je z bláta.

„Vím o tobě všechno," oslovila ji bledá štíhlá žena zblízka. Měla tvrdý přízvuk severanky. Vztáhla k Jóně ruku, jako by jí chtěla strhnout kápi, ale pak jen zajela dlaní mezi záhyby převleku, potěžkala její plný prs a nalezla místečko, které pod jemnými doteky ožívalo.

„Musíme si promluvit," řekla mírně, ale byl to rozkaz.

Jóna přikývla. Potřebovala získat důvěru osoby, která znala její noční tajemství, dokud nenalezne způsob, jak se jí navždy zbavit. Ale ještě tu byli ti dva …

„Góthové. Nerozumí nám."

… Tak proto neřičeli po našem, ale troubili jako losi v říji!

„A nerozumí ženám," pousmála se už spiklenecky. Přikázala jim cosi cizím jazykem a vykročila.

Světlonoš před nimi nesl pochodeň a stráž je následovala v uctivé vzdálenosti. Než srovnaly krok, srazily se párkrát boky.

Byl to zvláštní pocit, podléhat.

Na místě, kde červenavý Eger posilovala stříbropěnná Libocz, dal Sámo postavit pár srubů a požádal Libuss, aby jeho první ‚stálou obchodní stanici' pojmenovala. Na lukách tam žali a sušili polníci pozdní trávu, tak navrhla Žatec oder Sušice.

„Saaz," rozhodl kupec, kterému měkké sykavky činily potíže.
Ochlazovalo se a návrat Avarů před zimou už nepřipadal v úvahu.
Po delším váhání svěřil kupec dvoukoláky se solí pro Slovany, ještě kus cesty dále na východ, svému bratřenci.

Sám se rozhodl přece jen navštívit to bájné město výjimečných žen, a obojí by včas nestihl.

Lipka nenaléhala; jen tu a tam zmínila dovednosti a půvaby svých družek, a jak zdatně si po požáru i bez mužů se vším poradily.

„A domluví-li se také po našem?“ napadlo Sáma, který si rád povídal.

„Rychle se učí, jako já,“ zalhala v dobré věci Libuss. „Mají dobrou paměť. Kolik písniček nosí v hlavě!“ Cizí slůvka tam ale neudrží, věděla. „Nevrátí-li se Avaři, budeš u nás handlovat častěji. Usmlouval bys lepší ceny, kdyby ses zdokonalil ve zdejší řeči …“

Mezi sebou užívali jazyk Franků, obohacený místními slůvky. Kupec ji překvapil: ‚Vas chlep a moja salz znaci nase spojeni v miru a lasce,“ pronesl staroslověnštinou. „Dobrze ucty delaji dobrze przatele!“ dodal s úklonou obchodníka.

Zpovzdálí se usmívala markytánka, která už ho doučovala.

Když se navečer obě omývaly v zátočině řeky růžovým koláčkem s vůní malin, markytánka zrozpačitěla. Ty doteky v ní probouzely vzpomínku na měkké dlaně osamělého kupce, který se zmítal mezi dvěma tak odlišnými ženami, až sáhl po ní, po třetí, která se nepočítala.

„Já nechtěla,“ cítila Sonja nepochopitelné nutkání přiznat Lipce svoji zradu. „A myslela jsem při tom na tebe … A on jistě taky.“

„Já přece vím,“ tišila ji dívka.

„Pán ti to vyjevil?“ hanbila se markytánka.

„Je muž a neví, co činí.“ Vzpomněla na střet s tudunem, kterého probodla a ještě pokořila svým ženstvím a na zdatného Čicha, který ji zachytil do náruče, když slábla, a pak mužně konejšil po zbytek noci! Odpusťme si, co jsme si ...

Mlčky a zaraženě se otíraly sušadly, každá myšlenkami ve svých prohřešcích. Po chvíli na sebe pohlédly a s úlevou se rozesmály.

… Je dvakrát starší než já, třikrát vnadnější, kde na tom záleží, a stokrát zkušenější, přemítala o ní Lipka. Objímaly jsme jednoho muže, ale necítíme k sobě zášť. Jsme sestry, spojené stejným prožitkem.

„Znám zdejší kraj,“ překvapila ji markytánka. „U Brauny, jsem měla domov, dokud nás nepřepadli,“ naskočil jí obraz hořící chýšky a čilého chlapce, který uměl napodobit sovu, sojku i kukačku, dřív než promluvil.

Lipka vnímala její bolest s pocitem, že by jí mohla nějak pomoci, jen ještě nedokázala rozeznat jak.

„Jsi taková …“ vracela se do přítomnosti vykoupená vojanda. „Udělala bych pro tebe všechno.“

„Ne pro mě. Pro ty ostatní! Musíme za každou cenu …“ Pohlédla do smutných očí matky, jejíž život zmarmili Avaři. Věděla, že jí může svěřit svůj záměr.

Sonja vydechla údivem. „Udržet kupce s doprovodem až do jara? Čím je zabavíte? Co budou jíst? Kde budou přebývat?“

„Směnily jsme železo. Jámy přetékají zrnem, chlívky i stáje jsou plné, lesy oplývají zvěří, všude je dost dřeva, a pro každou ruku něco k dílu. Když se zbrojnoši přičiní …“

„Ti zlenivělí chvastouni? – Jen vrhcáby a smilstvo!“

Lipka strnula. Kromě Jošuy a Sáma žádné muže zblízka neznala. Stráže halasně oceňovaly její jezdecké kousky a přesné zásahy, ale jinak s nimi nebyla kloudná řeč. Pejzatí písaři, s nimiž sdílela v Metz klenutou oficínu, zase připomínali šedivé myši, i když právě z nich by možná byli dobří manželé.

Pravda, ještě poznala Čicha, který jí na chvíli popletl hlavu, ale ten se nepočítá … Co já vím o mužích? Nesnažím se přivést do úlu, bzučícího pilným úsilím, roj svévolných líných trubců?

Kupec ale už stejně rozhodl po svém. Bratřence vyslal se solí k Albě, část pěších ponechal v ležení, aby ochraňovali zásoby, a zdatnější jezdce vybral do svého doprovodu.

„Sámo …“ přitiskla se Lipka k muži, s jehož duší se prolínala její duše, ale kterého potřebovaly i její družky.

„Proč smutníš, Libuss?“ všiml se jejího zvážnění.

Cítila z něj nedočkavou zvědavost. „Naše ženy nedůvěřují mužům ve zbrani, potřebují čas přivyknout.“

„Nikdo nikomu neublíží,“ řekl mírně. „A přineseme dary.“ Věděl, co nabízí Slovanky za kapku barevného glázu.

„Tolik lidu naráz by je zaskočilo.“ naléhala. „Utábořme se v dohledu a pár dní vyčkejme.“

Tak opatrnou ji neznal. Nebo mu navykládala výmysly a teď se bojí? „Je rozhodnuto,“ řekl prostě.

„Pak tedy pojedu napřed!“

„Nemohu bez tebe …“ zarazil se. Věděl, že nepořídí.

„Pošlu vám naproti někoho, kdo se tu dobře vyzná. V hlavním směru už mohou být nastražené pasti.“

„Pasti!“ představil si jámy s hroty na divoká prasata, maskované nášlapnou vrstvou chvojí – a měl pravdu.

Když se k ránu probudil, místo vedle něj už bylo prázdné a místo v jeho srdci? Nevěděl. Mohou být i jiné ženy na dívčím hradu jako ona? Nebo dokonce … Vsunul ruku mezi kožešiny a ucítil tam ještě její teplo.

Rozevřel postranice stanu. Tábor už ožíval. V bledém ranním světle zahlédl pod svícnem podlouhlý kus pergamenu s jakousi kresbou. Byla to kartinka povodí Liboce pohledem orlího oka, až k ostrohu Rybína, na němž ještě stála pevnost, kterou viděl zajít v plamenech.

Podkoní už sedlal jeho hnědku a markytánka mu přinášela misku s tuctem oloupaných křepelčích vajíček a parádní červenozelený šat se stříbrnými gombíky. Stočil mapku do ruličky a zasunul ji do kapsáře, jako nejživější připomínku malé lučištnice.

Lipka nezahlédla cestou nikoho, ale cítila je kolem. „Tak se ukažte!“

Rozpačitě vyjeli. – Zase nás viděla, a tak jsme se snažili! Ale brzy už kolem ní radostně kroužili. „Lipko! Lipko!“

„Předal jsi zprávu slovo od slova?“ obrátila se na Kroka a uzardělý dlouhán přikývl. „Připravují vše, jak jsem žádala?“

Pokrčil nevědoucně rameny, to už ho nenapadlo zjistit.

Poslala je naproti Sámově výpravě a pokračovala proti proudu Liboce.

Za soumraku spláchla pot a prach, a zmožená únavou z mnoha dní na cestách, v úkrytu chloumku usnula. K ránu se jí zdálo, že je ostrůvkem, který obtéká divoký proud. Procitla se zjitřenými smysly. Kolem byl klid, ale pocit ohrožení přetrvával.

Vycházející slunce osvěcovalo v dáli ostroh Rybína. Palisády svítily novotou a všechno se zdálo být v pořádku. Cestou k vodě zkřížila pás čerstvých stop. Bělouš pohodil hlavou a vzrušeně zaržal. Početné otisky kopyt patřily avarským koníkům ... Lesjana?

Hlídka, kterou Sámo určil k ohni, přikládala v noci soušky, ale k ránu přemohl oba strážné spánek. Vzbudil je ohlušující zvuk. Chtěli vyskočit, chopit se zbraní a utéci, ale někdo jim svázal škorně a odnesl kopí.

V otvorech stanů se objevovaly a zděšeně mizely hlavy spáčů. Tábor obklopovaly nehybné siluety jezdců s napjatými luky.
Kdosi zadul podruhé a Samuel si v té vypjaté chvíli vybavil Libuss, která se ho na hrůznou válečnou troubu Góthů před časem vyptávala.
Koně zabrali a provazy, připevněné ke špicím kůlů, strhly všechny stany a odhalily, jako vyoraná hnízda myší, pelechy zbrojnošů v bederních rouškách i bez nich.

V prvním okamžiku se překvapením a hrůzou nikdo ani nehnul.
Pak markytánka odstrčila dva muže, mezi kterými nocovala, a tak jak byla, vyběhla do středu ležení a pozvedla bílou korouhev kupců.

Sámo, v dlouhých krajkových spodkách, dárku od Jóny, které už byly těsné, neztratil hlavu a svým zeleným pláštěm zakryl obnažené vnady statečné vlajkonošky.

Rázem se vše změnilo. Hlavice šípů poklesly a v kruhu obklíčení to uznale zahučelo. Kupec nabýval sebedůvěru. Libuss nelhala. Její družky byly úchvatné! Oči jezdkyň teď byly jen na něm.
Povytáhl si spodky v odstínu vzácného šafránu a pronesl pečlivě: „Vas chlep a moja salc… Dobrze ucty delaji dobrze przatele! Slovan vsude bratry ma. Schwestry!“

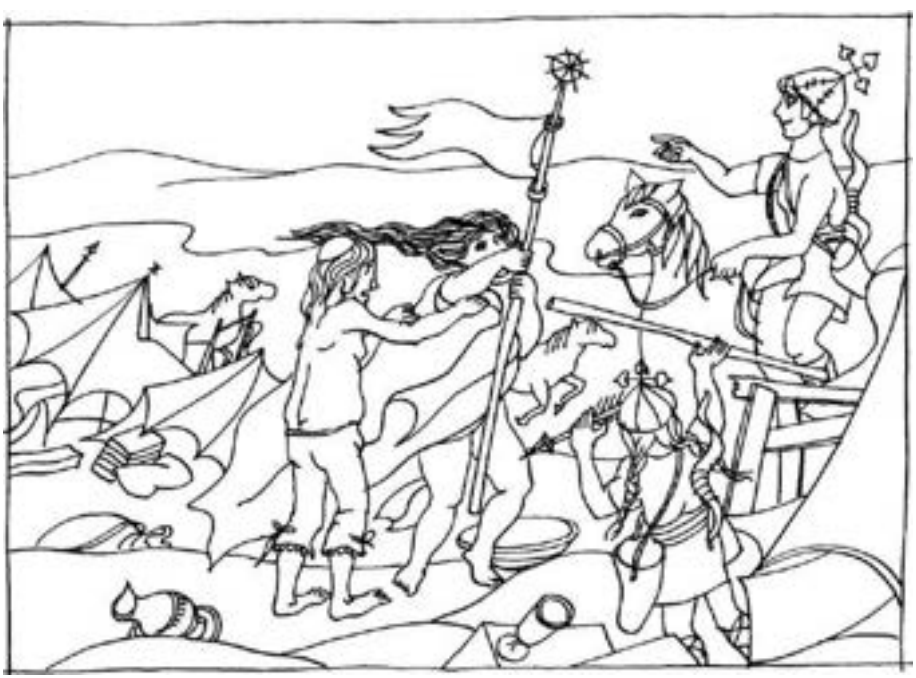

Uklonil se náčelnici, jejíž hřebec měl na řemení více zlatých plíšků než ostatní. Veselí, které vyvolal jeho proslov i úbor, bylo už drze rozpustilé. V přibývajícím světle rozeznávali Sámovi zbrojnoši v sedlech *lučištnice.*

Lesjana projížděla ležením polonahých lehkooděnců, následována oddílem tichého napadení, tajícím dech.

„Amazonas! Amazonas!“ zavazovali si muži kožené gatě na tři uzle, rozbíhali se do všech stran a skákali do vody.

„Ty!“ pokynula Lesjana markytánce a přitáhla otěže.

Sonja zahalená do Sámova pláště přistoupila blíž: „Má paní?“

„Kdo jsou ti zbabělci?“

„Stateční zbrojnoši mocného kupce Samuela.“

„Toť bratr Joši!“ rozeznala v pánovi jedna z žen zajatce, přes kterého při požáru hodila putýnku vody. „Ujel s Avary!“ namířila na něj šíp.

„Ne!“ repetil kupec a Sonja jeho věty stručně přeložila: „Uvěznili ho, když přivezl výkupné za bratra a odvlekli s sebou, aby dostali víc, ale všechny přemohl a zachránil Libuss. – Lipku!“ upřesnila.

„Pomohl naší Lipce!“ rostla jeho vážnost.

Jen náčelnice se zachmuřila.

Kupec, zvyklý v nesnázích užívat dary, jí podal váček soli.

Vysypala lesklé krystaly na dlaň, naklonila se přes hřívu a černý hřebec slízl tu drahocennost z její ruky. „Bez soli se obejdeme, a tvoji muži jsou nám pro smích!“

Sámo snaživě přikyvoval … S Avary alespoň víme, na čem jsme, ale taková rázná krasavice nám může propíchnout břich jen tak z rozmaru!

„Má paní,“ promluvila markytánka za kupce. „Putujeme na východ a chtěli jsme cestou složit hold statečným ženám, o nichž nám vyprávěla rozmilá Lipka…“

„Zmizela a nikdo o ní neví.“ odbyla ji Lesjana. Všimla si, že mužům otrnulo a opatrně se vracejí, a nejedna jezdkyně si uhlazuje vlas a vypíná hruď. „Ni o krok dále!“ rozdělila obě strany zvednutým mečem.

Pobídla svého vraníka a ostatní jezdkyně ji se zklamanými výrazy neochotně následovaly.

Děvy se ještě dlouho otáčely za muži, kteří jim už bez obav mávali, a dělali prsty znamení, kterým nerozuměly.

Po prvním leknutí Lipka domyslela, kdo projel v noci kolem chloumku, kde nocovala, a představila si rozespalého Sáma, obklopeného za úsvitu ozbrojenými ženami. Nepochybovala, že si s nimi kulantní obchodník poradí, a rozhodla se pokračovat nejkratší cestou k hradišti.

Na sklonku dne dorazila na dostřel šípu k pevnosti, ale nevyjela hned nahoru. Obhlížela z povzdálí ostroh a všechno dění.
Zkalená voda po proudu Liboce vypovídala o hloubení příkopů ve dně. V podhradí posunuly dřevorubky okraj lesa dál od palisád, aby zelený příkrov neskýtal ukryt nepřátelům. Pařezy zůstaly vyšší, jak žádala, připravené pro vypnutí provazců na poslední chvíli..

Ponechala Šému na pastvě mezi vrbičkami a po příkrém odvráceném svahu vystoupila až k valům pevnosti. Nedbale zajištěnou výpadovou brankou vklouzla dovnitř, a pod kápí myšího kožíšku se nenápadně přiblížila k ohni. Ženy teď měly jiné starosti:

„Kohouti umdlévají a slípky přestávají nést…“

„Kozičky vysychají!“

„Krákory už obletují strážné věže!“

„Ptáci časně cestují, tuhou zimu zvěstují!“

„Někdo se mi hrabal v ranečku.“

„Mně zmizela jupka! – Mně ovčí válenky! – Mně šlojíř…“

„Lesjana přikázala hloubit zákopy na protější Homoli!“
Lipka strnula. Překvapivý úder, přesná střelba, rychlé stažení, přeskupení a další nečekaný útok odjinud! Žádné úkryty! Podařilo se jí zformovat ženskou jízdu, něco nevídaného, a pomohla Lesjaně vycvičit desítky dívek v lukostřelbě. Jasně cítila potřebu společného plánu.

„Barví si kazajky a jupky brčálem, všechny nastejno.“
Vzpomněla na Sámovy kabátce. Ten ale nemusel splývat s pozadím!

„A na přilby chtějí blýskavou perleť!“

„Škeble vzala velká voda, nemáme ani na gombíky,“ stěžovala si Akáta, pro níž byla zdobnost vším.

„Lipko…“ uslyšela za sebou tichý hlas. Ohlédla se a rozeznala Kroka. Chlapec ji odváděl do temného kouta, za jednou z dřevěných věží, kde už čekal Klouzek a Kýžen. Ani se neptala, jak ji nalezli a kudy vklouzli do pevnosti po zavírací hodině.

„Lesjana zajala kupce!“ sdělovali jí vzrušeně jeden přes druhého. „Plížek tam zůstal a Viklan ti hlídá koně.“

„Kdy a kde?“

„V zákrutu u Něžic, časně zrána,. Děvy jim strhaly stany a zbrojnoše bez šatu zahnaly do vody!“

„Utrpěli újmu?“

„Jen potupu, ale sotva půjdou dál.“

Znovu zalitovala, že opustila spořádanou Franckou říši. Zvažovala vzdálenosti, počasí a jednání osob, které dobře znala.

„Vy dva vyhledejte jízdní oddíl a řekněte Lesjaně, že jste zahlédli ve vrbičkách u Liboce mého bělouše.“

Chlapci přikyvovali.

„Nic víc!“ dodala přísně, ale pak je k sobě přitáhla. Byly to ještě děti.

Když dvojice zvědů vyklouzla výpadovou brankou, oslovila Kroka. „Ty zajeď do tábora kupců nebo je následuj. Je s nimi markytánka, která rozumí po našem. Předříkala mu vzkaz pro Sonju. Ještě že té statečné ženě svěřila svůj záměr; vše potřebné už zařídí!

„Tohle ať dá kupci, vyňala ze škapulíře svitek nejjemnějšího pergamenu jen jako dívčí malíček. Na líci jí napsal Sámo pod průhlednou čočkou báseň, a na rubu se pokusila drobným písmem tu něhu přeložit:

Krajina růžová
jen mírně zvlněná
úžlabí stinné,
medové plástve…

Mladý Krok neznal runy, ale cítil, jak žhnou Lipce líčka a cosi se v něm hnulo … Kráčím neobratně, klátím se a budím posměch, ale nemohu-li být pohledný, chci být vědoucí a spravedlivý, jako ona! umínil si.

… Má dobrou paměť, ale to není u muže to hlavní. Snad nespadne z koně! hleděla za tím nemotorou Lipka a cítila z něj budoucnost. Kdybych měla dceru …

Mladík se toporně uklonil, sklouzl výpadovou brankou ze svahu a zamířil k soutoku Dolánky s Libocí, kde hlídal Viklan jejich malé stádečko. Cestou si slovo od slova opakoval celý vzkaz.

Kouzla s ohněm naučila Lipku stará Haruna. Nepozorovaně vklouzla do polorozpadlé chatrče a nahmátla pod plochým kamenem zapomenutou ohnivou kuličku … Ostatní asi užila čarodějka při svém posledním letu, když zažíhala pevnost plnou Avarů.

Přemítala, co dál. Obranné práce v její nepřítomnosti pokročily, ale hradiště bylo nedbale střežené, oddíl tichého napadení pryč a náčelnice, které měly jít ostatním příkladem, se spolu rozhádaly.

Zahalena kápí pronikla do vnitřního kruhu žen zaujatých svými spory, nenápadně vhodila do ohně oříšek naplněný žlutavým práškem ze skal, a když plameny vyšlehly a oblak barevného kouře začpěl kouzly, zjevila se v jejich středu. Zvednutou rukou utišila nastalé pozdvižení.

„Lipko! Lipko! Zůstaneš s námi? … Přivedla jsi toho kupce?

A přijdou i jeho muži?“ ptaly se ženy už tišeji.

„Ano!“ Nezmínila Sámovo zajetí, ani Lesjaniny snahy ho odradit. Věděla, že kupcova zvědavost je silnější než strach a věřila, že dorazí. Jen si nebyla jistá, zda ho dokáží zabavit a pozdržet až do jara.

Napětí, které v ženách cítila, se rozplývalo, svárlivé hlasy utichaly, pohyby vláčněly a vše se zklidňovalo v nadějném očekávání. Čerpaly z ní jistotu, kterou sama necítila, i řád, který jí srdce bránilo dodržovat.

„Povídej! Povídej!“

„Karavana s početným doprovodem táboří na místě, kde naše Liboc posiluje červenou řeku.“

Ženy vydechly zklamáním. Tak daleko ještě žádná nebyla.

Lipka se usmála a pokračovala. „Kupec s družinou svých nejbližších míří k nám a je už na dohled … Kdo hlídá?“

Nádvoří bylo plné žen, ale ze strážních věží zhlíželo dolů jen pár dětí. „Musíme ukázat naši sílu a odhodlání, jinak zase odjede!“

Hlásky, vybudované na místech původních visutých plošin Avarů, začínaly zaplňovat ženy. Ozývaly se první výkřiky.

Ukazovaly k nedalekým Něžicím, odkud se linula záře táborových ohňů.

Na nivách, mezi úpatím Kličína a Něžickým rybníkem, plápolaly dvě hranice. U většího ohně si rožnili zbrojnoši kance, který už léta plenil osadníkům políčka červené řepy, a nešetřili solí.

U menšího bezdýmého ohníčku z loupaného tvrdého dřeva seděl Samuel se Sonjou a proti nim pomenší jezdkyně se snivýma očima, která je překvapila znalostí cizích slov a rychle si osvojovala i franckou směs.

Její velitelka přecházela neklidně za nimi. Obě lučištnice zdobil zkrácený šat v odstínu brčálu a na přilbicích se jim blýskala perleť.

Šikovnou markytánku přibral kupec do své družiny, aby mu vařila, čistila oděv a zahřívala kožešiny, ale hlavně pomáhala s místní mluvou, v níž ještě zadrhával. Teď opakoval snaživě: „Le-sjána. Lesja. Lescha?“

Už se té vysoké Amazonky ani bojovnic na protější straně rybníka nebál. Byl obchodník a vycítil zájem. Dělala drahoty, ale nabízela jim podmínečně průchod. Co žádala od něj, zatím netušil.

„Jste všechny překrásně oděny,“ snažila se vojandám zalichotit Sonja.

„Držíme kraj sedm dní jízdy vůkol,“ opsala obzor rozmáchlým gestem Lesjana. Na vybíjaném opasku z býčí kůže, se urostlé náčelnici houpal obnažený meč. „Ochráníme vás před zvědy i zlodějskými lapky,“ pokračovala. „Pán vejde hlavní branou, ne jako zajatec, ale jako přítel žen, pod naší ochranou. Musí však setrvat po mém boku.“

Sámo pochytil většinu slov, ale nedávala mu smysl.
Bojí se o mě, nebo mě chce opanovat? Rozeznala moji výjimečnost a usiluje o spojenectví? Nebo jen lační po mém těle a zboží? Cítil, že by měl říci něco vzletného, aby ukázal svoji ušlechtilost a jemnost.

Uklonil se po římsku, ale svůj nejzdařilejší sonet nepronesl jazykem Ovidia. Vylovil ze své skvělé paměti přesné znění překladu od Lipky, i když všem slovíčkům nerozuměl:

„Čekal jsem na zázrak
teď sedlám svého koně
na cestu za tebou
už spěchám ze všech sil
kdybych snad nedojel
než usneš slunko moje
posviť mi hvězdičko
jinak bych netrefil“

Lesjana rozuměla všem slovům, ale nechápala jejich smysl, a ty rýmy ji uvedly do rozpaků.
Samuel, zklamaný nezájmem velitelky o umění, nevnímal její pobočnici, ale markytánce neušlo, jak jeho recitát nadchl drobnější z žen.

Bukja najednou viděla toho směšného tlouštíka úplně jinak. Promluvil k ní, zahrál na struny jejího srdce, zkrásněl – a zvítězil.

Kupec si nakonec nemohl nevšimnout očí, které na něj upírala. Vida, alespoň jedna vděčná posluchačka! Připomínala mu Libuss. Sevřelo ho u srdce. „Libuss?“ ukázal směrem, kde tušil hradiště.

„Naše Libuss – vaše Lipka,“ napověděla Sonja.

„Lipka!“ rozzářila se Bukja, kterou naučila mnoho cizích slovíček.

„Lipka?“ mávla pohrdavě rukou Lesjana. „Kde jí konec!“

Sámo zachytil dvě rozdílné reakce, ale nedal nic znát. Po všech těch podbízivých ženách, které potkával ve městech i na cestách, ho už první Slovanky z hradiště zaujaly intenzitou. Libuss nelhala!

A jestli tak skvělá bytost jako ona tam jen nosila vodu koním a poklízela nějaké staré bábě – což teprve ty ostatní! Nemohl se dočkat.

… A přitom zůstávají ženami, hrdlí se a žárlí. Tam si ten týden užiji. Zachytil nesmělý hlas. Co říká ta malá? Naklonil se blíž, až ucítil na svých lících její žár. Asi nechce, aby to její velitelka slyšela:

„Kdyby si nedojel *budu ti sluníčkem*
při hvězdě poslední *hned jak se rozední“*

Jak rychle se na mě napojila! Zdejší civilizace je pokročilejší než ta naše. … Převtělila se do ní Sapfó, nejznalejší žena z žen? Ze slov a pohledů té dívky vyciťoval obdiv, sounáležitost, ale i nenaplněnou touhu!

Vstal, aby obešel ohniště a pochválil ji zblízka, a přitom si ji pořádně prohlédl, i když věděl, že bytost obdařená duchem nemusí být krásná, není-li přímo ošklivá.

Cestu mu rázně zastoupila Lesjana. „Chci ti ještě ukázat naše ležení!“

Samuela nenapadlo nic lepšího než předstírat, že nerozumí. „Was? Was? Ah – lezeni! Schlafen. Jit spat! Uz cas,“ přivřel výmluvně oči.

Na hladině rybníka se poklidně odrážel úplněk, ale na mělčině naproti zahlédli muži zvečera rej prsatých najád! Zoufale očekával nápovědu od své šikovné markytánky.

„Nejspíš se jí líbíte,“ prohodila tiše Sonja a jen pokrčila rameny.

„Je moc velká a má ostruhy!“ zabědoval.

„Je to jen ženská,“ uklidňovala ho. Kolikrát jsem já musela obětovat tělo, abych přežila, pomyslela si.

Náčelnice se naklonila k pobočnici a s jakýmsi vzkazem ji posílala pryč. – „My už se nějak domluvíme.“

Bukja pohlédla nešťastně na Sáma, prvního muže, jež nebyl násilník, chvastoun ani slaboch, ale měl vnímavost nejlepších žen, a přistoupla ke své klisně, pasoucí se opodál. Odvázala i vraníka velitelky, který je ochotně následoval. Mlaskání kopyt v měkké trávě se vzdalovalo a v šeru se rozplýval kupcův sen o večeru poezie.

Statná náčelnice ho majetnicky plácla přes měkké hýždě a nedočkavě naznačovala odchod.

„Čtyři kopiníci s námi!“ přikázal Sámo své stráži, ale předem vycítil, že nepochodí.

Lesjana ho vzala za ruku, s autoritou starší sestry popohánějící své pomalé bratříčky … ach, kde jim konec!

„Ať nás rychle dojdou!“ stačil požádat Sonju, která však pochybovala, že by líní zbrojnoši opustili za soumraku vrhcáby a vydali se napospas vodním žínkám.

V dusnu, jako před bouří, následoval kupec statnou náčelnici stezkou kolem rybníka, odevzdán svému osudu.

Plápolavou záři ohňů a mužský halas nechali brzy za sebou a oči přivykaly tmě. Zdálo se mu, že znejistěla, zpomaluje a často hledí do stran. Pak šlápla do čerstvého koblížku a proklela Peruna. Když se jí nedařilo očistit holiny chomáči trávy, zamířila s nimi v ruce k vodě. Rozhrnovala před sebou šustivé rákosí a Sámo ji následoval.

Zůstat sám v těch temných houštinách by bylo ještě horší. Cosi před nimi prudce vzlétlo a bojovnice vykřikla a přimkla se k němu. Divoké kachny tloukly kolem nich křídly a odlétaly na protější břeh.

„Jen jsem tě chtěla ochránit!“ odtrhla se a vyrazila rázně kupředu. Břeh náhle končil. Zabořila se chodidly do dna.

Kupec vídal lodníky, obeplouvající v Mainu kotvící nákladní čluny, ale věřil, že jen ženy obdařené čarodějnou mocí neklesají ke dnu.

Náčelnice odhodila brčálovou uniformu do trávy. „Nechci obarvit rybník,“ prohodila na vysvětlenou, a postupovala do hloubky, aby skryla svoji nahotu. Žabími pohyby se vzdalovala.

Kdyby záblesky oblin nepůsobily tak lidsky, padl by Samuel na kolena a žadonil o holý život. Ach ty Slovanky! Kouska studu nemají!

S úlevou vyklouzl ze střevíců protažených do špicí, vykasal si nohavice a opatrně vstoupil na mělčinu, aby si opláchl tvář.

... Někde tu mám mycí masť, šmátral v kapsáři a vybavoval si slasti omývání v Egeru..

Lesjana, jen v přilbici z tvrdé kůže zatím předváděla uprostřed rybníka údery motýlích křídel. Konečně nalezl v torně zbytek mycího koláčku v obalu z rybího měchýře. Odhodil kamizolu a vyklouzl z gatí; jen jemné žluté háce si ponechal.

Amazonka byla daleko. Napěnil se a pokročil hlouběji, aby spláchl všechen ten lepkavý znoj. Pozvolné dno vzbuzovalo důvěru; troufl si až po pás. Začátek podzimu byl letos neobvykle teplý a v čisté vodě se cítil blaze. Zatoužil ten pocit sdílet … Ach, kdo mě dnes utěší?

Jóna v Métách, dva měsíce odsud, Lipka už zase na hradišti, a měkká Sonja … S tou už ne, vždycky mám pak výčitky!

Náčelnice jezdkyň plovala zpátky a chvílemi úplně mizela pod vodou. … Co ta její vroucná pobočnice? Veršuje a oceňuje můj vzlet! Zasnil se při představě něžné poetické předehry, u které by, pokud možná, zůstalo.

Cosi mu pod hladinou podrazilo strašlivou silou nohy. Wasserman se zmocnil jeho spodků a už si táhl dušičku do hloubky! Bil kolem sebe rukama a snažil se odrazit ode dna, ale nedosáhl. Pak ho zezadu obemkla silná chapadla a vyzvedla nad hladinu. Lapl po dechu, ani nestačil vykřiknout, a už zase klesal.

Lesjana vynikala od malička rychlostí a obratností, a jak přerůstala jiné výškou, počala povyšovat tělo nad ducha jako nějaký muž. V oddílu, kterému vládla pevnou rukou, zavedla soutěže v rozběžích, roznožkách a skocích přes vodu i přes oheň. Předváděla dívkám své svalnaté údy, netrpěla zbytečné rozpravy, a lukostřelkyně musely cvičit na paloucích jako ona – bez šatu, který omezoval pohyb.

A přece bylo uprostřed ní místečko, s nímž si nevěděla rady, které ji neurčitě znepokojovalo a ohrožovalo její postavení velitelky, nejistotou nezasvěcených.

Samuel vykašlával vodu, a už se zklidňoval. Statečná společnice ho zřejmě v poslední chvíli zachránila ze spárů vodního netvora.

Spočíval na jejích loktech jako děcko, a v tom pocitu bezmoci se cítil blaze. „Danke, danke Lescha," vzdychal vděčně.

Náhle ucítil, jak mu roztahuje nohy.

„Dělej žabí pohyby!" Druhou rukou mu podpírala kulaté bříško. „Naučila jsem už větší nemehla!"

„Nemohla! Já nemohla!" sténal kupec a plácal kolem sebe rukama.

„Od sebe, k sobě!" Lesja zvládala v tůňkách i vyhublé holky a dobře živeného mužíčka nadnášely bezpracně sloje sádla.

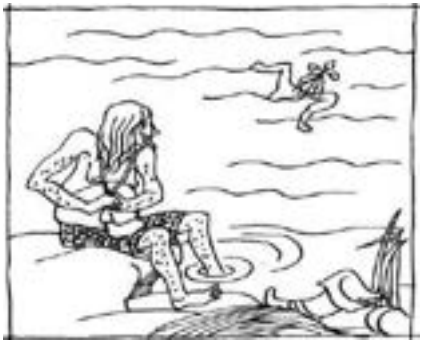
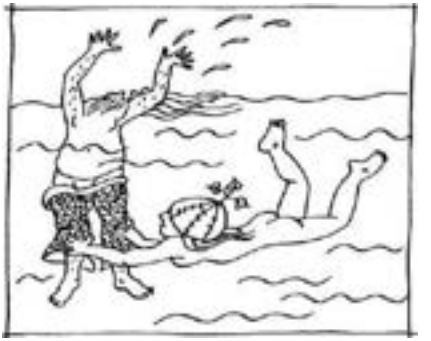
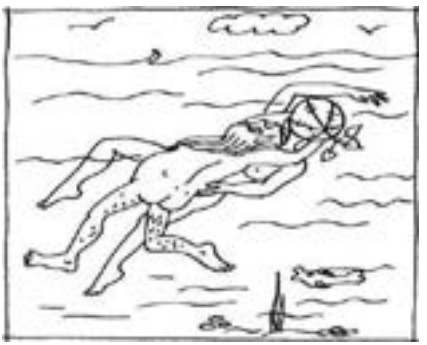
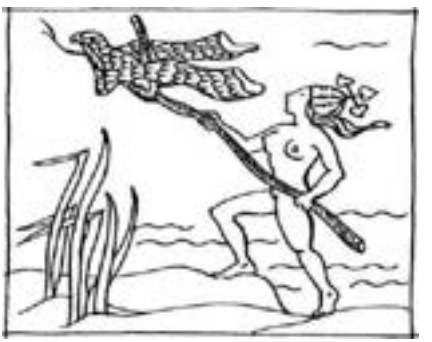

„K tobě, já k tobě!“ vrhal se jí zoufale kolem krku.

Slitovala se nad ubožákem a přitáhla si ho. Jejich oči a ústa byly teď na stejné úrovni, ale ona stála nohama na dně a jemu chybělo půl sáhu.

‚Je to jen žena…‘ vzpomněl na markytánku. Teď šlo o život.

„Mijulu tě!“ vyrazil ze sebe co nejpřesvědčivěji, a přisál se k jejím rtům, jak ho to naučila nejdražší Jóna.

… Tak tohle je ta láska, o které se mluví? A čím mě ten drobeček tlačí do pupíku? žasla náčelnice.

Když ucítil Samuel v podpažních jamkách tvrdé předprsně bojovnice, věděl, že je ztracen, a ve stavu beztíže a bezmoci se odevzdal osudu.

Ve vodě byla Lesjana, ve svém živlu. Neuvidí mě neoděnou a jako neplavec bude v nevýhodě! Už jako divoká mladá holka si předsevzala, že toho prvního zabije.

Zatlačila mu hlavu oběma rukama pod hladinu a sevřela okounka mezi svá vypracovaná stehna. Však on už zařídí, co je třeba, to jediné muži umí! Zmítá se jako nepříčetný, správně. Slýchala, že to dělají z vášně.

Pevně ho držela a nepustila. Teprve když ochabl odmrštila prázdné tělo. Teď už vím všechno!

Sámo se poprvé rozmnožil po rybím způsobu, třením, a jako obvykle ztratil na chvíli vědomí. Tukové polštářky ho však milosrdně vynesly na hladinu a ustálily v poloze naznak.

Když se probral, zůstal bez hnutí, aby nenarušil to kouzlo vodoplutí. Až po chvíli zahýbal prsty a pak i zápěstími. Hvězdy na něj shlížely vyčítavě ... Za tohle opravdu nemohu!

Proudy v rybníku ho unášely k protějšímu břehu. Před ním doplouvaly k táboru žen žluté spodky. Od ohňů zazníval zpěv. Hlasy se prolínaly, jak to Libuss učila ženské v jeho karavaně. Zněly však rázněji – byla to pochodová píseň! Na břeh vyšla vysoká žena. Ne!

Lesjana přebrodila čapími kroky mělčinu, shrábla jeho žluté háce s krajkami a odběhla je triumfálně ukázat svým družkám u ohně.

Kupec si oddechl. Voda ho nadnášela, panika ustupovala. Trochu se osměloval a zkoušel drobné čubí pohyby. Odchýlil se stranou od písčiny osvícené plameny a konečně našlápl dno … Někde se ukryji a přečkám do rána. Pak vycítil, že není sám. Z rákosí ho hřály oddané oči.
Zatáhl břich a tu ji uslyšel:

„Voděnka tichá přehluboká
panenka malá černooká…“

Bukja! Zaradoval se a navázal:

„Czerné oci o pulnoci
vydavam se do tve moci…“

Blížili se rozpačitě k sobě. Byla stále v té hrozné uniformě, ale sňala si alespoň přilbici a rozpuštěné vlasy jí spadly až do pasu.

… Unikl Lesjaně a připlul za mnou! radovala se dívka. Teď se třese chladem jako ti pejsci na hraní z vlka a srnky, co prodává Švestra.

Odvrátila se, vyklouzla z kazajky, cudně zakryla záplavou vlasů prsy, které jí připadaly příliš velké na její drobnost, a něžně ho vytřela, aby nenastydl. Co na tom, že zezelenal barvivem z puškvorce, které se zatím Modřínce nedařilo ustálit. Aniž si cokoli řekli, ustupovali do skrytějších míst. Sámo si uvázal rukávce její haleny kolem pasu a zbytek zelené matérie zřasil vepředu jako bederní roušku.

Držela koženou přilbici před sebou a přála si mít dvě na své vnady. Dotkli se nechtě rameny, plaše se odtáhli a oba vzhlédli k obloze, aby oddálili ten nečekaný, ale naléhavý pocit nevyhnutelnosti. Nadcházející podzim už vymazal některá souhvězdí, ale noc byla ještě teplá.

„Pohladili se očima
zavadili hřbety dlaní
dotkli se boky a rameny
našli se bez hledání“

zaveršovala Bukja nejistě a zajíkavě.

Od chvíle, kdy mu při omývání velitelka oddílu podrazila nohy a pod vodou ho potupně využila, uběhla jen chvilka. Přežil a zase vzlétal!

„Neublížila ti Lesjana?“ blýsklo se dívce v očích.

„Naučila mě vodoplutí,“ uvědomil si, oč je už dnes dál; a to ještě ani nedorazili k městu žen!

Bukja mu starostlivě odtlačovala valy rákosí a přidržovala pružné větve lísek. Postupoval těsně za ní, a ve světle luny domýšlel její ideální proporce – nedlouhé nohy, úzká ramínka a sladce těžké boky. A když se ohlédla … ty oči! Teď byla zase řada na něm:

„Pesinkou v lukách
specham za tebou,
nad hlavou hvezdy zlate
pred sebu uplnky kulate…“

Zastavila se, ohlédla a on ji došel na dotek. Konečky prstů, ztvrdlými zacházením s tětivou, mu přejela něžně tvář a vyšla o poznání houpavěji.

V půli břehu, mezi tábory mužů a žen, rozeznal Samuel místo, kde Lesjana odbočila k vodě, a na břehu nalezl svůj odhozený šat i střevíce. Po chvíli vystoupil z vrbiček oděn, a vrátil vypůjčenou halenu Bukje. Seděla tiše na převislém trsu trávy nad vodou, lýčené střevíce vedle ní, nožky ponořené…

Usedl mlčky po jejím boku a oba hleděli na hru vlnek ve světle luny. Cítil, že ona prožívá své nejvzácnější chvíle, jedinečný objev souznění a naději naplnění. Pro něj to byla další z mnoha krásných zastávek.

„Měsíčku postůj maličko
viděls kdy takový zázrak?
postříbři ještě tělo mé
a pak se ukryj za mrak,“

zašeptala, a on jí vdechl láskyplně teplo do vlasů a olízl lalůček ouška. …S každou jsme o něco dál, utěšoval se. Jeho osudová láska dlela kdesi daleko ve světě, který mu vybledal, jako vybledne tento svět, až zase zamíří zpátky.

Bukja vychutnávala všemi smysly kouzlo prolnutí.

Nevrhá se na mě a nehněte mé vnady, vybavovala si, co slýchala od zkušenějších žen. Je tak jemný a vnímavý. Sedí pokojně vedle mě, jako bychom měli před sebou celý zbytek života …

V kapsáři nahmátla ještě nikdy neužité zaručené *kouzlo.*

Samuel stěží potlačoval zívání. Měl za sebou rušný den, a poslední zbytek jeho mužných sil zmarnila pod vodou mezi pevnými stehny ta náčelnice. Přemáhala ho únava.

Vděčně se opřel o dívku, která vycítila jeho stav a k ničemu ho nenutila. Zítra … Klouzal po jejím těle níž a níž. Laskala mu šíji, ramena i skráně …

Z polosnu vnímal, jak mu navléká na malíček jakési kovové *pojidlo* a svým malíčkem ve druhém otvoru se s ním spojuje po starém pohanském způsobu. *„Pojím tě a pojímám, nebudeš už nikdy sám,“* zašeptala.

Ne, nic to neznamená! Za pár dní zase uvidím Eger, a s karavanou, obtěžkanou hustými podzimními kožíšky, zamířím zpátky do Metz.
S hlavou v teplé prohlubni jejího klína na nejdokonalejším loži ze tří polštářků odplouval za pleskání vlnek a šustění rákosí, do říše žen …

Současně s ranní rozhybkou cvičily lučištnice z oddílu tichého napadení i samotné ticho na povel ‚psst!‘.
Potom, stále bez hlesu, napájely koníky, ale ještě nesedlaly.

Před vydatnou ovesnou kaší se seřadily na palouku a Lesjana k nim promluvila hlubokým hlasem: „Zbabělý kupec stále váhá a zdržuje nás už druhý den!“ roztáhla před sebou vítězně jeho krajkové spodky.

Žádná z jezdkyň už nepochybovala, že náčelnice není, co se říkalo.
„Je-li jeho vybraná stráž jen tlupa strašpytlů, jak jsme viděly, jeho muži u Oharky musí být ještě horší darmožrouti a sotva by nám byli posilou!“

Ženy věřily Lipce, a pomoc v níž doufala jim dávala naději, ale břichatí zbrojnoši by před avarskou jízdou asi opravdu vzali nohy na ramena.

Lesjana roztrhla podél švu krajkami zdobený kus jemného prádla, obarvený safronem, oddělila si po délce tři pentličky, připevnila je uzlíky ke své přilbici a hodila Sámovu pýchu mezi děvy. V oddílu to zahučelo.

„Ať se dostane na každou! … Kde je Bukja?“ povšimla se, že chybí.

Ze šťastných snů o budoucnosti vytrhl Bukju dusot kopyt. Ze zvyku si narazila přilbici. Stezkou po hrázi, za jejich zády, mířili k ležení žen dva jezdci. Průhledem v rákosí se jen mihli, ale vlasy měli zkrácené a klátili se v sedlech bez půvabu, jako muži!

To už se posadil i Sámo a mžoural do ranního sluníčka. Někdo svíral jeho ruku … Pohled přes rybník mu připomněl včerejší večer!

Když nebezpečí pominulo, Bukja se otočila k muži, se kterým se v noci spojila zaříkaným kouzlem, a vytřeštila oči. – Ten zelený mužíček?

Barvivo, které snadno opouštělo lněnou osnovu, se mu vsáklo hluboko do kůže, rozmočené pobytem ve vodě, když ho v noci vytírala!

Kupec se naštěstí neviděl a byl v dobrém rozmaru. Ucítil cosi na prstě.

Bukja prostrčila malíček druhým otvorem a šťastně se usmála.

Kupec si prohlížel její pojidlo jako u vytržení. Do ryzího zlata kdosi umně vyryl propletené lodyhy se zvonečky!

„Odkud to máš?“ potlačil vzrušení, aby ji nevyplašil zájmem.

„Od Akáty. Ale vyryla to Modřínka, a ty ozdůbky vymyslela Lipka.“

„Myslím ten … zvláštní bronz,“ naznačil opatrně.

„To je přece zlato. Po Avarech,“ podivila se neznalosti obchodníka.

V té chvíli už Sámo věděl, že ‚říše žen‘ je jeho nevyhnutelný osud.

Mladičký Krok a Viklan, kterému ještě přeskakoval hlas, objeli půlkruh rybníka a zarazili koně uprostřed tábora, před nastoupeným oddílem.

Lesjana, kterou už vytáhlý Krok v sedle převyšoval, jim přikázala sestoupit a vzdát ženám hold. Chlapci poklekli na jedno koleno, jak byli zvyklí před Avary, sklonili hlavy a vyčkávali.

„Jaké zvěsti přinášíte?“ zeptala se náčelnice přísně.

Krok, zvyklý přenášet v hlavě dlouhé zprávy, se zastyděl za jedinou větu, kvůli které vážili celý den cesty: „Bělouš se popásá pod Rybínem.“

„A to je všechno?“ obořila se na něj Lesjana, ale pochopila, co z toho vyplývá. Málem už doufala, že se Lipka nevrátí … Musím jednat!

Koutkem oka zahlédla mezi ženami jedinou přilbici bez žluté pentle. Bukja! Připlížila se ráno odkudsi potají! …Vyřídí si to s ní později.

„Sedlejte!“ rozkázala bojovnicím a odváděla chlapce stranou, aby od nich zvěděla víc.

Když se Sámo rozloučil s Bukjou, kterou pojal zrychleným pohanským způsobem za manželku, aniž ji v noci jaksepatří ‚poznal‘, zamířil zpátky do tábora. Myslel jen na zlaté pojidlo, a vidina avarského pokladu, který si ženy asi rozdělily ve slitcích roztavených požárem, plně zaměstnávala jeho představivost.

Ani si nevšiml, že vysloužilec, který střežil vstup do ležení, před ním utekl. Od kotlíků vzhlédla kuchařka a upustila hrnec.

Muži ustávali v hádkách, a jeden po druhém hleděli udiveně na ten zelenavý přízrak. „Divoženky z pána vytáhly život!“ závistivě litovali nic netušícího kupce. „Valchovaly ho celou noc!“

„Umlkněte, vy škodníci,“ okřikla je Sonja a už si nebožáka odváděla do stanu. „Jinak jste pane v pořádku?“

Přistrčila mu špígl, ten ďáblův vynález, ženám ku trápení.

V příšeří rozeznal kupec v mosazném zrcátku známý obrys své tváře a mávl zelenavou rukou. „To pustí.“

Marně ho Sonja drhla mokrou utěrkou. Nakonec se k němu na zkoušku přisála. Cítil její pilný jazyk na vzorku předloktí, které neměnilo barvu, zatímco její smyslné rty zelenaly.

„Zkusíme to lehem, zahlédl pod plachetkou soudek hořké kořalky na bolest a žal, a namočenými prsty jí rozmazával ústa.

Z protějšího břehu krytého rákosím zazněl hluboký tón volského rohu – znamení ‚do sedel!'

Markytánka pohlédla na Sáma, který nešťastně přikývl, a otevřela víko cestovní truhlice s oblečením do největších mrazů.

Chvíli bylo ticho. Pak se ozval od hráze pleskot, jako když kapky deště padají na ploché kameny. Hluk se změnil v příval, průtrž, krupobití a bouři, a za blýskání zbraní vtrhla do tábora mužů lehká ženská jízda.

Lesjana zavelela k nástupu a oddíl se rychle přeskupoval po četách. „Tři kroky vzad!"

Brčálové uniformy jezdkyním slušely, ale couvání se jim ještě nedařilo. Narážely do sebe ocasy.

Z největšího stanu vystoupila ropzačitě markytánka se zelenými rty a přidržela závěs svému pánovi. Sámo v těžkém vydřím kožichu vyšel do teplého dne a pozdravil bojovnice pozvednutou pravicí v bobřích palečnicích.

Zbrojnoši jeho osobní stráže vylézali ze svých pelechů a zírali. Všechny jezdkyně měly v přilbicích vetknuté žluté útržky, pocházející z pánových spodků. Jen jedinou, a docela pěknou, vynechal.

„Kdes byla v noci?" sykla Lesjana.

„Hledala jsem pojidlo, vypadlo mi cestou," sklopila oči Bukja.

Ženy nosily dvoukroužky ze dřeva nebo slitků, a ty, které toužily po velkých rodinách, z králičích lopatek, stále při sobě.

V těch časech nedostatku mužů musely být připravené k rychlému obřadu, kdykoli je potkalo štěstí.

Krok a Viklan předali Lesjaně zprávu a zamířili zpátky domů.

Zdálky hradiště už zase vyhlíželo jako mohutná pevnost. Zblízka působily palisády z nevyschlých kmenů a čerstvě vymýcený okolní porost ještě trochu syrově.

Nad brodem, kde začínala cesta stoupat, postavily ženy za dva dny jejich nepřítomnosti jakousi klenutou bránu. Nápad vítězného oblouku dostala Lipka, od ‚své sestřičky', jak si tu nápovědu shora už zosobňovala.

Přes propast času čerpala i víru, že se od nich Sámo přes všechna příkoří neodvrátí – budou-li se snažit.

Nosnou konstrukci z pružných kmínků svázaných povřísly protkaly ženy smrčím a březovými větvičkami ještě na zemi a s pomocí vidlic tu nádheru vztyčily a zajistily.

Lehčí děvy ještě přizdobovaly slavobránu pozdními květy a kohoutími pery a Lipka už zvažovala možnost zapálení vyschlého oblouku na jaře, v případě avarského útoku.

Po poledni přebrodila Liboc a dohodla s kácelkami rozšíření mýtiny s výhledem na pevnost pro ležení Sámovy družiny. Nezapomněla na ohradu pro koně a stožár, který ponese bílou kupeckou korouhev.

Nepochybovala, že kultivovaný Frank mezi obyvatelky hradiště dobře zapadne. Dokud ale nenaleznou způsob, jak začlenit i jeho mužstvo do života žen, bude lépe obě strany oddělit a odzkoušet všechny možnosti, od zrovnoprávnění mužů až po jejich dražbu.

„Lipko, Lipko!" zaslechla vzrušené hlasy přijíždějících chlapců, které přijala jen pro radost ze setkání, protože už tušila, jaké zvěsti přináší.

„Lesjana přivádí kupce!"

„Opravdu? Dobře jste pořídili," zahrála překvapení.

„A pojme ho za muže!" dodávali jedním dechem a zvedali háčky malíčků jako v pojidle.

Poprvé a naposledy užila Lipka ostruhy, ale Šéma nevyrazil. Jen se zachvěl a pohodil vyčítavě hlavou.

Zastyděla se a přejela mu omluvně dlaněmi po šíji. Teprve potom vyběhl po svém; svižně, ale ne překotně.

Zralejší Krok zadržel mladšího Viklana. Vycítil, že paní odjíždí, aby byla sama, a nestojí teď o jejich společnost.

Daleko od lidí si poplakala, nad sebou i nad světem, opláchla oči v bystré vodě, a před západem slunce se vrátila ke svým družkám.

Sámo přijíždí a bude záležet jen na nich.

Navečer svolala na nádvoří radu předních žen.

Modřínka stáhla přehoz z mapy, do níž postupně vytvarovala v jílu každý kousek okolí z popisů zvědů, a vše ještě zvýraznila barvami.

V prohlubni Něžického rybníka stála pro názornost i modrozelená loužička vody.

Lipka ukázala proutkem místo, kde se nyní nacházela návštěva a místo chystaného tábora v dohledu Rybína, kam měly zavést jezdkyně Sámův doprovod.

Habřinka promluvila o pečeních, nádivkách a sulcích a vyžádala si na pomoc další kuchty.

Tržně nadaná Švestra navrhla předznamenat dobré obchodní vztahy nějakým pěkným dárkem a zdobná Akáta se nechala spustit ve vědru do vyschlé hradní studny, která sloužila ženám jako klenotnice.

Béza a Olša předzpívaly na ukázku dvojím hlasem část uvítacího chorálu *Krev a sůl*, na nápěv staré ženské písně *Krev a mlík*.

„To stačí!“ volaly všechny.

Kejklířské kousky dostala na starost hrbatá Smrkna.

Na začátek navrhla oblíbený ‚tanec smrti‘, s kosou, ale Lipka nakonec prosadila scénku ‚Zlato nad sůl‘, ve které si bohatec dopřává soli víc než je zdrávo. Smrkna hned vypoulila oči, vyplázla jazyk, a zatřepotala lýčenými střevíci.

Zádumčivá Bóra se zeptala, bude-li tu spát – a kde.

„A s kým?“ ozvalo se z hloučku.

„Sámo je družný, a okouzlíte-li ho, možná některé z vás pojme,“ slíbila jim Lipka.

… A pak tu snad pobude déle, přemohla se pro dobrou věc.

Věděla, že jen jedinečnost zaujme jemného a zvídavého velmože, který může mít kohokoli.

A věděla, co všechno její družky dovedou.

Už za kuropění sestupovaly obyvatelky hradiště k brodu a shlukovaly se kolem ohniště, na kterém Akáta zahušťovala v kotlíku po celou noc velkou várku mycí masti. Ochutila ji vřesem, propasírovala jemným sítem a každé z žen plácla dřevěnou lžící do dlaně trochu té vzácnosti.

Zprvu nedůvěřivě, ale brzy rozverně, se navzájem pěnily v předtím nepoznané slasti z čistého těla, a jako by s tou špínou smývaly i ošklivost předchozích let. Voda odnášela jejich minulost, aby mohly vstoupit do nových časů, počínajících příchodem Sáma, jako znovuzrozené.

Zatímco dívky spěchaly nahoru, aby si ještě zapletly copy, obrousily nehty pískovými kameny, napustily rty a terčíky savek malinovou trestí, prostranství kolem slavobrány se zaplňovalo.

Zdaleka široka přicházely hloučky polníků se strhanými manželkami a zakřiknutými dětmi a stopaři, lovci, rybáci a čihaři. Všichni nějak zvěděli, že se tu chystá cosi nevídaného.

Lipka se vmísila mezi ně a naslouchala jejich neobratným větám. Překvapilo ji, jak často zaslechla své jméno, ale nikdo z těch lidiček ji naštěstí neznal. Byla docela obyčejná a splývala s nimi.

„Má paní,“ oslovila ji žena, zahalená do višňově červeného hávu. Tvář měla ve stínu, ale vycházela z ní zvláštní síla.

„Psst!“ odváděla ji stranou.

Když neznámá rozevřela přehoz, pochopila. – Ty oči! vzpomněla na starou Harunu.

Byla ze vzdálených krajů, tmavší než zdejší ženy a voněla jako Sámovo koření. Uprchlá otrokyně? Nebo snad převtělení? „Nejsem žádná paní. Kdo jsi a odkud mě znáš?“

„Říkají mi Višnů a znám muže, který je ti souzen.“

„Višňa! Višňa!“ roztančily se kolem ní děti. To bylo příznivé znamení. Kdyby jen měla pravdu! Ale kolik hezčích a vnadnějších žen čeká na jediného a jedinečného Sáma, ztělesnění jemného mužství.

Z výšiny, na druhé straně Liboce, k nim dolehl hluboký zvuk. Ze strážní věže v předprsni palisád odpověděla připravená Béza na volský roh, o čtyři tóny výš.

Višnů následovala Lipku na hradiště, jako by tam odjakživa patřila.

Zelenavý Sámo, maskovaný kožichem, válenkami a palečnicemi, uprostřed oddílu tichých lučištnic, zadržel koně a napjatě naslouchal. Potřetí zaduly Lesjana a Béza současně, v dokonalé harmonii.

Stále mě něčím udivují! radoval se kupec. Občas mu ještě bleskla hlavou starost o zboží, s nímž jeho bratřenec pokračoval ze základny u Egeru dál na východ. Na vnadnou Jónu si vzpomněl už jen když mu ji výraznou křivkou připomněla některá z žen.

Na povel ‚blaho‘ sjely bojovnice na palouku z koní, rozběhly se do všech stran a zmizely za křovím.

Nežli je zlenivělí zbrojnoši dojeli, byly už zase v sedlech a udivovaly ty staré vojny vyrovnanými šiky.

Během poslední zastávky před Rybínem vyhledala markytánka mezi zvířaty mulu nesoucí nejnovější výmysl pro změkčilé vojevůdce.

Drahocenné pancíře ze zbrojířské dílny franckého krále Dagoberta přiměla objednat spořivého kupce Jóna, které to vedle brnění slušelo.

Na rozdíl od siláckého vladaře Samuel nevynikal odvahou a nová obchodní teritoria získával bezpečněji, trpělivým chytračením.
Železným oděvem, vytepaným na míru, se rozhodl oslnit slovanský lid a současně zakrýt své zabarvení.

Po delším napjatém čekání vyvedla markytánka skvostného železného panáka! Útvar se rozpadl – ženy žasly a koně se vzpínali.

Štěrbinovými průhledy pozoroval Sámo pozdvižení, které způsobil a cítil se skvěle. Když ho pak šest lučištnic vyzvedalo do sedla, pocit nadřazenosti poněkud ustoupil.

… Je-li všudy ze železa? Dohadovaly se mezi sebou a záviděly mu jeho pancířem zvýrazněnou mužnost i ten chochol z pestrobarevného peří a ty rozkošné železné střevíčky špičkami nahoru.

Lesjana zavelela ‚do cvalíku!‘, ale kvůli železnému muži po svém boku musela zvolnit tempo.

Po poledni se cesta přehoupla přes poslední výšinu a průvod stanul. Sámo pozvedl hledí a zatajil dech. Na strmém ostrohu nad rozšířením říčky, na místě základny Avarů vypálené vzbouřenými ženami, vyrostla zbrusu nová pevnost! Znovu zazněl roh a jiný mu, tentokrát melodicky v tercii, odpověděl.

Samuel odhadl vzdálenost, která zbývala, a požádal o pohár vínka na posilněnou. Sladké moselské z pozdního sběru však neskončilo, kde zamýšlel. Z nálevky přilbice putoval nápoj okrčníkem do hrudního pancíře, dál po měkkém těle, a úžlabím slabin a rourami nohavic do železných bot. Se zarpulostí svého kmene se rozhodl vytrvat.

Ověnčenou slavobránu zprvu nespojoval se svojí návštěvou. Usoudil, že přijíždí v čase díkůvzdání některé z mnoha slovanských bohyň; podle mávajících děvčat v rozpuku, nejspíš bohyně zasvěcení.

Nadšení lidu, který po stranách cesty jásal, přičítal blýskavému brnění a až po chvíli pochopil, že hold patří i jemu samému.

Na úpatí kopce měnil vítr směr a štěrbinami pancířů příjemně chladil. Pod ověnčeným obloukem na něj čekaly spanilé dívky v bílých řízách. Za sborového zpěvu *Sláva buď o pane náš!* vystoupila z řady zlatovláska s ošatkou, na níž spočíval pecen kvašeného chleba a kinžál, s jílcem vykládaným kameny jako plané višničky.

V těžké výstroji se neodvažoval vychýlit ze sedla, ale to už sjela statná Lesjana z vraníka a pozvedla k němu podnos. Zkoušel uříznout krajíc, ale v plechových krytkách prstů neměl cit. Nakonec oddělil jen hubenou patku a bodl se přitom do stehna.

Ještě že měl brnění!

Náčelnice lehké jízdy, mu se samozřejmostí manželky uvolnila řemínky na zápěstí a stáhla velkou železnou rukavici. Když ji pozvedla do výše, v zástupech to zahučelo hrůzou a bázní. „Ruka! Železná ruka!“

Sámo nahmatal uvolněnými prsty kožený váček, vysypal na skývu kopeček soli a Lesjana předala ten symbol dobré vůle vybraným děvám, které, jedna po druhé, lízaly růžovými jazýčky tu drahocennost.

Dojatý kupec se rozhodl oddělit z velkého bochníku další krajíčky a rozhodit je, štědře posolené, zástupům. Vychutnával si roli dobrotivého pána, ale nárazy větru do chocholu mu vychylovaly oplechovanou hlavu a ztěžovaly jeho šlechetné úmysly.

‚Klaní se! On se nám klaní!‘ jásaly ženy. Kupec to slovo neznal, ale ještě nikdy se mu nedostalo od Slovanů tak vřelého přijetí. Cítil se na vrcholu světa – a to se mu teprve otevírala ta říše skvělých žen.

… Život je poznávání a milování a ostatní je jen čekání. Dobře, že jsem tady. Od horní brány navíc přijížděla lučištnice na statném bělouši, kterého znal.

„Lipka! Naše Lipka!“ volaly ženy. Pohyb ho zatlačil vpřed a jeho hnědka se vzepjala.

Výztuhou pestrého peří na přilbici zachytil o oblouk slavobrány a ztratil balanc. Mácháním rukou se ještě chvíli držel v sedle, ale další poryv větru dílo zkázy dokonal. Než doznělo hromobití borcených plechů ztratil vědomí. Kostrčí, chráněnou jen podolkem drátěné košile naštěstí dopadl na kyprý bochník.

Lipka strhla Šému z mírných zákrutů cesty a řítila se k padlému rytíři nejstrmější zkratkou. Prorazila kruh bezradné Lesjaniny družiny, sklonila se nad nešťastníkem a štěrbinami očnic ho zkoumala.

Bledost očekávala, ale zelenost ji vyděsila. „Dubjano!“

Nejsilnější z žen vylomila hledí a roztrhla nýtované pancíře okrčnice.

Odhodily vršek s chocholem a zatímco ženušky osadníků, bez špetky hrdosti, zápasily o barevné peří, Lipka se nadechla, poprosila nebesa o pomoc, a vdechla svému muži počtvrté nový život.

Víčka se mu zachvěla, zahýbal prsty a sykl bolestí. Dav zahučel obdivem nad těmi kouzly.

Jen Lesjana se zamračeně odvrátila … Zase viděly moji bezradnost!

Sámo ožíval; Lipku však znepokojoval nepřirozený úhel jeho nohou. S pomocí markytánky odstranila železné střevíce plné lepkavého výtoku.

„Snad je to jen moselské," prohodila Sonja suše.

Obě byly ranhojičky a věděly, že polámané kosti zase srostou, stačí dva úplňky. Obě si ale už uvědomovaly, co to znamená.

Dobrotivý osud vyšel ženám vstříc! Na vyčerpávající zpáteční cestu nemohl kupec ani pomyslet. Než se vyhojí rozbřednou cesty podzimními dešti a v průsmycích napadne sníh.

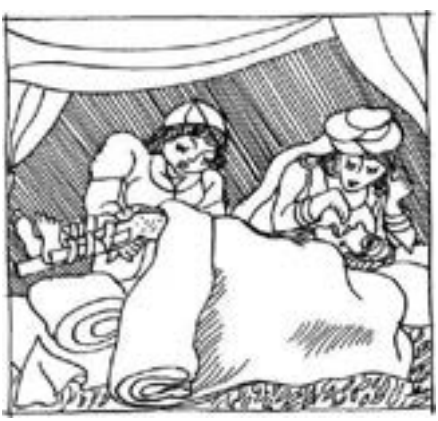

Zborcené pancíře věznily Sáma v železném sevření a osm lučištnic ho muselo vynést do pevnosti na tlusté fošně.

První den ho ošetřovaly a krmily pouze štěrbinami. Až narychlo přivolaný zbrojíř z doprovodného oddílu ho vysekal z brnění majzlíkem z damascénské oceli.

Zbrojnoš stejnoš na odměnu, kterou mu ženy dychtivě naznačovaly, nečekal. Vzal nohy na ramena a kamarády v ležení u Liboce vystrašil osudem pána, jatého neukojenými divoškami. Rychle spakovali toaletní potřeby a zamířili do základny u Egeru.

Jsou-li všici takoví? vzdychaly za pohledným mládencem zklamané ženy, ale nakonec uvěřily Lipce, že jedna vlaštovka teplo nedělá.

Samuel, vysvobozený z krunýře, pookřál, a když ho několik žen, při písni o voděnce, vydrhlo v horké lázni pěnivými koláčky s příchutí malin a vytřelo sušadly, přijal odevzdaně svoji situaci.
Byl rád, že už nemusí váhat, že osud rozhodl za něj.

Tmavá Višnů s uhrančivýma očima mu dala kuličku ze slzí hlav máku a bolest mizela.
Ráno se probudil do nového života.

Planuly vášně a rostlo odhodlání. Se stejnou pílí jako pod knutami Avarů sloužily teď ženy vlastní věci. I ty starší, které nevěřily, že je možné změnit svět, se postupně přidávaly..

Pokračovalo hloubení vodních příkopů a vršení valů, a lučištnice už dokázaly zasáhnout proutěné panáky i ze sedel, zatím jen v pomalé jízdě. Dubjaniny silačky cvičně napínaly lana, chystaly na vyvýšených místech kupy balvanů a při cestách nařezávaly kmeny k rychlým zásekům.

Od dob, kdy se muži, odvádění Avary na loupeživé nájezdy, přestávali vracet a ženy objevily účinky odvaru z *bezdětu*, bylo smíšených dětí stále méně. Nepočetné dcerky teď loupaly v lese smolu a přinášely domů košíky přilnavé zápalné látky, a chlapci, kteří zjara ještě prošli pod odvodovou latí, vázali do otepí rovné výhonky na dříky šípů.

Nedostatek hrubé síly nahrazovaly ženy chytrými nápady. Vymýšlely léčky, chystaly pasti a navazovaly spojenectví s polníky, dřevouhlíři a lovci z širého okolí.

Tchoří rodinku, objednanou před časem ženami, stopař Čich polapil, zklidnil a zanechal v kleci na smluveném místě, kde také nalezl svoji odměnu, tucet kovaných ostří. Byl rád, že nemusel s tím nebezpečným nákladem až na hradiště, přestože na tu zpívající holku, z níž se pak vyklubala medvědí máma a přemožitelka Avarů, musel stále myslet.

Naposledy zahlédl Lipku, když ve stínu slavobrány křísila železného panáka a dotýkala se ho přitom tak … tak láskyplně!

Otočil se na místě a ujel, štval darovaného koně a nikdy už ji nechtěl vidět; potkával přece hezčí a svolné, kudy chodil!

Ale už zase směřoval k Rybínu, tentokrát s nákladem jelenice.

Chlapec na stromě při cestě neunikl stopařově pozornosti; jen netušil, že zvěd dorazí zkratkami před ním a ohlásí jeho příjezd.

Z hradiště mu vycházela vstříc Švestra, s níž občas mile směňoval. Věděla už kolik čeho přiváží, a její pomocnice za ní nesla kožený vak s platbou v železných špicích.

„Co tchoříci?“ neodpustil si Čich nakonec.

„Další tajná zbraň …“ naznačila Švestra spiklenecky.

Nevěřil, že by ženy mohly odolat náporu nomádů, chtivých ztracené kořisti a dychtících po odvetě za tu strašnou potupu. Sám by se do předem ztraceného boje nikdy nepouštěl. Ledaže … Představa, koho zachraňuje a odnáší do bezpečí a pro sebe, mu rozbušila srdce.

Pohlížel přes pomenší Švestru na nádvoří. Píle, nápaditost a dělba práce všude kolem ho udivovala. Až na pár zmrzačených vysloužilců se tu měly k dílu samé ženy!

„Lipka dnes objíždí pasti a sesuvy,“ napověděla mu Švestra.

„A ten … Sámo?“ Přítomnost obchodníka z dalekých krajů, který se domluvil se Slovany i Avary a Lipku si zřejmě oblíbil, Čicha neurčitě znepokojovala.

„Zmírá,“ povzdechla handlířka, která doufala, že se od proslulého kupce přiučí nějaké nové triky.

Ani živé teplo panen, ani dryáky, které mu Lipka svařovala, Sámovi nepomáhaly. Převaloval se na loži z kožešin, a kdykoli pomyslel na své obchodní ztráty, hlasitě sténal. Lesjana si ho přisvojila a ostatní k němu nepouštěla. Na udusané podlaze mu předváděla cviky svého oddílu; rozpažky, roznožky, shyby, výstrčky a bojové tance.

Hlubokomyslná Bukja, s níž by si rád vyměňoval vzletná slova, zatím rajtovala v jejím zastoupení s lučištnicemi po kraji.

Lipka odhadovala, že karavana, vyslaná se solí k lesním Slovanům na východní vysočinu, brzy dorazí zpátky k Oharce. Zašla k Sámovi: „Nemůžeš už otálet. Tvůj bratřenec potřebuje vědět, co kážeš. Musí odtáhnout, dokud je stezka sjízdná.

Tebe by otřesy zahubily. Umění našich žen tvé rány do jara zhojí. Po prvním tání ať za tebou bratři vyšlou silný ozbrojený průvod.“

To nejdůležitější ale nevyslovila.

– Avaři!

Sámo počítal měsíce a vraštil čelo. Než přitáhnou, musím být pryč! Namočil brk a začal kroužit znaky svého prastarého kmene, zprava doleva. Když skončil, chvíli ještě čekal než řádky zaschnou. Klopil oči, styděl se a mlčel. Všichni máme svůj úděl! Když není zbytí zůstanu přes zimu v tomhle podivuhodném světě. Ale jen dokud nesejde sníh.

Lipka hleděla do budoucnosti a mlčela … Ozbrojence, kteří pro Sáma přijedou, jakmile cesty dovolí, tu budou muset nějak pozdržet.

… Ale jak? – ‚Jsme přece ženy!‘ připomněla jí nápověda shora.

První noční mrazík nespálil jen lebedu; všechno se změnilo.

Lipka zamířila znovu k Oharce, tentokrát aby předala Sámovým lidem jeho písmo a další vzkazy.

Vzala s sebou i markytánku, třebaže ji v sedle zpomalovala.

Po dvou dnech zahlédly nad soutokem bílou fangli a zachytily pach kožešin jen zběžně vydělaných prosátým popelem.

Strážci, nosiči, pohůnci i doprovodné ženy je radostně vítali a hned se vyptávali na pána. Popis nehody líčený vystrašenými zbrojnoši všechny polekal; obávali se, že v bezmoci padl do zajetí divoženek.

Samův bratřenec rozvinul pergamen a dlouze pročítal zprávu. Lipka vycítila jeho nejistotu a obratnými slovy mu vylíčila vše potřebné.

Jednoduchý ale spolehlivý muž, byl zběhlý spíše v počtech. Předal jí voskovou destičku, se záznamy tržeb užívanou kupci, ve dvou půlkách, které se zavíraly proti sobě, a poslal Sámovi dlouhé pozdravení. Byl rád, že nemusí nikoho zachraňovat a může rychle opustit tento drsný kraj.

Lesjana usoudila, že jí chce zmizelá Lipka přebrat velení tiché jízdy, kterou poslední dobou zanedbávala. Neochotně opustila muže, se kterým se krátce, ale významně spojila pod hladinou rybníka, a vyrazila hledat svůj oddíl po lesích.

Sámo ožil. Kázal ponechat dveře dokořán a pozoroval ze svého lože všechno to hemžení na nádvoří.

Otvorem brzy nahlížely do komnaty mladé ženy, smály se a strkaly, a jejich hlavy mizely a znovu se objevovaly. Pak náhle utichly.

Překvapily ho pestrobarevné přehozy, které znal z Byzancké říše. Ještě než rozlišil proti světlu rysy tváře, zachytil vůni vzácného koření.

„Višňa! Višňa!“ pokřikovaly děti venku. – Vesna? hádal.

Až když se počala dotýkat jeho pochroumaných kotníků a nateklých kolen na mnoha místech současně, vybavil si božstvo Indů, o kterém slýchal, s několika páry rukou.

Zlehka přejel konečky prstů její bok, aby se ujistil, že je skutečná. Nikdo z žen, které je zvenčí sledovaly, ten kradmý pohyb nepostřehl. Sálala z ní nadpřirozená horkost. Vycítil, že i ona vnímá vlnu vzrušení, kterou v něm vyvolala, že ten letmý dotek očekávala, a svoluje k dalším. Nemusel ani nemohl před ní nic skrývat.

Sklonila se nad jeho ložem, a vlhkým klůckem prosyceným chladivou silicí, mu otírala čelo a tváře. Rozčesávala mu vous a jeho prsty se bezděčně probíraly hedvábným trojúhelníkem také nikdy nekráceným.

Otvor dveří, zaplnily zvědavky a světlo pronikalo dovnitř jen blánami z měchýřů, napjatými přes dřevěné rámy oken.

… Jsou kouzla tajemné Višni silnější než staré Haruny? dohadovaly se.

Objížděla mu jemnými konečky prstů ústa a on se osměloval a pronikal hlouběji. Když nad ním roztáhla všechny paže i on vzepjal své pochroumané tělo do vítězného oblouku. Vpíjela se do něj pohledem a zastřeným hlasem šeptala: „Až se probudíš, vrátí se ti síla.““

Klesal zpomaleně na vrstvu kožešin. Všechny pohledy spočívaly jen na něm. Měl zavřené oči a zdálo se, že nedýchá.

Odvrácená Višnů si nenápadně otřela cípem tmavě červeného šátku dvě velké horké slzy. Někdy si přála být z lidí.

Počít, pokračovat v dětech a pokojně zemřít. Jednou provždy.

Od té čarovné chvíle započalo Sámovo uzdravování *zvídavou touhou*. Probíral se z dlouhého spánku, a ještě než otevřel oči poznal, že není sám. Cítil však jen bezpečnou přítomnost žen, mír a pohodu.

To hlavní už bylo rozhodnuto, kostky vrženy. Měl před sebou celou zimu, nikam nemusel a bolest ustupovala. Odpočíval a zdálo se mu, že opět odlétá na křídlech snů.

… Ten sladký zvuk byl sotva slyšitelný, jako když poslední včelky přilétají v podvečerním utichání. Nižší a vyšší tón, chvějivý dech spíše než hlas. Obě melodie se prolínaly jako dva vroucné city. Podobné souznění vycházelo z chrámů křesťanů s vysokými špičatými věžemi, z hrdel klosternic, které se zřekly mužů.

Rozložitá Béza i štíhlá Olša pečovaly o Sáma od chvíle, kdy byl vynesen v brnění nahoru. Vybrala je Lesjana – a brzy pochopil proč.

Pečlivě ho ošetřovaly a pravidelně mu mazaly kotníky zaječím sádlem, ale byl pro ně jen drahocenné zvířátko, pro něž by ve vlastním životě neměly místo ani pochopení. Vystačily si samy a o muže nestály.

… Tak proč na mě obě tak civí!

O těch podivných věcech, bez kterých to nejde, už slyšely od Lipky. Vysvětlila jim, jak to zařídit – aniž tušila, kdo jim padne do rukou.

Pokukovaly po měsíčku, který se slibně vyplňoval, a nabízely jedna druhé dojatě i vystrašeně tu úžasnou možnost. ‚Sladkospal', který ženy přidávaly Avarům do kumysu, aby usnuli a nic si nepamatovali, svařily už ráno. Obávaná Lesjana odcválala na manévry, měly před sebou celou noc. Zpěv byl jejich přirozeným projevem, nic jiného, kromě prostého žití neznaly. Když skončily s písní, nejistě na sebe pohlédly.

Sámo spočíval na loži se zavřenýma očima, aby nenarušil kouzlo té chvíle. Sladké intonace v něm ještě doznívaly, ale už přemýšlel, jak ty dvě vezme s sebou zjara do Metz a prodá v páru, křesťanům do sboru.

Zpomaleně pohnul levou rukou doleva a pravou doprava, a dotkl se současně obou žen, stojících, jako čestná stráž, po obou stranách jeho lože. Věděly, že nesmí uhnout, že musí vydržet a projednou se obětovat.

Bez myšlení, jen tak ze zvyku, jim přejel dlaněmi přes hýždě a potěšil se měkkým bochánkem i pružnou večkou.

Tak tohle je ta mužská láska – a vybral si mě! říkaly si obě.

„Zapějte ještě …“ loudil kupec a přitáhl je z obou stran blíž. Podaly si přes něj ruce a už se tolik nebály.

„Ach ta voda bez ustání
Padá, padá, padá.
Až se celá rozpění.“

spustila Béza, tiše a jímavě.

„A to naše milování…
Běda, běda, běda,“

napojila se Olša vyšším hlasem.

Kupec zbystřel. Rozeznal píseň o milostném tajemství, kterou Libuss předzpívávala svým družkám a vybavil si statečnou lučištnici, která teď někde u Egeru předává příkazy jeho lidem.

… Zítra zamíří karavana zpátky a já tu zůstanu sám!

Bezděčně přitáhl obě pěvkyně k sobě.

Nezbylo jim než usednout z obou stran na jeho lože, pokryté kožešinami. Klopily oči, ale přiblížení jim ještě zlepšilo souznění.

… Tři měsíce v takové společnosti! nadchl se Sámo, když zase spustily. V zimě handl stejně vázne. A nemohu se ještě ani postavit! připomněl si pokřivené hnáty. Po kouzlech té tmavé čarodějky ale bolest neuvěřitelně ustala, a vydatný spánek mu vracel sílu.

Posunul ruce výš, a bříšky prstů snímal chvění dvou tónů přes tenké košilky. Hudební projev byl umocněn hmatovým vjemem.

Zaplašil nesmyslnou představu budoucnosti: on zde, stárnoucí velmož, který už neslyší, ale stále snímá hudbu z rozechvělých hrudí svých žen, a který už nevidí, ale nikdy nevstoupí do prázdna.

Se zavřenýma očima přenesl pozornost do svých dlaní, putujících souměrně vlevo i vpravo teplým prostorem mezi hladkou kůží a lněnou matérií, jako sadař, který laská dozrávající ovoce.

Kdykoli si vybavil současně Jónu a Libuss, cítil jejich protipólnost. Jestli je mužská láska přenosná, nemohla by moji touhu po prolínání vyplnit dvojice v harmonii?

Obemkl pevně zleva a zprava obě dvě současně, ale cítil, že uhýbají. Poplašeně na sebe pohlédly a zrcadlovými pohyby vnějších paží si zakryly v rozpacích ústa.

… Kdyby byly hned svolné a nemusel bych je dobývat, cítil bych se ošizen, liboval si Sámo. Mužům v mém postavení nejde o předvídatelný výsledek, ale o tu hru sbližování, která je pokaždé jiná.

„Zazpívejte ještě," spojil jejich ruce přes pokrývku.

Bezděčně si propletly prsty, jak byly zvyklé, přiblížily se lícemi a počaly v tichém souzvuku bzučet, až se shodly na další písni, kterou znal ze vzdálených osad lesních kmenů. Byla to uspávanka, při které ukládaly matky své malé ku spánku. Nebyla určena jemu, ale jejich budoucnosti.

… Jak vroucné jsou tyhle Slovanky!

Béza pohlédla na Olšu, obě cítily totéž. Máme před sebou celou zimu!

‚Sladkospal', který činí muže podajným a zbavuje ho vůle i paměti, přidají vyvolenému otci do vína někdy příště – a snad alespoň jedné z nich milostivá Vesna požehná!

Lipka se probouzela časně, aby mohla chvíli přemýšlet o novém dni a o všem možném. Vzkaz od nemohoucího Samuela předala kupcům včera a dnes je čekala cesta zpátky.

Měla pocit, že cosi přehlédla, ale byl nejvyšší čas vzbudit markytánku se kterou sdílela na břehu Oharky jeden ze záložních stanů.

Sonja cosi zamručela a otočila se na druhý bok. Nechtělo se jí vstávat a nechtělo se jí zpátky, slíbila však pánovi, že s ním zůstane až do jara. Nikdy nebyla tak dlouho bez muže. V karavaně měla místo a respekt, a v Métách několik vážných známostí.

„Musíme se vrátit," naléhala dívka.

„Někdo připálil ovesnou kaši s čerstvým mlékem …" zavětřila.

„Já nic necítím." řekla Lipka a náhle se jí vše propojilo!

„Proč pláčeš? To já bych měla," povzdechla matka, kterou nájezdníci připravili o dítě.

„Jak dávno se to stalo?" zajíkla se Lipka.

„Nechci vzpomínat!" odvrátila se Sonja. „Půl života, který už nebyl."

Očima jí předala naději. – Jak jsem mohla být tak slepá!

Žena, s níž se na cestách dělila o všechno, a nakonec i o záletného kupce, a lovec, který ji zachránil a pomiloval bez vzletných slov, která slýchala od Sáma! Ani políbení neznal nebo nevěděl kam s tím svým čenichem!

Udělalo se jí slabo.

„Lipko!" podepřela ji markytánka. „Jsi v pořádku…?"

„Měla bys naučit ženy na hradišti čistit rány a průstřely.“

„Nic neříkej, stejně bych s vámi zůstala.“

„Já přece vím.“ řekla Lipka.

„Ale možná přece jen žije,“ zadoufala Sonja.

Od sdílení pocitů z prozření jí odradila nápověda shora ... Ještě ne! Ve vlnách horka a chladu na chvíli opustila svět.

„No toto!“ utlumila markytánka sesun drobného těla do kožešin na podlážce stanu. „To se pán zveselí! Dětí z našich není nikdy dost!“

Když dorazila karavana z východu do Metz, ze skladu poslali do domu Steinů pejzatého příručího, s dobrou i špatnou zprávou.

„Zboží dojelo v pořádku, pan Samuel dojede až zjara!“

„Můj benjamínek! Mein liebchen!“ hořekovala matka, lomila rukama a kácela se do všech stran. Bratranec předal rodině pozdravení od Sáma a jeho písmo s naléhavými žádostmi a podrobnými návody.

Jóna nepřiběhla hned. Do vlasů, které tím zázračným bělidlem andělsky zesvětlaly, ale potom se lámaly, jí musela Jivka nejprve zaplést pentle, a líce přepudrovat škrobem, narůžovělým pylem vlčích máků. Ostatně: Muž má přijít za ženou – s náručí plnou dárků!

Když nikdo nepřicházel, vyslala komornou na výzvědy.

„Pan Samuel skoněspad, a jen pancíře ho od větší újmy ochránily,“ vykládala vzrušeně, když se vrátila.

„Drahé cizelování poškodil?“ polekala se Jóna. „Kde je ten nešika!“

Jivka mávla rukou neurčitě k východu. „Musel tam zůstat," odmlčela se a pak zlomyslně dodala: „V té říši žen…"

Jóna otevřela ústa. „Amazonas!" vyhrkla, ale hned zavrhla představu změkčilého kupce odvlečeného těmi sveřepicemi. – Co by s ním dělaly!

Jivka vychutnávala svoje vědomosti. „Rozumí hojivým kouzlům a do jara mu nožky srovnají. Také zpívají, tančí, obrázkují a rýmují. Odnesly pána k sobě, ale zůstala s ním i Sonja … A Libuss," dodala.

Bylo to horší, než myslela! Na stěně komnaty, kterou ta Zeicherin zjara vyzdobila barevnými kvítky, ptáčky a zvířátky, načrtla i siluetu hradiště. Bylo už na území Avarů, ale poblíž kupecké stezky.

„Takového už nenajdu!" bědovala Jóna. „Nedám se jen tak připravit o muže, který je zárukou mé budoucnosti!" vzkypěla v ní krev.

Cítila, co musí udělat, ale věděla, že sama na takovou výpravu nestačí, a s podporou rodiny nemohla počítat.

Vzpomněla na ráznou albínku, důvěrnici baltského kupce, která ji měla ve své moci, ale nic od ní nechtěla. Jen tu a tam něco vědět.

„Inge?" pochopila Jivka a odspěchala na smyšlený nákup ‚do štetlu'.

Seveřan ale právě plavil bárky se zbožím na sever a albínu vzal s sebou. Nikdo nevěděl, kdy se vrátí.

Jóně nehrozilo vyhoštění, ani nouze. Samuel ji dobře zaopatřil. Nehrozil jí už ani jeho nečekaný příjezd a mohla kdykoli vyklouznout na zálety. Přesto zůstávala doma.

Po večerech naslouchala za dveřmi, hovorům bratří o vzdálených krajích a výhodných příležitostech. Avaři se stáhli do Panonie; to byla dobrá zvěst. Později však přišla řeč na zaváté cesty ve waldu Durynků, znemožňující průjezd. Uvědomila si bláhovost svých plánů. V beznaději trávila dny na loži a na Jivku byla zlá, jako by tu pohromu zavinila.

Komorné se nechtělo opustit na zimu teplé místo a ještě přijít o slíbené věno, které by jí umožnilo založit rodinu s vlastním mužem. Po dvou týdnech, když už nedokázala snášet černé nálady své paní, a pakovala si truhličku, se vším co měla, připlula konečně Inge zpátky.

Jivka se vyplakala v jejím náručí, všechno jí pověděla a albínka poslala vzkaz její paní. Jóna byla náhle jako vyměněná. Pobíhala po komnatě, malovala se a šnořila a nemohla dočkat odpoledne.

„Takže tvůj dobrodinec se hojí u těch lesních Slovanek? Slyšela jsem o nich," řekla Inge, když vyslechla Jóniny obavy. „Štěstěna jim přála. Zápalné blesky a průtrž mračen je zbavily Avarinů, a po nich jim zůstala zbroj i něco více. Na jaře ale přitáhnou zpátky, všechno jim poberou a všechny je pobijí."

Na jaře? počítala Jóna měsíce.

„Ledaže …" zamyslela se Inge. „Kde muly nemohou, proběhne kůň, a kudy koně nemohou, prosmyknou se vlčí sáně!"

Jóna o spřeženích huňatých psů z ledové Skantinávije slyšela, ale Samuela nezajímaly, protože neuvezly větší náklady.

„Jsou pětkrát rychlejší než potah a dvě spřežení s honáky nestojí víc než dva páry klusáků," řekla Inge. „Vím, kde jsou k mání…"

Jóna jen zírala, to ji nenapadlo. Drahodary, kterými ji Samuel zahrnoval, měly mnohem větší cenu. „Cestu k hranici znám z loňska a dál vede stezka podél velké řeky," uvažovala nahlas.

„A potom?"

„To už je kraj těch žen a v údolí drží stráž," vybavila si, co zaslechla od Sámových bratrů. „Naleznou si mě samy."

„Máš odvahu," řekla Inge uznale.

„A ozbrojený doprovod?"

„Darmo by tě zdržovali. Psi ujedou ve sněhu všem."

„Kdy tedy?"

Inge k ní natáhla výmluvně prázdnou dlaň.

Další den přinesla Jóna pod plachetkou část svých náramků, prstenů, náhrdelníků a spon. Seveřanka prohlédla zběžně obsah váčku a přikývla.

Když se Sámova družka vrátila do své komnaty, truhlička se zbylými šperky byla prázdná. „Uschovali jsme ti ty cennosti na bezpečné místo, než se Samuel vrátí," oznamovali jí přátelsky bratři. Byla to jen náhoda? Pověděl jim někdo? Proklínala svoji neprozíravost.

Když si postěžovala své nové důvěrnici, nezdála se být překvapená.

„Vše zařídím a něco Ti půjčím. Potřebuji jen jedinou věc …"

Naklonila se k ní, a zbytek zašeptala. Jóně se rozšířily zorničky.

Roční kořist Avarů ve zlatě a stříbře představovala cenu celého města!

„Připoj se k těm ženám, pozoruj je a naslouchej. Nic sama neber, jen vše vyzvěď. Dorazíme ještě před jeho bratry!“

Ohromená Jóna přikývla.

Na východě se vršily jiskřivé vrstvy sněhu, ale západní část Francké říše pokrývala sněhová břečka, která tuhla mrazem jen přes noc. Výjezd saní zatím nepřicházel v úvahu.

Když Sámovi bratři zvěděli o Jóniných plánech, nijak jí nebránili. Ještě přihodili ze svého něco kožešin a zásob, jako by tajně doufali, že je ten nebezpečný podnik navždy zbaví nevítané společnosti.
Jen Jošua předal Jóně písmo pro svého nejmladšího bratra.

Každé ráno vyšla na zápraží, vyhlédla ven a vzdychla. Až když se noci počaly zkracovat, probudila ji před úsvitem vzrušeně Jivka.

Všude vládlo až nepřirozené ticho. Zahalená jen v teplém přehozu vyhlédla pootevřenými dveřmi do bílé tmy. – Konečně!

Zneuctěný tudun, který ztratil severozápadní zákadnu, všechny své bojovníky, a kořist z nájezdů na Durynky, padl potřetí na podlahu z ebenu a slonoviny před nejvyšším trůnem. A opět vyvázl hrdlem, ne že by o to stál. Život v hanbě byl horší trest.
Samotného kagana nezahlédl. Kolovaly zvěsti, že přebývá v opevněném hrinku Dabraczin, ale neopouští harém, a jiné, že ztratil sílu nemocí, zavlečenou do Panonie černokráskami z Iberie.
Svrchovaného vládce zastupoval jugur a nikdo nekladl žádné otázky.

Kagan ve své vševědoucnosti rozhodl i na dálku moudře. Lepšího velitele odvetné výpravy by v celé říši nenalezl. Jednooký tudun chtěl za každou cenu odčinit své selhání a měl znalost místa i těch čarodějnic!
Každé ráno vyšel z velitelského stanu, měkkou holínkou zkusil zmrzlou zem, a v rozlehlé pusztě vyhlížel první náznaky zelené pastvy.

Připravovat své muže nemusel, bojovníky už se rodili. Vyčkával s trpělivostí stepní rasy, a jen když poodjel na klisně od Arabů někam z dohledu, šavlí z damascénské oceli divoce prosekával mrazivý vzduch.

Jako v peřince zimovaly obyvatelky obnoveného hradiště pod sněhem. Ohně z tvrdého dřeva, aby zbylo dost jemného bílého popela k výrobě mycí pasty, sálaly ve všech koutech nádvoří a kolem se přihřívala vědra vody k omývání. Za železo, ze zbraní prošlých ohněm, dostávaly ženy od germánských šmídů na Izeře množství prosa, ječmeně i šrůtků uzeného kančího a společné ložnice, zateplené skladovaným senem si zahřívaly těsnou blízkostí.

Závěje přehradily cesty a nehrozil útok. Svět se ztišil a zmenšil.
Přítomnost nemohoucího, ale duchaplného Sáma vnesla mezi obyvatelky hradiště mužský prvek který rozptyloval i uklidňoval. Po letech utrpení se zase blýskla naděje.

Jen Lipka zvažovala co dál, co když, a co potom. Ostatní ženy po náročném podzimu odpočívaly. Své životy domýšlely nejvýš do jara, a snad jen ve snech o devět měsíců dál.
Zemní práce přerušil mráz. Půda ztvrdla na kámen a Dolánka, Leska i Liboc plynuly pod vrstvou ledu, která unesla i koně. O rozhodující bitvě se nemluvilo, ale její nevyhnutelnost nesly všechny v sobě.

Habřinku, po vynikající krmi v opojení sladce trpkým trnkovým vínem, pojal francký kupec za další manželku, přestože byla s outěžkem.

V kuchyni se překonávala. Po špetkách odzkoušela míšky s vonným kořením z dálných krajů, a dokázala namíchat i směsi, vzbuzující návaly touhy v postarších mužích. Kdyby si jí Samuel sám tak nepovažoval, prodal by ji zjara Dagobertovi do královské kuchyně.

Polámané kosti mu srovnala Višnů doteky několika párů svých rukou a kolena už ho unesla přes nádvoří a zpátky. Přesto zůstávalo jeho lože s vyřezávanými sloupky, i nadále, středem všeho dění na hradišti.

... Pojím tě a pojímám, nebudeš už nikdy sám!

Sedm žen už k sobě připoutal tím směšným obřadem, který Slovanky s dvoukroužky na malíčcích braly vážně – a tím lépe!

Jen co mráz povolí a dorazí jeho lidé, rád je všechny vezme s sebou. Kdyby tak levně přicházelo i jiné zboží!
Sedm zajímavých žen, každá něčím jiným obdařená, se u něj střídalo a poznášelo ho výjimečnými dary ducha.

Bóra – vypravěčka! Spustila každý večer, a posluchačky, které věděly, že začíná další příběh, tajily dech.

Pod lopuchovým listem žil mužíček, samá šťáva …

Vlk a medvědice neměly nikoho a tak si …

Udeřil do skály a vytryskl pramen …

Nebo co tuhle:

Dooral brázdu, zarazil otku do země – a z ní vyrostl strom …

„Jaký? Jaký?“ chtěly vědět ženy.

„Lípa.“

„Lipka! Lipka!“ volaly. „Dostane oráče! – Jen oráče?“

„Lepší polník než kupec nebo lovec, kteří se stále někde toulají,“ řekla a zarděla se. Ještě že záře ohňů barvila všem líce.

„Kupci neběhají za liškou, aby přinesli jen blechatou kožku veveřice, ani nesejí o málo méně zrnek, než sklidí. My otevíráme lidem svět!“ pronesl Sámo již obstojnou staroslověnštinou.

‚Polník oral kruh kolem osady a hlínu hrnul vně brázdy, aby zlé síly nemohly dovnitř,‘ započala Bóra svůj další příběh.

‚Míjel ho kupec s naloženými vozíky a ptal se na cestu.‘

‚Všechny cesty vedou na Rybín, řekl oráč a seškrábl hlínu z radlice. Cizí kupec mu nevěřil.

Oráč popohnal koně a dooral brázdu až k místu, kde ráno zatnul pluh.‘

Ženy vydechly, i Sámo pokýval hlavou, ale to už Bóra pokračovala: *‚Kupec s nákladem putoval dál po svém. Vjel do lesa a nadcházel večer. Cesta se zúžovala a v úvozu nemohl potahy obrátit. Pohůnci věděli, že po setmění patří hvozd divoženkám tančícím jen s kytičkami vřesu za pasem, a utekli, odkud přišli.‘*

Děti vydechly hrůzou.

‚Kupec, který nikdy neopouští své zboží, zůstal sám. Když vystoupil z šera vysoký muž, ukryl se pod vozem a už se loučil se životem.

Honím se za liškou, ale spokojil bych se i s veveřicí, a teď jsem nalezl poklad!‘ pomyslel si stopař pastičkář.‘

Habřinka přinesla Bóře pohárek se šípkovou šťávou slazenou medem a zakvašenou do bublinek, a všichni napjatě pozorovali jak pije.

„Kde jsme skončily?“ poškádlila je vypravěčka.

„Poklad! Našel poklad!“ volaly ženy.

„*Ne. Lovec našel jen náklad soli, bronzových jehlic a vonného koření. Poklad je něco jiného,“* usmála se Bóra na kuchtu se vzdutým životem.

„Lovec vyrostl v lesní chatrči a nikoho se nebál, ani bludniček a víl. S těmi tančíval za úplňku mezi pařezy, na každé dlani jednu, a jedna mu seděla na ramenou a otáčela hlavu svými stehýnky…“

Odmlčela se, aby dala všem čas pro tu představu.

„Koutkem oka zahlédl lovec kupce pod dvoukolákem, ale nedal nic znát, jen si pískal; byl vlastně i ptáčník.“

Lipce zatrnulo při vzpomínce na čihaře, který ji zmátl skřiváňčí písní. Jak to mohla Bóra uhádnout?

„Nic nevzal, jen popleskal přátelsky zvířata a obrátil se k odchodu. … Není to žádný lapka! zaradoval se kupec. Třeba mi pomůže! Odvážil se vylézt a nabídl mu štědrou odměnu.

‚Všechny cesty vedou k Rybínu,‘ řekl stopař a rázně rozhrnul větve, zarůstající úžlabinu. Za zúžením se cesta opět rozšiřovala. ‚Ale raději přenocuj s námi,‘ pozval kupce a už odpřáhal a otáčel vozíky ojkami odkud přijely. Byl statné postavy,‘ povzdechla Bóra.

Jednu po druhé bral muly do náruče, zvedal je a obracel. Hýkaly slastí a některé musel zatočit i vícekrát, jak vyváděly. Když to slyšeli pohůnci mysleli, že kupce uchvátil strašný hejkal a naskákali do rybníka. Dýchali rákosovými troubeli a třásli se zimou a strachem, že je tam objeví žabí žínka. A opravdu … Ale to už je zase jiný příběh.‘

Sámo si snažil vybavit jméno bájné vypravěčky o níž slýchal na jihu, která z tenké osnovy příběhů jedné každé z tisíce nocí, utkala bohatý obraz světa …

„Lovcova chatrč byla plná zvířat, od kterých se učil jejich řeč. Styděl se, že toho ještě moc neumí a zavedl kupce raději ke svému bratrovi. Muly je následovaly bez pobízení, jako očarované. Z okraje lesa, kde začínala vyklučená políčka, uviděli nad velkou řekou osadu dřevěnic. Polníci už zažíhali louče. Překročili kruh čerstvě vyorané brázdy proti zlým silám. ‚Tady budeš v bezpečí.' řekl lovec. Před jednou z chatrčí otesával muž práh. Uklonil se kupci, ale nezdál se být překvapen.

‚Má tohle místo nějaké jméno?' chtěl vědět host…

Další kruh se uzavřel. – „Povídej, povídej ještě!"

„Až zase zítra," usmála se vypravěčka na děti, posedávající u jejích nohou. Očekávala, že pro ni ještě před spaním pošle Sámo a bude se vyptávat: ‚Kde? Kdy? Kdo?' Teď toužila po chvilce s nejbližší družkou.

Poodešly na klidnější místo a připojila se k nim ještě snivá Bukja: „Všemožné splétáš v nekonečný příběh…"

„Ty zrýmuješ více hrstkou vzletných slov…"

„Obě dáváte radost a upoutáváte Sáma pochválila je Lipka.

Cítila, jak kupec šťastně rozkvétá v prostředí tak nečekaně oduševnělém, a jak přivyká dočasnému domovu.

Svou vlastní tichou radost zatím všem tajila. I jemu …A nikdo jiný nepřipadá v úvahu! potlačila vzpomínku na lovce, který jí na chvíli popletl hlavu. To tak! Můj syn, budoucí učený obchodník, bude čenichat po lesích a lákat lišky na zamřelé maso! Študovat půjde, do Frankrajchu.

V tom shonu si ještě nikdo ničeho nevšiml. Až na markytánku, které neušly drobné ženské proměny, ale tu zapřisáhla Lipka mlčením.

A ovšem Višnů, která jí se samozřejmostí bytosti starší o celé věky, přikládala dolů dlaň, četla osud dítěte a mlčky se usmívala.

Potřebuje jméno, kterým se bude otci připomínat, aby nad ním držel ochrannou ruku, zvažovala Lipka … *Sámoslav?* Kolik času mi zbývá? Náraz strachu jí sevřel srdce. Tolik toho ještě musím stihnout! Vrátila se do přítomnosti. Bukja vyťukávala Bóře jamb (krátká a dlouhá), a daktyl (dlouhá, krátká, krátká), jak jí to ukázal vzdělaný Sámo.

„To se nikdy nenaučím!" povzdechla vypravěčka.

„Ty vidíš příběhy jako živé!" utěšovala ji Lipka.

„To se zas já nenaučím!" povzdechla básnířka.

„Mezi sebou máte všechno. Ty vymysli jímavý příběh a ty ho zrýmuj. Béza zabzučí nápěv a Olša rozdělí hlasy. Modřínka namaluje závěsy s barevnými květy. A Lesjana může zatančit jarní větry," navrhla roli i pro tu, která jí škodila, z bojovnic však byla nejzdatnější. Švestra může vybrat pár zlatých kousků a Akáta načesat a přizdobit průvod žen." Představovala si, jak ta podívaná kupce zaujme.

„A o čem by to mělo být?" zeptala se Bóra.

„O lásce a loučení?" hádala Bukja.

„O našem odhodlání!"

O celoroční kořisti z loupeží a výpalného, ve zlatě a stříbře, která tu snad po Avarech zůstala, Sámo občas zaslechl, ale obyvatelky hradiště hned klopily oči a odváděly řeč jinam.

„Nestojí to za řeč," řekla Švestra trochu příliš rychle, když ji zaskočil přímou otázkou. Kulatá ženuška byla obchodnice každým coulem a za přimhouřenýma očima jí ťukaly kuličky počítadla.

Ať vlastní zboží chválila nebo cizí hanila, vítězství ženské vychytralosti ji těšilo snad ještě víc než zisk.

„Škoda," zkoušel ji Sámo dál. „Mohly byste si najmout kopiníky. Ani já stráže neživím natrvalo a domlouvám je jen na čas."

„Švestra předstírala lhostejnost, ale hned se odběhla poradit.

Lipka dobře znala muže ve zbroji, doprovázející karavany za žold. Budili dojem síly a zastrašovali lapky, ale zdatnějším protivníkům by ukázali záda. „Znáš-li jižní stezku?" optala se Švestry.

Obchodnice přikývla. „Dole u Brauny dostáváme za železnou sekerku celý vozík točených hrnců."

„Tamní lovci a stopaři se vyznají," prohodila Lipka, jakoby by nic. „Ale myslí jen na sebe."

„Prodala jsem jim koníky a dobře o ně dbají," odmlčela se Švestra. „Koupili by i leccos jiného …" naznačila.

Lipka zvážněla. „My nejsme na prodej!" Poznala jen dva muže a ten jeden se nepočítal! Od markytánky však o nich věděla dost: ‚Lační jen po přeslici! Musíme s ní dobře hospodařit než vyschne,' říkávala.

Sámo nebyl takový. Nadchl se i tím, co ženy dokážou, četl je pozorně a radostně, jako svitky písma s tajemnou zprávou, a sbíral jejich dušičky.

Švestra Lipku pozorovala … Kdybych já měla její nápady, skoupila bych časem celý svět! „K Brauně se chodí údolím Račího potoka," řekla.

„Já vím. Došla jsem až k osadě, kde směňují lovci …“

„Tak odtud znáš Čicha!“

Lipka sklopila oči a vzhlédla přes zavřená víčka. ‚Radu nepotřebuješ, jen odvahu,‘ vycítila shora výtku. ‚Svou úzkostí škodíš ostatním!‘ Sebrala všechnu sílu a hlas už se jí ani nezachvěl. „Vím, jak je zdatný, a takových bude po lesích více. Do boje se nehrnou, ale neuhnuli by.“

„A dobře by zaplatili za trochu přízně,“ ucítila Švestra opět příležitost k obchodu, který nebyl za těch časů neobvyklý.

„Stojí-li o naše ženy, musí se za ně postavit. V míru a bezpečí pak s nimi mohou žít!“

„Zadarmo jim je ponecháš?“ zhrozila se Švestra.

„Za životy, které nasadí!“

„Tak?“ vydechla Švestra, a už domýšlela možnosti pozdějších směn, s doplatkem i se slevou a vícesměn.

„Co Čich učiní, ostatní lovci napodobí,“ řekla Lipka … Proč je mi tak ouzko? Přec o něj nestojím! „Nalezni mu ženu, veselou a odolnou, za kterou půjde do boje, a podobní s ním!“ donutila se říci.

Večer přednesla užšímu kruhu náčelnic, co třeba: „Ať muži daleko široko zvědí, jak líbezné, podajné a pilné jsou naše ženy. Jako sluníčko osvítí šťastné domovy těm, kdo si je zaslouží – a podpoří nás v boji! Nechť však žádná neopustí své sestry až do konečného vítězství!“

Nikdo nevěděl, kolik slovanských mužů je rozptýleno po kraji bez žen, nebo jen s obětavými matkami. Živili se lovem po lesích i v řekách, klučili a osévali první skromná políčka, pálili v milířích dřevo na uhel pro šmídy a vybírali plástve lesním včelám.

Švestra, která jezdila po kraji obchodovat, navrhla vzít s sebou příště nějakou výmluvnou krásku, aby šířila zvěsti o ženách nad něž není, pro potěšení i užitek.

… Akáta? Ne! Ale kdo jiný? Okouzlující a navenek nejženštější, ve zdobnosti, pletichách i rozmarech. Na práci se však nehodí, a do války jen jako návnada do léček.

„Acháta, volejte mě Achátou!“ vymínila si od začátku.

„Strom nebo kámen,“ mávla rukou Lipka.

„Rozumíš-li mužům?“ ujišťovala se Švestra.

„Myslí jen na přeslici, chtějí syny, a zprvu se podbízejí dárky.“

Ženy souhlasně přikyvovaly. „A to jen ti lepší z nich!“

Ten večer Sámo k sobě Bóru vyprávěčku nepozval. Její ‚brázdy' kolem Rybína ho neurčitě znepokojovaly a před spaním se potřeboval uvolnit.

‚Smrkna' dokázala všechny rozesmát. Nízká jen jako dítě, na zádech víc než vepředu, ale ty její kousky! Věděl, že dvě obroučky zaklesnuté v sobě zručný šmíd uková, ale ona je před jeho očima rozdvojila!

„Dvojím se a dvoje mám
nebudeš už více sám

upravila si říkadlo k pojení, vyhodila kroužky do vzduchu a zachytila je opět nerozdělitelně protknuté.

Sámo zaklesl malíček do jednoho, ona do druhého a už se přetahovali.

„Strojím se a vysvlékám,
nebudeš už více sám,"

skotačila žertunka dál … Ale za vším ty smutné oči!

Sámo zvážněl. Oč statečnější je tahle hrbačka než zpupní zbrojnoši! Věděl, že i z křivého stromu vyrůstá zdravé ovoce, ale kdo by o takovou stál? I poslední polník, který vezme v koutě zavděk hovadem, by neunesl posměch ostatních, až by s ní stanul před svou polozemnicí.

Pokynul Smrkně blíž. Udělala hladký kotrmelec, jako když se točí kolo od vozu, zavrtěla zadkem, ke kterému našila liščí chvost, zastříhala ušima (děti ji milovaly) a podala mu pac jako pejsek.

„Opravdu nosíš štěstí těm, kdo ti třou záda?"

„Jen na mě žádné štěstí nepadá," vystoupila z veselé role. Ale hned se vzpamatovala a zakřepčila na jedné noze. Oháňka mu zůstala v ruce.

Kupec měl dobré srdce. Nerad vydával penízky, ale nešetřil radami: „Lipka ti někoho najde a přivede za tmavé noci."

Žertunka sklopila oči.

„Pojď ke mně." Štěstí není nikdy dost, pomyslel si. Nastavila ohnutá záda, jak byla zvyklá, jen dlaň tentokrát nenatáhla pro malou odměnu.

Netušila, že otvorem po vytrženém ocase v suknici veselých barev jí prosvítají děravé háce: *Drbu vrbu, kdo hrb leští*
hnětu tetu, dočká štěstí,

drmolila říkadlo, zatímco Sámo zajel rozpáraným otvorem dovnitř a cítil teple vlhkou kůži jejích beder. Potud nebyla jiná než ostatní. Dotknout se holou rukou té podivnosti vzadu ale nedokázal. Odbočil stranou, kde nalezl víc, než očekával.

Smrkna u jeho lože nechápala, co se děje, ale snaživě nasadila telecí oči a rozšířila nozdry, aby pobavila.

Vztáhl k ní volnou paži a ona si zasunula jeho prsty do úst a něžně mu je žvýkala. Jak se odtahoval následovala jeho ruku.

Vestoje měla hlavu jen jako on v pololeže. Připomínala jednu z těch klekavých křesťanek, které kupovaly v Metz begety; kousky pergamenu s prosbami k jejich ztrojenému Bohu.

Pohladil ji po tváři a zadoufal, že ustane s těmi směšnými obličeji. Když ji přitáhl k sobě, myslela, že si chce nabrat štěstí, v pohodlnější poloze, a vklouzla mezi kožešiny. Kupec však nedovolil, aby se k němu natočila zády … Nemohu se jí dotýkat. Ta nesouměrnost!

Měl pocit, že se pootevřely dveře. Jen markytánka a Lipka mohly vejít kdykoli. – Višnů! Cosi ho znehybnilo, nedokázal odporovat, slábl, víčka mu těžkla, přelévaly se přes něj vlny spánku. Poslední, co viděl, byly smutné oči nejveselejší z žen.

Smrkna se neodvážila pohnout, dokud k ní vědma nedošla. Byla odjinud a všechny ženy se jí trochu bály.

„Až se vzbudí, bude tě milovat," řekla Višnů, rozevřela hrbačce šat a odcházela, jako by se maličko vznášela nad zemí.

Za dveřmi už postával hlouček žen: „Smrkna, Smrkna," šeptaly si. „To bude nějaká taškařice!"

Sámo se probouzel. „Co to?" zašeptal. Pak se povšiml haleny, která už nehalila. Jeho prsty se samy vydaly na cestu a nedokázal je zastavit. Žádná z žen, které kdy poznal, neměla všechno tak blízko pohromadě. S trojí krásou v jedné dlani se odvážil sáhnout druhou rukou až za ni.

Zborcená páteř byla zvlněná jako tlustý svazek vrbového proutí, spletený do křivého copu.

S rozšířenýma očima čekala, kdy kupec procitne a odstrčí ji od sebe. Na ponižování byla zvyklá. Nasadila by, jako vždycky, veselou tvář, spolkla bolest a žila by dál. V ruce stále ještě svírala dvě protknuté kouzelnické obroučky.

Kov zacinkal a Sámo si připomněl ‚kruhy'. Dobře. Připouštím, že se obávám posměchu, jinak bych třeba i … Kdyby záleželo jen na mně …

Kroužil jí dlaní po vší té huňaté a hrotité kráse a připadala mu stále žádoucnější. Je lepší než ostatní, tím, co musí nést. Už proto bych měl … Ne! Já chci! Natáhl ruku, nahmátl chladný kov a posouval prsty po obvodu kruhu, až došly k jejím. *„Pojím tě a pojímám…,"* zašeptal sám, co příslušelo ženám, a zatoužil si ji přitáhnout, když kdosi otevřel dveře. Opřel se o loket a posunky vykazoval zvědavky ven.

„Smrkna! Vybral si Smrknu!" hučely ženy a ustupovaly.

Do uprázdněného prostoru vstoupila Lesjana, která se právě vrátila z vojenského cvičení. Na hlavě měla koženou přilbici s třemi útržky z jeho šafránových spodků. Nevěřícně nahlížela do komnaty.

…Smrkna? Udivuje svými kousky, ale je poslední z nás!

Obávala se, že záletný Sámo podlehne třeba zdobné Akátě, ale tohle bylo horší. – To znehodnocovalo i její postavení první manželky!

Nevěděla, že se kupec Akátě vyhýbá instinktem zkušeného muže, který ví, že povyšovaná krása je darmo drahá, a ženy posedlé vzhledem žádají stále nové krejzlíky, gombíky a čelenky, jsou namyšlené, a není s nimi kloudné povídání ani pohrání.

Chtěla Sáma spráskat jezdeckým bičíkem, ale cítila, že jeho vliv roste, a ženy ho stále častěji vyhledávají, aby rozsoudil jejich spory a chodí k němu o radu, a tak za sebou jen strhla vší silou závěs.

Ze stropu, z borových kmenů vymazaných jílem, se snášely zbytky kůry. Smrkna smetla lupínek z jeho skráně a poprvé v životě sama lehce a tázavě pohladila muže.

… Bojím se medvědů, vyhýbám se půtkám a před nebezpečím beru do zaječích, ale mám rád ženy a snažím se pro každou udělat, co mohu! Ta nešťastná věc k ní patří, a stojím-li o ni, pojmu ji bez předsudků, pokojně a radostně!

… Jsem tak odpudivá. Kdyby alespoň ty louče na chvíli zhasly! Cítila, jak se jeho dotyky rozbíhají do všech stran. Laskal jí patičky, koho by to napadlo, a pomalu k sobě natáčel, co tak zoufale skrývala.

Odevzdala se osudu a pak už byli oba na boku.

Přivykal tlaku na hrudi, který se přeskupoval sem a tam, zatímco ji zepředu oběma rukama rozehrával. Uvolňoval napětí, které z ní cítil a nijak nespěchal; vnímal každý dotek i všechno pospolu.

Nikdy jsem nevěřila, že alespoň jednou … rozechvívala se Smrkna. Teď mohu zemřít. Ale raději…

Pronikal hlouběji, tiskl ji se vším všudy, a cítil, jak mu vychází vstříc. Vzepjal se a ona narůstala s ním, prodlužovala se a srovnávala. Jejich duše vzlétly nad dvě nedokonalá těla, která se přesto prolnula a splynula. Zdálo se mu, že na ně tajuplná Višnů přikládá několik párů rukou.

Když se probíral z mdloby, necítil už tu překážku mezi nimi, a když poznovu hledal její nejsladší místa, byly už dále od sebe.

Z povzdálí zněla do noci zdvojovací píseň jejích slovanských družek:

Všechna bolest pomine,
promění se sladce
a když Lada pokyne
požehnáme matce

Zapadali do sebe jako dvé hliněných mističek – a rovná už zůstala. Ženy, které za Sámem od té doby přicházely s nejrůznějšími bolístkami, a žádaly tutéž léčbu, posílal kupec za Lipkou a ta je většinou předávala Višně, s níž teď sdílela chatrč po Haruně. Nemohla rozdávat po troškách sílu, kterou potřebovala pro všechny.

Nejhorší období zimy obyvatelky hradiště přestály; dny se začínaly dloužit a sníh už o polednách měkl.

Jóna si libovala v nečinnosti a bezstarostném pohodlí. Když ale muže, který ji už pátým rokem štědře zaopatřoval, pohltila *říše žen*, nasadila všechny páky, aby ho dostala zpět.

Franckou říší projeli rychle po staré římské cestě v saních, tažených koňmi z těch nových přepřažních stanic. *Pferdešlity* s ozdobnými zobci patřily baltskému kupci, nad nímž měla Inge, která ji na půl cesty doprovázela, zvláštní moc.

Poslouchal, neodmlouval a jen si albínku hýčkal.

‚Dělej, co řeknu a dobře se ti povede!' slíbila mu, když ho před lety vypátrala v přístavu, kde se ukrýval. Dlužil i jí ale vynahradil to už nastokrát. Jednou se ještě vzepřel, zase o všechno přišel a málem skončil za mřížemi. Bál se jí, ale co hůř: miloval její nebývalou ráznost i ten krutý posměch a pohrdání, kterým ho deptala.

V zájezdních knajpách, v zimě poloprázdných, byly dvě zámožné ženy, jen v doprovodu vozatajů, vítanými hosty. Připlatily si vždy na horkou ‚římskou lázeň' a potíraly se vzájemně jemnou mycí mastí. Netušily, že se ta skvělá věc vrací domů, že je svařená z popela avarské pevnosti, tuku z ovčí střiže a kvítků vřesu, a že ji dala v létě Libuss na rozloučenou prchajícímu Sámovi.

Smyslná tmavá Jóna a chlapecky štíhlá světlounká Inge se hnětly a chutnaly na všech místech a slastně přitom vzdychaly, a kuchtík, který nahlédl do badhauzu otvorem po suku, přišel tou podívanou o rozum.

V hraničním kraji Durynků ubývalo pohodlí, a koně občas zapadali do závějí. V odlehlé obdchodní stanici, na výspě civilizace, už čekali dva Gótové s dlouhými psími spřeženími.

Ukázali, co potřebují a Jóna nakoupila zásoby na týdny dopředu.
Lehké sáně řízené nemluvnými seveřany, nezapadaly do sněhu, jako ty tažené koňmi, a ujížděly mnohem rychleji.
… Odhadovala, že do týdne dorazí k táboru, o kterém mluvil Sámo, na soutoku Egeru a říčky, obtékající zpustošené hradiště.

Poslední společnou noc obě ženy oka nezmhouřily. Znovu probíraly plány, možnosti a spojení. „Musíš získat jejich důvěru a vše vyzvědět," zdůrazňovala Inge. „Při třetím úplňku předáš v údolí zprávu jezdci, který ti ukáže půlku mého gombíku," dala jí půlkolečko.
„Bez nás nic nezkoušej!"

„Hlavně přitáhněte včas a v hojném počtu!"

Když se s Inge objímaly na rozloučenou, vtiskla jí albínka do ruky zapečetěný náprstek. „Arsenik," zašeptala. „Vždycky se může hodit…"

Kupecká stezka, sledovala Eger, který rodina Steinů už několik generací považovala za svoji řeku. Vyspravená cesta se stálým mírným klesáním umožňovala hladkou a rychlou jízdu.

Přední nákladní sáně ovládal menší z mužů, stojící vzadu na skluznicích, dlouhými řemínky připevněnými k obojku vedoucího psa.
Osobní sáně za ním sledovaly vyjetou stopu.

Jóna, zachumlaná od hlavy k patě v kožešinách, připomínala milostné zvířátko. Vysokého Góta na stupátku za sebou neviděla, ale slyšela jeho výkřiky a nad ní dopředu poletovala žíla biče.
Před západem slunce zastavili na místě, kde se zprava vlévala do Egeru ‚teplá' řeka. Pára, která z vody vystupovala, namrzala na křovinách do podob průsvitných obrů a bájných potvor.

Zatímco Gótové krmili psy a chystali ležení, Jóna v kožichu s kapucí, vyšla proti proudu říčky, která byla stále teplejší. O něco dál na mělčině se příjemně opláchla. Všimla si přitom s údivem, jak jí andělské chmýří odrůstá. S tím teď nic nenadělám. Sámovi řeknu, že je to ze soužení, které mi nachystal.

Muži zatím ometli podloží a rozkřesali oheň. V kruhu kolem uléhali do sněhu psi, nasycení zpomalenou zvěří, ulovenou při cestě.

Přes dřevěné oblouky saní přehazovali Skantinávci vzácné paní na noc plachetku. Něco teplého pojedla, zalezla do lože s nebesy, zavrtala se do měkkých kožešin, a odplula do říše snů.

Vzbudilo ji temné vrčení a štěkot. Seveřané už zapřahali. Na chvilku ještě zdřímla. Zdálo se jí o říši žen bez mužů, kde byla královnou.
… Ale kdo by se o všechno staral! procitla s leknutím.

Sáně letěly údolím jako šíp. Eger tu byl už širší a plynul pomaleji. Bledé zimní slunce viselo vpravo nad stolovou horou ... Co o ní říkal Jošua? Ne, ještě ne. K večeru dojeli k většímu přítoku zprava.

Na břehu stál prázdný srub a nad ním se bělala kupecká korouhvička.
Napadlo ji, že by se mohla hodit, a naznačila to mužům.
Myslela, že pro ni vyšplhají nebo ji nějak sestřelí, ale Gótové porazili sloup bez váhání sekerami.

Ráno dalšího dne se psí smečka rozštěkala ještě zběsileji než obvykle. Proti vycházejícímu slunci se rýsovaly siluety dvou jezdců.

Seveřané sáhli po zbraních, ale Jóna je zadržela a pozvedla kupeckou fangli. Hlídka se zvolna přibližovala – byli to jen chlapci!
Plížek a Klouzek dokázali vyčíst ze stop ve sněhu pohyby všeho živého. Jejich koníci ale na otevřených pláních zapadali po plece do závějí, a tak je museli vodit prošlapanými stezkami zvěře.

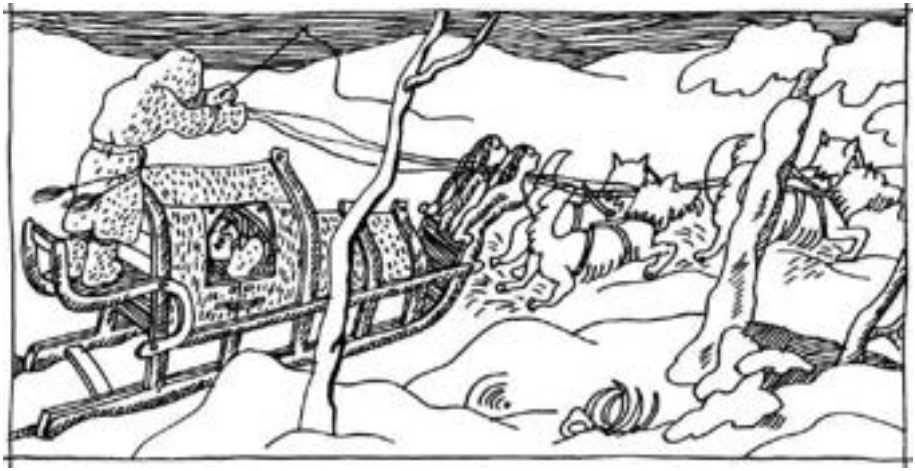

Konečně se střetli tváří v tvář s vetřelci! … Byla to ale jen nějaká paní se dvěma honáky. Zklamaně sklouzli ze sedel.

„Rybin?“ pokročila k nim Jóna a oni ustupovali před její krásou a snaživě ukazovali za sebe. Cesta, jako bílá stužka, stoupala podél říčky. „Samuel?“ zkusila. Nic. „Sonja?“ Přikyvovali … „Libuss?“

„Lipka!“ pochopili. – „Sámo!“ uhádli už i její spojení s kupcem.

„Sámo?“ I ona mu tak někdy říkala. „Daljeko?“

Ukazovali dva prsty, ‚dva dny‘, klopili oči a předstírali zájem o neznámou rasu huňatých vlčích psů, kteří je nedůvěřivě očichávali.

Přestože byla už čtvrtý týden na cestách, teď pocítila nával síly a nedočkavosti. Dopolední slunce jí připadalo nadějně jarní, vítr ustával a krystalky sněhu jiskřily.

… Brzy dostanu zpátky muže, který mi po právu náleží! Jakkoli je nevzhledný a pošetilý, nač sáhne mění ve zlato, a aniž to tuší, rozehrává i mé tělo více než kdo jiný.

Obdivné pohledy chlapců, které na sobě cítila, ji těšily.
Usedla na postranici sání a zvedla nohy v měkkých válenkách. Nesměle přistupovali a potahovali každý za jednu patu, až ji málem strhli do sněhu. Přiměla Plížka, aby ji obemknul a přidržoval za prsa zezadu. Voněla jako vývar z fialek smíšený s pachem růjné klisny a oba chlapci zrudli námahou i neznámým vzrušením.

Neteční Gótové zatím vytírali kotlíky a spřahali psy do párů.

Paní otevřela cestovní truhlu a přes svůdnou krajkovou spodničku přetáhla svrchní šat, jako by tu byla sama.

Zvědové rudli rozpaky a hledali únik. „Musíme zvěstovat návštěvu!“

Plížek zkusil naskočit do sedla, ale na druhé straně přepadl.

Klouzek ke koni ani nedošel; podlomila se mu kolena.

Jóna si ve vyleštěném stříbrném oválu upravila účes, nasadila sobolí čapku s pavími pery a vklouzla na sedátko. Zamávala zmatené hlídce a dala seveřanům znamení k odjezdu.

Tažní psi zabrali, sáně se rozletěly a brzy zmizely z dohledu mladým jezdcům, kteří se bezmocně rozplakali.

Když si odpoledne zkracovalo spřežení cestu přes zamrzlý rybník, zahlédla Jóna poprvé v dáli pevnost žen. Nezdržovali se odpočinkem, a za šera je dovedla je říčka až na úpatí Rybína.

Nadcházel úplněk. Zvířata v ohradách zneklidněla a hafani, uvázaní na doštěk kolem hradiště, vyli jak pominutí. Lesjana vyhlásila lučištnicím pohotovost. Zasněžené pláně násobily měsíční svit, ale nikde nikdo.

Sámo zaslechl rozruch, přerušil večeři o mnoha chodech a vyšel na nádvoří. Nesmyslně ho napadlo, že už přijíždějí jeho bratři s ozbrojeným doprovodem, ale sněhu bylo i tady ještě dost, což teprve v průsmycích!

Šikmou cestou, od pevnosti k Liboci, sjížděl ženský oddíl s napjatými luky. Slavobránou, ověšenou rampouchy, proletěly jezdkyně tryskem.

Psí spřežení na nivách uhnulo prudce do strany, sáně se převrátily a Jóna vypadla do závěje. Tak si triumfální příjezd nepředstavovala!
Ale nebyla ve sněhu sama. Utržení psi splašili koně a lučištnice popadaly a barvily sníh všude kolem do zelena. Pomáhaly si pomáhaly i jí, a až po chvíli zjistily, že k nim nepatří.

To už Jóna rozeznala žluté proužky z parádních spodek svého muže vetknuté v přilbicích většiny žen. Přičetla tomu jednoznačný význam a rozhodla se Samuela po vřelém uvítání krutě potrestat.

„Kdo jsi?“ pokročila k ní Lesjana, která zatoužila po kovově modrých pavích pérech na její čapce.

Ta nestoudnice! rozlítila se Jóna. Má na hlavě dokonce tři pentličky! Povalila a zavalila náčelnici a bylo to docela příjemné.

Seveřané sháněli rozběhlé tahouny a do té mely sbíhaly obyvatelky hradiště. „Přijely posily!“ veselila je Smrkna. „Kopa zubatých psíků!“

Lipka na strážní věži v ubývajícím světle přičetla pád jezdkyň zprvu náporu nepřátel. Až pak rozeznala sáně a psí spřežení a nakonec podle zdobného klobouku domyslela i nečekanou návštěvnici.

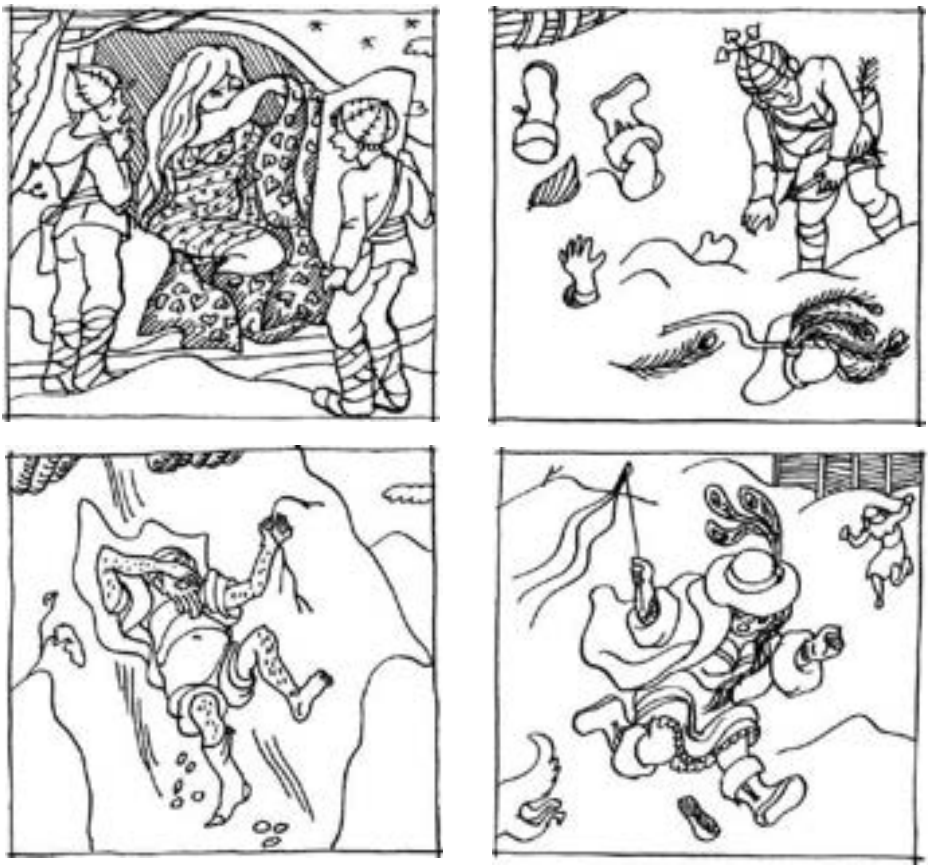

Sestoupila na nádvoří a ohromila jediným jménem nic netušícího Sáma, který kulhal k bráně. Zbledl a rozbelhal se opačným směrem.

Paní v klobouku s pavími pery, zneklidňovala bujným poprsím vychrtlou Lesjanu, obklopenou dívčí jízdou. „Kdo jsi?“ tázala se přísně.

„Ja Jóna,“ odvětila sněhová královna nářečím slovanských Serbíků. „Samo mój muž!“

„Už je zdvojený!“ Manželky nesly nelibě, že se všechny posunuly o jedno místo zpátky.

Lipka mezitím vyhledala Sonju a vysvětlila jí, co a jak. Otřeseného kupce zalezlého v dívčím čeledníku, poslala za markytánkou, a sama se uklidila do ústraní. Byla ráda, že ctižádostivá Lesjana vyplní její místo.

Zatímco bojovnice vynášely jemnostpaní a její věci nahoru, Sámo se protlačil výpadovou brankou pod palisády.

Sjel nedůstojným způsobem klouzačku v horní části svahu a na úpatí kopce se připojil k čekající markytánce. Pomohla mu do sedla záložního koně, a ve svitu měsíce dovedla na protější Homoli, kde byly nachystány úkryty pro staré a nemohoucí.

Lesjana, odsunutá Jónou z místa první manželky nechápala, kam její muž zmizel, a marně ho všude sháněla s jezdeckým bičíkem.

Habřinka nabídla vzácné paní po místním zvyku chléb a sůl.

Jóna ji odbyla a objednala víno a pečeni. „Kdě Samo?“ chtěla vědět. Nebyl ve své komnatě ani nikde v dohledu.

Prozkoumala jeho lože, spočítala zabarvení nalezených chloupků a požádala o čerstvě vyplácané prostírání. Tak tady se peleší! Dolehla na ni únava. Zítra! Nepřijela jsem z takové dálky, abych se nechala odbýt! Když usínala, v posledním záblesku vědomí jí vytanula masivní slánka vedle skývy nabízeného chleba. Byla ze stříbra.

Tu noc Habřinka slehla. Olša s Bézou jí zpívaly porodní písně a Lipka šeptala tišící slova. Všechno ostatní ponechala na své nové pomocnici, jako by se chtěla ujistit, že si Višnů se vším poradí, až nadejde ‚její čas‘. A kdyby se mi něco stalo, převezme moje místo.

Po prvním zavřísknutí zvažovala, zda vzkázat Sámovi na protějším kopci, že je šťastným otcem dcery svého bratra.
Vycítila však, že má teď dost jiných starostí.

Nazítří obešla Jóna hradiště v doprovodu Acháty, s níž ji rychle sblížil společný zájem o krásné věci, a shledala, že Slované jsou hodně pozadu. Neznali klenuté oblouky a spali na seně.

Ke kotlíkům horké vody jí ale děvečky přinesly i kolečko mycí masti, udivující nepalčivostí a jemnou vůní květů. Svlékla se a odložila zlaté řetízky a spony z předloktí, hrdla i kotníčků na trojnožku.
Dívky, které ji drhly, ale zíraly docela jinam.

– Tak dvoubarevné jsou dole ženy Franků?

Její šperky si Acháta prohlédla jen zběžně. „Kdybys mohla vidět naše kousky …“ prořekla se.

Jóna potlačila dychtivost a lhostejně poprosila, aby ty její drobnosti uložila k jejich – někam ‚na obvyklé místo‘.

Acháta zasunula šperky do koženého váčku a vzdychla: „V tom vědru je mi vždycky tak ouzko.“

Ráno si Jóna všimla staré vyschlé studny s rumpálem v koutě nádvoří a bez většího úsilí dovršila své tajné poslání. Zbývalo jen nalézt Samuela a znovu získat jeho náklonnost.

„Pán je na lovu,“ uklonila se Libuss ze zvyku své bývalé paní.

Nenápadnou Zeicherin, která iluminovala u bratří Steinů modlitbičky na prodej křesťanům, málem nepoznala.

Ne, že by tak povyrostla, nebo nosila vznešený šat. Byla tu duší všeho a nitky odevšad se sbíhaly k ní. Rozuměla touhám i obavám svých družek a vyzařovala vnitřní sílu, ale i skromnou zdrženlivost.

Zprvu Jóna myslela, že v čele žen stojí ta urostlá náčelnice, ale Lesjana jen křičela a chřestila zbraněmi.

„Kdo je vaší paní?“ zeptala se nakonec Acháty.

„Lipka rozhodla, že o všem bude rokovat rada žen.“

Lipka! Libuss! Připomněla si všechna příkoří, která jí uštědřila. Má mě ve své moci, ale chová se ke mně vlídně.

O jednu víc, počítala Lipka na prstech Sámovy ženy. Co nám zbývá; v nouzi se musíme podělit. Ve slabých chvilkách ji zužovala žárlivost, ale k přibývajícím manželkám se nepočítala.

Dal mi víc než kdo jiný, a já jemu jen nezralou společnost učednice, snažila se překrýt pocity rozumem. Stojí-li o více z nás, tím líp! Všechny ochrání a zaopatří, a s každým semínkem tu zapustí další kořínek.

Až přijde čas, jeho voje snad pomohou našim.

Marně si pokoušela představit, jaký bude jejich syn.

Hospodář nebo hrdina? To sotva. Spravedlivý? Přemýšlivý? Odhadovala týdny k nevyhnutelné bitvě i své nejtěžší zkoušce. Uvažovala i o Jóně: Neuškodí naší věci? A o Lesjaně: Zdatná je, ale ctižádostivá a všechny kolem si hned rozkmotří! Habřinka září štěstím a je tak plná, že by jich i více nakrmila. Ale dcera *Quasi*? Jaké to jméno? Prý si Jošua potrpí na latinu, smál se Sámo, když zjistil, kdo je pravým otcem.

Nu což ... Kvazi. Když bude k světu, třeba se to jméno ještě ujme.

Samuela, ukrytého v zemljance na protějším kopci, probudila vzrušující představa pulzujících míst.

Zatajil dech, jako by ho i myšlenky mohly prozradit.

Od ohniště zachytil vůni snídaně, kterou mu chystala markytánka ze záložních zásob pro nebojovnice. Náhlé pominutí smyslů odeznívalo.
… O čem bych si s Jónou povídal zbytek času, jak jsem tu přivykl? A co všechno bych jí musel koupit, aby mi odpustila!

Chtěl být uprostřed dění a užít si ještě pár posledních týdnů mezi těmi výjimečnými ženami! Vyměňovat si s Bukjou rýmy, naslouchat dvojpění Bézi a Olši, hledět přes rameno Modříncе, když patlala barvy, vstupovat do nekonečných příběhů Bóry, chutnat skvělé pokrmy růžolící Habřinky, hádat se o kšeftech se Švestrou a probírat s Lipkou budoucnost.
… A ta poslední, vyrostlá jako zázrakem pod mýma rukama?

Smrkna, srovnaná vášnivým objetím, přičítala svou proměnu kouzelné moci lásky, která přenáší i větší hory než jen kopeček na zádech. Cvičení pudlíci ji zprvu ani nepoznali a štěkali na ni jako na cizí, ale najednou viděla svět z výše jako jiní, i když nestála na chůdách, a mohla dopnout obyčejnou halenu!

Ženy se kolem ní stále sbíhaly, ale o šaškování najednou nikdo nestál. Už nezabíralo ani parádní číslo, *nadčasová slepice*, při níž věrohodně kvokala, stěžovala si na muže, mávala křídly, která nestačila na vzlet, odbíhala z hnízda, a zanášela.

A když si při dalším kousku vložila do tváří oblázky a napodobovala avarskou hatmatilku, vyhnaly ji za hradby. – Sámo mi zničil obživu!

Cestou na Homoli ji předešla dlouhými kroky Dubjana, která dříve nosívala žertunku na rameni jako ochočenou vránu.

„Posílá mě za ním Lipka," prohodila obryně znechuceně.

Sámo posnídal a ztmavujícím olověným hřebínkem si vyčesal drobty z šedivějících vousů. Sníh ještě neroztál, ale na jižních svazích Rybína mizel do suchého vzduchu … Bratři už asi vyjeli. Snad jen nalehko, jak jsem kázal. Kdoví co čeká zdejší kmeny a bude-li s kým směňovat.

Své skvělé nové manželky vezmu s sebou. Familii nepotěším a budu jim muset přistavět celé nové křídlo, ale …

„Posílá mě Lipka," oslovila kupce Dubjana. „Mám prý tě vzít na lov."
Mladá žena, rostlá jako dub, většinu bojovnic o hlavu přečnívala.
Svou nadměrností bavívala donekonečna prostoduché nomády.

Šplhali na ni a poháněli ji výkřiky do klusu, a šavlemi jí zvedali suknici, aby se zveselili pohledem na její hustě porostlé svalnaté hýždě.
Jen zakořeněné mužské předsudky jim bránily nasadit tuto předzvěst válečných strojů do svých bitek.

Jako otrokyně do spořádaných domů, natož do domů rozkoší, byla přerostlá Dubjana neprodejná – a to ji zachránilo.
Když chyběli koně, zapřáhala se před radlici, rukama vylamovala pařezy, a z nejhlubších lesů přinášela srnce, které sama uštvala. Jednou dokonce přitáhla na zádech obrovského kance!

Avaři jí maso nebrali; mysleli, že jsou to zdechliny splavené s hor. Ženu na lovu, uprostřed medvědích hvozdů, si nedokázali představit.
O síle a odvaze Dubjany nebylo pochyb, a znala i stezky zvěře a koryta potůčků; jediné průchody pralesem. Duši však měla rozháranou.

Když o ní před časem Lipka pověděla stopaři, Čich se zarazil. „Tak je to tedy!“ Otisky chodidel, na které narážel, když se přesunul od Račího potoka k Liboci, aby jí byl blíž, považoval za mužské.
Podle delšího palce je zařadil k našim, ale ten samičí pach si nedokázal vysvětlit. „Nechtěl bych ji potkat v poledním lese …“

Lipka věděla, že by si poradil, jako si poradil se vším – kromě ní. S tlupou šikovných lovců, které posbíral po lesích, byl teď spojencem žen, ale kdykoli měli společnou poradu, uváděl ji do rozpaků, a ona jeho. Kdyby se Sámo nevrátil … Nesmysl!

Čich byl dobrý muž, ale chyběl mu vzlet. Kdybych nepoznala svět myšlenek, bylo by všechno jednodušší. Po delší době zachytila nápovědu shora: *Ženu nezmění svět, ale láska*.
… Kdyby ji Čich dokázal okouzlovat duchem jako Sámo, a kupec se měl k činu jako lovec! V představách jí splývali, ale v těch časech válek bylo mužů málo a na výběr zůstávalo mnohem více žen.

Drsná Dubja byla opakem změkčilého Sáma. Lipka však cítila, že teď potřebuje právě ji, aby ho provázela bezpečně po okolí, rozptylovala lovem neškodných hrabošů a ochraňovala před Jónou.

Hřmotná ženština připomínala Sámovi jeho velkou sebejistou chůvu, která také tak rázovala a stále ho netrpělivě pobízela.

Dubjana se snažila kupce zabavit, než přitáhnou jeho lidé, ale příliš ji zdržoval … „Chceš-li, ukážu ti tu druhou cestu.“

Jižní stezka ho zajímala víc než lov.

Rozšířená na rozchod vozíků by byla výhodnou zkratkou do Koruntánie svobodných Slovanů za Danubem. Úzkou cestu pokrýval místy ledový škraloup. Kráčela před ním a náhle měla pocit, že se jí do týždí opírá horké slunce! Přidala a znejistěla: Nehoupám příliš boky?

Prudce se otočila a zdálo se jí, že ten mužíček zírá do tmavých houštin, kudy ještě nikdo neprošel!

… Nebo ten chudák klopýtá z posledních sil a hledí jen tupě před sebe? Náhle zachytila šelest čehosi živého. Znehybněla pár kroků před ním, s napřaženým loveckým oštěpem.

Vzdělaný kupec věděl, že Amazonky, které si nevědomci spojovali s přízraky a duchy, opravdu existují. Nelítostné ženy od mělkého moře za Dnieprem, spojené v trojicích přísahou věrnosti, vyrážely na tisíc mil daleko a muži, jichž se zmocnily, ztráceli rozum slastným vyčerpáním a do konce svých dní jen hýkali.

Přes nezbytně udržovanou důstojnost Sámo občas zatoužil po potrestání, a ta obryně v něm vyvolávala představu statné chůvy i ukrutnic, které unášely muže a braly si je za ječivého nesouhlasu silou!

Dubjana sklonila oštěp, otočila se k dobře živenému pánovi, který hleděl jejím směrem a pokynula opět vpřed.

Vykročil za ní, celý rozechvělý a podlomila se mu kolena. Sklouzl po zledovatělém svahu bez hlesu, jako by nechtěl být přistižen při něčem zapovězeném. Ležel na boku v úžlabí, třásl se a tiše vzlykal.

… Kam zmizel! Utekl zpátky? Jak jsou ti muži změkčilí! Zpod keřů zaslechla sténání. Věděla, že mu musí pomoci, a že se ho bude muset dotýkat! Jiné raněné zvíře by dobila.

Cítil se sladce bezmocný, jako když si v dětství rozbil kolínko a bona mu pofoukávala bolest od kotníčku až úplně nahoru, a pak ta slast ... Zavřel oči a vydal se napospas vyšší síle.

… Je to jen muž, ale nečpí koňským potem a nemá zlámané nehty a páchnoucí dech. Mohla si ho přehodit přes rameno a donést zpátky k Lipce. Náhle však cítila potřebu pečovat o něco bezbranného sama, na tomto kouzelném vrchu … Jak je měkký, bílý a hladký; ruce i nohy bez chloupků, záviděla mu. Sama byla zarostlá jako medvědice. V zimě to byla výhoda, ale když se v létě zjevila v koupadle budila veselí.

Otevřením v kazajce natržené pádem mu teď prosvítala holá hruď. Vypadal jako buclatý chlapec, který si přismolil špičku liščího ocasu pod bradu. Velkopán! Ženy se kol něj točí a dostane, co si umane. Tady ale vládnu já! Pohlédla směleji jeho směrem. Sklopil oči a zčervenal.

Kde?“ nachýlila se nad ním a hledala bolavé místo. Vztáhl nesměle ruku k její pevné šíji.

Hrubě ho odstrčila, až se polekala následků. Jen tiše vzdechl, jako by tu nebyl, jako by dlel kdesi ve vzpomínkách.

Kde?! S kým?! Zacloumala mu rameny. Šněrování povolilo a kožíšek z persiánu se otevřel úplně.

Zkoušel si zakrýt nahou hruď, kopečky kulaté a hojné jako u žen, když bylo co jíst. Odtrhla mu dlaně.

Chvěl se jako srnec zahnaný na konec rokle, odkud nebylo úniku. Mohla ho zabít hned nebo si s ním trochu pohrát a vychutnat jeho poslední chvíle.

Ubožák spočíval u jejích nohou, přestože mu z kožené pochvy na boku vyčníval meč.

Zamračila se a on jí podal zbraň, odevzdaně a pokorně. Zarazila ostrou špici skrze cíp jeho haleny do země, a svým kopím ho přichytila z druhé strany.

Vyklouzl ze zachycené kazajky. Vyjela z dřeváků a bosýma nohama dloubala muže, který se zmítal.

Tušila, že to vezme strašlivý konec, že se ho nakonec neodváží zabít a ukrýt jeho tělo, a on ji dá ztrestat, ale nedokázala přestat.

Přitáhl se ke kmínku a zkoušel vstát.

Přála si nemít ženskou rozumnost, která velí k ústupu, aby všichni mohli přežít. Být nemoudrá jako muž, který dokáže zničit všechno kolem sebe i sebe! Z pocitu nespravedlnosti ho bila násadou oštěpu přes záda a níž, až se svíjel bolestí a slzel ponížením.

Když upadl do krátkého bezvědomí, polekaně k němu přiklekla.

Probral se a přitáhl ji k sobě.

Nechápala, co se děje, ale cítila, že jí rád odpouští. Znovu smýkla jeho poddajným tělem a šestým smyslem ženy vycítila že je mu s ní dobře. Ani jí už jeho dotyky nevadily.

Pod kožešinou tura měla Dubjana ještě jednu kožešinku, hustý porost těla, který kupce se sobolinou nadchl.
Rozděloval chmýří a cestičkou, kterou si vytvářel, kroužil kolem oblin, až nalezl, co doufal. S trpělivostí zkušeného muže objevoval v temných houštinách další tajemství.

… S každou novou ženou dobýváme svět, i když většinou vítězí ona. Bolest mu nevadila. Naopak.

Po dvou dnech zvěděla Jóna o záložním úkrytu pro slabé a nemohoucí na protější Homoli. Pečlivě se ustrojila a od Modřínky si dala zmalovat oči a zrůžovět tváře. Kolik barev dokázala namíchat a jak dobře lnuly! V širokém sedle mírného valacha pak následovala zdobnou Achátu.

Jak brzy nás vyslídila! podivila se markytánka. „Má paní?“

„Nedělej, že nic nevíš!“

„Pan Samuel si po zhojení oblíbil lov,“ ukázala na stopy ve sněhu, mizející mezi stromy.

Jóna potřásla pochybovačně hlavou. Věděla že kupec nejraději vysedá ve vyhřáté jizbě a počítá zlaťáky. „Ale přespal tu!“

„Někdy tu přespává v chladu a nepohodlí, jen aby se vyhnul přílišné dotěrnosti osamělých žen na hradišti.“

„Snad ho ten lovec ohlídá …“ uklidnila se Jóna. Otisky kupcových válenek zapadaly do velkých prohlubní po Dubjaniných dřevácích.
O jediném statném muži kolem už zaslechla. „Proč se vyhýbá hradišti?“ zeptala se na tajuplného Čicha své společnice.

„Je posedlý volností,“ povzdechla Acháta. „Ale to není všechno. Lipka dohodla s lovci a polníky, co dřív, a co později. Nejdřív se musí osvědčit v boji s Avary, a až potom s námi … Přežijeme-li.“

Jóna vzhlédla k obloze. Inge s najatými Durynky už je jistě na cestě a dorazí dlouho před před Sámovými bratry i před Avary. Za pár dní předám zprávu jejímu poslovi, a pak … Pocítila neklid.
Zlato ty divošky znají, ale mezi drahokamy a barevnými sklíčky nedělají rozdílu. Jen pár jiskřivých kamínků směnit! Musím získat jejich důvěru!

Ze svého nového srubu dohlédl Čich až na Rybín a rozeznával i tečky postav u brány. Údolím vedla jediná přístupová cesta k hradišti. Pod přístřeškem tam uvázal štěkavého psa a každý den ho chodil krmit.

Nikdo nemohl projít kolem bez povšimnutí. Zimu měl lovec rád. Hromady kožešin nepáchly a stopy ve sněhu usnadňovaly kladení pastí. Svého hřebce ponechal přes nejhorší mrazy s ostatními v osadě na Račím potoce, kde o něj dobře pečovali.
Nastal čas, aby dar od Lipky vyzvedl.

Shromáždění lovci, rybáři a polníci už ho očekávali. – „Kdy přitáhnou Avaři a mnoho-li naráz? A kolik manželek za to," ozval se mladší hlas.

„Za skoleného jezdce jednu a tři za velitele!" zopakoval Čich, co mu řekla Švestra. Bystrá obchodnice věděla, že ani nadbytečné zboží nesmí nabízet pod cenou, aby nepokazila trh.
Čich stál o jedinou, ale tušil, že pro ni bude muset zdolat celý pluk.

Až do rána popíjeli zanedbaní muži bez žen medovinu zahořčenou chmelem, a probírali zbraně, možnosti a znamení.

„Dokud nebude tráva na tři prsty, nevyjedou," ujišťoval je Čich. „Pak vyhlížejte můj přerušovaný kouř!"

Jako každé ráno vyšel jednooký tudun z velitelského stanu se zlatými střapci. Jarní větry napomáhaly tání, ale studené slunce ještě neprobudilo zeleň. Nemohl čekat déle!

Svolal pobočníky a společně probrali zásoby a dávky. „Oves nezabere mnoho místa a seno vezmeme polníkům. Koně jsou odpočatí a muži dychtí po pomstě. Dostanou něco z loňské kořisti a žen, kolik pochytají."

Jeho novému zástupci, dosazenému do trestné výpravy jugurem, se ještě nechtělo. „Posečkejme, než cesty vyschnou," naléhal.

Tudun však byl již rozhodnut a vozíky se zásobami čekaly převezené na druhém břehu. „Přebrodíme Danub, do úplňku dojedeme k Ogru, pobijem ty litice, vyzvedneme, co nám patří, a hned vyrazíme dál."

Každoroční nájezdy s výběrem výpalného od vystrašených Durynků trvaly od jara do pozdního podzimu. „Zítra!" pozvedl šavli západním směrem. Velitelé odspěchali ke svým oddílům a tábor ožil.

Nápad velkého shromáždění na oslavu Vesny se zpěvy a tanci dostala Lipka před časem shůry, kam se naučila obracet s otevřenou myslí.

Samuel znal vystoupení potulných kejklířů z márktů franckých měst, a možnost podobné podívané, na vyšší umělecké úrovni, ho nadchla.

Nečekaný příjezd Jóny mu znemožnil účast na posledních přípravách, ale ženy, přestože měly napilno s obrannými pracemi, všechno nacvičily a odzkoušely samy. Do úplňku zbývalo jen pár dní …

Na jižní straně Rybína, kde už sníh mizel, mezi vymýceným svahem a Homolí, se rozkládala kotlina, připomínající hélenský amfiteátr.

Náčelnice dřevorubek a Sámova poslední utajená manželka, slíbila sroubit uprostřed pódium z trámků, bude-li hodný.

Lipka si představovala v obecenstvu ženy z hradiště i rodiny osadníků z okolí, vyčerpané dlouhou zimou a sužované obavami z nepřátel.
Chtěla všechny povzbudit, ale ‚Zajíček v své jamce' a jiné milé výstupy jí v té nejistotě připadaly nepatřičně únikové. Brzy je čekala nejtěžší zkouška, konec nebo začátek všeho, a jejich myšlenky by se měly upínat k boji. Odhodlání a vytrvalost, víra a vítězství!

Potřebujeme slavnostní průvod hrdinek se zajatci, dobytými praporci, zvířaty a kořistí. Ale hlavně scénku, v níž si ženy vybírají svými pojidly z lovců a polníků, kteří se v pomocných oddílech osvědčili, manžele do klidnějších časů … Role mužů v obrazech šťastné budoucnosti zatím připadnou ženám. Snad jen Sámo by mohl vystoupit za sebe.

Po vítězné bitvě, v míru a bezpečí, nezůstal by při nás nadále? napadlo ji poprvé. Já tu nechci poroučet! Už odložila jezdecký šat a markytánka jí umně nastehovala zřasené roucho, pod nímž ukrývala své nevhodně načasované tajemství.

Se všemi v Radě žen vycházím, ale mezi sebou se hašteří … Lesjana? Nestojí o bohatství, ale ta její touha po moci by nás zničila. Takže přece jen Sámo? Muž, jako za starých časů? Je rozšafný a má nás všechny rád, ale bude to stačit? Jak zařídit, aby k němu ženy vzhlížely?

Snad až dorazí jeho ozbrojený průvod. V čele svých lidí by se měl proslavit v boji! V boji? … Sámo!

Skvostně cizelovanou přilbici s utrženým hledím a pancíř, pomačkaný pádem ve slavobráně, svěřila Švestra nejzručnějším šmídům na Izeře a po dobu oprav ty drahocenné kousky, které mohly rozhodnout bitvu, nespustila z očí.

Když je dovezla kupci, který se po třech dnech nepohodlí v kopané zemnici rozhodl vrátit do vyhřáté komnaty na hradišti a raději čelit své paní, zdál se zaražen.

Nejraději by to proklaté obrnění prodal, třeba i jen s malým ziskem. Doufal, že se už nikdy neocitne uvnitř!

Poslal pro markytánku. ‚Před soumrakem byla paní u brodu," uklonila se, jak náleželo, přes jejich občasnou tělesnou blízkost.

Do komnaty z oloupaných kmenů, bíle vyspárovaných, vešly dívky s vědry horké vody a naplnily káď, vyloženou čistým lajntuchem.

„Nejspíš se brzy vrátí," usoudili oba. Věděli, jaký povyk ztropí. Samuel se zamračil a pokročil k truhlici, na níž byly rozloženy pancíře. „Nic jiného mi asi nezbude."

Měsíc byl v úplňku a Jóna, zachumlaná do kožíšku, pod přehozem, z něhož zářily oči jako světla laně, a blýskaly se rty potřené malinovou třestí, kráčela stezkou podél Liboce. Koně ucítila dřív, než ho spatřila.

Jezdec, sklouzl na zem a natáhl k ní ruku. Jeho půlka gombíku pasovala k té její. Hned si je vyměnili.

„Kde jsou? Jak daleko?" ptala se dychtivě.

„Tvá zpráva?" neodkryl jí nic, jak měl přikázáno.

„Stará studna u východní hlásky ... Je paní Inge s vámi?"

Ten muž se jí protivil! Nechala přehoz, jako náhodou, sklouznout dolů.

Posel pokročil blíž a zíral na tu nádheru. Páchl potem. „Nic nevím, jel jsem napřed," zmírnil tón.

„Vyřiď pozdravení své paní. Jaké je tvé jméno?"

„Konrád," řekl snaživě, ale to už Jóna odcházela.

‚Koněrád'? překvapilo ji slovanské jméno toho Durynka.

Hleděl za ní než se převalil do sedla. Kůň znaveně přešlapoval na místě, a teprve když ho rázně pobídl, vykročil neochotně zpátky.

… Tři dny cesty odsud, odhadla Jóna z únavy zvířete. Vykonala, co slíbila, a zajistila si podíl z pokladu. Znovu získat Samuela nebude tak těžké. Věděla, jak působí na muže její tělo a vůně. Jen ho nalézt!

Klouzek s Plížkem ten večer sledovali Jónu z mladické dychtivosti, spíš než z povinnosti, a neznámý jezdec ve vrbičkách je vylekal.

Řeči nerozuměli, ale přítomnost cizince hned ohlásili.

„Jako Avar tedy nevyhlížel …" oddechla si Lipka.

„Měl francký šat jako Sámo, jen ne tak zdobný."

„A k paní se dobře choval?"

Chlapci přikyvovali. Vlastně to byla dobrá zpráva: Pomoc se blíží. Jen nechápala, proč předvoj bratrů nevyhledal rovnou Samuela.

Sámo poklesl v kolenou a v předklonu vyšel nízkým dveřním otvorem na nádvoří. Uvnitř železného panáka mu byla v podvlékačkách strašná zima, ale věděl, jak mu brnění sluší. Nemohl se své paní déle vyhýbat a chtěl si ji svým zjevem naklonit.

Právě přicházela. Vyběhla proti němu! Bezděčně ustupoval. Přilbicí zachytil o dubový překlad dveří a v pádu strhl Jónu k zemi.

Ženy, které jejich setkání sledovaly, se shlukly kolem té hromady. Rytíř byl jen otřesen, ale jeho dáma nejevila známky života.

Vyprostily ho z pancířů a odnesly na lože a Lesjana mu pro útěchu zatančila na špičkách ‚Jarní větry'. Olša ji doprovázela na píšťalu a Béza drnkala na varyto. Habřinka svěřila malou Kvazi do nadšené péče svých družek a přinesla Sámovi mléko starců a posilující nákyp z jáhel, medu, žloutků a drcených oříšků.

Dubjana nevěděla, čím prospět, tak alespoň vytrhla a zlomila přes koleno břevno, o které zachytil přilbicí. Byl to přece i její muž!

Bezvládnou Jónu přenesly bojovnice do chatrče léčitelek a uložily na nízký stolec. Když jí rozevřely šat, vydechly úžasem.

Běločerná šipka rozdělující klenutý břich naznačovala nebývalou vášeň.

Lipka cítila, jak ji Višnů povzbuzuje očima. Několikrát se nadechla, rozevřela měkké polštářky rtů své osudové sokyně a počala jí vracet život. Ženy ustupovaly před těmi kouzly k očazeným stěnám.

Jóna ještě neotevřela oči, ale těžké prsy už jí stoupaly a klesaly. Přimkla se ke své rozpačité zachránkyni: „Inge …"

Lipka si vybavila obchodního rivala Steinů a albínku, o níž se říkalo, že ho opanovala. Odtáhla se a odstoupila a Višnů převzala její místo.

Na prahu světa živých uvítaly Jónu hluboké studnice jejích očí, plné moudrosti věků. Po odvaru z makoviček usnula. V noci se jí zdálo, že u jejího lůžka bdí Samuel. Když odcházel, jakoby se s ní loučil navždy.

Po srážce se železným panákem se Jóna probrala až zrána dalšího dne v prázdné chýšce těch dvou léčitelek. Nabuzená jarem, které pozdvihá v ženách nové síly a naděje, přeběhla nádvoří. Ještě než odsunula závoru komnaty, rozeznala pazvuky vydávané Samuelem. Kuličky, které mu něžně zasouvala do nosních dírek, zapomněla v Métách.

Honosné lože pod baldachýnem na čtyřech vyřezávaných sloupcích, bylo široké, s čely pomalovanými srdíčky a lístky různých stromů žen.

Ulehla před něj na bok, s vykasanou suknicí, ve stejné poloze jako on, a čekala. Brzy ucítila zezadu teplo a pak i první nesmělé zaťukání.

Při milování v noci jsou smysly otupené, přemítal v polospánku Sámo, zatímco milováním ve dne se teprve otupí. Jak jen prodloužit tu vzácnou chvíli mezi sněním a bděním? Ach! Zažil jsem zde nejkrásnější měsíce svého života, a kdybych nemusel pryč …

Netušil, která se umně a neřestně tiskne do jeho klína, a nedbal. Jsem moudrý a spravedlivý, a všechny své ženy mám stejně rád. Budu jim laskavým manželem a dětem přísným otcem. Ta milovnice předvídala každý jeho pohyb a choutku, jako by ho znala už celá léta …

Ach! Ach! – Aachen!, vykřikl a ztratil na chvíli vědomí. Zvolna se probíral, ale zůstal ležet se zavřenýma očima a v duchu hádal ‚s kterou'.

I tiché ženy v blažených chvílích otevíraly stavidla své výmluvnosti, tahle však usnula, když ji nejvíc potřeboval! Po divoké hře smyslů muži přece touží po něžném ujištění! Vzápětí usnul také a probudilo ho až matné světlo, pronikající dovnitř okenní blánou. – Jóna!

Usoudil, že v ní ještě doznívá nápoj na bolest a opatrně se vyprošťoval. Zhmožděniny na jejím těle ze společného pádu, už modraly. Ty mi ještě přijdou draho! Tak nebezpečnou cestu vážila, aby mohla být se mnou a já se jí vyhýbám. Copak jsem nějaký netvor? … Ale jak se jí zbavit?

Posel paní Inge sjížděl údolím Liboce s vidinou vnadné ženy, která mu dala nahlédnout víc než zamýšlela, když jí sklouzl přehoz. Kde se vzala tak vábivá bytost uprostřed nehostinné divočiny?

… Město žen? Je jedna z mnoha?

Cesta namrzala a docházely mu síly. Přenocoval v kožešinovém vaku pod převislými větvemi tisu a ráno se cítil ještě hůř.

Sežvýkal pár špekových vdolků, dopřál prochladlému koni další pytlík ovsa, a proklínaje své poslání, pokračoval zpátky podél Egeru.

Splnil úkol a doufal, že dostane kromě odměny i něco navíc za mlčení.

Upravená kupecká stezka dovolovala rychlejší jízdu; cloumala jím však zimnice a umdléval. Odpočíval stále častěji a nakonec se už ani nevytáhl do sedla. Z posledních sil odvedl koně z cesty na chráněné místo v zarostlém úžlabí natočeném k jihu.

Shodil ze sedla spací kožešiny, zalezl do teplé kapsy a ztratil vědomí.

Zatímco koník spásal ve stále širších kruzích první jarní zeleň, jeho pán blouznil v divokých snech. První den se mu zdálo o nebeských jezdcích, druhý den o bronzových bojovnících s vysokými čelenkami z per, a třetí den o ženách, které neseděly ze strany, jak se ženám slušelo, ale obkročovaly zvířata, jako by vášní svíraly boky mužů.

První den se potulovalo kolem jen pár lapků, zlotřilých bídou.

Druhý den projel údolím početný oddíl durynských kopiníků, jeho vlastní lidé. Když kůň ucítil pach známého stáda, seběhl k cestě a připojil se k nim. Inge ho rozeznala ... Odběhl z místa přepadení?
Zaklela v tvrdém cizím jazyce, ale pak prozkoumala výstroj a v sedelním vaku nalezla půlku gombíku. Druhou půlku! Jóna čekala na místě a snad vyzvěděla vše potřebné! Představila si celoroční zlatou kořist Avarů a měkkou náruč tmavovlásky, která ji přitahovala tělesným opakem.

Třetí den probudil znaveného posla cinkot zvonců. Vyhlédl z úkrytu a spatřil na cestě pod sebou karavanu. Jeho kůň nebyl v dohledu.
Dopotácel se k úvozu a pronikl mezi překvapenými zbrojnoši do středu průvodu, aby předal zprávu bledé paní. Jeli tam však sami cizí lidé!

„Stará studna u východní hlásky!“ vykřikl než se zhroutil.

Výprava bratří Steinů opustila Metz na konci zimy, jak Samuel žádal. Na ozbrojeném průvodu však Jošua ušetřil, a když už zajížděli tak daleko přibral, navzdory bratrovu varování, i více vozíků se solí, aby se to trochu vyplatilo. Než dorazili k hranici, promrzlé cesty povolily a přetížené dvoukoláky zapadaly do bahna.
Ztratili spoustu času a nakonec museli uschovat část nákladu při cestě. Ze zmateného Durynka vydolovali hrozbami i sliby něco pravdy, něco upřímných domněnek.
… Proto ty otisky pěších i koní! Bratři netušili, že výprava, před nimi byla větší než se zdálo. Sněhy mizely a tání splavovalo stopy

„Jaká žena s nimi jela? Tmavá, s velkými …“ Cosi bránilo Jošuovi vyslovit hříšná slova nahlas.

Posel už přijal nové pány a snažil se jim zavděčit. „Ne, ne, naopak. Světlá, vyzáblá, nahoře skoro nic. Ale ta u vody!“ Čím déle ji popisoval, tím jasnější bylo bratrům, komu během chvilky propadl.

„Můžeš ji mít!“ překvapili ho. „Jen s ní odjeď někam daleko!“
Rozvázali mu pouta, vrátili meč a půjčili koníka.

Lipka, s pocitem úzkosti, odbíhala od svých povinností a přehlížela z východní hlásky obzor. Cítila v sobě pohyby a podle žen, kterým sama pomáhala, odhadovala svůj čas už sotva na měsíc.

‚Tloustneš, komu se chceš zalíbit?' neušly změny jejím družkám. Žádnou by ale nenapadlo něco tak nepatřičného. Byla přece zodpovědná a rozumná. – Já a rozumná!

Útok očekávala při druhém úplňku. Věděla, že Avaři bojují jen ve dne, a na neznámém území táboří při světle měsíce, kdy nehrozí noční přepadení. Vzhlédla.

Ze strany dopoledního slunce, ve výšce, kam ani orli nevystoupali, za zvuku vzdálené bouřky, přelétal po modrém blankytu sotva patrný bod, jen jako hrot stříbrné jehly. Za ním pomalu hynula dlouhá čára bělavých par. Nebeský šíp od sestřičky z budoucnosti? Díky!

… Dříve tedy boj? přijala tu zvěst shora jako naléhavé varování.

Natěšenou klisnu od Arabů nemusel tudun pobízet. Vyrazil válečný křik, a s tasenou šavlí předstihl výpravu. Tady byl už svrchovaným pánem všech, a muži to věděli, a hrozili se jeho pouhého pohledu.

Na nivách Danubu přitáhl kobylce uzdu a počkal na předvoj jízdy. Kapkani a tarkani ve vyšších hodnostech ho obklopili, a jak se patřilo, mlčeli. Jako poslední, dojížděli zmrzačení vozatajové s dvoukoláky.

Vztyčil se ve třmenech a pronesl tradiční pozdrav svým vojům:
„Náš návrat bude jako úder blesku z čistého nebe! Území které nám náleží znovu opanujeme a nestrpíme žádný odpor!"

Šaman mu přinášel zlatou misku s vodou od veletoku, který byl tepnou poslední říše nomádů. Velitel si omočil tvář a vyholenou lebku s copánkem, a zbytek rozhodil ve směru bojovníků, aby i je provázelo štěstí. Potlačil záchvěv pochybností a ukázal rázně ‚vpřed!'

Vojsko se dalo do pohybu a obtékalo nehybného náčelníka, který se loučil se ‚svoji' řekou, jako by to bylo naposledy.

Lipka svolala radu, ale její předtuchu brzkého útoku nebral nikdo vážně. Ženy znaly své Avary a věděly, jak teplomilní jsou ti křivonozí mužíci. Ze zimovišť nevylezou, dokud stromy nerozkvetou.

„V průsmycích ještě leží sněhy," podpořila je Lesjana, která poslední dobou myslila víc na své taneční vystoupení než na výcvik lehké jízdy. Naděje, kterých se v zimě nedostávalo s přibývajícím sluncem nevhodně převládly, přestože hrozba byla stále blíž.

Jediný Sámo se chmuřil. „Kdo neprošel boji, spojuje krvavé bitvy s pošmournými dny. Ale pod modrou oblohou se umírá stejně snadno!" Měl už sbaleno a výpravu svých bratrů očekával každým dnem.
Kdykoli přijeli chlapci z hlídek, spěchal je vyslechnout. Zvědů bylo na ten rozlehlý kraj pomálu; sotva tucet, i s užitím sotva odrostlých chlapců. Dvojice dívek zachycovaly dobře podrobnosti, ale pro stromy neviděly les, a návrh smíšených dvojic narazil na obavy matek jinochů.

Vítání jara, odvádějící pozornost od válečného úsilí, připadalo Lipce v této chvíli nepatřičné.

Sámo nesouhlasil. „Pospolitost je utvrzována společnými prožitky. Jste zbytky Slovanů stejného peří, a vědomí sounáležitosti je důležité!" Zatímco Lipka zvažovala ztrátu času, kupec v duchu počítal, kolik dětí by udělalo ze zdeptaného kmene za pár generací zase silný národ.

Vlastním příspěvkem ji nechtěl jitřit, ale některé manželky už ohlásily radostné události na konec léta. Opustit své družky však odmítaly.

Libuss mlčela. Cítil z ní napětí a kupodivu i nejistotu. Pak, jako by se rozhodla, vzala ho stranou a zavedla si jeho ruku pod zřasený šat.

Sámo byl zkušený mnohonásobný otec a věděl, že cokoli teď řekne, může být navždy užíváno proti němu. „Liebe! Jsem tak šťastný!" zajásal. V té chvíli si uvědomil, že se ani nespojili po slovanském obyčeji.

„Nic nechci. Jen kdyby se mi něco stalo. Drž nad ním svou ruku," odvrátila se v rozpacích. „Ať má dobrý život."

Jižní stráně už zarůstaly rašící zelení, a když uprostřed přírodního amfiteátru zapěl na zkoušku celoženský sbor ve třech vlnách hlasů, které se prolínaly, slůvka dolétala do všech míst.
Pravá stráň byla určená obyvatelkám Rybína a přilehlý svah Homole prosťáčkům z osad a pasákům, rybářům a lovcům z širokého okolí. Střed podkovy si vymínila Lesjana pro svůj oddíl.

Na pozadí z březových kmínků zavěsily ženy velké malované rohože od Modřínky a *epopej*, jak tomu vyobrazení vítězných bojů říkal Sámo, na dálku neuvěřitelně ožila.

Jóna se v posledních týdnech přece jen zklidnila. O svého vyvoleného, se musela dělit s jinými, ale pouhý zlomek kořisti po Avarech mohl jí a milé Inge zajistit velkopanský zbytek života!

Pozorovala Sáma, vyhlížejícího z hradeb své bratry, netušíce, že jiná výprava dorazí před nimi.
Někdy se procházela podél Liboce.

Mamrej, který ženy s takovým zaujetím chystaly, ji nezajímal.
… Čím bych já mohla přispět? Byzanckým břišním tancem?
S vášní, kterou nehraji ale opravdu cítím? Při kterém starci mládnou a mládenci dospívají? Odhodila kožíšek, rozvlnila paže, rozevřela halenu a stlačila suknici dolů. Pištce nepotřebovala; zvolna zrychlované melodie měla z mládí v paměti.
Rozhoupala boky. Cítila příliv vzrušení a přidávala do tempa. Bubínky vířily a cinkaly mince, kterými ji muži zasypávali ...

Plížek a Klouzek krásnou paní zpovzdálí sledovali a přáli si, aby ji mohli zachránit. Teď jako by se jí zmocnil zlý duch! Strhal z ní šat, zmítala se a naříkala! Pohlédli na sebe a vyběhli z houští.

Přitáhla si jejich hlavičky ke svým prsům. Už neřičela, jen zhluboka vydechovala. Jak ji ty ochmýřené tlamičky dojímaly!
Na zátylcích ucítili chlapci vlhkost. Teplé kapky letního deště? Sotva jsme vynesli Moranu! Objevovali vzrušující místa níž a níž a bylo jim jako nikdy předtím.

Výprava baltského kupce postupovala rychle údolím Egeru. Vozy, zatížené jen zásobami a truhlicemi přichystanými pro avarskou kořist, snadno překonávaly tající závěje, a bahniska nedávno zpevněná hatěmi.

„Cestu nám Stein familie pěkně srovnala," poznamenala albínka.

Sichárius si představil karavany, putující s levným zbožím na východ a se vzácným zbožím nazpět a spokojeně přikývl.
Inge ale vzrušovaly poklady, o kterých nikdo, kromě nich dvou, nevěděl. Z náčrtu na bělavé kůzlečině, koupené od vysloužilce, který provázel karavany se solí, bylo patrné, že obchodní cesta vede podél východní řeky až k Albě. Zpustošené zimoviště Avarů leželo o něco blíž soutoku, na pravém přítoku Egeru z hor. Ohlédla se.
Za nimi klusal velký oddíl najmutých kopiníků. Za noci překvapí stráže, pár jich pobijí a ostatní se v tom zmatku vzdají, jsou to jen ženy a podruhé už jim štěstí nebude přát. Myslela rychle, bez skrupulí, a zdání křehkosti a bezmoci užívala ke své výhodě.
Pozvedla ruku a severský kupec přispěchal.

„Teď poslouchej. Zde stojí ženy nad muži, nemusíme nic předstírat.“ Na příští zastávce se průvod přeskupil. Na předním místě jela ona, a stejné rozkazy jako dřív, vydávala otevřeně. Její společník se převlékl do šatu pobočníka, a dělal, jako vždy, co řekla.

Na rozdíl, od Hunů, křižujících před dvěma staletími Evropu, pod vedením Attily, který vlastnil jednu ze tří kopií Castoriovy *Mapy světa*, Avaři spoléhali jen na svoji kočovnickou paměť.

Oddíly si předávaly ‚muže, kteří tudy už projeli‘, a přisvojená území nebyla nikde zakreslena, ale uložena v kolektivní paměti.

Tudun, který jako jediný přežil masakr na hradišti, uprchl na koni úzkou korutanskou stezkou. Pro trestnou výpravu s vozíky ale museli užít širší cesty podél velkých řek.

Nikdy předtím nevytáhli Avaři tak časně zjara. Sžíravou touhu pomstít své potupné vyhnání překrýval jednooký vrchní velitel válečným plánem založeným na překvapení.

Podél Danubu koníci jen letěli, a bažiny lužních lesů byly ještě dost promrzlé aby unesly i vozíky se zásobami. Až severní řeka, rozvodněná táním z hor, zpomalila jejich postup. Po třech dnech občasného brodění se utábořili na výšině Moravie, kde více bystřin splývalo v hlavní proud.

K předělu nebylo daleko, ale místy ještě ležela bílá pokrývka. Stepní jezdci sníh nenáviděli, nikdo však nereptal; muži na válečném tažení mlčí. Zkušený tudun přesto vnímal náznaky napětí.
A stále ten úlisný pohled!

Věděl, že kapkan, druhý v důležitosti, původně šaman nevýrazných schopností, ale skvělý tanečník, dobře zapsaný u jugura, byl nasazen do jeho sboru záměrně, na výstrahu veliteli, který už jednou zklamal.
... Jak se ho zbavit?

Časně zrána, zatímco jeho zástupce ještě snil o měkkých polštářích na výsluní přízně, objel tudun osobně tábor a promluvil k nižším velitelům:

„Bojovníci vyrazí v předstihu. Pomalé vozíky potáhnou podél Elby a připojí se k nám na západní řece Ogr. My zatím zajistíme loňskou kořist a potrestáme Slovany. Společně pak potáhnem dál na Franky."

Když se mladý kapkan probudil a vyhlédl ze stanu, jízdní oddíly už zmizely a jejich stopy v blátě rozmýval déšť. Stal se velitelem druhého sledu; pohůnků, vozatajů a cizorodých pěšáků, ozbrojených jen holemi.

Až do pozdní noci vybrušoval Sámo s Bukjou slavnostní ódu, ve které zamýšlel na závěr *Vítání jara* prorokovat Slovanům budoucnost; dobré i špatné časy a nakonec slavné překonání všech pekla hrůz.

„Neměla by to pronést Libuš? Bez ní bychom tu ještě zahřívaly ty …" zarazila se mladá žena. „Ten kumys!"

„Ne! Má jiné povinnosti." Snížil pohled a jako rozšafný hospodář se i u Bukji potěšil prvními náznaky úrody, až zčervenala ... S jejím darem pro poezii a mojí představivostí, bude náš syn výjimečný! napadlo ho. „Kdybych byl na cestách, až to přijde," požádal svoji třetí manželku ze Slovanů, „dej mu jméno *Homer!*"

‚Omar, Omar,' opakovala si Bukja.

Za úsvitu ji probudilo bučení volského rohu, který svolával lučištnice k ranním rozhybkám. Pohladila muže, kterého jí seslala dobrotivá Lada, nadzvedla mu vous, a přikryla ho až pod bradu beránčím rounem.

… Oč jsem teď šťastnější než dřív. Učiním vše, co žádá. Omar!

Sámo patřil k těm, kdo ve snech objevují velké věci, a nejlepší nápady mívají v polospánku při procitání. Snažil se ty sladké chvíle prodlužovat, ale hlad byl naléhavější.

V teplé noční košili zamířil ke kotlíkům. Našel tam jen pár starších žen. Třely do zásoby ječmeň na pražmu, a svlékaly ho přitom očima.

… Neměl bych tu chodit jen tak nalehko! „Kde všichni jsou?“

Babice ukázaly za sebe.

Uvědomil si, že na dnešek připadá nácvik odchodu ‚bezmocných‘ do úkrytů na protější Homoli. „A vás tu nechaly?“

„My se mužů nebojíme!“ natřásaly se.

To jaro dělá divy, pomyslel si kupec.

Přesuny po předem připravených trasách, vyznačených na kmenech stromů puntíky různobarevných pigmentů, řídila Lesjana. Proud pradlen a přadlen se jí ale pomíchal, a invalidé si hledali povlovnější cesty, takže musela celé cvičení opakovat.

Kulatá Švestra, vládnoucí ostrým jazykem lépe než mečem, objížděla zatím okolí a směňovala s polníky přebytečné kozy za zrno, a s lovci železné sekyrky za uzené kančí. Každého znala a stávala se spojkou mezi ženami z hradiště a jejich rozptýlenými spojenci.

„Vyhledáme Čicha,“ navrhla Lipce, která ji tentokrát doprovázela.

„Ne! Až nakonec, bude-li vůbec třeba!“

„Těší se vážnosti,“ posmutněla Švestra.

„Říkal něco o mně?“ ujelo Lipce.

„Často se na tebe vyptává – na pasti, léčky a lsti. Zajímá ho všechno, co děláš.“

´Deus ex machina!´ vybavil si konečně vzdělaný Sámo … Sofokles nebo Euripides? To by Bukja a Bóra ocenily. Tušil, že mu chytré ženy budou chybět víc než ty pohledné a chtivé, kterých je všude dost.

Nikdy vlastně nechtěl být obchodníkem; svým hloubavým duchem a zájmem o umění patřil do dávné antiky. Nebo do vzdálené budoucnosti? Rodiče ale v jeho slovní obratnosti viděli nadání ke smlouvání.

… Dojdou-li ženám rýmy, vjedu na pódium v brnění a zachráním představení. A nakonec budu věštit! Nejraději bych představoval krále. Taková role se ale nezkouší předem. Všichni musí vydechnout úžasem. Sonja mi nasadí pancíře a chlapci mě vyzvednou do sedla …

Sámovu statnou markytánku železný panák nevysvětlitelně přitahoval. Kdykoli ho pulírovala, svěřovala mu své trápení, a když se cítila osamělá, objímala jeho pevné tělo a brala z něj útěchu.

Znala každý nýtek a každou přezku, a když do něj někdy sama tajně vstoupila, stávala se nepřemožitelnou.

V těch chvílích vzpomínala na svou bezmoc tenkrát u Brauny, když jim Avaři podpálili chýšky a pohlednější ženy a odrostlejší syny odváděli do otroctví.
Ten, který vyběhl s tasenou šavlí za mým malým, se nikdy nevrátil. Ale což to něco znamená?

Před dvaceti lety, zastavilo Avara oko nalíčené na zajíce,
a než se vyprostil, malý skřítek ho zasypal kamením a zmizel v lesích ...

Stopař Čich objel lovce a rybáře v okolí a vysvětlil jim svůj plán.

V místech, kde se příchozím od Oharky otevíral první výhled na hradiště, zahýbala stezka kolem Něžického rybníka, a v zimě si pěší i jízdní zkracovali cestu po zamrzlé hladině. Po nocích ještě přituhovalo, ale přes den se led tenčil, a uprostřed, kde byla hloubka největší, mnoho neunesl. Rozdělil muže do dvou skupin a domluvil kouřová znamení.

Dvojčata Plížek a Klouzek byli z mladých zvědů nejbystřejší. Dostali nejrychlejší koně a měli za úkol střežit přístupovou cestu. Od osudného večera, kdy zachránili Jónu před neviditelným ďáblem, a ona se jim odvděčila, však nemohli myslit na nic jiného. Sledovali ji, toužili po ní a zanedbávali své povinnosti.

Po několika dnech chlapce povolala na stejné místo a požádala o pomoc. „Až dojedete k Egeru, zahnete kupeckou stezkou proti proudu vstříc karavaně přátel. Hubené bílé paní ukážete tuhle půlku gombíku a povíte, na cokoli se optá. Pak mi přivezete zprávu."

V příslibu odměny si je měkce přitiskla, ale hned postrčila na cestu.

Když se po čtyřech dnech mladí zvědové nevrátili z hlídky, vyslaly ženy Kuskuse a Viklana, aby se po nich poohlédli.

U Něžic jim zastoupili cestu Čichovi málomluvní muži: „Tak co?

„Nic."

„Nic?"

„Dnes dávají *Vítání Jara*," žehrali mládenci.

„Hm," přitakali lovci v mužské solidaritě. Sami se na tu podívanou chystali – budou tam i jiní, odevšad.

Když rozmrzelí chlapci odjeli, obešli lovci rybník a vybrali místa, odkud mohli vidět z rákosí na led, ale nestáli jeden proti druhému.

Na rozdíl od Jóny, která uměla jen počítat, dovedla bledá Inge i číst a psát, a rozuměla vyobrazení krajů. Rozvinula náčrt cesty na vybělené kozince. Říčka vedoucí k hradišti už nebyla daleko a chlapci, které za ní její družka poslala, vysvětlili vše potřebné.

„Vozy necháme u Egeru, než vyschne stezka nahoru!" rozhodla.

„Ale …" začal namítat baltský kupec. Sám od sebe ustal. Albínka měla vždycky pravdu.

V půli zpáteční cesty vyjel proti dvojici chlapců Viklan s Kuskusem. Vzájemně se ujistili, že nehrozí žádné nebezpečí, a usoudili, že když pojedou tryskem, mohou ještě stihnout ten mamrej pod Rybínem!

Odbočili z cesty, která se zdlouhavě vinula podél říčky a vyrazili zkratkou přes osadu, kde polníci klučili les a o nic jiného nedbali.

Byli tak zašlí a zpustlí, že je Avaři i potulné ženy nechávali na pokoji, a o domácnost se jim staraly oddané matky.

Dorůstající dívky s věnečky sněženek ve vlasech, znázorňovaly bílé obláčky, které měla Lesjana, ve zlatem krumplované říze, tancem jarního větru, rozhánět a přelétat. V pozadí nastupovaly pišťky a ženy s bubny a za nimi sbor, utvářející rámec představení po antickém způsobu libozvučnými zpěvy a deklamacemi.

Mladičké jezdce, kteří se náhle objevili uprostřed podkovy přirozeného amfiteátru, považovaly natěšené davy za strhující začátek podívané.

Družky polníků z okolních osad, předčasně zestárlé dřinou, zahučely údivem. Čtyři zvědové dojeli až k předním ženám na čestné lavici.
„Jsou u Oharky!“ vyhrkl Plížek.

„Kupci!“ doplnil bezelstný Klouzek.

Lipka pocítila úlevu. Přišli včas, jak legendární vojsko z dávných kronik! Nuže, veselme se! pokynula k pódiu.

Zavířily bubny. Lesjana dělala neuvěřitelné skoky, komíhala v letu údy a točila hvězdy.

… Trefu má skoro jako já a v sedle je lepší, obdivovala ji Lipka, z níž konečně opadalo napětí posledních týdnů.

Náhle pocítila neklid a strach, ale už tu podívanou nemohla přerušit.

Koho by napadlo, že namísto karavany Sámových bratrů přichází lstivý Sicharius s nevyzpytatelnou albínkou a hordou svárlivých Durynků!
A že přináší glejt s pečetí franckého krále, kterým si Dagobert přisvojuje zdejší kraje, uprázdněné Avary, a baltskému kupci předává správu té příhraniční země a zaručuje výhradní právo obchodu!

Výprava seveřanů se na břehu Egeru rozdělila. Prázdné vozíky kázala Inge zanechat s vozataji v táboře u ústí Liboce a se Sicháriem a oddílem najmutých jízdních kopiníků pokračovala k hradišti.

Než padla tma, utábořili se v údolí říčky, na místě chráněném z obou stran strmými svahy. Znavení zbrojnoši zalezli do kožešinových vaků a krotké koníky, které nemuseli vázat, ponechali kolem na pastvě.

Blízkost vetřelců rozeznal Čich předchozí odpoledne z neklidu lesních zvířat. Na statném hřebci od Lipky se nenápadně přiblížil k výpravě.
Sámovi lidé to nebyli. Proč táhnou ti ozbrojenci na hradiště netušil, ale věděl, že je musí zastavit. Vydal znamení přerušovaným kouřem, objel sousedy, půjčil si růjnou klisnu, a s odvážnějšími druhy se za ranního šera vydal znovu k nepřátelskému ležení.

Mezi lovci a kopiníky se popásalo množství koní. Čich přidržoval neklidnou klisničku a se svými muži vyčkával.Vlastní koně zanechali na protilehlé straně zamrzlého rybníka.

Konečně vítr změnil směr a stádo se začalo přibližovat..

„Pferde! Pferde!“ Hlasy strážných, kteří se probudili do chladného rána, zburcovaly ostatní. Oblečení a obutí žoldnéři vylézali ze svých pelechů, chápali se zbraní a hledali koně.

V dáli zahlédli už jen jejich zadky. Zloději s nimi neujížděli tryskem, s drzostí náskoku nespěchali.

Kopiníci se dali do běhu; bez koní by z nich byli jen ubozí pěšáci.

Před rybníkem Čichovi muži rychle odbočili stranou, a odvedené stádo ukryli za vrbičkami.

To už první žoldnéři dobíhali k rybníku. Před nimi, přes ledovou plochu, postávali koně, zřejmě opuštění vystrašenými zloději, a pokojně se napájeli na rozmáčeném obvodu kry. Sicharius mávl rukou vpřed. Led, který unesl koně snadno unese pěší muže.

Když Inge, která jediná nespala oblečená, dorazila se zpožděním na místo, byli už v třetině rybníka. – „Zpátky!“ vykřikla.

Jen její poslušný společník se vrátil, ostatní postupovali nedočkavě dál. To už se led začal bortit. Rvali se o oporu dlouhých kopí. Mrazivá voda rudla. Jen baltský kupec unikl té zkáze.

Lovci v rákosí už napínali luky. „Ne! To postačí,“ vykřikl Čich, který jediný věděl, že se nezbavují Avarů, ale méně hrozivých nepřátel.

„Durynkové!“ rozeznal starý lovec z výkřiků tonoucích nemilované sousedy Slovanů. „Žádná škoda!“

Sicharius zatím doběhl k albínce na břehu a padl před ní na kolena. Byla podivně vzrušená. „Avarini?“ vyrazil posledním dechem.

Probírala se z transu … „Něco horšího!“

Čich stále nechápal, co tu pohledávají. Blížil se s lovci ke dvojici na hrázi. Muž si je nenávistně měřil. Bledá žena ho zklidňovala neznámým severským jazykem. Svůj meč jim nakonec předal, ale stopaři neušlo, že roli pergamenu, vyčnívající z pláště, cizinec ukryl hlouběji. Brzy však na to zapomněl, číst neuměl. K čemu by mu to v lese bylo.

„Jonah?“ zkusila bledule.

O Jóně kolovaly řeči už i mezi muži ze vzdálenějších míst a spojení s ní zklidilo napětí. Ukázali za sebe. Z ranní mlhy vyvstával na obzoru ostroh s palisádovým opevněním.

Avarská kořist na dosah a my tu skončili s holýma rukama, zoufala si Inge, ale po chvíli už spřádala ve své chladné mysli nový plán.

… Ten mladý Stein, Samuel. Pomůže nám, a ani o tom nebude vědět!

Na otevřených nivách Elby se Avaři cítili skoro jako v rodných stepích. Nechystali se do nějaké nejisté bitvy. Přijížděli v drtivé přesile nastolit pořádek. Jen ti, kteří slyšeli o strašném konci svých předchůdců nabádali ostatní k opatrnosti.

Představa rozlícených žen jim ale byla pro smích. Hrozili se jen zubatých bestií a černých lesů, které pohlcovaly celé oddíly.

V řídce obydleném kraji, přebrodili jezdci širokou, ale mělkou jižní řeku, objeli kulatou horu a cestou, vyspravenou čilými kupci, si zkrátili vzdálenost k dolnímu toku západní řeky Ogr.

Bez týlových jednotek postupovali dvakrát rychleji než než dříve, a po pěti dnech od odloučení se blížili k odbočce podél říčky.

Tudun vyslechl předsunuté hlídky a promluvil tiše k veliteli středního ze tří úderných oddílů. Ukázal šavlí a na sto jezdců vyrazilo drobným, skoro neslyšným klusem vpřed. Až za ohbím nabrali rychlost.

„Avarini!“ Pohůnci hlídající vozíky baltského kupce se vrhli do Liboce a na druhé straně mizeli v lese, kterým se koně neprodrali.
Tarkan v čele útoku dal znamení a jezdci zpomalili.

Dvoukoláky, spojené ojemi proti sobě, tu teď stály bez dozoru. Všichni čekali na velitele, který dojížděl záměrně pomalu. První vítězství nestálo za řeč, ale kořist vypadala slibně! Kázal odklopit petlice. První truhlice byla prázdná. Druhá, třetí, desátá…
Tudun zaklel … K čemu kdo vozí prázdné truhly? … Co v nich bylo?

Stopy velkého počtu jezdců směřovaly vzhůru, k hradišti … Co jim vezou a proč? Ne! Co chtějí odvézt a naložit! – Naše!
Nejraději by se pustil do stíhání hned.
Koní si však nomádi vážili nade vše, a krkolomnými stezkami nejezdili za tmy. Dal znamení a jeho lidé si na břehu západní řeky počali chystat poslední tábor před bojem.

Včerejší slavnost se vydařila a příznivé počasí a svit úplňku umožnily prodloužit radovánky kolovými tanci. Rozdávaly se solené moučné ‚medvědí pracle‘ a nalévala kvašená medová voda s výluhem z fialek.

Třpytivé kousky, o jejichž ceně měly obyvatelky hradiště jen matnou představu, dodaly lesk závěru představení, kdy Acháta strhla plachetku z hromady v rohu pódia a nepočetné matky přinesly svá děťátka, aby si s těmi skvosty pohrála.

Sámo byl jako u vytržení a chtěl si také hrát, ale kdykoli se sklonil, zaklaplo mu hledí. Měl pravdu! připouštěla Lipka. Sounáležitost, kterou cítili, znamenala víc, než jen spojenectví ze strachu o přežití.

Ráno všichni vyspávali a nějakým nedopatřením ani hlídky nevyjely. Vstala časně a zašla jako obvykle za svým běloušem. Ve stájích spali na slámě chlapci. – Kdo hlídá?! Nakonec se jí mladičkých zvědů zželelo.

Možná to opravdu přeháním. Co nás dnes čeká? Ověnčíme slavobránu a uvítáme průvod franckých kupců. Rada žen ať vyhlásí den úklidu!

Pohladila Šému a on už věděl. Poklekl, aby se dostala snadněji do sedla, a vykročil s ní s vážnou důstojností. Zamířili dolů k Liboci.

Na pódiu u hromady zpola zakryté přehozy, podřimovaly strážné. Vyskočily, ale Lipka jen mávla rukou. „Pošlu dolů Akátu."

Rozhodla se vrátit. Najednou věděla, k čemu jim budou ty drahocené kousky dobré!

Na nádvoří se sklonila nad velkou mapou, chráněnou před nepohodou baldachýnem. Blízké i vzdálenější okolí hradiště bylo na ploše velkého stolce vytvarované v poddajném jílu a ještě vybarvené – zeleně lesy, hnědě vyklučená políčka, modře voda a šedivě hory … Ano, tady!

Vysvětlila Modřínce, co a jak a pečlivě přetvarovaly úzkou slepou soutěsku na průsmyk – smyšlenou zkratku do údolí Oharky!
Když byly s výsledkem spokojené, pozvedla Lipka volský roh a zadula. Hradiště ožilo, už bylo na čase.

Jitřní budíček o polednách? divili se lovci, kteří přiváděli ukořistěné stádo koní k brodu. Dva zajatci, muž a žena, kteří jediní přežili prolomení ledu, brebentili cizím jazykem. Když míjeli pódium zmlkli a nevěřícně zírali na stříbrné a zlaté nádoby, které ukládaly ženy do košů.

Na začátku cesty, stoupající šikmo svahem k pevnosti, věnčily dívky barevnými pentlemi slavobránu. Po včerejšku teď všichni dohánělí své povinnosti a příchozích si nikdo příliš nevšímal.
Konečně zahlédli lovci Švestru, s níž často směňovali.

„Kde je Čich?" chtěla vědět.

„Zůstal u rybníků a posílá tady ty …"

„Jste Sámovi lidé?" oslovila Švestra dvojici, podle oděvu, francky.

Muž se zamračil, ale bledá žena přikývla.

Odvedla je na nádvoří a usadila na lavici před příbytkem kupce, aniž tušila, že odjel vstříc bratrům, ohlášeným pomýlenou hlídkou.

Kohosi napadlo přivolat Jónu. Zprvu přestíraly, že se neznají.

„Stříbrné nádoby tu mají na hromadách! Plní jimi nůše!“ vzrušeně šeptala Inge, když poodešly a její bledá pleť nabírala barvu.

„Včera byla slavnost,“ vysvětlovala Jóna. „Dávaly ty skvosty dětem.“

„Daly by nám také?“

„Záleží, kolik přivádíte vojska.“

„Až později. Jsem znavená,“ zívla Inge.

Jóna poslala pro vědra horké vody, zavedla ji do Sámovy komnaty, a sama se vrátila k baltskému kupci.

O předchozím setkání v přístavu pomlčeli. Teď byli spojenci. „Jsi nejvnadnější žena i v tomto městě žen.“

Snad. Ale jak dlouho ještě? uvažovala Jóna … Je vyšší než Samuel a má i více vozíků. A neuvádí mě do rozpaků všelijakými jinotaji.

„Přivážím glejt s královskou pečetí,“ řekl Sichárius. „Celý ten kraj bude náš!“ objel pohybem ruky zemi, která po stažení Avarů rozkvete a ponese. Šplouchání ze škopku a slastné výkřiky bílé paní mu připomněly jeho tísnivý závazek. Dvakrát se pokusil uspět bez ní, a dvakrát skončil bez prostředků. Už věděl, že to zařídila, aby ho mohla ponížit! Všechno zlato teď nadosah a já mám prázdné ruce!

„Naše vojsko čeká u Egeru,“ zalhal.

Jóna se bezbranně pousmála a zatřepotala víčky. „Ochráníš mě?“ Už se rozhodla a později nedělala okolků.

Ve dveřích stanula Inge v utěradle. Voněla vřesem z mycí pasty, která nečpěla jako římský sapon. Líčka si před Sámovým špíglem narůžověla barvičkami, vynalezenými také tady, a rty zvýraznila leskem, kterému říkaly Slovanky ‚slimaky‘. Ta vláčná pasta jí připadala lepší než drahá rtuťenka z Frankreichu.

… Jak levně bychom tady mohli nakupovat a jak draho prodávat, představoval si baltský kupec dvoukoláky naložené voňavým zbožím pro bohaté ženy franckých měšťanů. A na dně i něco zakázaného navíc.

Samuel už nebyl žádný větroplach a nerad vyjížděl sám. Žen, které se udržely v sedle přibývalo, ale všechny teď dohánělly, co včera zanedbaly pohanskými reji. Nakonec vyjel naproti bratrům jen s markytánkou.

Libocí se valily jarní vody a stezka byla místy podemletá. Počítal, co by stálo zpevnit cestu, a třeba ji i protáhnout na druhou stranu až k Brauně, kdybychom sem jednou přece jen mohli zajíždět v bezpečí.
… Kdeže se bratři loudají? A co řekne Jošua mým novým manželkám? Každá z nich dovede něco skvělého! Jsem první muž nového věku, který nehledá v jediné všechno.

Za zátočinou se před nimi otevřela polozamrzlá plocha Něžického rybníka. Na vzdáleném konci, na vrcholu hráze zahlédli postavy.

Markytánka, která měla ostřejší zrak usoudila, že nejsou z očekávané výpravy, ale místní lidé. Muži přinášeli kmínky a házeli je k přepadu.

Dojeli blíž. Byli to opravdu jen zdejší rybáci a lovci.

„Sámo!“ sbíhali se k němu. Výstupem v brnění, který ukončil nudné zpěvy a otevřel rozvernější část mumraje, si získal ještě větší oblibu.

„Zvyšujete hráz?“ podivil se kupec. Kalná jarní voda přepadávala přes bariéru z těsně ložených kmenů. „Neměli byste spíš ubrat?“

Muži zaváhali. Drží s Lipkou, je jeden z nás! „Čich má plán,“ řekli.

Lovec zatím krokoval pod hrází vzdálenost ke zúžení údolí a odhadoval, kolik jezdců pojme v těch místech zúžené údolí.
Když s Lipkou nedávno promlouval, nezlehčoval, jako ostatní, její obavy z časnějšího příjezdu Avarů. Tažní ptáci také nepřilétají z teplých krajů, kdy se čihařům hodí. Slíbil, že jeho lidé budou připraveni a dohlédnou i na vzdálenější okolí. Oba zůstali v sedlech, proti sobě a vedle sebe.
Připadala mu majestátnější. Svým posláním? Netušil, že má ještě další.

‚Ženy si vás považují. Odpřisáhly však, že nemohou rozdávat radost a přinášet domácí štěstí, dokud hrozba nepomine,‘ zopakovala, o čem své družky sama přesvědčila.
Tehdy ji viděl naposled.

Několikrát už projel údolí Liboce. V klidných zátočinách sídlili plaší bibři, které znal od Račího potoka. Nelovil je jen pro pěkné kožíšky. Ohryzávali zdravé stromy a padlé kmeny škodily. Když deště prolomily hráze příval vody zpustošil vše na míle daleko.

Rozvíjel nápad, který vyžadoval přesné provedení. Tu a tam zachytil pohyby, ale to patřilo k životu v lese. Veverky ? Kam spěchají?
… I vydry odplouvají proti proudu! Vycítil neklid a strach o mláďátka.

Vyjel znovu na kopec, a vyšplhal na nejvyšší strom.

K soutěsce se blížil hnědý had a každá jeho šupina byl jeden Avar. Nikdy neviděl tolik jezdců pohromadě. Bez vozíků postupovali rychle.

Na mírném svahu nad Něžickým rybníkem zatím obírala markytánka pečené holuby a vkládala šťavnaté kousky Sámovi do úst.

Kupec pozoroval shovívavě muže, kteří vláčeli kmínky na hráz. Tohle už se ho netýkalo. Co chvíli posílal Sonju na úbočí Kličína, aby vyhlížela bratry. Nic?

Konečně seběhla dolů rychleji: „Jen jeden!“

Hlava koně se vynořila dřív než hlava jezdce nachýleného nad jeho hřívou a pak už rozeznali i šat lovce. Čich dojel doprostřed hráze a cosi vykřikl. Seskočil a sklonil se nad propustí.

„Přijíždějí?“ vstával dychtivě kupec.

„Avaři! Avaři!“ neslo se mezi vystrašenými muži. .

„Ne!“ sténal Sámo.

Markytánka mu pomohla do sedla. Naposledy se ohlédl. Lovci a rybáři neuprchli. Ze všech sil pokračovali v zahrazování propusti.

Přepadající proud slábl a hluk ustával. Zastavovali Liboc!

„Avri! Avri!“ vykřikoval Sámo z posledních sil. Uštvaný kůň se pod ním hroutil a markytánku nechal daleko za sebou.

Pradlenky u brodu vzhlédly a pokračovaly v máchání. Až po chvíli domyslely, že si k nim Avaři nepřijíždí jen odpočinout jako jindy.

Tajný úkryt pro nejmladší byl přichystán na protějším zalesněném kopci.

Od brány sjížděla Lesjana a ostatní z Rady žen. Zase měla ta holka pravdu! Lipka jí nic nevyčítala. „Jak daleko?“ zeptala se Sáma.

„Pod rybníkem!“ Přiváděly mu čerstvého koně a pomáhaly do sedla.

„Potřebujeme vrchního velitele na Homoli,“ nabídla mírnému muži, možnost ústupu se ctí. „Tys donesl statečně zprávu a zachránil mnoho životů! … Je s nimi Čich?“ zeptala se ještě.

„Házejí do vody dříví!“ potřásl Sámo nechápavě hlavou.

Proud bystřiny, která ještě před chvílí hučela údolím, slábl, ale Avaři, znavení týdnem rychlého postupu své okolí příliš nevnímali.

Jednooký tudun, na ušlechtilé klisně dojel předvoj a vyslal vpřed šest lučištníků, aby nalezli vhodné místo pro velký tábor na břehu rybníka, který si pamatoval.

Voda už nepřepadávala proudem, jen crčela mezi navršenými kmeny.

Hladina stoupala, tající ledový příkrov praskal a kry se hromadily u výpusti. Přečnívající konce klád napojili lovci ke čtyřspřežím těžkých koní na obou stranách hráze a čekali.

Když z příkrovu stromů pod nimi vyjelo čelo Avarů, polekaný honák zvedl bič a chystal se zabrat.

Dva, čtyři, šest, počítal Čich na bližší straně a zadržel svůj potah. Spřežení naproti němu ale už napínalo lano.

Z podhledu viděli Avaři jen přečnívající polovinu muže s opratěmi. Náraz šípů odhodil jeho tělo a koně polevili v tahu. Lučištníci neobjeli hráz mírnější cestou, ale pohrdavě zdolali prudký svah.

Před nimi se rozprostíralo přeplněné jezero. U zatarasené výpusti se zlověstně kupily kry a modrá těla utopených kopiníků. Na obzoru se tyčilo obnovené hradiště, které přijeli pokořit. Nikde nikdo.

Než stačili přetnout tlusté provazy vedoucí k potahům, zaskřehotal nablízku kačer. Z rákosí pod nimi se vynořili muži a jejich šípy vylétly šikmo vzhůru. Jen jediný z šestice Avarů stačil strhnout koně a ujet.

Lovci, které Čich nahnal na poslední chvíli do ledové vody, vylézali nevěřícně na břeh. Stopař věděl, že zbývající jezdec nesmí za žádnou cenu donést zprávu. Jeho bystrý hřebec už přibíhal od vrbiček.

Nepřítel zatím objížděl v plném trysku hráz delší cestou. Pod výpustí mu Čich shora zkřížil cestu. Oba tou srážkou vylétli ze sedel. Leželi bez dechu v trávě, nenávistně na sebe hleděli a žádný se nemohl hnout.
Luky ztratili, ale Avar měl na dosah jezdeckou šavli a on jen … Vytáhl z nohavice jemnou ptáčnickou síťku s kamínky po obvodu.

Zvěd už se natahoval po vykládané rukojeti své zbraně. Čich překonal bolest v rameni, roztočil síť, aby se vypjala, a poslal ji přes protivníka. Čím víc se zmítal, tím víc se zamotával do ok.

Co říkala Lipka? ‚Potřebujeme jednoho živého!‘

Spoutaného nepřítele hodili přes hřbet koně a čekali dál. Pak je napadlo připravit ve stoupání zásek, aby se dole nahromadilo více jezdců.
To nebyl dobrý nápad. Zkušení valečníci se nekupili jako ovce. Objížděli překážku porostem a blížili se k hrázi.

Lovci zůstávali v zákrytu křoví u bližšího potahu, ale uvolnit přepad jen z jedné strany nestačilo. Zoufalý Čich vběhl znovu do vody, překonal vířivý střed, doplaval rychle k opuštěnému čtyřspřeží a z posledních sil napodobil řev útočícího medvěda.

Koně se vzepjali a hrazení zapraskalo. Napodruhé se lano přetrhlo, ale to už masa vody podemílala prahy a tryskala do volného prostoru. Zdola se ozýval strašlivý křik. Cítil, jak ho síla proudu táhne k průrvě. Na poslední chvíli se zachytil větve dubu, který v příštím okamžiku padl. Hráz se bortila a voda rychle zaplavovala strmé údolí.

Tudun přehlížel hrdě dlouhý průvod svého vojska, mizející ve zúžení skal. Když zaslechl vzdálené hřmění, přičítal to jarní bouřce.

Dunění, praskot a vřava se stupňovaly, země se zachvěla a z rokle vyrazila obrovská vlna vody.

Na vrcholu nesla klády z propusti, kmeny stržených stromů a ledové kry; uvnitř proudu se míhala těla zvířat a lidí. Strnul hrůzou, ale to už se jeho vyděšená klisna sama rozletěla z kopce. Když je příval dostihl daleko v lukách, rozlitý do šíře už ztrácel sílu. Voda opadávala.

Nevěřícně se vracel bahnitým úvalem, posetým těly jeho bojovníků. Koně se většinou zachránili.

Teprve příští ráno, když sotva s polovinou mužstva stanul u zbytků protržené hráze, pochopil. Zaťatou pěstí zahrozil k pevnosti a přísahal těm ženám strašnou pomstu.

V bázni i naději přijaly obyvatelky hradiště nejnovější zprávy.
Některé zadoufaly, že oslabené vojsko odtáhne. Ty bystřejší se obávaly, že odtáhne, ale přitáhne příště ve větší síle.
Lipka navštívila světaznalého Sáma, který na protější Homoli rozšiřoval podzemní kryt několika tajnými východy. Také on vnímal zarputilost nájezdníků, pro které bylo ponížení horší než smrt v boji. „Neustoupí!“

Oslovila Radu žen. „Budou bojovat do posledního muže a v tom je naše naděje. Nevrátí-li se žádný, kdo by vypovídal, uvěří v naše kouzla, a napříště se zdejšímu kraji vyhnou.“ Znaly jejich pověrčivost.
Uběhly tři dny a nic se nedělo. „Sbírají zbraně a mrtvé, a shání po okolí zaběhnuté koně,“ hlásili zvědové.

Pak přivezli horší zprávy. „K Oharce dorazil od východu druhý sled. Množství vozíků a stanů, cizí befulkové a další jezdci.“

Druhý voj pokračoval údolím Liboce a u vyprázdněného rybníka se spojil s lučištníky, kteří potopu přežili. O dva dny později vztyčili Avaři své jurty naproti Rybínu – a zase čekali.

„Chtějí nás vyhladovět?“ Větší zásoby ženy nepotřebovaly, nahoře už zůstávalo jen pár dobrovolnic.
Na ochozech palisád se ale ukazovaly co nejvíce, osobně i v zastoupení posunovanými figurinami.

Jóna, Inge a baltský kupec Sicharius, kolem nichž se často zdržovala Bukja, která rozuměla řeči Franků, byli už také na bezpečnějším místě.

Než je ženy převedly, zařídily, aby zahlédli ukládání skvostů do staré studny. Spustily tam ale jen pár kousků a ostatní odvezly do skal.
Jen Lipka a Švestra věděly o novém úkrytu.

Jatého zvěda, přivezeného lovci od protržené hráze, připevnily k řetězu, na kterém drželi Avaři před půlrokem Sámova bratra Jošuu.
Krmily ho a jako náhodou mu občas odkrývaly výhled.

Lesjanin oddíl tichého napadení a menší záškodnické jednotky nedaly nepřátelům spát, ale mnoho sil jim neubraly.

Pak přišel první zlom. Avaři vyrazili na průzkum protější Homole, kde byly úkryty nebojovnic, mrzáků, starých, a dětí.

Vědro vyhlazené mouky ukryté ve větvích nad stezkou a úponek divokého chmele, o který stačilo zavadit, vymyslela Lipka.
Oslepeni bílým prachem vypustili lučištníci v úleku šípy do všech stran, i do vlastních řad. Než se vzpamatovali, zasypaly je ženy svými střelami a zmizely. Vyrazili za nimi. Byly na dohled a neustupovaly!

S nebývalou odvahou čekaly nehnutě za stromy. Vystříleli do nich zásobu šípů, ale jžádná se neskácela, jako by měly desatero životů. V průseku, který lučištnice předem vyčistily a do něhož Avaři postupně vstoupili, všichni postupně padli.
Z proutěných figurín, přivázaným ke kmínkům, pak ženy ještě vydobyly množství vzácných válečných šípů.

Když se z oddílu, který vstoupil do lesa, ani jeden nevrátil, Tudun znejistěl. Hlavní cíl se tyčil jasně proti nebi – nač ještě otálet!

Přípravy k hlavnímu útoku nebylo možné utajit.
Trochu neohrabaně vystoupila Lipka na strážní věž a dlouho pozorovala tábor nepřátel. Nazítří! S nízkým ranním sluncem v zádech! usoudila.

Děvečka, která ten večer odnášela misku přikovanému Avarovi, jako náhodou nedovřela dvířka jeho ohrady. Uprostřed noci zahlédl zajatec sběh kolem studny a uslyšel cinkání drahocenného kovu.

Pak přední ženy obklopily stolec s vyobrazením okolního kraje a při loučích dlouze rokovaly.

Co navrhla jejich velitelka a kam zabodla znamení netušil. Vnímal jen, jak hradiště k ránu umlká, jako by se z něj vytrácel život …

Za úsvitu ožilo ležení nepřátel posledními přípravami.
Tudun vyšel z válečného stanu, aby přehlédl nastoupené oddíly. Koně pohazovali hlavami, ale jeho muži čelili nebezpečí s netečnými tvářemi.

Vzhlédl k pevnosti a ucítil v zádech posměšný pohled svého zástupce, kapkana, kterého mu nasadil jugur v Panonii jako osobní dohled. Nechtěl štvát koně hned zdola, teď však mávl šavlí, a jízda vyrazila tryskem.

Přebrodit říčku se zdálo hračkou, ale to už kopyta koní zapadala do příkopů vyhloubených ve dnu. Přes ně se valily zadní řady, muži si lámali hnáty a unášel je proud. Podruhé proklel tudun ty lstivé ženy!

Potom už neriskoval. Jezdci, kryti lučištníky, kteří vysílali k hlavám vyhlížejícím za špicemi palisád mračna šípů, vyrazili po šikmé cestě k bráně. V zákrytu štítů si nevšimli, že shora palbu nikdo neopětuje.
Za nimi přivážela zvláštní jednotka, v závěsech mezi třemi páry koní, dubový kmen s kovanou hlavicí.

Po prvním úderu rozhoupaného beranidla do zatarasené brány vyjel, z okraje lesa, mírnějším náběhem kopce, záložní oddíl s napjatými luky. Jezdci nabírali rychlost a hleděli jen kupředu.

Béza s Olšou v zákrytu na opačných stranách úzké šíje věděly, že přichází konec a přály si být spolu. Alespoň myslely na totéž, na dceru, na krásnou Tisu, kterou společně vychovaly, a o kterou je připravili oni!

Na poslední chvíli, jak měly nacvičeno, zabraly, a ležící provazy vedené oky v přečnívajících pařezech vzlétly pod kopyta koní. Jezdci padali z koní a mnozí si zlámali vaz. Ti, kteří přežili se vrátili a skolili dvě statečné ženy, které ještě stačily vyběhnout přes cestu a obejmout se.

Dunivé údery těžkého kmene do zapřených vrat se nesly na míle daleko.

Čich vyběhl ze svého srubu. Svah pod pevností byl pokrytý hnědými tečkami nepřátel. Nahoře rozeznal i houpavý pohyb beranidla. Útočí!
Zranění od protržené propusti rybníka mu ještě krvácela, ale překonal bolest a vyjel na pomoc.

Silné fošny vrat praskaly. Při dvanáctém úderu se zátaras zbortil a Avaři vydali vítězný ryk. K útočníkům se přidávali zbylí lučištníci z oddílu, zdecimovaného dvěma pomstychtivými matkami.

Zadni voj tlačil na ty před sebou, patro brány, přetížené nachystanými balvany, povolilo a smrtící náklad zavalil útočníky.

Když rozlícení bojovníci odstranili těla svých druhů a vtrhli s tasenými šavlemi dovnitř, nádvoří bylo prázdné a ochozy stržené. Hlavy obránkyň za špicemi palisád představovaly obarvené dýně se slaměnými copy a přilbicemi z kůry.

Hradiště bylo opuštěné a tudun proklel ženy potřetí.

Ze sklípku osvobodili uneseného soukmenovce, od kterého zvěděli, že zlatý poklad ženy v noci odvezly. Později objevili tajnou výpadovou branku a poslali skluzem dolů vyhublé befulky z Panonie. Slyšeli jejich výkřiky, ale přes hradby bez ochozů je nemohli krýt.

Aby dosáhli na plošiny strážních věží, museli svázat z kmínků žebře. Konečně mohl velitel přehlédnout situaci shora.
Na půlnoční straně si voda hloubila cestu bahnitou mísou vyprázdněného rybníka. Odvrátil se při vzpomínce na tu zkázu a pohlédl na západ.

Uprostřed neprostupných lesů, se blýskala říčka, jejimž korytem prchaly proti proudu k horám barevné zástupy žen.
Znovu vyslechl osvobozeného zvěda.

Ten ukázal ke krytému stolci. „Tam rokovaly, než odnesli poklad!“
Tudun věděl, že bojovníky kagan oželí, ale bez loňské kořisti se nemůže vrátit. Na poslední chvíli zachránil malovanou desku před rozezlenými muži s tasenými šavlemi, kteří očekávali snadné vítězství, kořist a ženy.
Všemocný chán měl podobné znázornění říše se svým sídlem uprostřed!

Ve středu zobrazení rozeznal obrysy hradiště. Deska končila reliéfem kupovitých hor. Horní tok té prokleté říčky se ztrácel v úzkém kaňonu, který propojoval zdejší kraj přímo s údolím západní řeky Ogr!

Tak výhodná zkratka, o které nevěděli! A uprostřed toho průsmyku výmluvně vězel zlatý špendlík! Znovu vystoupil na strážní věž.
Vzdáleným ohbím říčky, kde asi jarní přívaly zporážely přerostlé stromy, prchaly další a další postavy k té soutěsce – jedinému průchodu horami.
Svolal kapkany a tarkany pod baldachýn a vysvětlil jim názorně, co dál.

„Ještě jednou?“ stěžovaly si bosé mladice, které brouzdaly proti proudu stejným úsekem Liboce a vracely se v zákrytu stromů zpět.

„Dokud nevystoupí slunce na tři dlaně, říkala Lipka!“

Jóna, Inge a baltský kupec se připojili k ženám, protože směřovaly na západ, a z nůší bylo slyšet cinkání drahocených kovů. Několik lesklých nádob dokonce pohodily při cestě!

Švestra pohlédla ke slunci a konečně dala znamení: „Stačí."

Obyvatelky hradiště ustaly v brodění, a s úlevou pokračovaly proti proudu po suchém břehu. Tu a tam, na viditelných místech, odkládaly třpytivé kousky, asi jako dar bohům. Po poledni došly k rozdvojce bystřin. Tam ukázaly cizincům, aby pokračovali vlevo.

Jóna jim přeložila, co říkaly: ‚Vpravo bude řež!´

Sicharius přikývl, ale sotva ženy zmizely, trojice se vydala rychle zpátky, pro cennosti odložené na mělčinách.

Tudun rozdělil zbývající vojsko a pronásledováním prchajících žen pověřil svého zástupce.

Jeho místo bylo v pevnosti, kterou musel uvést do bojové pohotovosti.

Kapkan pozvedl šavli a oddíl pod jeho velením vyrazil k Liboci.

Na úpatí kopce se jezdci přeskupili a korytem říčky zamířili k horám.

Zatímco zbrojíři opravovali panty brány, tudun svolal poradu velitelů v nejhonosnější komnatě.

Něco však nebylo v pořádku!

V posteli s nebesy, pod závěsy jaké vídal v harémech v Cařihradu, postřehl pohyb!

Tarkani s tasenými šavlemi obklíčili lože a na znamení rozhodili hromadu kožešin.

Vrchní velitel ťal, ale roztříštil jen dřevěnou klícku.

Tchoří rodinka se vetřelcům okamžitě pomstila a ve špatné náladě vyběhla na nádvoří. Před vraty, které jeho lidé už zasadili, ale v té chvíli nemohli ještě otevřít, proklel tudun slovanské ženy počtvrté.

Lovec vycítil nehodu dlouho předtím, než dojel k Liboci. Sestoupil z koně a přiblížil se k říčce. Avaři, kteří jindy potřebovali vodu jen pro své koně, teď hromadně skákali do proudu a třeli si těla říčním pískem.

V zákrytu vrbiček se je chystal spočítat, když mezi kmínky objevil napjaté tětivy. Každá držela půl tuctu střel zaměřených na protější břeh. Od háčků spouští vedly šňůry do lesa. – Ach ty ženy! Raději ustoupil do bezpečné vzdálenosti.

Sámostříly byly tajné zbraně, o nichž se říkalo, že mohou rozhodnout válku! Lipka mu ukázala nákresy bojových strojů, které vídala ve snech, ale tehdy ještě nevěřil, že by to mohlo fungovat.

Teď ženy na okraji lesa uvolnili spouště a salva za salvou kosila řady křivonohých naháčů. Když zbylí Avaři doběhli k místům, odkud šipky vylétly, mezi kmeny vrbiček nalezli jen prádelní šňůry a pár kolíčků.

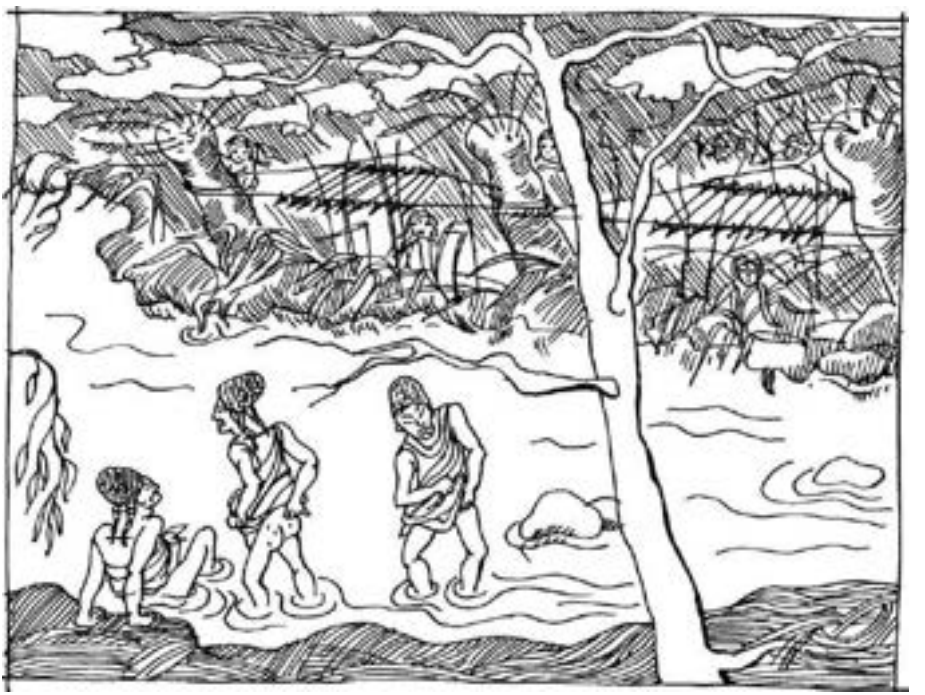

Nespěchám kvůli sobě? vyčítala si Lipka. Abych stihla obojí? Cítila, že se blíží její čas a raději předala vrchní velení dychtivé Lesjaně.
Sama si vzala na starost jen četu dřevorubek, které se nedokázaly udržet v sedle, ale dobře máchaly sekyrkami, několik polovycvičených lučištnic a pomalejší, ale odhodlané dobrovolnice s oštěpy.

Její úmysl byl jasný. Odhadla, že Avaři, dříve či později, začnou obsazovat výšiny kolem hradiště, včetně Homole, kterou musely udržet za každou cenu! Doufala, že odláká co nejvíce nepřátel na vhodné místo, kde je pak Lesjanin tichý oddíl překvapí ze zálohy.

Druhou část plánu, předstíranou výpravu ke smýšlenému průsmyku v horách, nacvičila s velkým počtem nebojovnic skoro až do konce a šikovné Švestře vysvětlila, co a jak dál. Věřila, že ji dobře zastoupí.

Hlavním úkolem rozptýlených lovců bylo zajistit, aby žádný z Avarů neunikl, a nedonesl zprávu do hrinku v Panonii.

Švestra byla krásně kulatá, ale co v loži těší, do kopce tíží. Pálila ji lýtka a docházel dech; věděla však, že musí vystoupat až do míst, odkud byl výhled na záhyb říčky.

V půli svahu se ženy usadily, vyložily z nůší stříbrné talíře, aby vrhaly do dáli blesky, a pak už jen shlížely dolů a čekaly.
V zátočině na dně údolí konečně zachytily pohyb, nebyli to však jezdci.

„Nešťastníci!“ pochopila Švestra, co tam přilákalo vysokého Franka a světlou a snědou ženu.
Když do rozšíření dorazil předvoj nepřátel, trojice už naštěstí zmizela.

Kapkan v předním voji zachytil odrazy stříbrných nádob vysoko nad sebou. Pár poztrácených cenných kousků už vyzvedli z mělčin.

Odpočívající ženy, s jejich pokladem, už vstávaly a pokračovaly dál. Vybavil si průsmyk, vedoucí na druhou stranu hor, zřetelně vytvarovaný na té důmyslné mapě. Tam míří a potom by se jim rozběhly do stran. „Musíme je dostat ještě za světla!“ pobídl své muže.

Stoupání bylo na hranici možností koní, ale poháněla je vidina zlata i měkkých těl.

Konečně se svah zlomil v plošinu. Hradbu hor tu opravdu přerušovala úzká průrva! Mladý kapkan byl skvělý tanečník, ale nikdy nevelel tak velkému oddílu, a z toho místa a těch stínů na něj padal strach.
Své muže pohnal mezi skály, ale sám zůstal vzadu.

V ubývajícím světle zahlédli jezdci na dostřel šípu před sebou, barevné oděvy žen a záblesky drahocených předmětů, a rokle se rozezněla duněním kopyt. Pyšnili uměním sbírat kořist a vyzvedat ženy do sedel v plné jízdě.
S divokými výkřiky zrychlovali.

Ve stínu kaňonu narazilo čelo oddílu v plném trysku na slepý konec. Prudce přitažení koně shazovali jezdce a dojíždějící zadní voj, chtivý podílu na kořisti, drtil vše před sebou.

Na šípkových keřích na úpatí skály rozvěsily dívky předem pestré suknice a haleny.

Před tou barevnou kulisou se choulila ale jen jediná udýchaná žena jako přízrak z jiného světa

Bílá jako smrt a odpudivě vyzáblá k sobě tiskla velkou zlatou amforu.

V té vřavě Švestru na okraj útesů nikdo neslyšel.
Nebojovnice jen viděly jak mává pažemi a váhavě postupovaly k hraně rokle. Pole balvanů, narušené otřesy kopyt se ale dalo i bez jejich pomoci do pohybu a za strašlivého hluku pohřbívalo dole kolonu jezdců.

Nachystané kameny, které shazovaly, už jen dobíjely poslední nepřátele. V nastálém ztišení cítily nevýslovnou úlevu, ale na radost jim nezbývaly síly. Z výšin se otevíral rozhled po jejich kraji. Poslední paprsky nízkého jarního slunce osvěcovaly hradiště a sousední Homoli.
Uložily se k odpočinku na palouku před soutěskou. Budou zahřívat jedna druhou a časně ráno vyrazí ty zdatnější na pomoc Lipce.

Důkladná Švestra ještě v duchu probírala celý dnešní den. S leknutím si vybavila mladého avarského velitele u vstupu do rokle.
… Vjel dovnitř za svým oddílem nebo se obrátil na útěk?

Tudun věděl, že na zamořené hradiště nemůže vstoupit několik dní, a návrat poloviny svých mužů z hor, s nabytou kořistí, očekával až nazítří k večeru.

Zatím se rozhodl vyčistit okolí a zajistit všechny přilehlé výšiny. Plánoval vyrazit za úsvitu, ale strážní ho nevzbudili včas. Rozmrzele vyšel ze stanu. Leželi kolem vyhaslého ohniště s čistými průstřely.

Na nejbližší vrch nevedla žádná cesta, a do hustého porostu se nikomu nechtělo. Objeli celou tu homoli a na odvrácené straně nalezli spleť stezek, zamaskovaných chvojím.
Pomalu postupovali vzhůru – a pak už je zahlédli!

Několik nachystaných lučištnic je překvapilo výstřely z nečekaných úhlů, ale většina žen zmizela v hustém porostu, kterým mohly prolézat, zatímco jezdcům trnité křoví ztěžovalo průjezd.

Neprchaly přímo nahoru, postupovaly šikmo svahem. V půli kopce se před Avary otevřela mýtina, na níž se konečně mohla jízda rozvinout.

Za ustupujícím ženami, na odvrácené straně kopce, zůstávali už jen ti, kdo nemohli bojovat; staří, puťky, mrzáci a děti.
– A střežil je změkčilý Sámo!
… Kde je Lesjana se svým oddílem? Proč otálí? poslala Lipka k nebi další střelu s třepotavým fáborem a Bóra zadula na volský roh.

Na opačném konci mýtiny se řadili Avaři k poslednímu útoku. Mám čekat s ostatními v zákrytu za kmeny, anebo …

Sebrala své síly a povzbudivě pokynula svým družkám, jako by ještě doufala, že v poslední chvíli dorazí lehká kavalerie

Pak vzhlédla, aby se i nahoře rozloučila.

‚Zadrž! – Mysli!‘

… Ta drátěná košile tuduna, co šípy jen odráží!

Zahlédla přece podobnou ve zbrojířském salonu v Métách, když brali Sámovi vsedě na vycpaném koni míry na brnění.

Z boku, kde se kroužky spojovaly v zákrytu chráněných paží, zbývalo pár škvírek! Naznačila ženám, aby zůstaly. Myslely, že jede pro pomoc; vždycky jí tak věřily. Sklonila se, objala dvouruč Šému, dýchla mu do hřívy a cosi zašeptala, a bělouš vyrazil z kopce po pravém křídle.

Avaři v kožených přilbicích už blýskali čepelemi. Luků netřeba. Tudun se rozhodl dopřát svým těžce zkoušeným mužům potěšení ze seče do měkkých těl ostrou ocelí. Zběhlé ženské pochytáme později, ocenil statného hřebce, na kterém jedna z nich nejspíš prchala z boje.

Pozvedl pravačku, máchnutím šavle dal znamení a sám vyrazil první.

Pozdě! Nestihla vystřelit.

Najížděla z boku a křížila dráhu celému útvaru, ale věděla, že může dostat jen dva tři. Nabírali rychlost.

Tudun pozvedl paže v oslavě vítězství a vyrazil strašlivý bojový křik.

Teď! Vypustila šíp a poslala s ním myšlenku, rychlejší než střela. Štěrbinou na dva prsty v jeho podpaží si nalezla ostrá hlavice cestu do drátěné košile, přeťala tepny jeho černého srdce, a zarazila se až o vnitřní val kovových kroužků. S chrlením krve se skácel do trávy.

Ostatní jezdci, aby nerozšlapali vrchního velitele, strhávali koně do stran a padali jeden přes druhého, ale ženy v té hrůze ustupovaly, jako by ještě bylo kam.

Tenhle příběh, poslední po mnoha nadějnějších už sotva dopovím, zalitovala Bóra vyprávěčka, ale přece jen to zkusila. Ohlédla se.

Od úkrytů bezmocných na vrcholu Homole přijížděl kymácivě rytíř ve zbroji, se žlutým chocholem!

„Sámo! Sámo!“ jásaly sekernice a vystupovaly zpoza stromů.
Za kulatými štíty se nájezdníci znovu sbírali ke zteči. Byli to válečníci do posledního dechu a na rozdíl od žen si života nevážili. Když ale vyjel z lesa železný panák, zakolísali.
„Dagobert!“ „Frankové!“ „Dagobert!“

Znovu zaduly ženy na kopci na volský roh.

Konečně se na opačném konci mýtiny vynořil oddíl tichého napadení. Bukja, která jela uprostřed, ukazovala do stran a lučištnice se neslyšně rozvíjely do šíře.
Avaři, fascinovaní nejnovějším bojovým prostředkem, nehleděli za sebe.

Obě křídla lučištnic postupovala do částečného obchvatu. V té chvíli by Lesjana vyrazila tryskem, ale mírná Bukja své rozechvělé družky dlaněmi zklidňovala. Soustřeďovaly se, zakládaly šípy a žádné žádný neupadl a žádná ani nehlesla.

Teprve když Sámo s napřaženým mečem vyrazil nejistým cvalem z kopce do středu nepřátel, napjala Bukja luk a s ní i ostatní. Za každou střelou posílala rým:

Letí šípy kované *Naše ženské roty*
na všechny se dostane! *mají ostré hroty!*

Vytrvalý nácvik přesné střelby do proutěných panáků se vyplatil. První společná salva do nekrytých nepřátel jich skolila snad polovinu. Dál už střílely ženy jednotlivě a většina šipek si nalezla cíl.

Z výšiny sbíhaly necvičené, ale rázné ženy se sekerami.
Bezradní bojovníci otřeseni ztrátou nejvyššího velitele se nerozjeli do stran, ale zůstávali nesmyslně při sobě.

Když se tu a tam ještě některý vytáhl na koně, Dubjana ho srazila dlouhým dubovým dřevcem. Z hromady těl se ozývaly nářky a zařikadla k přestupu do dalšího života.

Bukja zavelela *ze sedel* a zdivočelé ženy dobíjely nepřátele s potěšením, které předtím nezakusily, nebo je propichovaly kopími po Duryncích, jako když na svátek Vesny špikovaly králíčky.

A železný panák? Jak se objevil, tak zase zmizel.

Na odvrácené straně kopce, o chvíli později, zkoumal Sámo vzácné brnění z dílny zbrojíře franckého krále, rozložené v trávě, a naříkal.
„Ty jamky! Tady a tady! A tady nahoře – úplně naskrz!“

„Byla tam ukrutná řež,“ omlouvala se markytánka za ty škody a prohlížela si krvácející rameno. „Kovářky vám to vyklepou a nikomu nic neřekneme,“ odbíhala už zase pomáhat raněným.

„A jaký jsem byl?“ volal za ní kupec.

Pokrčila rameny. Srovnala účet, ale syna jí to nevrátí.

Lesjana nechápala, co se s ní děje. Rozkolísaná strašlivou odpovědností zadržela hlavní oddíl před rozhodujícím úderem! Váhala, otálela, cítila na sobě nechápavé pohledy bojovnic, které tak pečlivě připravila ve všech dovednostech. Musela pryč!

Vydala se ‚podívat‘, ale když z okraje lesa spatřila strašné nepřátele sešikované k útoku, tělo ji odmítlo poslouchat a hrůzou jí ztuhly údy.

Vyvýšený pahorek naproti držela Lipka! Nikdy by nevěřila, že se ta nijaká holka s postaršími tetkami probojuje až sem! Ale i kdyby za každým kmenem stála jedna, nebylo jich dost. Zoufale čekaly na její oddíl, který měl napadnout Avary z boku.

Nedokázala se pohnout – a pak ji spatřila.
Jako šipka vyrazila Lipka po křídle, minula její úkryt, zkřížila Avarům dráhu a srazila vrchního velitele! Jak skvělé! … Jak ponižující!
Zamířila šíp do řad nepřátel, aby se také proslavila, ale pak luk odchýlila. Věděla, že ji zasáhla, viděla jak klesá na druhé straně mýtiny do mlází.

Ale to už se objevil nahoře mezi stromy Sámo v plné zbroji!
Rychle odběhla k podupanému shromaždišti oddílu, který ve slabé chvíli opustila. Její družky zatím vyjely bez ní.

Vlna úlevy zaplavila Lipku, když strašlivý tudun vychrlil krev a přepadl ze sedla. Šéma se vznesl přes jeho zhroucené tělo, ale v plném trysku už nemohl zabočit zpátky k vrcholu.

Zezadu ucítila tvrdý náraz. V tom vzrušení bolest sotva vnímala, a teprve když zpomalovali na okraji mýtiny, cítila, že není v pořádku.

Klesala, ale nepadala, bělouš pod ní klekal, aby mohla snáze dolů. Sklouzla do hustého mlází a opustily ji síly.

Když se probrala, nemohla dýchat a vykašlávala krev. Chtěla se obrátit, ale nějaký pahýl jí bránil.

A ke všemu cítila, že už to přichází. Alespoň on musí žít!

Dosáhla na luk a založila šíp. Ne, ten by přehlédli.

Utrhla si rukávec haleny. Proklála matérii hrotem, napjala luk, co jí síly stačily, a vystřelila šíp a fáborem rudým krví nevysoko vzhůru.

Většina žen odjela s Bukjou zajistit opuštěný tábor nepřátel, a na mýtině zůstaly jen starší a slabší. Ošetřovaly raněné bojovnice, a ty bez života odnášely do stínu.

Jedna z nich vzhlédla a doběhla k nesmluvenému znamení.

„Tam!“ usoudila z úhlu dopadu Bóra.

Lipka se v pololeže opírala o tělo koně. Do té chvíle všechny myslely, že je ‚někde jinde‘. Sklonily se nad ní. Něco šeptala.

Bóře se rozšířily zorničky překvapením. „Teď už přece nemůžeš nic pokazit! Ale co s tímhle?“ Zpod pravé lopatky trčela Lipce střela.

„Višnů. Višnů, ať mu pomůže ven! Tohle až pak …“

Bělouš se zatím převalil do kleku, bok měl od ní celý od krve.

„Šest žen tě odnese schoulenou v měkké kůži.“

„Ne! Potřebuješ je tady.“ Může být jeden život víc deset? vzpomněla na rozpravy s učeným kupcem … Sámo! – „ Žije Sámo?“

„Bojoval udatně v železném panáku!“ překvapily ji.

„Žádný nesmí uniknout! Ani jediný!“

Vystlaly sedlo měkkým rounem a Šéma se s ní opatrně vztyčil. Chtěly ho vést, ale on sám věděl, jak našlapovat s tím necennějším nákladem. Vyhýbal se nízkým větvím, které by mohly zavadit o šíp vyčnívající ze zad jeho paní, a dvě ženy, každá z jedné strany, které s nimi kráčely, ji jen jistily kdyby přepadala.

„Už?“ zašeptala zesláblá Lipka, když se probrala v zemljance na odlehlé straně Homole.

„Už se těší ven?“ ujistila ji Višnů. Větší starost jí dělala hlavice šípu. Přihodila hrst vrbové kůry proti horkosti do kotlíku, o který se starala markytánka, a zašeptala cosi Habřince.

„Dubjana je ještě silnější,“ namítala šestinedělka osvobozená od bojů, ale odspěchala pro lovce, který posekaný, ale živý dojel nahoru.

„Ty!“ polekala se Lipka.

„Zadělej vchod!“ poručila Višnů a rozpačitý Čich zajistil závěs. Habřinka podržela raněnou v náručí, zatímco Višnů odsunula kožešinu, pokrývající pryčnu. „Tady vylom dvě plaňky!“ ukázala muži. „A jemnou silou zkraťten šíp…“

Čich obemkl střelu co nejníže až se dotkl horkého těla a druhou rukou odlomil půl sáhu prutu se čtyřmi přismolenými pírky divokých hus. – Tichá střela žen! nemohl uvěřit.

Po celou dobu upírala vědma pohled do široce otevřených očí Lipky, která jen sykla.

Uložily ji na záda, zkráceným koncem šípu do mezery v loži, a překryly zřaseným rouchem. Lovec věděl, že břity nepustí železnou hlavici ven. Zasažená zvířata milosrdně podřezával a teprve potom tvrdými údery vyrážel hrot vpřed. Život by za ni dal!

„Přidrž jí ramena, nesmí se ani hnout! A ty, Habro, ji podrž dole. Zavřete oči a myslete na to nejkrásnější!“

Habřince se zjevila Kvazi, když ji k sobě prvně přivinula.

Lovec si představil střapatou holku, kterou, ještě jako Čenich, chytil do sítě. Vymyslela mu lepší jméno, krásně zpívala a večer, po tom boji nad osadou polníků … Ach!

Lipka pohlédla přes víčka vpřed, kde cítila naději a pokračování, a zklidněná se vrátila. Vybavila si medvědí mládě, moudrého Sáma, šíp který poslala před sebou přes hory, obrázkování v Métách i dnešní vítězství – už jako trvalou svobodu!

… A plachého ptáčníka, který rozumí hlasům zvířat a tiskne mi něžnou silou ramínka, i když jsem teď nehezká.

Co se mnou ta Višna dělá! Bolest ji opouštěla a jako by se vznášela. ‚Čich‘? … Ještě by to jméno chtělo trochu vylepšit. ‚Sámo‘! to má zvuk! Přinutila se myslet na svého ochránce. Váží si mě a o syna se postará.

„Držte oči pevně zavřené a dávejte nám sílu!“ šeptala Višna chraptivě. Markytánka v zadní části zemljanky přece jen pohlédla přes závěs.

Tmavá žena z dalekých krajů držela dlaně nad hrudí malé lučištnice. Ostrá hlavice sama od sebe vystupovala z nehybného těla a trojhranný otvor se zaceloval. Odhodila zkrvavělý zlomek šípu do ohně, a při tom pohybu se jí rozevřel šat. Tmavý pramínek uprostřed těla, kudrlinka nesmrtelnosti! V plamenech si umyla ruce a klesla vyčerpáním.
Ostatní už otevírali oči, ale byli ještě celí strnulí.

Čich uvolňoval svůj stisk.

Přála si, aby ji ještě držel ... Jen ať mě vidí!

Ale vždyť má prsa … podivoval se Čich té změně. Jak rychle dospěla a všudy se krásně zakulatila!

Vyhodily muže, kterého už nepotřebovaly, a markytánka se s pomocí Habřinky ujala té radostnější věci.

…Musím být statečná, aby i on byl statečný! přikazovala si Lipka a ani nehlesla. V nejhorší chvíli k ní přišla útěcha shora, od sestřičky z budoucnosti … Ale proč se tak divně usmívá?
Sámo! Kde je Sámo? Musí mu dát jméno! posílala pryč špatné svědomí. ‚*Naslouchej svému srdci!*‘ nedala se odbýt ta druhá. Nikdy předtím ji nevnímala tak silně. Jako bychom stály na prahu něčeho většího.
Nevím, já nevím, zastyděla se. Chci pro něj to nejlepší!

Markytánka jich přivedla na svět už dost, a mámy musely hned příští den s karavanou dál. Lipka jí byla drahá, ale nějak se nemohla soustředit. Ten mladý muž! … Koho mi tak připomíná?

Co tam s ní dělají? nevydržel Čich na místě. Pískl a statný hřebec přiběhl. Vyrazil a nevěděl kam.

Na mírném svahu nad brodem kopaly ženy hroby pro své družky.

Slezl z koně a pokračoval úzkou zkratkou k hradišti.

… Nevrátím se k Brauně. Chci ji alespoň vídat každý den.

Proti němu vyšla žena s menším koníkem na uzdě..

„To jsi ty Švestro?“

„Mám dobrou zprávu, ale dřív mě pohoupej. Něco za něco!“

Vyzvedl buclatou ženušku jako jindy, když spolu směňovali, ale dnes neměl na hrátky pomyšlení.

„Byla bych ti dobrou manželkou,“ řekla.

„Což tebe Sámo nepojal?“.

„Bojí se o kasse!“

„Já nemám nic.“

„Učiním tě bohatým.“ .

Nějak věděl, že by to dokázala. V rozšíření jí pomohl do sedla..

„Už nejsi sám,“ povzdechla. „K Egeru dorazili kupci. Teď budou kupovat od nás! … A ještě něco,“ zarazila koně. „Ptala se na tebe ta markytánka. Odkud jsi, kolik máš jar a tak. Řekla jsem jí o tvém znamínku.“

O slunečním znaménku na místě, kam slunce nechodí, věděly jen dvě ženy. Skvrnku ve tvaru laňky, sám neviděl; opravdoví muži si nepůjčují špígl a nehledí do těch míst.

„Proč o mě také věci vykládáš?“

„Ona začala. Teď se chce podívat.“

„Ta nestoudnice! Mohla by být mou matkou!“

Když Jošua Stein dorazil se záchranou výpravou údolím Egeru k Liboci, nevěřil svým očím. Na nivách pokrytých vysychajícím bahnem stály řady opuštěných dvoukoláků s avarskými loukotěmi a s durynskými svlaky, a na stráních kolem se pásla stáda koní a mul.
To ještě netušil, jak dobře všechno koupí na roční splátky od žen, a jaký bude zájem o barvičky na líčka a voňavé mycí pasty od Slovanek mezi měštkami ve Francké říši!

A že na něj čeká Habřinka s utajeným loňským hříchem malou Quasi a kolik ho to bude stát.

A do jakých výšin vystoupí jejich nejmladší bratr, černá ovce rodiny!

Kapkan, nejvyšší po tudunovi, který jediný přežil masakr svého oddílu ve slepé soutěsce, věděl, že je vše ztraceno.
Někdo ale musí dovézt zprávu těm, kteří přitáhnou příště: Žádná kouzla a bezedné lesy, které vše pohltí, ani bájné šelmy, na které šípy neplatí! Pouhé ženy! Rozlícené lstivé ženy!

Spěchal, ale koně šetřil. Měl před sebou dlouhou cestu.

Lesjanu už netížilo svědomí. Takové věci se v boji stávají, přesvědčila sama sebe. Náraz větru odchýlil šíp. Jen nechtěla, aby se o tom vědělo.

Ta nešťastná věc s jejím oddílem byla horší. Ale co! Zdržela jsem se statečnými činy jinde, měly počkat ... ‚Zbabělost tváří tvář nepříteli?‘ Trochu jsem se těch hord zprvu lekla, ale do tváře mi neviděli!
Stejně odtud raději zmizím. Mám dobrého koně, pár kousků zlata, cestu znám z vyprávění, a když se to zdařilo malé Lipce …

Ze zasnění o Francké říši ji vyrušil záblesk zbroje v povzdálí. Avar!
Poslední naživu … Nesmí odvézt zprávu. Teď mohu všechno napravit!

Znala pěšiny a zkratky a čekala na něj ve zúžení cesty, se sluncem v zádech. Mířila na srdce, ale stačil nastavit puklici jezdeckého štítu a odkloněná střela mu jen prolétla paží.

Vzápětí zasvištěl šíp kolem její tváře. Ztrácel krev a přesnost.

Najížděli na sebe. Uhnula pomalému výstřelu, který předvídala z jeho pohybů, odhodila luk a v plném trysku tasila.
Avar se v posledním okamžiku zhoupl pod sedlo; přeťala jen tětivu jeho luku. Přitáhla koni uzdu, až se vzepjal, ale než ho stačila otočit, nepřítel zmizel v hustém porostu. Jeho opuštěný koník párkrát pohodil hlavou a začal se poklidně pást.

Čekala. Naslouchala. Nic. Svezla se tiše do trávy. Nalezla vysokou čapku tarkana, ale měkké holínky nezanechaly otisky.

Náhle na ní visel zezadu a vší silou ji rdousil! S její pružností však nepočítal! Prohnula se jako luk, sáhla za sebe a sevřela jeho hrdlo.
Cítila, jak slábne. Cítila, jak sama slábne …

Nalezli ty dva spolu, jako srostlé a těžko je rozdělovali. Šest lučištnic přeneslo pevné tělo Lesjany, první z bojovnic, k ostatním.

Později vysadily ženy statečným družkám nad brodem jejich stromy, a v posvátném sadě skvěl se zjara květ.

„Slunce …“ zašeptala.

Čich se protáhl kolem pomalejší Dubjany, pozvedl v kolébce paží mladou ženu i s tím jejím malým, a vynesl je ven.

Sotva se probrala a je tak bledá! vyběhla za nimi Habřinka.

Přes zavřená víčka vzhlížela Lipka k nebi. ‚Sestřičko, neopouštěj nás!‘ zaprosila do budoucnosti.

‚Jsem přece ty, jsme jedna.‘ Konečně pochopila.

Přestože s tím Čich slíbil přestat, zavětřil … Jakto, že ten uzlíček, který k sobě tiskne, je cítit holčičím? … A taky ještě po mně!

„Posečkejte!“ pozvedl ruku mladý Krok. Neurčitě cítil, že se to týká i budoucnosti jeho rodu.

V pozadí si francký kupec v brnění, které za něj markytánka proslavila v boji, zkoušel zlatou korunu z avarského pokladu.

„Ať žije Sámo!“ volaly obyvatelky hradiště s nachystanými pojidly.

„Náš král bronzový a zlatý!“

Čich si přitáhl svůj poklad ještě blíž a širokou dlaní překryl menší ruku Lipky. Ucítil pohyb, vyšel mu vstříc a jejich prsty se dotkly a znovu se vyhledávaly, proplétaly a směřovaly k nevyhnutelnému.

Otevřela oči a zase už byla s ním. Háčky jejich malíčků se do sebe zaklesly na způsob těch nejchudších, kteří nemají ani na nejobyčejnější dvoukroužek ušmidlaný z lipového dřeva nebo jim nezbývá čas.

„*Pojím tě a pojímám, nebudeš už nikdy sám*," zašeptala.

Pohladili se očima a vážnost z nejistoty se šťastně rozplývala.

„Po kom by se měl/měla jmenovat?" prohodil nevinně.

Zaváhala a pak si zakryla zděšeně ústa.

Shora se na ně usmívaly všechny ostatní.

Sámova říše žen
Je historickou paralelou příběhu ze současnosti:
POLOČAS NAJÁD

NAŠE DALŠÍ KNIHY: Ukázky: www.nalezka.cz

Lehká četba do těžkých časů

Evžen Vítkovský POLOČAS NAJÁD (2025)

Kultivovaný starý mládenec, který vyhledává společnost zralejších žen na vrcholu duševních a erotických sil, prožívá a přežívá své hravé romance a nic mu nechybí. Po těžké nehodě zakolísá ve svých postojích. S omezenou pohyblivostí, ale neomezenou představivostí přijímá pomoc přátel, kteří mu v rehabilitačních lázních zařizují riziková setkání s možnými protějšky. Nevážný projekt k ukrácení dlouhé chvíle přerůstá rozumnou míru; bezdětnému muži hrozí několik manželství a jediná, o níž opravdu stojí, ho odmítá.

V lázeňském bistru poznává jasnozřivou servírku Líbu, která s jeho podporou rozvíjí své vlohy a nalézá své poslání i osobní štěstí.
Poslední z rodu Libuší, začíná žít ve dvou rovinách. Zblízka sleduje aktivity samozvaných ‚předních žen', a ohrožení párového světa ji vede k úvahám o podstatě ženskosti a budoucnosti vztahů.
Souběžně si doplňuje znalosti historie a splývá se svým předobrazem, pramátí slavné věštkyně, která vede povstání proti nadvládě nájezdníků v nejstarší válce žen ‚za muže'.

První a poslední z Libuší se přes propast času vzajemně inspirují. Budoucnost, přinášející dnešním ženám nečekané problémy a těžké časy má paralelu v minulosti – i podobná řešení.

Rozverný román o podstatě ženskosti a smyslu života

(Ilustrovaná beletrie – inteligentní humor)

ISBN 978-80-907484-4-6

Evžen Vítkovský FREUD a osudová žena

O zakladatelí psychoanalýzy bylo už napsáno v mnoho knih. Žádná se ale nezabývá jeho prvními erotickými zážitky v dětství, ani jeho milostnými zkušenostmi v letech dospívání. Přitom právě tato dvě období formují výrazně osobnost jedince i jeho vztah k lidem a světu.

V děvětadvaceti, ještě jako nevýznamný lékař, spálil totiž všechny dopisy a deníky, jako by v tušení budoucí velikosti chtěl zahladit stopy pošetilostí mládí, takže se dochovalo jen minimum informací.

Sigmund Freud se narodil v Příboru na Moravě a prožil tam první roky dětství. V době hospodářské krize odešla rodina do Vídně, kde později nastoupil na gymnázium. Méně je známo, ale potvrzeno, že v šestnácti, na vrcholu puberty, pobýval v rodném městě znovu během prázdnin.

Spekulativní fikce, podložená nemnoha dostupnými fakty, ale mnoha náznaky zašifrovanými v pozdějším díle, je v zájmu čtivosti odvážnější verzí ‚Jak to mohlo být'. Popisy prostředí, osob a situací vycházejí ze skutečnosti, přibyla jediná postava, utajená, ale možná.

Slavný lékař duše, který dokázal vytěsnit minulost v druhých i v sobě, tvrdíval, že pubertu neprožil, protože ji promyslel … Opravdu?
Setkání s někdejší kojnou, a co následovalo, je ryze freudovský příběh, s příčinami, následky a pokračováním do další generace.

Osudovou ženou nemusí být uhrančivá kráska. Osudy druhých může měnit i mimořádně nadaná vroucná bytost..

Moudrost učence se zde prolíná s romantikou výjimečné ženy

ISBN 978–80–907484–6–0

Evžen Vítkovský

Filmové scénáře

FREUD a *osudová žena* (podle stejnojmenného románu)

O životě a díle Sigmunda Freuda pojednává mnoho knih. Žádná se ale nezabývá jeho erotickými zážitky v dětství ani jeho prvními milostnými zkušenostmi, přestože právě tato období formují osobnost jedince.

‚Siggi' si vedl od šesti let deník, ale před sňatkem všechny záznamy spálil, takže z první třetiny jeho života zůstalo jen nemnoho informací.

Ta nejzajímavější, prázdninový pobyt v Příboru na vrcholu puberty, nabízí vskutku freudovský příběh. Přibyla jedna postava, jinak popisy prostředí, osob a situací odpovídají skutečnosti.

Osudová žena nemusí být uhrančivá kráska. Osudy druhých může měnit i vroucná bytost nadána schopností vmýšlení.

Něžněnky (na základě stejnojmenného románu)

V lázních, založených na místě s nejvyšším průměrným věkem dožití, se rodí jemné dívky s mimořádným smyslem pro duševní soulad.

Po únosu jedné z nich, pozdější hvězdy filmů pro muže, zřídí město ‚něžněnkám' exkluzivní školu s důrazem na rozvoj nejlepších ženských vlastností. Jako nevěsty se zárukou jsou vyhledávany nejúspěšnějšími muži z celého světa, ale zajímá se o ně také podsvětí, a jsou trnem v oku feministickému hnutí. Exportní program naruší nejslibnější absolventka, která zavedený systém změní.

MÚZY (nekonečný komediální seriál – první 3 díly)

V konzumní společnosti, která dobře zajišťuje většinu lidských potřeb, stále chybí intelektuální veřejné domy, kam by duševně deprivovaní muži mohli zajít na chvíle duchaplností, které doma i jinde postrádají.

Klub bezdotykové zábavy založí v rehabilitačních lázních zámožný starý mládenec, zatímco mu jeho přátelé s nejlepšími úmysly zařizují riziková setkání s vdavkychtivými ženami.

ISBN 978-80-907484-3-9

Evžen Vítkovský

SÁMOVA ŘÍŠE ŽEN (2025)

Skutečný počátek našich dějin

Vydalo nakladatelství BUDEČ
Mlýnská 190,
27716 Všetaty

Budec@email.cz

Vydání páté, přepracované, rozšířené

Praha 2025

ISBN 978-80-907484-5-3

Dlouhé ukázky: www. nalezka.cz

Informace: 604 422 381